

ning, som med anledning av prop. 1964: 50 inrättats fr. o. m. den 1 juli förra året (p. 47).

Vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor har chefen för civildepartementet föreslagit uppflyttning i lönegrad av bl. a. vissa tjänster vid högskolan. Jag beräknar här för förslagens genomförande erforderliga medel.

I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Anslaget torde uppföras med $(25\,698\,000 + 6\,135\,000 =) 31\,833\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för tekniska högskolan i Stockholm, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för tekniska högskolan i Stockholm, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	5 774 000	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a. Arvoden åt speciallärare och biträdande lärare, <i>förslagsvis</i>	845 000	
b. Övriga arvoden och särskilda ersättningar, <i>förslagsvis</i>	39 000	884 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Ersättningar till tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter, <i>förslagsvis</i>	10 975 000	
b. Avlöningar åt annan icke-ordinarie personal vid högskolan, <i>förslagsvis</i>	5 096 000	16 071 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	9 104 000	
Summa kr.		31 833 000

c) till *Tekniska högskolan i Stockholm*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 31 833 000 kr., varav 290 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

E 67. Tekniska högskolan i Stockholm: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 485 000	2 793 584
1964/65	2 625 000	
1965/66 (förslag)	2 981 000	

Universitetskanslersämbetet föreslår, att anslaget ökas med 391 000 kr.

<i>Utgifter</i>	Anvisat 1964/65	Föreslagen anslagsberäkning 1965/66	
		Universitets- kanslersämbetet	Departementet
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	30 500	of.	of.
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	120 000	+ 30 000	+ 20 000
3. Expenser:			
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i> ...	1 015 000	of.	of.
b) Övriga expenser:			
Biblioteket	12 500	+ 18 000	+ 18 000
Högskolan i övrigt	1 845 000	+ 307 000	+ 307 000
4. Övriga utgifter:			
a) Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	95 000	+ 30 000	+ 5 000
b) Bevakning av högskolans lokaler om natten, <i>förslagsvis</i>	57 000	+ 6 000	+ 6 000
Summa kr.	3 175 000	+ 391 000	+ 356 000
<i>Särskilda uppbördsmedel</i>			
5. Ersättning för bränsle, elektrisk ström, gas och vatten	540 000	of.	of.
6. Övriga uppbördsmedel	10 000	of.	of.
Nettoutgift kr.	2 625 000	+ 391 000	+ 356 000

Höjningen av anslagsposten 2 motiveras bl. a. av ökade kostnader för de studerandes studieresor och exkursioner. Under delposten 3 b) Övriga expenser: Biblioteket föreslås en engångsanvisning av 18 000 kr. för inrättande av nya läsplatser i biblioteket och anskaffande av läsapparater. Ökningen under samma delpost för högskolan i övrigt motiveras av högskolans utbyggnad samt stegrade kostnader för nödvändiga tjänster och varor.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att anslaget uppföres med (2 625 000 + 356 000 =) 2 981 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniska högskolan i Stockholm: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 981 000 kr.

E 68. Tekniska högskolan i Stockholm: Materiel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 575 000	2 440 157
1964/65	2 840 000	
1965/66 (förslag)	3 280 000	

Kollegienämnden har för nästa budgetår föreslagit en höjning av detta anslag med 815 000 kr.

Universitetskanslersämbetet, som erinrar om sitt ställningstagande i motsvarande anslagsfrågor rörande universiteten, biträder de av kollegienämnden gjorda beräkningarna av anslaget till materiel och föreslår en allmän uppräknings av anslaget med 462 000 kr. Härjämte beräknar ämbetet under detta anslag för materielkostnader i samband med intagning vid högskolan av s. k. universitetskemister sammanlagt 49 000 kr., för materielkostnader för utbildning av biokemister sammanlagt 46 000 kr., för materielkostnader sammanhängande med vissa under avlöningsanslaget föreslagna nya högre tjänster sammanlagt 60 000 kr. samt för anskaffning av materiel för den nyuppförda XV e-byggnaden sammanlagt 200 000 kr. Slutligen föreslår ämbetet en ökning av anslaget med sammanlagt 28 000 kr. med hänsyn till de materielkostnader som kan uppstå vid en föreslagen överföring av vissa permanenta forskargrupper från statens tekniska forskningsråd till högskolan.

Departementschefen

Först vill jag erinra om vad jag inledningsvis anfört vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala.

Med anledning av kanslersämbetets förslag förordar jag, att detta reservationsanslag höjes med 440 000 kr. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med $(2\,840\,000 + 440\,000 =) 3\,280\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniska högskolan i Stockholm: Materiel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 280 000 kr.

E 69. Tekniska högskolan i Stockholm: Nyanskaffning av apparater m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 350 000	1 364 709
1964/65	1 350 000	
1965/66 (förslag)	1 350 000	

Det under detta reservationsanslag för innevarande budgetår uppförda beloppet — 1 350 000 kr. — har anvisats för ospecificerade ändamål.

Kollegienämnden har framhållit, att anslagets nuvarande storlek inte står i rimlig proportion till den återanskaffning, som betingas av normala avskrivningstider, varierande mellan fem och tjugu år. I avvaktan på att fasta beräkningsnormer skapas har nämnden föreslagit en allmän höjning av anslaget med 400 000 kr. Härutöver har nämnden beräknat ett belopp av 150 000 kr. för inköp och förhyrning av tekniska hjälpmedel för undervisningen.

Universitetskanslersämbetet ansluter sig, under hänvisning till vad ämbetet anfört vid behandlingen av Uppsala universitets motsvarande anslag, helt till uppfattningen att apparatanslagen måste kraftigt förstärkas. Härvid framhåller

ämbetet, att en sådan förstärkning bör ske successivt. Ämbetet biträder de förslag som framlagts av kollegienämnderna vid tekniska högskolan i Stockholm och Chalmers tekniska högskola och som innebär, att dessa högskolors apparatanslag för nästa budgetår bör höjas med sammanlagt nära 800 000 kr. Av detta belopp bör enligt ämbetet 575 000 kr. — varav 340 000 kr. för den förra högskolan och 235 000 kr. för den senare — ställas till respektive läroanstalts förfogande, medan återstoden — 225 000 kr. — bör disponeras av kanslersämbetet. Ämbetet har beaktat sistnämnda belopp i sitt förslag till ett nytt anslag med benämningen Kostnader för vissa högre tjänster m. m. vid universitet och högskolor. Även kollegienämndens förslag om medelsanvisning för tekniska hjälpmedel i undervisningen har ämbetet tagit upp i annat sammanhang. Vidare beräknar kanslersämbetet ett belopp av 5 000 kr. för de särskilda apparatkostnader som kommer att erfordras, därest ämbetets under avlöningsanslaget till tekniska högskolan i Stockholm gjorda framställning om överföring till högskolans avlöningsstat av kostnaderna för vissa tjänster vid statens tekniska forskningråd vinner bifall.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag inledningsvis anförte vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala.

Någon höjning av detta anslag är jag inte beredd att förorda. Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 1 350 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniska högskolan i Stockholm: Nyanskaffning av apparater m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 350 000 kr.

E 70. Tekniska högskolan i Stockholm: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	190 000	184 653
1964/65	310 000	
1965/66 (förslag)	295 000	

Kollegienämnden har föreslagit en allmän höjning av anslaget med 30 000 kr. Nämnden har motiverat förslaget med högskolans kvantitativa tillväxt, bok- och tidskriftsproduktionens ökning samt prisstegringar. Vidare har nämnden hemställt om fortsatt anvisning av 100 000 kr. för anskaffande av litteratur till biblioteket inom XV e-byggnaden vid högskolan. Härjämte har kollegienämnden föreslagit en anvisning av 20 000 kr. för anskaffande av vissa tidskrifter.

Universitetskanslersämbetet finner de av kollegienämnden framförda förslagen väl motiverade och föreslår att anslaget i enlighet med dessa uppföres med 360 000 kr. för nästa budgetår.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag inledningsvis anförte vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala.

Med anledning av kanslersämbetets förslag förordar jag en allmän höjning av detta reservationsanslag med 35 000 kr. Till anskaffning av litteratur för biblioteket i byggnaden XV e — för vilket ändamål anvisats ett engångsbelopp av 100 000 kr. för innevarande budgetår — har jag för budgetåret 1965/66 ansett mig böra som en slutanvisning beräkna 50 000 kr. Anslaget torde sålunda böra uppföras med $(310\,000 + 35\,000 - 100\,000 + 50\,000 =)$ 295 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniska högskolan i Stockholm: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 295 000 kr.

E 71. Tekniska högskolan i Stockholm: Resebidrag till studerande

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	100 000	98 529
1964/65	110 000	
1965/66 (förslag)	138 000	

Med tillämpning tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59 gäller, att från förevarande anslag må utgå bidrag till studerande för nödiga kostnader för resor och uppehälle vid de i högskolans läroplan upptagna obligatoriska exkursionerna och fältövningarna.

Kollegienämnden har hemställt om en anslagsökning med 225 000 kr. Nämnden har därvid framhållit, att vissa av förutvarande överstyrelsen för de tekniska högskolorna tillkallade sakkunniga för utredning av vissa materielanslagsfrågor i sitt betänkande år 1963 bl. a. föreslog normer för ökad ersättning till deltagare i här ifrågavarande exkursioner och fältövningar. Vid en tillämpning av dessa normer vid tekniska högskolan i Stockholm skulle förevarande anslag för nästa budgetår behöva uppräknas med sammanlagt 225 000 kr.

Universitetskanslersämbetet tillstyrker kollegienämndens förslag och hemställer därjämte, att anslaget uppföres som förslagsanslag.

Departementschefen

Någon ändring av anslagsbeteckningen är jag icke beredd att tillstyrka. Jag förordar, att anslaget för nästa budgetår höjes med 28 000 kr. Anslaget bör således uppföras med $(110\,000 + 28\,000 =)$ 138 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniska högskolan i Stockholm: Resebidrag till studerande* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 138 000 kr.

E 72. Chalmers tekniska högskola: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	19 701 000	18 768 107
1964/65	21 145 000	
1965/66 (förslag)	29 506 000	

Kollegienämnden vid Chalmers tekniska högskola har i sina förslag till anslagsaskanden för nästa budgetår hemställt om en avsevärd förstärkning av högskolans personal m. m.

Universitetskanslersämbetet hemställer om en höjning av förevarande anslag med 10 668 000 kr. till 31 813 000 kr.

I det följande lämnar jag en redogörelse för kanslersämbetets förslag till ändringar i högskolans personalorganisation m. m. Därvid kommer jag, såvitt gäller motiveringar, att närmare beröra endast vissa frågor och tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

Ämbetets förslag framgår av följande sammanställning.

A. Professorer m fl.**Sektionen för teknisk fysik (F)**

- 1) överföring till Göteborgs universitets avlöningsstat av kostnaderna för professuren i fysik III och ett ordinarie universitetslektorat i fysik,
- 2) universitetslektorat i matematik,
- 3) universitetslektorat i regleringsteknik,
- 4) universitetslektorat i fysik.

Sektionen för maskinteknik (M)

- 5) professur i konstruktionsmaterial II (icke-metalliska material), principbeslut 1962,
- 6) professur i transportteknik med samtidig indragning av en speciallärbefattning i läran om transportanordningar (arvode 13 080 kr.), principbeslut 1962,
- 7) universitetslektorat i mekanisk teknologi,
- 8) universitetslektorat i tillämpad termodynamik och strömningslära.

Sektionen för skeppsbyggnad (S)

- 9) laboratur i skeppsbyggnadsteknik fr.o.m. budgetåret 1966/67 (principbeslut).

Sektionen för elektroteknik (E)

- 10) laboratur i elektricitetslära,
- 11) universitetslektorat i elektrisk mätteknik,
- 12) universitetslektorat i datateknik.

Sektionen för väg- och vattenbyggnad (V)

- 13) universitetslektorat i vattenbyggnad,
- 14) universitetslektorat i byggnadsteknik III,
- 15) universitetslektorat i byggnadsteknik II.

Sektionen för arkitektur (A)

- 16) professur i arkitekturens teori och historia med samtidig indragning av specialläraryrkesbefattningen i arkitekturens historia (arvode 14 970 kr.),
- 17) ändring av professuren i materialbehandling med formlära till professur i formlära,
- 18) universitetslektorat i byggnadskonstruktion med samtidig indragning av två befattningar som biträdande lärare i ämnet (arvode 14 860 respektive 5 410 kr.).

B. Vissa befattningar som biträdande lärare

- 19) arvoden vid vissa nya befattningar som biträdande lärare (kostnad 42 600 kr.).

C. Forskardocenter m. fl.

- 20) en tjänst som forskardocent i lönegrad Ae 27,
- 21) sex tjänster som forskarassistent i lönegrad Ae 23,
- 22) två tjänster som förste forskningsingenjör i lönegrad Ae 27, sex tjänster som forskningsingenjör i lönegrad Ae 23 och en tjänst som forskningsingenjör i lönegrad Ae 21,
- 23) höjning av delposten till ersättningar åt tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter jämte rörligt tillägg vid nya assistenttjänster (kostnad 1 939 000 kr.),
- 24) medelsanvisning under särskild delpost till avlöningar till vissa lärare m. m. och anslagsposten till rörligt tillägg för utbildningen för filosofiska examina (kostnad 2 900 000 kr.).

D. Bibliotekspersonal

- 25) en tjänst som förste biblioteksbiträde i lönegrad Ae 9,
- 26) en tjänst som tamburvakt i lönegrad Ae 5 samt förstärkt medelsanvisning med 4 200 kr. till extra arbetshjälp.

E. Kanslipersonal m. m.

- 27) medelsanvisning för förstärkning av personalorganisationen vid högskolans centrala förvaltning (kostnad 100 000 kr.),
- 28) två tjänster som kanslibiträde i lönegrad Ae 7.

F. Teknisk biträdespersonal m. m.

- 29) en tjänst som verkstadsingenjör i lönegrad Ag 19, nio tjänster som laboratorieingenjör i högst lönegrad Ae 15, två tjänster som förste reparatör i lönegrad Ae 11, sju tjänster som instrumentmakare i lönegrad Ae 11, tre tjänster som institutionstekniker i lönegrad Ae 9, en tjänst som värmeskötare i lönegrad Ae 8 samt fyra tjänster som vaktmästare i lönegrad Ae 7,

- 30) en befattning som telefonist i reglerad beföringsgång,
- 31) en tjänst som uppsyningsman i lönegrad Ae 13 i stället för i lönegrad Ae 11 samt en tjänst som instrumentmakare i lönegrad Ae 11 i stället för en tjänst som institutionstekniker i lönegrad Ae 9,
- 32) medelsanvisning för ytterligare personalförstärkning vid högskolans institutioner (kostnad 122 193 kr.).

G. Vissa övriga förslag

- 33) överföring till Chalmers tekniska högskolas avlöningsstat av kostnaderna för vissa tjänster vid statens tekniska forskningsråd (263 107 kr.),
- 34) medelsanvisning för tjänster m.m. vid högskolans centrala förvaltning, prop. 1964: 50,
- 35) överföring av kostnaderna för ett extra universitetslektorat i fysik (lönegrad Ag 25), avsett för utbildningen av filosofie studerande, från delposten till avlöningar till annan icke-ordinarie personal till särskild delpost till avlöningar till vissa lärare m.m. för utbildningen för filosofiska examina (jfr p. 24),
- 36) överföring från Göteborgs universitets avlöningsstat av kostnaderna för vissa tjänster samt för 13 000 assistenttimmar för forskning och allmänt institutionsarbete (10 000 för kemi, 2 000 för matematik och 1 000 för teoretisk fysik).

Kanslersämbetet framlägger härjämte förslag om ökad medelsanvisning på grund av ändrad löneklassberäkning för ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid högskolan samt automatiska utgiftsförändringar till följd av 1964 års riksdags beslut angående statstjänstemännens löner under åren 1964 och 1965 m.m.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 5 och 6. Enligt riksdagens principbeslut i anledning av prop. 1962: 43 skall fr. o. m. nästa budgetår inrättas en professur i konstruktionsmaterial II (icke-metalliska material) och en professur i transportteknik vid högskolan. Kanslersämbetet beräknar nu medel för ifrågavarande tjänster.

Punkt 16. Avdelningskollegiet vid avdelningen (numera sektionen) för arkitektur, som närmare utvecklat behovet av en professur i arkitekturens teori och historia, har understrukit det historiska perspektivets centrala betydelse för arkitekturstudier. Såväl på stadsbyggandets område som i vad avser restaurering av äldre byggnader, parkernas och landskapets utveckling samt frågor sammanhängande med de estetiska, psykologiska, sociologiska och ideologiska teorierna kring arkitekturen är enligt kollegiet den blivande arkitekten i behov av en långt mer omfattande skolning än tidigare. Även för den högre undervisningen och forskningen skulle enligt kollegiet ett inrättande av en professur spela en avgörande roll.

Kollegienämnden har hemställt att professuren skall inrättas fr. o. m. nästa budgetår. Kanslersämbetet biträder förslaget, bl. a. under hänvisning till att riksdagens statsutskott i sitt utlåtande 1964: 55 i anledning av vid förra årets vårriksdag väckta motioner om inrättande av ifrågavarande professur förutsatte att Kungl. Maj:t tog frågan därom under allvarligt övervägande.

Punkterna 2—4, 7—8, 11—15 och 18 (universitetslektorat). Kollegienämnden har under hänvisning till undervisningens behov föreslagit inrättande av 22 nya

universitetslektorstjänster vid högskolan fr. o. m. nästa budgetår. I anslutning härtill har nämnden framhållit, att en beräkning på grundval av vissa av överstyrelsen för de tekniska högskolorna föreslagna normer för beräkning av lärarbehov vid teknisk högskola ger vid handen, att vid Chalmers tekniska högskola föreligger behov av 33 nya lektorstjänster.

Kanslersämbetet biträder förslagen i vad avser 11 av de begärda nya tjänsterna.

Punkt 23. Kollegienämnden har erinrat om att antalet assistenttjänster vid högskolan budgetåret 1964/65 uppgår till 253, varav 14 disponeras för utbildningen av filosofie studerande vid Göteborgs universitet. Nämnden har föreslagit, att ytterligare 40 tjänster inrättas fr. o. m. nästa budgetår. Högskolans behov av övningsassistentmedel beräknas uppgå till drygt 2,1 milj. kr. 1965/66. För ersättningar åt tillfälliga lärare har nämnden föreslagit 915 000 kr. Vid beräkningen av de föreslagna medlen till ersättningar åt tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter har utgångspunkten i princip varit de i det föregående berörda av överstyrelsen för de tekniska högskolorna föreslagna normerna för tilldelning av lärarkrafter vid de tekniska högskolorna.

Universitetskanslersämbetet tillstyrker i det väsentliga kollegienämndens förslag. Med hänsyn till höjda övningsassistentarvoden m. m. i samband med 1964 års allmänna höjning av statsjästemännens löner anser sig dock ämbetet böra räkna upp det av nämnden föreslagna beloppet till ersättningar åt tillfälliga lärare samt för övningsassistentmedel med sammanlagt i runt tal 530 000 kr.

Punkt 34. Medel för de tjänster vid högskolans centrala förvaltning, som inrättades genom riksdagens beslut i anledning av prop. 1964: 50, har i riksstaten för budgetåret 1964/65 beräknats under ett förslagsanslag med benämningen Förstärkning av universitetens och vissa högskolors förvaltning m. m. För nästa budgetår beräknar kanslersämbetet medel för dessa tjänster under förevarande anslag.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag i vissa allmänna frågor anfört i den inledande översikten samt vid min anmälan av avlöningsanslagen till universitetskanslersämbetet och Uppsala universitet.

Till följd av riksdagens beslut i anledning av prop. 1962: 43 kommer det nominella antalet studerande vid Chalmers tekniska högskola att nästa budgetår öka med drygt 160. Den höjda kapaciteten betingas av att tidigare genomförda intagningsökningar kommer att slå igenom i högre årskurser vid sektionerna F, M, V och K. Härjämte har jag från högskolan inhämtat att förutsättningar föreligger för en höjning av intagningskapaciteten vid sektion A från 50 studerande per år till 60. Jag anser mig böra räkna med en sådan intagningsökning fr. o. m. budgetåret 1965/66. Med hänsyn jämväl härtill kommer det nominella antalet studerande vid högskolan att nästa budgetår uppgå till ca 2 460. Liksom vid tekniska högskolan i Stockholm har jag vid min medelsavvägning ansett mig böra taga särskild hänsyn till behovet av resurser på grund av ökningen av antalet studerande.

I enlighet med förslag i den nyssnämnda prop. 1962: 43 har riksdagen fattat

principbeslut om inrättande fr. o. m. nästa budgetår av ytterligare två professurer vid högskolans sektion M, nämligen en i vart och ett av ämnena konstruktionsmaterial II (icke-metalliska material) och transportteknik. Jag beräknar nu erforderliga medel för ifrågavarande tjänster. I samband härmed torde en befintlig speciallärarymbefattning i läran om transportanordningar böra indragas (p. 5 och 6).

I det föregående har jag räknat med, att intagningskapaciteten vid högskolans sektion A skall höjas från 50 studerande till 60 fr. o. m. nästa budgetår. I utbildningen vid sektionen utgör ämnet arkitekturens historia en icke oväsentlig beståndsdel i de båda första årskursernas studier, varjämte en föreläsningsserie hålles även under höstterminen i fjärde årskursen. Med hänsyn till betydelsen av att den idémässiga bakgrunden till de olika byggnadstraditionerna och de nutida arkitekturriktningarna ytterligare kan belysas finner jag kanslersämbetets förslag om inrättande av en professur i arkitekturens teori och historia väl underbyggt. Jag förordar därför, att en dylik tjänst inrättas vid Chalmers tekniska högskola fr. o. m. budgetåret 1965/66. Vid bifall härtill torde den nuvarande speciallärarymbefattningen i arkitekturens historia böra indragas (p. 16).

Universitetskanslersämbetet har föreslagit att elva nya universitetslektorat inrättas vid högskolan. För egen del förordar jag, att högskolans personalorganisation fr. o. m. nästa budgetår utökas med nio ordinarie universitetslektorat, nämligen ett i vart och ett av ämnena matematik, regleringsteknik, fysik, mekanisk teknologi, tillämpad termodynamik och strömningslära, vattenbyggnad, byggnadsteknik II, byggnadsteknik III samt byggnadskonstruktion (p. 2—4, 7—8, 13—15 och 18).

I fråga om delposten i högskolans avlöningsstat till arvoden åt speciallärare och biträdande lärare räknar jag med samma belopp som under innevarande budgetår, 607 000 kr. Jag har härvid beaktat att tillkomsten av den nya professuren i transportteknik ävensom ett bifall till mina förslag om en professur i arkitekturens teori och historia samt ett universitetslektorat i byggnadskonstruktion får till följd att vissa sådana arvoden inte erfordras fr. o. m. nästa budgetår. Vidare har jag beaktat de behov av lärarförstärkning som kan föranledas av den ökade intagningen av studerande vid sektion A. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att i enlighet med bestämmelser meddelade av Kungl. Maj:t besluta angående fördelningen av ifrågavarande delpost (p. 6, 16 och 18—19).

Med anledning av ämbetets förslag under punkterna 21 och 22 förordar jag, att ytterligare en tjänst som forskarassistent och en som forskningsingenjör i lönegrad Ae 23 — den senare avsedd för sektion K — inrättas vid högskolan fr. o. m. nästa budgetår. Vidare beräknar jag medel för en tjänst som ingenjör i lönegrad Ag 19 vid sektion K (p. 29).

I den för högskolan under innevarande budgetår gällande avlöningsstaten finns uppförd bl. a. en delpost till ersättningar åt tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter. Från denna delpost utgår i enlighet med riksdagens beslut i anledning av prop. 1964: 50 — förutom ersättningar åt nämnda lärarkrafter —

jämväl ersättningar åt extra universitetslektorer, assistenter, amanuenser m. m. enligt reglerna för den s. k. universitetsautomatiken. Med anledning härav anser jag mig böra förorda, att i avlöningsstaten för budgetåret 1965/66 i stället för nämnda delpost uppföres en delpost med benämningen Avlöningar till vissa lärare m. m. Liksom den nuvarande bör den nya posten uppföras förslagsvis. Den föreslagna förändringen är av formell natur.

Under ifrågavarande delpost bör för nästa budgetår uppföras ett belopp av 10 557 000 kr. Vid min avvägning av medelsanvisningen har jag beräknat medel för dels grundlön åt sammanlagt 261 assistenter, av vilka tre som följd av mina i det föregående framförda förslag om nya professurer, dels ersättningar åt tillfälliga lärare och övningsassistenter, dels ersättning för undervisning om arbetsledningens praktiskt ekonomiska, sociala, yrkeshygieniska och arbetspsykologiska problem, dels grundlön åt vikarier vid icke vakanta ordinarie lärartjänster med sammanlagt 135 000 kr., dels ock grundlön åt extra universitetslektorer m. fl. lärare enligt universitetsautomatikens regler med sammanlagt 2 200 000 kr. Vid min bedömning av antalet assistenttjänster har jag även beaktat behovet av assistenter för forskning och allmänt institutionsarbete för vissa professurer vid Göteborgs universitet. Det bör uppdragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till erforderliga föreskrifter rörande dispositionen av förevarande delpost (p. 23—24 och 35—36).

I detta sammanhang vill jag erinra om vad jag vid min anmälan av avlöningsanslaget till tekniska högskolan i Stockholm anförde i fråga om utbyte av assistenttjänster mot tjänster som forskningsingenjör med placering högst i lönegrad A 23.

För högskolans bibliotek beräknar jag dels medel för en tjänst som förste biblioteksbiträde i lönegrad Ae 9, dels 4 200 kr. till extra arbetshjälp (p. 25 och 26).

Vidare beräknar jag medel för en tjänst som förste reparatör i lönegrad Ae 11, en som vaktmästare i lönegrad Ae 7 och en som kontorsbiträde (telefonist) i reglerad befordringsgång (p. 29—30).

Vad avser kanslersämbetets förslag om förstärkning av personalorganisationen vid högskolans centrala förvaltning förordar jag — under hänvisning till vad jag i denna fråga anförde under avlöningsanslaget till tekniska högskolan i Stockholm — att den i avlöningsstaten ingående delposten till avlöningar åt annan icke-ordinarie personal vid högskolan under nästa budgetår uppföres förslagsvis (p. 27).

Kanslersämbetet har vidare under punkterna 28, 29 och 32 föreslagit inrättande av ett antal nya tjänster som kanslibiträde, laboratorieingenjör m. m. Med anledning härav har jag ansett mig böra beräkna medel för fjorton nya tjänster inom denna kategori, av vilka sju som följd av de i det föregående föreslagna nya professurerna vid högskolan. Vid min avvägning av antalet erforderliga nya biträdestjänster har jag även beaktat biträdesbehovet vid de för högskolan och Göteborgs universitet gemensamma institutionerna. Det bör upp-

dragas åt kanslersämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag i fråga om såväl lönegradsplacering av de förordade biträdestjänsterna som fördelning av dessa tjänster på olika institutioner.

Jag beräknar även medel för de tjänster vid högskolans centrala förvaltning, som med anledning av prop. 1964: 50 inrättats fr. o. m. den 1 juli förra året, ävensom för överföring till högskolans avlöningsstat av kostnaderna för vissa tjänster vid Göteborgs universitet (p. 34 och 36).

För bestridande av kostnader i samband med registrering av studerande vid de filosofiska fakulteterna beräknar jag under delposten till avlöningar åt annan icke-ordinarie personal vid högskolan ett belopp av 25 000 kr.

I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Anslaget torde böra uppföras med $(21\,145\,000 + 8\,361\,000 =) 29\,506\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för Chalmers tekniska högskola, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för Chalmers tekniska högskola, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	4 799 000	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a. Arvoden åt speciallärare och biträdande lärare, <i>föreslagsvis</i> ...	607 000	
b. Övriga arvoden och särskilda ersättningar, <i>förslagsvis</i>	32 200	639 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i>	10 557 000	
b. Avlöningar åt annan icke-ordinarie personal vid högskolan, <i>förslagsvis</i>	4 603 800	15 160 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		8 907 000
Summa kr.		29 506 000

c) till *Chalmers tekniska högskola*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 29 506 000 kr., varav 231 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

E 73. Chalmers tekniska högskola: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 399 000	1 347 696
1964/65	1 574 000	
1965/66 (förslag)	1 726 000	

Universitetskanslersämbetet föreslår, att anslaget ökas med 138 500 kr.

Utgifter	Anvisat 1964/65	Föreslagen anslagsberäkning 1965/66	
		Universitets- kanslersämbetet	Departementet
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	14 200	+ 1 000	+ 1 000
2. Expenser:			
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i> ..	696 500	+ 26 000	+ 26 000
b) Övriga expenser:			
Biblioteket	12 500	+ 2 500	of.
Högskolan i övrigt	879 500	+ 58 000	+ 108 000
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	63 000	+ 37 000	+ 7 000
4. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	66 000	+ 10 000	+ 6 000
5. Bevakning av högskolans lokaler om nat- ten, <i>förslagsvis</i>	26 000	+ 4 000	+ 4 000
Summa kr.	1 757 700	+ 138 500	+ 152 000

Särskilda uppbördsmedel

6. Ersättning för bränsle, lyse och vatten ..	183 600	of.	of.
7. Hyror	100	of.	of.
Nettoutgift kr.	1 574 000	+ 138 500	+ 152 000

Höjningen av anslagsposten 1 motiveras av det stigande antalet befattningshavare vid högskolan. Delposten 2 a) föreslås höjd med hänsyn till nytillkommande lokaler för sektion E. Uppräkningen av delposten 2 b) övriga expenser: Högskolan i övrigt motiveras av ökade kostnader för städning och telefon m. m. i samband med högskolans utbyggnad samt av ökade städningskostnader på grund av höjd timersättning för städpersonal.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att anslaget uppföres med (1 574 000 + 152 000 =) 1 726 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Chalmers tekniska högskola: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 726 000 kr.

E 74. Chalmers tekniska högskola: Materiel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 205 000	2 373 199
1964/65	2 440 000	
1965/66 (förslag)	3 140 000	

Kollegienämnden har för nästa budgetår föreslagit en höjning av detta anslag med 1 010 000 kr.

Universitetskanslersämbetet föreslår en allmän uppräknings av anslaget med 590 000 kr., varvid ämbetet utgått från rekommendationer givna av särskilda sakkunniga som utrett vissa frågor rörande materielanslagen till de tekniska högskolorna. Härjämte beräknar ämbetet under detta anslag för materielkostnader sammanhängande med vissa under avlöningsanslaget föreslagna nya högre tjänster sammanlagt 59 000 kr. och för materielkostnader på grund av en föreslagen överföring av vissa permanenta forskargrupper från statens tekniska forskningsråd till högskolan 36 000 kr. Riksdagens beslut med anledning av prop. 1964: 50 innebar bl. a., att de materiella resurserna vid de för Chalmers tekniska högskola och Göteborgs universitet gemensamma institutionerna för matematisk-naturvetenskapliga ämnen skulle fr. o. m. den 1 juli 1964 hänföras till högskolan. Medlen — 300 000 kr. — som för innevarande budgetår beräknats under universitetets materielanslag skall nästa budgetår anvisas från högskolans materielanslag. Kanslersämbetet föreslår dessutom för nämnda institutioners behov en ytterligare höjning av anslaget med 75 000 kr.

Departementschefen

Först vill jag erinra om vad jag inledningsvis anförde vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala.

Med anledning av kanslersämbetets förslag förordar jag, att detta reservationsanslag höjes med 700 000 kr. Härvid har jag bl. a. beaktat, att kostnaderna för materiel m. m. vid de för högskolan och universitetet i Göteborg gemensamma institutionerna för matematisk-naturvetenskapliga ämnen fr. o. m. nästa budgetår skall belasta detta anslag. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med $(2\,440\,000 + 700\,000 =) 3\,140\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Chalmers tekniska högskola: Materiel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 140 000 kr.

E 75. Chalmers tekniska högskola: Nyanskaffning av apparater m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	950 000	1 115 081
1964/65	950 000	
1965/66 (förslag)	957 000	

Det under detta reservationsanslag för innevarande budgetår uppförda beloppet — 950 000 kr. — har anvisats för ospecificerade ändamål.

Kollegienämnden har för nästa budgetår föreslagit en allmän uppräkningsanslag med 560 000 kr. Härjämte har nämnden hemställt om en engångsanvisning av 180 000 kr. för apparatkostnader sammanhängande med de av nämnden föreslagna professurerna och laboraturerna.

Universitetskanslersämbetet förordar, under åberopande av vad ämbetet anfört vid sin behandling av motsvarande anslag till tekniska högskolan i Stockholm, en allmän höjning med 235 000 kr. av förevarande anslag. Därvid förutsätter ämbetet, att behov av apparater m. m. av engångskaraktär vid nya högre tjänster skall kunna tillgodoses inom ramen för denna allmänna höjning. Vidare föreslås under detta anslag en medelsanvisning av 9 000 kr. till apparater för de för högskolan och Göteborgs universitet gemensamma institutionerna för matematisk-naturvetenskapliga ämnen. Sistnämnda förslag framlägges som en följd av riksdagens beslut i anledning av prop. 1964:50. För ändamålet har under innevarande budgetår anvisats 7 000 kr. under motsvarande anslag till universitetet.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag inledningsvis anfört vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala.

Någon allmän höjning av detta anslag är jag inte beredd att förordna. Med anledning av kanslersämbetets förslag om medel till apparater m. m. för de för universitetet och högskolan gemensamma institutionerna beräknar jag en höjning av anslaget med 7 000 kr. Anslaget bör därför uppföras med (950 000 + 7 000 =) 957 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Chalmers tekniska högskola: Nyanskaffning av apparater m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 957 000 kr.

E 76. Chalmers tekniska högskola: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	190 000	189 096
1964/65	210 000	
1965/66 (förslag)	245 000	

Kollegienämnden har hemställt om en höjning av anslaget med 40 000 kr. Till stöd härför har nämnden åberopat stegrade priser på böcker och tidskrifter samt ökade bindningskostnader och att dessutom nya tidskrifter ständigt tillkommer.

Universitetskanslersämbetet biträder kollegienämndens förslag.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag inledningsvis anfört vid min anmälan av motsvarande anslag till universitetet i Uppsala.

I fråga om detta anslag föreslår jag en höjning med 35 000 kr., varför anslaget för nästa budgetår bör uppföras med (210 000 + 35 000 =) 245 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Chalmers tekniska högskola: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 245 000 kr.

E 77. Chalmers tekniska högskola: Resebidrag till studerande

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	54 000	54 000
1964/65	64 000	
1965/66 (förslag)	75 000	

Beträffande dispositionen av anslaget gäller samma bestämmelser som för motsvarande anslag till tekniska högskolan i Stockholm.

Kollegienämnden har hemställt om en ökning av anslaget med 69 000 kr. under hänvisning till de normer, som i det föregående nämnts under motsvarande anslag till tekniska högskolan i Stockholm.

Universitetskanslersämbetet tillstyrker nämndens förslag och hemställer därjämte, att anslaget uppföres som förslagsanslag.

Departementschefen

Någon ändring av anslagsbeteckningen är jag icke beredd att tillstyrka. Jag förordar, att detta anslag för nästa budgetår höjes med 11 000 kr. Anslaget bör därför uppföras med (64 000 + 11 000 =) 75 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Chalmers tekniska högskola: Resebidrag till studerande* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 75 000 kr.

E 78. Tekniska högskolan i Lund: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 623 000	2 424 288
1964/65	5 270 000	
1965/66 (förslag)	9 758 000	

Organisationskommittén för teknisk högskola i Lund har föreslagit, att detta förslagsanslag för nästa budgetår höjes med 5 082 000 kr. till 10 352 000 kr.

I det följande lämnar jag en redogörelse för organisationskommitténs förslag till ändringar i högskolans personalorganisation m. m. Därvid kommer jag, såvitt gäller motiveringar, att närmare beröra endast vissa frågor och tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

Organisationskommitténs förslag framgår av följande sammanställning.

A. Professorer m. fl.

Sektionen för teknisk fysik (F)

- 1) laboratur i matematisk statistik,
- 2) universitetslektorat i fysik,
- 3) universitetslektorat i matematik,
- 4) universitetslektorat i mekanik,
- 5) universitetslektorat i numerisk analys (fr. o. m. 1 januari 1966),
- 6) befattning som biträdande lärare i fasta tillståndets fysik,
- 7) befattning som biträdande lärare i kärnfysik.

Sektionen för maskinteknik (M)

- 8) professur i industriell organisation, principbeslut 1962,
- 9) professur i maskinkonstruktion, principbeslut 1962,
- 10) professur i mekanisk teknologi och verktygsmaskiner, principbeslut 1962,
- 11) professur i transportteknik, principbeslut 1962,
- 12) universitetslektorat i maskinelement,
- 13) speciallärarybefattning i förbränningslära, principbeslut 1962,
- 14) speciallärarybefattning i industriell ekonomi, principbeslut 1962.

Sektionen för elektroteknik (E)

- 15) professur i teletrafiksystem, principbeslut 1962,
- 16) universitetslektorat i elautomatik,
- 17) universitetslektorat i teletransmissionsteori,
- 18) universitetslektorat i tillämpad elektronik,
- 19) speciallärarybefattning i allmän elkraftteknik, principbeslut 1962,
- 20) befattning som biträdande lärare i teoretisk elektroteknik.

Sektionen för väg- och vattenbyggnad (V)

- 21) professur i byggnadsteknik I, principbeslut 1962,
- 22) professur i byggnadsteknik II, principbeslut 1962,
- 23) universitetslektorat i byggnadsstatik,
- 24) speciallärarybefattning i geodetisk mätningsteknik, principbeslut 1962,
- 25) speciallärarybefattning i geologi, principbeslut 1962,
- 26) speciallärarybefattning i geoteknik, principbeslut 1962,
- 27) befattning som biträdande lärare i byggnadsteknik II (byggnadsplanering).

Sektionen för arkitektur (A)

- 28) professur i arkitektur I b, principbeslut 1962,
- 29) befattning som biträdande lärare i arkitektur I a (elektrisk installations-teknik),
- 30) befattning som biträdande lärare i formlära (frihandsteckning och modellering),
- 31) befattning som biträdande lärare i byggnadskonstruktionslära (grafostatik och hållfasthetslära),
- 32) befattning som biträdande lärare i formlära (perspektivlära),
- 33) befattning som biträdande lärare i arkitektur II a (trädgårdskonst),
- 34) befattning som biträdande lärare i arkitektur I a (VVS-teknik).

Sektionen för kemi (K)

- 35) professur i oorganisk kemi, principbeslut 1964,
- 36) professur i teknisk analytisk kemi, principbeslut 1964,
- 37) universitetslektorat i maskinelement med mekanik, principbeslut 1964.

B. Docenter m. fl.

- 38) två tjänster som docent i lönegrad Ae 25,
- 39) två tjänster som forskarassistent i lönegrad Ae 23,
- 40) två tjänster som forskningsingenjör i lönegrad Ae 23,
- 41) höjning av delposten till ersättningar åt tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter jämte rörligt tillägg vid nya assistenttjänster (kostnad i runt tal 2 351 000 kr.).

C. Kanslipersonal m. m.

- 42) en tjänst som förste byråsekreterare i lönegrad Ae 23,
- 43) en tjänst som kamrerare i lönegrad Ae 21,
- 44) en tjänst som laboratorieintendent i lönegrad Ae 21,
- 45) tre tjänster som kansliskrivare i lönegrad Ae 11 vid högskolans sektioner,
- 46) två tjänster som kontorist i lönegrad Ae 9 och elva tjänster som kanslibiträde i lönegrad Ae 7 vid högskolans institutioner m. m.
- 47) fyra tjänster som kontorist i lönegrad Ae 9 i stället för fyra tjänster som kanslibiträde i lönegrad Ae 7 vid högskolans institutioner m. m.

D. Teknisk biträdespersonal m. m.

- 48) en tjänst som verkstadsingenjör i lönegrad Ae 25 (sektion K) och två tjänster som verkstadsingenjör i lönegrad Ae 23 (sektionerna E och M),
- 49) fem tjänster som laboratorieingenjör i högst lönegrad Ae 15, en tjänst som förste instrumentmakare i lönegrad Ae 13, en tjänst som förste reparatör i lönegrad Ae 11, fjorton tjänster som instrumentmakare i lönegrad Ae 11, sju tjänster som institutionstekniker i lönegrad Ae 9 samt två tjänster som laboratoriebiträde i högst lönegrad Ae 9,
- 50) en tjänst som instrumentmakare i lönegrad Ae 11 i stället för en tjänst som institutionstekniker i lönegrad Ae 9,
- 51) en tjänst som kanslibiträde (växelföreståndare) i lönegrad Ae 7 och en tjänst som biträde i lönegrad Ae 5 för högskolans telefonväxel,
- 52) medelsanvisning för ytterligare personalförstärkning vid högskolans institutioner (kostnad 80 258 kr.).

E. Vissa övriga förslag

- 53) en tjänst som uppsyningsman i lönegrad Ae 11, en tjänst som förste expeditionsvakt i lönegrad Ae 9 samt två tjänster som expeditionsvakt i lönegrad Ae 7.

Organisationskommittén har därjämte framlagt förslag om ökad medelsanvisning för dels automatiska utgiftsförändringar till följd av 1964 års riksdags

beslut angående statstjänstemännens löner under åren 1964 och 1965 m. m., dels täckande av kostnaderna för löneklassuppflyttningar, vikarier, övertidserättigheter och tillfällig personal samt för tillsyn över städning och ämbetslokaler.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 2—5, 12, 16—18, 23 och 37 (universitetslektorat). Under hänvisning till undervisningens behov har organisationskommittén föreslagit inrättande av nio nya universitetslektoratstjänster vid högskolan fr. o. m. nästa budgetår. Av dessa har en — i maskinelement med mekanik (punkt 37) — begärts i enlighet med riksdagens principbeslut i anledning av prop. 1964:123. Ytterligare ett lektorat — i numerisk analys (punkt 5) — har föreslagits inrättat fr. o. m. den 1 januari 1966. Vid sin beräkning av lektorsbehovet vid högskolan har kommittén tillämpat de av överstyrelsen för de tekniska högskolorna föreslagna normerna för tilldelning av lärarkrafter vid de tekniska högskolorna.

Punkterna 8—11, 15, 21—22, 28, 35 och 36. I enlighet med riksdagens principbeslut i anledning av prop. 1962:43 och 1964:123 har organisationskommittén beräknat medel för de under dessa punkter upptagna 10 professurerna.

Punkterna 42 och 43. Vid högskolans centrala administration finnes för innevarande budgetår — vid sidan av organisationskommitténs sekreterare — endast en kamrerare i lönegrad Ag 21 samt en kanslist, en kansliskrivare och två kanslibiträden. Under erinran om att högskolan fr. o. m. budgetåret 1965/66 kommer att sysselsätta bl. a. 34 professorer och omkring 1 100 studenter finner kommittén det oundgängligen nödvändigt att administrationen förstärkes med minst en tjänst som förste byråsekreterare i lönegrad Ae 23, varigenom kommitténs sekreterare skulle kunna avlastas. Härjämte föreslår kommittén extra-ordinariesättning av den nyssnämnda kamrerartjänsten.

Universitetskanslersämbetet tillstyrker i huvudsak organisationskommitténs förslag.

Departementschefen

Jag vill först erinra om vad jag i vissa allmänna frågor anför i den inledande översikten samt vid min anmälan av avlöningsanslagen till universitetskanslersämbetet och Uppsala universitet.

Enligt riksdagens beslut i anledning av prop. 1964:123 kommer den nya sektion K vid tekniska högskolan i Lund att höstterminen 1965 inleda sin verksamhet. Nämda termin intages 80 studerande i första årskursen. Till följd av statsmakternas tidigare beslut om intagningsökningar vid högskolan kommer vidare intagningskapaciteten vid sektionerna V och A att fördubblas, varjämte redan genomförda ökningar kommer att slå igenom i högre årskurser vid sektionerna M, E, V och A. Det nominella antalet studerande vid högskolan kommer härigenom att öka med 460 till ett totalt antal av 1 070 budgetåret 1965/66.

I överensstämmelse med förslag i prop. 1962:43 och 1964:123 har riksdagen tidigare beslutit att ytterligare tio professorer och ett universitetslektorat skall inrättas vid högskolan fr. o. m. nästa budgetår, nämligen vid sektion M en pro-

fessur i vart och ett av ämnena industriell organisation, maskinkonstruktion, mekanisk teknologi och verktygsmaskiner samt transportteknik, vid sektion E en professur i teletrafiksystem, vid sektion V en professur i vart och ett av ämnena byggnadsteknik I och byggnadsteknik II, vid sektion A en professur i arkitektur I b samt vid sektion K en professur i vart och ett av ämnena oorganisk kemi och teknisk analytisk kemi ävensom ett universitetslektorat i maskinelement med mekanik. För nämnda professurer samt för universitetslektoratet beräknar jag nu erforderliga medel (p. 8—11, 15, 21—22, 28 och 35—37).

Organisationskommittén har föreslagit inrättande av tio nya universitetslektorat vid högskolan. För egen del förordar jag, att högskolans personalorganisation utökas med — förutom det nämnda lektoratet i maskinelement med mekanik — sex ordinarie universitetslektorat, nämligen fr. o. m. den 1 juli 1965 ett i vart och ett av ämnena fysik, matematik, mekanik, maskinelement och teletransmissionsteori samt fr. o. m. den 1 januari 1966 ett lektorat i numerisk analys (p. 2—5, 12 och 17).

Med anledning av kommitténs förslag beräknar jag ytterligare 103 000 kr. under delposten i högskolans avlöningsstat till arvoden åt speciallärare och biträdande lärare (p. 6—7, 13—14, 19—20, 24—27 och 29—34).

Vid högskolan finnes f. n. inte någon tjänst som forskarassistent. Jag förordar, att en sådan tjänst inrättas fr. o. m. nästa budgetår (p. 39).

Beträffande delposten till ersättningar åt tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter förordar jag en uppräknig med 1 667 800 kr. Vid min avvägning av medelsanvisningen har jag beräknat medel till bl. a. grundlön åt ytterligare 46 assistenter, av vilka 12 som följd av nyss framförda förslag om nya professurer. Det bör uppdragas åt organisationskommittén att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till erforderliga föreskrifter rörande dispositionen av förevarande delpost (p. 41).

I detta sammanhang vill jag erinra om vad jag vid min anmälan av avlöningsanslaget till tekniska högskolan i Stockholm anfört i fråga om utbyte av assistenttjänster mot tjänster som forskningsingenjör med placering högst i lönegrad A 23.

För högskolans centrala administration beräknar jag medel för en tjänst som förste byråsekreterare i lönegrad Ae 23, en tjänst som förste expeditionsvakt i lönegrad Ae 9, en tjänst som kontorist i lönegrad Ae 9, en tjänst som kanslibiträde (växelföreståndare) i lönegrad Ae 7 samt en tjänst som kontorsbiträde (telefonist) i reglerad befordringsgång (p. 42, 46, 51 och 53).

Med anledning av kommitténs förslag under punkterna 44 och 48 beräknar jag vidare medel för en tjänst som forskningsingenjör i lönegrad Ae 21 vid sektion M och en tjänst som laboratorieintendent i lönegrad Ae 19 vid sektion K.

Organisationskommittén har därjämte under punkterna 45, 46, 49 och 52 föreslagit inrättande av ett antal nya tjänster som kansliskrivare, laboratorieingenjör m. m. Med anledning härav har jag ansett mig böra beräkna medel för 46 nya tjänster inom denna kategori, av vilka 17,5 som följd av de av mig i det

föregående föreslagna nya professurerna vid högskolan. Det bör uppdragas åt kommittén att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag i fråga om såväl lönegradsplacering av de förordade biträdestjänsterna som fördelning av dessa tjänster på olika institutioner.

Med anledning av vad jag i det föregående under avlöningsanslaget till Lunds universitet anført i fråga om överföring av kostnaderna för högskolans bibliotekspersonal till sistnämnda anslag räknar jag här med en minskning av förevarande anslag, motsvarande kostnaderna för en tjänst som bibliotekarie i lönegrad Ae 23, en tjänst som förste biblioteksassistent i lönegrad Ae 13 och en tjänst som förste biblioteksbiträde i lönegrad Ae 9.

Vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor har chefen för civildepartementet föreslagit uppflyttning i lönegrad av bl. a. vissa tjänster vid högskolan. Jag beräknar här för förslagens genomförande erforderliga medel.

I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med $(5\,270\,000 + 4\,488\,000 =) 9\,758\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för tekniska högskolan i Lund, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för tekniska högskolan i Lund, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 897 000	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a. Arvoden åt speciallärare och biträdande lärare, <i>förslagsvis</i>	178 000	
b. Övriga arvoden och särskilda ersättningar, <i>förslagsvis</i>	75 000	253 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Ersättningar åt tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter, <i>förslagsvis</i>	3 353 000	
b. Avlöningar åt annan icke-ordinarie personal vid högskolan, <i>förslagsvis</i>	1 347 000	4 700 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		2 908 000
		Summa kr. 9 758 000

c) till *Tekniska högskolan i Lund*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 9 758 000 kr.

E 79. Tekniska högskolan i Lund: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	338 000	165 478
1964/65	500 000	
1965/66 (förslag)	1 600 000	

Organisationskommittén för teknisk högskola i Lund föreslår att anslaget ökas med 1 148 000 kr.

<i>Utgifter</i>	Anvisat 1964/65	Föreslagen anslagsberäkning 1965/66	
		Kommittén	Departementet
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	2 000	of.	of.
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	75 000	of.	of.
3. Expenser:			
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i> ..	150 000	+ 500 000	+ 500 000
b) Övriga expenser	243 000	+ 648 000	+ 600 000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	30 000	of.	of.
Summa kr.	500 000	+ 1 148 000	+ 1 100 000

De föreslagna höjningarna betingas av högskolans pågående uppbyggnad.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att anslaget uppföres med (500 000 + 1 100 000 =) 1 600 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniska högskolan i Lund: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 600 000 kr.

E 80. Tekniska högskolan i Lund: Materiel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	325 000	250 173
1964/65	650 000	
1965/66 (förslag)	1 000 000	

Organisationskommittén för teknisk högskola i Lund föreslår för nästa budgetår en sammanlagd medelsanvisning av 1 milj. kr., innebärande en anslagsökning med 350 000 kr.

Departementschefen

Jag biträder organisationskommitténs förslag. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med (650 000 + 350 000 =) 1 000 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniska högskolan i Lund: Materiel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

E 81. Tekniska högskolan i Lund: Nyanskaffning av apparater m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	100 000	32 018
1964/65	100 000	
1965/66 (förslag)	100 000	

Organisationskommittén för teknisk högskola i Lund föreslår för nästa budgetår en ökning av anslaget med 75 000 kr.

Departementschefen

Någon höjning av detta anslag är jag inte beredd att förorda. Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 100 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniska högskolan i Lund: Nyanskaffning av apparater m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

E 82. Tekniska högskolan i Lund: Resehidrag till studerande

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 000	—
1964/65	2 000	
1965/66 (förslag)	18 000	

Organisationskommittén för teknisk högskola i Lund hemställer, att detta anslag för nästa budgetår uppföres med 40 000 kr. Kommitténs beräkningar har därvid sin utgångspunkt i normer motsvarande dem som legat till grund för motsvarande anslagsframställningar från kollegienämnderna vid de båda andra tekniska högskolorna.

Departementschefen

Med anledning av organisationskommitténs förslag anser jag mig böra föreslå, att anslaget för nästa budgetår höjes med 16 000 kr. Anslaget bör sålunda uppföras med (2 000 + 16 000 =) 18 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniska högskolan i Lund: Resehidrag till studerande* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 18 000 kr.

d) Högre konstnärlig utbildning

E 83. Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	939 000	943 509
1964/65	988 000	
1965/66 (förslag)	1 211 000	

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår hemställer *akademien* om en höjning av detta anslag med i runt tal 508 000 kr. Höjningen föranledes, förutom av automatiska utgiftsökningar, av följande förslag.

Personalförändringar

1. Professor i stadsbyggnadskonst i Bq 3.
2. Lektor i konsthistoria i Abq 27 med samtidig indragning av nuvarande arvode av 9 954 kr. till lärare i ämnet.
3. Byrådirektör i Ae 25 med samtidig indragning av särskilt arvode av 15 525 kr. för sekreterargöromål.
4. Bibliotekarie i Ae 23 med samtidig indragning av nuvarande arvode av 3 726 kr. till akademiens bibliotekarie.
5. Assistent i reglerad befordringsgång (arkitekturskolan: stadsbyggnadskonst).
6. Assistent i reglerad befordringsgång (arkitekturskolan: arkitekturhistoria).
7. Assistent i reglerad befordringsgång (skolan för grafisk konst) med samtidig indragning av nuvarande arvode av 10 350 kr. till koppartryckare vid skolan.
8. Assistent i reglerad befordringsgång (institutet för materialkunskap).
9. Kansliskrivare i Ae 11.
10. Kontorist i Ae 9 (arkitekturskolan).
11. Vaktmästare i Ae 7.

Tjänsteförändringar

12. Biblioteksassistent i Ao 13 i stället för biblioteksbiträde i Ao 7.
13. Materialförvaltare i Ao 11 i stället för förste vaktmästare i Ao 9.
14. Maskinist i Ao 11 i stället för i Ao 9.
15. Förste expeditionsvaktmästare i Ao 9 i stället för vaktmästare i Ao 7.

Övrigt

16. Höjning med 5 296 kr. av arvodet till konsthögskolans direktör (nu 4 704 kr.)
17. Höjning med 3 600 kr. av arvodet till akademiens kamrerare (nu 2 400 kr.).

18. Højning med 16 000 kr. av medelsanvisningen för undervisning i vissa specialämnen i arkitekturskolan (nu högst 21 000 kr.), varav 10 000 kr. för undervisning i stadsbyggnadskonst och 6 000 kr. för undervisning i trädgårdskonst.
19. Højning med 2 500 kr. av arvode till litografisk tryckare (skolan för grafisk konst, nu 2 500 kr.).
20. Højning med 1 200 kr. av arvode till gipsgjutare (skulpturavdelningen, nu 3 800 kr.).
21. Arvode av 15 000 kr. till tygmästare (skulpturavdelningen).
22. Højning med sammanlagt 23 000 kr. av medelsanvisningen för gästföreläsare och tillfälliga lärare.
23. Arvode av 3 000 kr. till kurator.
24. Ökad medelsanvisning för övertidsersättningar och tillfällig arbetskraft (8 000 kr.).
25. Anordnande av utbildning av konservatorer (kostnad 30 000 kr.).

Till stöd för de under *punkterna 2, 3 och 9, 7, 8, 11, 18—21, 22, 23 och 24* redovisade förslagen anför akademien i huvudsak följande.

2. Undervisningen i konsthistoria vid högskolan omfattar 4 timmar i veckan. Den åvilar en lärare, som härför uppbär ett arvode av 9 954 kr. Undervisningen, som tidigare utgjorts dels av föreläsningar med uppgift att ge en översikt av konstens historia från antiken till våra dagar, dels av interpretationer av konstverk eller diskussion av konstteoretiska problem, har under senare år fått en mera central ställning. Det har nämligen framstått som ett angeläget önskemål såväl från skolans som elevernas sida att ägna konstens teoretiska aspekter en större uppmärksamhet än tidigare. Även konstens ställning i samhälle och kultur under gången och nuvarande tid, formhistoria, bildbyggnad, färglära och andra frågor av betydelse för konstnären i hans arbete har fått plats på schemat i den försöksundervisning, som under de senaste terminerna pågått vid skolan. Läraren i konsthistoria bör i fråga om kompetens, uppgifter och undervisningsskyldighet jämföras med en universitetslektor. Akademien föreslår att den nuvarande arvodestjänsten förvandlas till en tidsbegränsad tjänst som *universitetslektor i ABq 27*.

3 och 9. Akademiens och konsthögskolans kansli förestås av en arvodesavlönad sekreterare (6 000 kr. av statsmedel samt 6 800 kr. av akademiens egna medel och fondmedel). Fr. o. m. budgetåret 1962/63 har därjämte särskilda medel anvisats för sekreterargöromål (nu 15 525 kr.). Kanslipersonalen utgöres dessutom av en kontorist samt ett kanslibiträde.

Akademisekreterarens arbetsuppgifter har under senare år tilltagit allt mera i omfattning i samband med konsthögskolans utveckling, konstlivets intensifiering, sociala och kulturpolitiska reformer etc. Av sekreteraren krävs i första hand att han skall äga insikter i svenska konstförhållanden. Det kan samtidigt inte begäras att han skall kunna lösa alla de uppgifter av förvaltningskaraktär som sammanhänger med verksamheten vid en stor högre läroanstalt av konsthögskolans karaktär. För dessa uppgifter finns behov av en heltidsanställd befattningshavare med erfarenhet av förvaltningsfrågor. Akademien föreslår, att för ändamålet inrättas en tjänst som *byrådirektör i Ae 25*. Den föreslagne tjänste-

mannen skall vara lärarrådets sekreterare. Han skall dessutom handlägga alla förekommande ärenden, som sammanhänger med undervisningen, lärarna och eleverna, lokalerna och materialupphandlingen. Den föreslagne befattningshavaren skall därjämte förestå akademiens och konsthögskolans kansli och personal.

För kansliet erfordras dessutom förstärkning med biträdespersonal. Registratörsgörömål, matrikelföring, in- och utländsk korrespondens, redigering och korrekturläsning av kataloger och arbetsplaner, vård av arkivet och handledning åt besökande forskare, rådgivning angående in- och utländska konstförhållanden m. m. kräver språkkunskaper, insikter och allmänbildning av en art som motiverar en tjänst som *kansliskrivare i Ae 11*. Genom en sådan förbättring av kansliets kapacitet skulle nuvarande biträdespersonal i ökad utsträckning kunna stå till förfogande för övriga skrivgörömål inom kansliet och skolans olika avdelningar.

7. Det tekniska inslaget i den grafiska konstutövningen och konstundervisningen spelar en mycket framträdande roll. Genom att konsten undan för undan söker finna nya uttryckssätt har de tekniska kraven skärpts. De arbetsuppgifter, som vid den grafiska skolan åvilar den s. k. koppartryckaren, är sålunda mera mångsidiga och betydelsefulla än vad benämningen anger. En fortgående kontakt med den moderna grafikens förfaringsätt och arbetsmetoder, teknisk skicklighet och konstnärligt omdöme är de fordringar, som ställs på innehavaren av detta uppdrag. Arvodet till koppartryckaren utgår nu med 10 350 kr. Med hänsyn till arbetstidens omfattning och uppgiftens art är denna ersättning alltför knapp och försvårar för konsthögskolan att varaktigt disponera för uppgiften lämplig kraft. Akademien föreslår att arbetsuppgiften skall handhas av en *assistent i reglerad befordringsgång*.

8. Konsthögskolans institut för materialkunskap förestås av en lärare i materialkunskap i Ao 26. Till institutet är knuten en kemiskt skolad kraft (arvode med 5 400 kr.)

Institutet har till uppgift att studera och bedriva undersöknings- och experimentverksamhet beträffande konstnärens olika arbetsmaterial, tekniska förfaringsätt, optisk färglära, konserveringstekniska spörsmål och metoder, måleri-teknikens historiska utveckling och de lärdomar som därav kan dras, metallpatinering m. m. Institutet meddelar alla nya elever en grundläggande utbildning i materiallära, preparering m. m. Särskilt intimt samarbete upprätthålles mellan den dekorativa skolan och materialinstitutet för att ge eleverna i denna skola teoretisk grund och praktisk erfarenhet, när det gäller lösandet av de många uppgifter, som föreligger i såväl traditionella tekniker som i nylanserade material och metoder.

Genom en ständigt pågående experimentverksamhet, i vilken den kemiskt skolade assistenten deltar, ger institutet råd och meddelar erfarenheter åt såväl skolans lärare och elever som åt utomstående konstnärer. I den konservatorsutbildning, som föreslås bli förlagd till konsthögskolan, kommer materialinstitutet och dess resurser att spela en väsentlig roll. Med hänsyn till institutets många och skiftande uppgifter är det nödvändigt att föreståndaren vid sin sida får en konstnärligt utbildad assistent. Akademien hemställer sålunda att materialinstitutet måtte förstärkas med en tjänst som *assistent i reglerad befordringsgång*.

11. Hösten 1964 beräknas arkitekturskolan flytta till nyinrättade lokaler i den av sjökartebyrån förut disponerade byggnaden på Skeppsholmen. För vaktmästarsysslor i denna byggnad bör mrättas en ny tjänst som *vaktmästare i Ae 7*.

18—21. Under dessa punkter upptages förslag om ökade undervisningskostnader i vissa ämnen samt om arvodeshöjningar för assistenter eller hjälpkrafter i undervisningen.

Undervisningen i stadsbyggnadskonst. Om den av akademien begärda professuren ytterligare skjutes på framtiden, måste konsthögskolans undervisning i stadsbyggnadskonst provisoriskt förstärkas. För undervisning i detta ämne finnes nu endast anvisat 10 000 kr., ett belopp som varit oförändrat sedan budgetåret 1957/58. Undervisningsarbetet upptar sammanlagt ca 200 timmar under läroåret. Det består av föreläsningar, seminarieövningar, skisskritik och löpande handledning vid elevernas normala studier och de specialstudier, som vissa elever med stöd av särskilda stipendier ägnar sig åt. Med hänsyn till det omfattande förberedelsearbete som varje framlagt studicobjekt fordrar samt till de höga krav som ställes på undervisningen bör medelsanvisningen höjas till 20 000 kr.

Undervisningen i trädgårdskonst. Undervisningen i trädgårdskonst är ett väsentligt inslag i arkitekturskolans arbete. Ämnet innesluter även parkvård och terränggestaltning, som utgör viktiga uppgifter för våra dagars samhällen. Undervisningen omfattar nu ca 125 timmar per läsår och för ändamålet tillgängliga medel uppgår till 6 000 kr. Med hänsyn till undervisningens art — huvudsakligen föreläsningar och seminarieövningar på professorsnivå, enskild handledning av de studerande — bör ersättning utgå i huvudsak enligt normerna för professorsundervisning. Medelsanvisningen bör därför ökas till 12 000 kr.

Arvode åt litografisk tryckare. Den litograf, som medverkar vid framställningen av de litografiska arbetena i den grafiska skolan, uppbär ett arvode av 2 500 kr. för sitt arbete och för den instruktion han meddelar. Det litografiska förfaringssättet ställer stora krav på yrkesskicklighet. Den grafiska skolan skärper dessa krav ytterligare genom anspråk på grafisk känsla, konstnärligt omdöme och pedagogisk förmåga. Det har visat sig svårt för konsthögskolan att försäkra sig om en god litografisk tryckares medverkan på de villkor som hittills givits. Det till litografen utgående arvodet bör därför höjas till 5 000 kr.

Arvode åt gipsgjutare. Gipsgjutaren vid konsthögskolans skulpturateljéer uppbär ett arvode av 3 800 kr. Uppdraget omfattar även undervisning i gipsgjutning, gipsbehandling och gipsbearbetning och innebär sammanlagt en arbetstid av 250 timmar per arbetsår. Timarvode bör med hänsyn till arbetets art och förhållandena på arbetsmarknaden icke sättas lägre än till 20 kr. per timme. Detta motiverar ett arvode av 5 000 kr.

Arvode åt verkmästare vid skulpturavdelningen. Verksamheten i skulpturskolorna utgöres numera inte enbart av arbete i lera med åtföljande gipsgjutning. Trä, sten och metall kommer likaledes till användning och de förfaringssätt, som tillämpas, ställer stora krav på verktyg och maskiner. Det kan icke begäras att professorerna, vilka leder arbetet i de olika ateljéerna och verkstäderna, skall distribuera verktyg och instruera i deras skötsel. Man kan ej heller begära av dem att de skall omhänderha anskaffandet av material och dettas fördelning. Det dagliga arbetet i skulpturateljéerna kräver med andra ord en assistent liksom flertalet av de övriga skolorna. Det lämpligaste synes vara att inrätta en befattning som tygmästare, till vilken bör utgå ett årligt arvode av 15 000 kr.

22. För gästföreläsare och tillfälliga lärare finns för närvarande anvisat sammanlagt 10 000 kr., därav 5 000 kr., för arkitekturskolan och 5 000 kr. för konstskolorna. Medverkan i undervisningen av utomstående specialister tillmätts

mycket stor betydelse och önskemål om ökade medel för detta ändamål har framförts inte minst från lärarrådets sida.

23. Enligt lärarrådets mening är det synnerligen angeläget att tillgodose behovet av rådgivning i sociala och personliga angelägenheter inom elevkåren. På grund av elevkårens begränsade numerär (155 st) har den inte möjlighet att själv bestrida kostnaderna för *kuratorns* verksamhet, utan ett belopp av 3 000 kr. bör anvisas för ändamålet.

24. På grund av den begränsade arbetskraft, som står till akademiens med konsthögskolan förfogande, har denna i relativt stor omfattning tagits i anspråk för övertidsarbete. Akademien föreslår att de för övertidsersättningar tillgängliga medlen ökas från 3 000 kr. till 6 000 kr. samt begär därjämte 5 000 kr. för extra arbetshjälp.

Beträffande äskandet under *punkt 25* hänvisar akademien till det förslag till *utbildning av konservatorer*, som på initiativ av Konservatorsförbundet utarbetats av en arbetsgrupp bestående av representanter för Konservatorsförbundet, nationalmuseet, riksantikvarieämbetet och konsthögskolan.

Av den promemoria, som utarbetats av arbetsgruppen, framgår bl. a. följande.

Någon fast utbildningsgång för konservatorer existerar inte i Sverige.

Konservatorsyrket är i nutiden i hög grad specialiserat. Den som sysslar med restaurering av äldre oljemåleri ägnar sig mera sällan åt muralmåleri och absolut inte åt bokband eller konservering av arkeologiska fynd. Det är givetvis möjligt att tänka sig en utbildningsgång, som uteslutande tar sikte på en sådan specialisering. Arbetsgruppen har emellertid funnit en så renodlad inriktning på specialistutbildning mindre lämplig. Man bör snarare tänka sig en kombination av en för alla gemensam grundutbildning och en mer specialiserad utbildning vid ett antal goda ateljéer.

I enlighet med denna princip föreslås en ettårig schemabunden grundutbildning, organisatoriskt sett knuten till konsthögskolan; eleverna ges dessutom rätt att kvarstå vid högskolan under ytterligare ett år. Denna tvååriga studietid bör föregås av minst två förberedande praktikår och efterföljas av individuellt genomförda studier, som inte bör understiga ett år. Den sammanlagda minimitiden för studiernas genomförande blir således *fem år*.

Föreliggande uppgifter om den framtida efterfrågan på väl skolade konservatorer visar att denna är tillräckligt stor för att motivera en utbildningsgång av den angivna typen. Det har dock inte ansetts lämpligt att varje år ta in nya elever. Den ettåriga grundutbildningen bör därför återkomma vart tredje eller vartannat år, med en intagning av 5 à 6 elever. Detta antal torde komma att överskridas de första åren.

Den planerade ettåriga grundutbildningen tänkes uppbyggd kring två teoretiska huvudämnen, kemi och konsthistoria. I nära anslutning härtil kommer en rad teoretiska och praktiska specialproblem att behandlas. Grundkursen i kemi föreslås i sin helhet bli förlagd till riksantikvarieämbetet. Undervisningen i teoretiska och tekniska specialproblem, omfattande i huvudsak måleriets tekniker genom tiderna samt diagnos och behandling av skador (både måleri och annat material), bör lämpligen fördelas mellan konsthögskolans materialinstitut, nationalmuseet och riksantikvarieämbetet, som samtliga disponerar goda lärarkrafter. Det andra teoretiska huvudämnet konsthistoria kan delas i två avsnitt,

måleriets historia samt kyrklig och profan miljöhistoria. Undervisningen i måleriets historia bör lämpligen äga rum i nationalmuseet och ledas av någon av dess tjänstemän, medan undervisningen i miljöhistoria kan förläggas till konsthögskolan, förslagsvis i anslutning till arkitekturskolan. Den föreslagna schema-bundna undervisningen uppgår totalt till 400 timmar.

Denna ettåriga utbildning kan emellertid inte anses vara tillräcklig. Arbetsgruppen föreslår därför att eleverna får vara inskrivna vid konsthögskolan under ytterligare ett år med de ekonomiska förmåner detta medför dels för att följa högskolans undervisning, dels för att få tillfälle till mer sammanhängande praktiskt arbete i några av de större ateljéerna i Stockholm.

För *intagning* till den planerade utbildningen bör vissa kvalifikationer krävas. Gruppen anser en välmeriterad praktiktid nödvändig och föreslår att den bör omfatta minst två år och avse fyra olika arbetsfält.

Intagningen till konservatorsutbildningen vid konsthögskolan bör handhas av en *nämnd*, vari också skall ingå representanter för nationalmuseet, riksantikvarieämbetet och Konservatorsförbundet. Nämnden skall dessutom fungera som samarbetsorgan för undervisningsfrågor.

I fråga om *kostnaderna* för utbildningen föreslår arbetsgruppen att för arvoden till lärare anvisas 40 000 kr. och för administrationskostnader, materialinköp, arvoden till gästföreläsare m. m. 10 000 kr., eller sammanlagt 50 000 kr.

Departementschefen

Den högre konstnärsutbildningen har på senare tid i hög grad uppmärksamats i den offentliga debatten. Framförallt har därvid kritik riktats mot studie- och arbetsbetingelserna vid konsthögskolan, resurserna i fråga om lokaler och undervisningsmateriel och den pedagogiska uppläggningsen av undervisningen.

Jag vill i detta sammanhang först erinra om de synpunkter jag framförde i ett interpellationssvar i riksdagens första kammare i april 1964 beträffande behovet av ett ökat stöd åt konstnärsutbildningen. De därvid redovisade planerna att i olika avseenden förbättra bl. a. konsthögskolans lokalsituation och pedagogiska verksamhet har i vissa avseenden genomförts och bör i övrigt fortsättas genom de förslag om utökning för nästa budgetår av högskolans resurser, som jag avser att framlägga.

Kungl. Maj:t har genom beslut den 16 oktober 1964 medgivit att sjöfartsstyrelsens sjökartebyrås byggnad på Skeppsholmen upplåtes för konsthögskolans räkning. Samtidigt bemyndigades byggnadsstyrelsen att iordningställa lokalerna för högskolans arkitekturskola, dess kansli och teoretiska undervisning. För inredning och utrustning av de nya lokalerna har i propositionen 1964: 190 (s. 45) räknats med en kostnadsram av 120 000 kr.

Vid den sålunda planerade flyttningen av konsthögskolans kansli till Skeppsholmen förstärkes behovet av en fast kansliorganisation. Med anledning av akademiens förslag beräknar jag medel för en extra byrådirektörstjänst, placerad i lönegrad Ag 25. På biträdessidan bör kansliet förstärkas med en kontorist i Ae 9. För vaktmästarsysslor beräknar jag en ökad medelsanvisning av 5 000 kr.

Med anledning av den föreslagna personalförstärkningen anser jag att både det nuvarande arvodet av 15 525 kr. för sekreterargöromål och arvodesbefattningen som akademiens kamrerare bör indragas (p. 3, 9, 11, 17).

Akademien har i övrigt bl. a. framfört en rad förslag om förstärkning av undervisningen i vissa ämnen och om en fastare organisation av den pedagogiska verksamheten. För egen del har jag funnit det vara mest angeläget att tillstyrka förslaget om en assistentbefattning vid institutet för materialkunskap. Som akademien framhåller bedriver institutet redan nu en mycket betydelsefull experimentverksamhet beträffande arbetsmaterial och metoder. Ökad arbetsbelastning för materialinstitutet uppkommer vidare vid anordnande av den konservatorsutbildning, som jag föreslår i det följande. Jag beräknar sålunda medel för en tjänst som assistent vid institutet för materialkunskap, placerad i lönegrad Ae 17 (p. 8). Samtidigt bör arvodet till den kemiskt skolade assistenten bortfalla. I likhet med den assistenttjänst som fr. o. m. innevarande budgetår inrättats vid skolan för dekorativ konst bör undervisningsskyldigheten för den nya tjänsten bestämmas till 24 veckotimmar.

Med anledning av akademiens förslag i övrigt förordar jag en ökad medelsberäkning av 10 000 kr. för undervisningen i konsthistoria (p. 2). Vidare förordar jag för de ändamål som i den tidigare redogörelsen angivits under punkterna 7, 18—21, 22 och 23 en sammanlagd höjning av 43 000 kr. Det bör också nämnas att medel för de arvoden åt lärare och hjälpkrafter i undervisningen, som för närvarande utgår ur den i avlöningsstaten för akademien med konsthögskolan uppförda anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, överförts till anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal i den för nästa budgetår i efterföljande hemställen föreslagna avlöningsstaten.

Akademiens förslag om särskilda medel för anordnande av konservatorsutbildning anser jag mig böra biträda och förordar sålunda att sådan utbildning får äga rum vid konsthögskolan i huvudsaklig överensstämmelse med den i förslaget angivna planen över utbildningsgången (p. 25).

Jag biträder slutligen akademiens förslag om en ökning med 3 000 kr. för övertidsersättning (p. 24).

Utöver vad jag nu förordat räknar jag inte med annan ändring av detta anslag än en uppräknings på grund av automatiska utgiftsökningar. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med $(988\,000 + 223\,000 =) 1\,211\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	478 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	30 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	322 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	380 200
Summa kr.	1 211 000

b) till *Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan*:
Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av
 1 211 000 kr.

E 84. Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	224 000	228 616
1964/65	251 000	
1965/66 (förslag)	298 000	

Akademien föreslår, att anslaget ökas med 343 700 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	
		Mynd.	Departementet
1. Sjukvård m. m.	300	+ 700	+ 1 000
2. Reseersättningar	2 000	+ 8 000	—
3. <i>Expenser</i> :			
a. Bränsle, lyse och vatten	60 000	+ 20 000	+ 20 000
b. Övriga <i>expenser</i>	118 700	+ 310 000	+ 21 000
4. Ersättning för mistade hyresintäkter	70 000	+ 5 000	+ 5 000
		+ 343 700	+ 47 000

Av akademiens framställning inhämtas bl. a. följande.

3 b. Åskandet omfattar engångsutgifter till ett belopp av 260 000 kr., främst för inredning och utrustning av nya lokaler på Skeppsholmen.

Departementschefen

Medel för inredning och utrustning av nya lokaler på Skeppsholmen för konsthögskolans behov har som jag redan nämnt under föregående anslagspunkt ställts till förfogande redan för innevarande budgetår. Den i nyss redovisade departementsberäkning angivna ökningen av posten till övriga *expenser* avser

sålunda endast löpande utgifter. Jag föreslår, att anslaget höjes med i beräkningen upptaget belopp och sålunda uppföres med $(251\ 000 + 47\ 000 =) 298\ 000$ kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan*:
Omkostnader för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag
av 298 000 kr.

E 85. Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Undervisningsmateriel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	155 000	156 149
1964/65	192 000	
1965/66 (förslag)	272 000	

Akademien föreslår, att detta reservationsanslag för nästa budgetår höjes med i runt tal 200 000 kr. på sätt framgår av följande sammanställning.

1. Undervisningsmateriel, levande modeller, samlingarnas ökande m. m. (nu 141 100)	+ 137 900
2. Elevernas studieresor (nu 15 600)	+ 16 400
3. Kostbidrag åt mindre bemedlade elever (nu 18 800)	+ 29 200
4. Stipendier för studerande vid arkitekturskolan (nu 16 500)	+ 16 500
Summa kr.	+ 200 000

Till stöd för sitt förslag under *punkterna 1 och 2* anför akademien i huvudsak följande.

1. Till kostnader för undervisningsmateriel m. m., modeller samt ökning och underhåll av samlingarna (biblioteket) disponerar akademien under innevarande budgetår 32 000 kr. mer än året dessförinnan. Av detta belopp har 22 000 kr. reserverats för fri materiel till eleverna i målarskolorna. Vidare har konsthögskolan genom beslut av Kungl. Maj:t den 23 april 1964 fått ett särskilt anslag av lotterimedel för att försöksvis genomföra vissa förändringar i undervisningsformerna vid skolan.

Undervisningsmateriel m. m. För att ge lärare och elever möjlighet till en något vidgad ram för undervisning och studier med nya material (plaster, svetsning etc.) begärs en höjning av anslagsposten med 20 000 kr. Förslaget är av stor betydelse för lärarrådets ansträngningar att modernisera undervisningen och för elevernas strävanden. De verktyg, som skolan ställer till förfogande, särskilt i skulpturskolan, förbrukas i sådan utsträckning att lämpliga verktyg stundom ej är tillgängliga när de behövs. Lärarrådet har därför föreslagit att varje nytillträdande elev i skulpturskolan skall utrustas med ett begränsat förråd verktyg, avsedda för individuellt bruk, och begär därför 300 kr. per elev. Även för de övriga skolornas behov bör vissa resurser för detta ändamål stå till förfogande. Akademien föreslår med anledning härav en anslagsökning av 28 000 kr.

Akademien hemställer vidare om särskilda medel, 10 000 kr., för anskaffande av material för det fotografiska laboratoriet.

Med anledning av de nya vägar, som öppnats i konsten, av intresset att pröva nya material och de förändrade arbetsförhållanden, som därigenom kommit att råda i de olika skolorna, ställes ökade krav på maskinell utrustning. Sammanlagt äskas för inköp av denna utrustning ett engångsbelopp av 35 000 kr.

Ett engångsanslag av 4 000 kr. är nödvändigt för anskaffande av skioptikonbilder i färg samt fotografier för undervisningen i konsthistoria och konstteori, arkitektur och arkitekturhistoria, trädgårdskonst m. m.

Om en professor i stadsbyggnadskonst inrättas vid konsthögskolan fr. o. m. nästa budgetår bör 10 000 kr. ställas till förfogande för den nya institutionens räkning.

Samlingarna. För inköp av böcker och tidskrifter har under det gångna budgetåret förbrukats ca 15 000 kr. Kraven från de olika skolornas sida på bokinköp blir allt större. Förutom en ökning av anslaget för löpande utgifter för bokinköp m. m. med 10 000 kr., äskas ett engångsanslag av 20 000 kr. för ett institutionsbibliotek för avdelningarna för arkitektur och arkitekturhistoria.

2. De för elevernas studieresor avsedda medlen har fr. o. m. innevarande budgetår höjts med 5 000 kr. Önskemål föreligger om ökat reseanslag för eleverna i arkitekturskolan, målar- och skulpturskolorna och grafiska skolan. Skolan för muralmålning och dekorativ konst önskar reseanslag för att kunna bedriva studier på andra håll, i första hand inom Sverige och i de nordiska grannländerna, av äldre och nyare verk av mural och dekorativ konst.

Departementschefen

Ett av de viktigaste villkoren för att undervisningen vid konsthögskolan skall kunna bedrivas i tillfredsställande former torde vara en förbättrad tillgång på undervisningsmateriel, verktyg och maskinell utrustning. Ökat medelsbehov föreligger även för elevernas studieresor. För nästa budgetår förordar jag för dessa ändamål en höjning av detta anslag med sammanlagt 80 000 kr. Jag har då räknat med att konsthögskolans möjligheter att ställa verktyg till elevernas förfogande skall öka i den omfattning akademien föreslagit.

Detta anslag bör således för nästa budgetår uppföras med (192 000 + 80 000 =) 272 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan:
Undervisningsmateriel m. m. för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 272 000 kr.

E 86. Musikaliska akademien med musikhögskolan: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 697 000	2 592 523
1964/65	3 005 000	
1965/66 (förslag)	3 549 000	

Musikaliska akademien föreslår för nästa budgetår en höjning av detta anslag med i runt tal 2 960 000 kr. och har därvid dels beräknat medel för automatiska utgiftsökningar, dels framlagt förslag om en betydande förstärkning av musikhögskolans personal och övriga resurser. De i det följande under punkterna 7—14, 16, 17, 19, 33 och till övervägande delen även 32 redovisade förslagen är framförda i anslutning till den promemoria, benämnd »Den högre musikutbildningen. En skissering av dess framtida utformning», som under våren 1964 utarbetats inom ecklesiastikdepartementet med anlitande av särskilda experter.

Personalförändringar

Akademiens centrala kansli

1. Förste byråsekreterare i Ae 23 i stället för arvodesanställd biträdande sekreterare (arvode nu 25 000 kr.).
2. Kamrerare i Ae 23 med samtidig indragning av särskilt arvode av 3 000 kr.
3. Kansliskrivare i Ae 11.
4. Vaktmästare i Ae 7.

Akademiens bibliotek

5. Förste bibliotekarie i Ae 27.
6. Förste biblioteksassistent i Ae 13.

Musikhögskolan

7. Professor i musikpedagogik.
8. Professor i pianospelning.
9. Professor i violinspelning.
10. Professor i sång.
11. Professor i kördirigering och körsång.
12. Lektor i pianopedagogik i Ae 27.
13. Lektor i violinpedagogik i Ae 27.
14. Lektor i sångpedagogik i Ae 27.
15. Lektor i gehörsutbildning i Ae 25.
16. Assistent i Ae 21 (elektronisk studio).
17. Assistent i Ag 17 (institutionen för musikpedagogisk forskning).
18. Två repetitörer i Ae 17 (operaklassen) (samtidigt minskning motsvarande 31 veckotimmars undervisning).
19. Tre arvodesbefattningar som assistent åt var och en av professorerna under p. 8, 9 och 10 (arvode 12 000 kr.).

Tjänsteförändringar

Akademiens centrala kansli

20. Kanslidirektör (tillika akademiens sekreterare) i Bo 3 i stället för sekreterare i Ao 27.

21. Kontorsskrivare i Ao 13 i stället för kansliskrivare i Ao 11.
22. Kansliskrivare i Ae 11 i stället för kontorist i Ae 9.

Akademiens bibliotek

23. Förste bibliotekarie i Ae 27 i stället för bibliotekarie i Ae 23.
24. Två amanuenser i reglerad befordringsgång i stället för två biblioteksassistenter i Ae 11.
25. Materialförvaltare i Ao 11 i stället för förste expeditionsvakt i Ao 9.

Musikhistoriska museet

26. Museiföreståndare i Bo 1 i stället för personlig tjänst som föreståndare i Ae 27.

Musikhögskolan

27. Reducering av undervisningsskyldigheten för ordinarie och extra ordinarie lärare med full tjänstgöring från 20 till 16 veckotimmar (kostnad i runt tal 303 100 kr.).
28. Fyra lärare i Ae 23 i följande ämnen, nämligen i violin- och violaspelning, i sång, i basunspelning och i scenisk framställning, i stället för biträdande lärare i samma ämnen.
29. Ordinariesättning av fyra lärare i Ae 23 i följande ämnen, nämligen i harmonilära, i valthornspelning, i talteknik och välläsning samt i pianospelning.
30. Ändrad beräkning av avlöningsförmåner för två tjänster som lärare i Ae 23, en i dirigerings, partiturstudium och orkesterövningar och en i körsång och kördirigering.

Ö v r i g t

31. Utökning av undervisningen i olika klasser (totalkostnad i runt tal 453 000 kr., därav 45 000 kr. i operaklassen).
32. Ökad medelsanvisning till gästande lärare (totalkostnad 120 000 kr.).
33. Anslag till kursverksamhet (250 000 kr.).
34. Arvode som biträdande direktör (5 000 kr.) till en av musikhögskolans lärare (samtidigt minskning av vederbörandes undervisningsskyldighet; totalkostnad i runt tal 18 600 kr.).
35. Lönetillägg med 4 140 kr. till lektor i Ae 25 i musikhistoria och musikalisk formlära.
36. Ökad medelsanvisning till provårskursen (kostnad 18 200 kr.).

Till stöd för de under *punkterna 1—3 och 20, 28, 31 och 32* redovisade förslagen anför akademien i huvudsak följande.

20, 1—3. Den chefstjänst hos Musikaliska akademien, som nu benämnes akademiens sekreterare och är placerad i lönegrad Ao 27, har efter hand — i samband med att akademien övergått till att bli en allmän remissinstans i musikaliska frågor och tagits i anspråk i väsentligt ökad utsträckning för administrerande och övervakande uppgifter — fått en helt ändrad karaktär och utgör numera en *kanslichefstjänst* med högt kvalificerade uppgifter och en mycket omfattande arbetsbörda. Med beaktande härav anser akademien det angeläget att tjänsten nu får en mera adekvat benämning och lönesättning.

Arvodesbefattningen som biträdande sekreterare bör med hänsyn till arbetsuppgifternas art och behovet av en fastare anställningsform ändras till en *förste byråsekreterartjänst* i Ae 23.

Den kamerala tjänsten ombesörjes nu av en arvodesanställd kamrerare jämte en kansliskrivare. Kamreraren har annan heltidstjänst och kan därför i huvudsak endast fullgöra sina kamerala åligganden på fritid, dvs. när den vid akademien fast anställda personalen avslutat sin arbetsdag. Möjlighet saknas för kamreraren att ha daglig kontakt med verksamheten och arbetsinsatsen blir därför till stor del av rådgivande art. Kansliskrivaren, som är heltidsanställd vid akademien, har icke möjlighet att uteslutande ägna sig åt det kamerala arbetet på grund av brist på personal för andra uppgifter. Under pågående termin — liksom vid förberedelse för och avslutningsarbete efter terminen — är hon som sekreterare åt direktören mycket fast engagerad i musikhögskolans dagliga verksamhet. Det kamerala arbetet har oftast måst skötas på övertid.

I takt med verksamhetens utveckling vid akademien och musikhögskolan har efter hand uppstått ett allt starkare behov av en fastare och mera kontinuerligt fungerande kameral organisation. Från akademien avlönas för närvarande omkring 125 befattningshavare, flertalet med starkt varierande tjänstgörings- och avlöningsförhållanden. Beträffande omslutningens storlek må erinras om att de statsanslag, som utbetalas genom Musikaliska akademiens försorg, uppgår till omkring 5,7 milj. kr. Akademien föreslår inrättande av en tjänst som *kamrerare* i Ae 23 och en tjänst som *kansliskrivare* i Ae 11 med arbetsuppgifter av kameral natur.

28. Innehavarna av sådana lärarbefattningar vid musikhögskolan, av vilka behovet är permanent, bör i fortsättningen liksom hittills erhålla extra ordinarie anställning under förutsättning att anställningen är förenad med tillräckligt omfattande tjänstgöring.

Akademien föreslår, att följande lärare, som uppfyller dessa förutsättningar, fr. o. m. nästa budgetår erhåller anställning som lärare i Ae 23 i stället för som biträdande lärare, nämligen läraren i violin- och violaspelning Bertil Appelbom, som innehaft sin anställning sedan studieåret 1959/60 och alltsedan höstterminen 1962 har full tjänstgöring, läraren i sång Bertil Düring, som innehaft sin anställning sedan studieåret 1959/60 och sedan vårterminen 1963 har full tjänstgöring, läraren i basunspelning Bertil Jacobsson, som innehaft sin anställning sedan studieåret 1961/62 och har 16 ½ veckotimmars undervisning samt läraren i scenisk framställning Isa Quensel-Egge, som innehaft sin anställning sedan studieåret 1955/56 och vars tjänstgöring ökat från 6 till 16 veckotimmar.

31. För utökning av undervisningen utanför operaklassen åskades för innevarande budgetår anslag till 211 nya lärartimmar per vecka. Det belopp, som anvisades, 50 000 kr., skall användas dels till kurser av gästande konstnärer och pedagoger, dels till förstärkning av undervisningen i operaklassen, dels till utökning av undervisningen i övrigt. För detta sistnämnda ändamål torde kunna

ställas till förfogande ett belopp, som möjliggör inrättande av ca 30 nya lärartimmar per vecka.

Det har länge varit ett önskemål inom musikhögskolan, att en tidsenlig orkesterskola skulle upprättas vid institutionen. En detaljerad plan för en dylik orkesterskola har också utarbetats. I planen ingår att blivande orkestermusiker, som erhållit sin grundläggande utbildning på annat håll än i Stockholm, skall tillbringa ett avslutande år vid musikhögskolan. Den stora bristen på orkestermusiker i Sverige nödvändiggör icke blott en utökning av den nuvarande utbildningskapaciteten utan även en omorganisation av undervisningen med sikte på orkestermusikernas alltmer krävande arbete.

För budgetåret 1965/66 äskas medel för sammanlagt 300 veckotimmar med följande fördelning:

a) speciellt för *orkesterskolan*: för utökning av undervisningen i huvudinstrument (med en halv veckotimme per elev) 60, för undervisning av 10 elever från andra läroanstalter 35, biinstrument (viola till violin osv.) 25, gemensamma lektioner 10, ensemblespelning 30, utökning av intagningen i stråkklasserna 15, summa 175;

b) *övrigt*: slagverk 6, gehör 20, rytmik 4, satslära 20, liturgik 2, musikhistoria 4, akustik och instrumentkännedom 2, kommunalkunskap 2, generalbas och improvisation 2, repertoarkännedom 2, formlära 2, de musikpedagogiska kurserna 40, rörliga timmar 19, summa 125.

I fråga om undervisningen i *operaklassen* framhåller akademien att denna länge varit den mest försummade vid musikhögskolan. Enligt en enhällig uppfattning inom operaklassnämnden och bland lärarna i operaklassen vid musikhögskolan bör utbildningen av operaartister utsträckas från två till tre år, inte minst med hänsyn till det vanliga förhållandet, att så många elever med utmärkta förutsättningar måste antas till elever utan att äga någon mera ingående förutbildning. Operaklassnämnden vill emellertid avvakta resultatet av en utredning rörande utbildningen av musikdramatiska artister och nöjer sig därför här med att äska den utökning av undervisningen, som är nödvändig för att utbildningen skall bli tillfredsställande.

32. Fr. o. m. studieåret 1961/62 har med anslag av statsmedel försöksverksamhet bedrivits med s. k. visiting professors. Verksamheten, som varit helt förlagd till kompositionsseminariet, har bestått i att de berömda tonsättarna György Ligeti från Wien och Witold Lutoslawski från Warszawa inbjudits att hålla kortare kurser. De medel som står till förfogande, 5 000 kr., har visat sig otillräckliga redan för dessa kurser. Därtill kommer att besök av berömda internationella konstnärer och pedagoger verkar stimulerande på eleverna, som på detta sätt får nya impulser och idéer. Verksamheten måste därför utvidgas och gälla många andra områden. För att kursverksamhet av detta slag skall kunna pågå hela studieåret, beräknas kostnaderna öka med 55 000 kr.

Till grund för akademiens förslag om ökad medelsanvisning till provårskursen (*punkt 36*) ligger ett av akademien i särskild framställning ingivet förslag om ändrade bestämmelser för denna del av utbildningen.

För den praktiska musiklärarutbildningen vid musikhögskolan gäller bestämmelser meddelade av Kungl. Maj:t den 22 maj 1953 (med ändring den 4 juni 1954). Bestämmelserna är utfärdade för tillämpning försöksvis fr. o. m. budget-

året 1953/54. Särskilda medel för ersättningar i samband med denna provårsundervisning har fr. o. m. nämnda budgetår anvisats under förevarande anslag.

Akademiens ändringsförslag går i huvudsak ut på att den fackligt musikaliska utbildningen och den teoretisk-praktiska lärarutbildningen helt skiljes genom att den förra förläggs till de tre första studieåren i musiklärarklassen och det fjärde och sista året uteslutande ägnas åt ämnena pedagogik och metodik med tillhörande auskultation och övningsundervisning. De nuvarande bestämmelserna om att elever för tillträde till provårskursen endast skall ha avlagt förexamen i vissa ämnen föreslås till följd härav ersatta med föreskrift om att eleverna för tillträde till den ettåriga kursen skall ha avlagt godkända examensprov i samtliga ämnen i musiklärarexamen utom i pedagogik och undervisningsskicklighet.

I fråga om undervisningens innehåll föreslås en inledande propedeutisk kurs, omfattande bl. a. en kort översikt över grundskolans, fackskolans och gymnasiets läroplaner i musik. Vidare föreslås att undervisning under provåret skall förekomma i pedagogik och metodik samt i blockflöjt, ensemblermusicerande, ackompanjemang och improvisation samt piano-, stråk- och sångpedagogik. Slutligen skall enligt förslaget även inrymmas en kurs i allmän kulturhistoria.

Övningsundervisningen på olika skolstadier föreslås omfatta minst 42 lektioners egen undervisning (6 serier i stället för nu 5) och minst 60 timmars auskultation.

I fråga om kostnaderna för provårsundervisningen anför akademien bl. a. följande.

Beräkningarna grundar sig på förutsättningen att elevantalet blir 35, för vilka anordnas 45 serielektioner och 60 auskultationslektioner per elev. Handledararvodet per serielektion är 15 kr. och per auskultationslektion 10 kr. Kostnaderna för övningsundervisningen uppgår sålunda till sammanlagt 44 625 kr. I provårskursen ingående undervisning i metodik, blockflöjt, ensemble, improvisation och ackompanjemang beräknas draga en kostnad av 7 400 kr., vartill för 20 dubbelföreläsningar i konst- och musikhistoria kommer en kostnad av 3 000 kr. För fortbildningskurs för handledare beräknas även för nästa år 5 000 kr., varför de totala kostnaderna för provårskursen 1965/66 bör beräknas till i runt tal 60 000 kr., vilket innebär en ökning med 18 200 kr.

Departementschefen

Frågan om musikutbildningens omfattning och innehåll har under den senaste tioårsperioden behandlats i flera offentliga utredningar. Det kan här vara på sin plats att i korthet erinra om och redogöra för dessa.

1947 års musikutredning slutförde sitt utredningsuppdrag år 1954 (Musikliv i Sverige; SOU 1954: 2). Vissa av de av utredningen föreslagna reformerna har tidigare tagits upp till behandling i olika sammanhang. Förslagen hade en betydande räckvidd. Den angelägnaste åtgärden var enligt utredningen att öka den sociala tryggheten för musikens yrkesutövare. Vidare framhölls, att behovet

av en central instans för samordnande och administrativa göromål på musikens område var särskilt påtagligt. I fråga om utbildningen av musikleärare och yrkesmusiker betonades att all musikutövning, vare sig det gällde skapande, exekverande eller pedagogisk verksamhet, krävde en grundlig och omfattande yrkesmässig utbildning. Musikutredningen framlade i övrigt förslag om förändringar av musikutbildningen.

Under år 1960 tillkallades särskilda sakkunniga för att verkställa utredning rörande utbildning av lärare och handledare för det fria och frivilliga musikbildningsarbetet. De sakkunniga, musikledarutredningen, överlämnade sitt betänkande Lärare och handledare för det fria och frivilliga musikbildningsarbetet (SOU 1962: 51) i november 1962. I betänkandet redovisades det frivilliga musikbildningsarbetets omfattning och det mycket stora behov som förelåg av åtgärder för en ökad utbildning av ledare, lärare och instruktörer inom detta verksamhetsfält. Utredningen föreslog bl. a. ett successivt inrättande av sex statsunderstödda musikinstruktörsskolor.

I detta sammanhang bör också nämnas att arbetsmarknadsstyrelsens prognosinstitut i början av juni 1964 framlagt preliminära resultat av en undersökning beträffande det framtida utbildningsbehov av bl. a. lärare i musik, som kan beräknas med hänsyn till den förväntade undervisningsvolymen i musik inom skolväsendet läsåret 1972/73. Resultaten visar att lärartillgången med nuvarande examination inte på långt när kommer att motsvara behovet. Den redan föreliggande bristen på musikleärare förutses komma att förvärras.

Genom beslut den 28 februari 1964 uppdrog Kungl. Maj:t åt en särskild utredningsman att inom ecklesiastikdepartementet biträda vid handläggningen av musikutbildningsfrågor. Resultatet av detta arbete föreligger i form av en promemoria, benämnd »Den högre musikutbildningen. En skissering av dess framtida utformning». I promemorian, som närmast har formen av en idéskiss, görs en översyn av den högre musikutbildningen, som berör i stort sett samtliga de utbildningsvägar som nu förekommer vid musikhögskolan. En samlad granskning görs av den musikpedagogiska utbildningen mot bakgrund av den utveckling, som ägt rum och kommer att äga rum beträffande musikundervisningen inom skolan samt inom kommunernas och studieförbundens musikbildningsverksamhet. Förslag framförs om upprustning av den musikpedagogiska forskningen. Vidare kan särskilt nämnas förslagen i fråga om utbildningen av instrumentalister och dirigenter. Remissbehandlingen av promemorian har nyligen avslutats. De i promemorian framförda synpunkterna anses genomgående på ett värdefullt sätt ha belyst huvudproblemen inom musiklivets utbildningssektor. Flertalet remissinstanser framhåller att förslagen är av den art, att de bör kunna läggas till grund för såväl vissa omedelbara ställningstaganden i konkreta frågor som för slutlig utredning av utbildningskomplexet i dess helhet.

Enligt min mening bör de kompletterande utredningar som erfordras för ett slutligt ställningstagande till de i nyssnämnda utredningspromemoria framförda

förslagen i fråga om musikutbildningen snarast igångsättas. Jag avser således att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att tillkalla särskilda sakkunniga för den fortsatta översyn av förslagen som kan bedömas erforderlig. Det är därvid nödvändigt att genom prognoser rörande utbildningsbehovet få klarhet i utbildningens dimensionering samt behovet av att närmare inordna andra utbildningsanstalter än musikhögskolan, i första hand musikkonservatorierna i Göteborg och Malmö, i utbildningsorganisationen. I detta sammanhang torde böra nämnas, att skolöverstyrelsen i sina anslagsäskanden för nästa budgetår föreslagit en omorganisation av pedagoglinjerna vid Folkliga musikskolan i Ingesund och musiklinjen vid Framnäs folkhögskola till statsunderstödda musikinstruktörsskolor. Utredningen bör dessutom få i uppdrag att göra en organisatorisk översyn av bl. a. Musikaliska akademiens och musikhögskolans administration, en översyn som även bör omfatta akademiens bibliotek.

Intresset från statsmakternas sida för att åstadkomma förbättrade och ökade utbildningsmöjligheter på musikområdet har även tagit sig uttryck i de anslagsförstärkningar, som under senare år kommit främst musikhögskolan och de båda musikkonservatorierna i Göteborg och Malmö till del. I det följande framlägges förslag om fortsatta förbättringar av undervisningsresurserna på musikområdet. I detta sammanhang bör också erinras om att riksdagen i enlighet med förslag i förra årets statsverksproposition fr. o. m. innevarande budgetår anvisat 100 000 kr. för anordnande av kompetenskurser för musikkirkelledare och lärare engagerade inom den kommunala musikbildningsverksamheten. För nästa budgetår har jag, som framgår av min anmälan av anslaget till bidrag till speciella folkbildningsåtgärder, föreslagit att medelsanvisningen för dessa kompetenskurser ökas med 100 000 kr.

Musikaliska akademiens ställning som centralt organ med uppgift att främja tonkonsten och vårda musiklivet har bekräftats i och med att Kungl. Maj:t fastställt ny stadga för akademien, att gälla fr. o. m. den 1 september 1964. Fullgörandet av de viktiga uppgifter, som åläggs akademien i enlighet med den nya stadgan beror på ett avgörande sätt av den insats som kan göras av akademiens centrala administration. Både med tanke på arbetsuppgifternas natur och omfattning finner jag det därför befogat att föreslå en förbättrad lönesättning för akademiens sekreterare. Vidare biträder jag akademiens förslag om en tjänst som förste byråsekreterare. I båda fallen anser jag, i avvaktan på den organisationsöversyn jag tidigare berört, att tjänsterna bör inrättas som extra tjänster, akademiens sekreterare i lönegrad Bg 1 och förste byråsekreteraren i lönegrad Ag 23. Vidare förordar jag att kansliet utökas med en tjänst som kontorist i lönegrad Ae 9, närmast för att övertaga en del av de sekreteraruppgifter, som nu åvilar kansliskrivaren. Slutligen föreslår jag att arvodet till kamreraren höjes med 3 000 kr. till 6 000 kr. och att ytterligare medel, eller

6 800 kr., beräknas för en höjning av arvodena till akademiens preses samt ledamöter och suppleanter i akademiens styrelse (p. 20, 1—3).

Som jag tidigare nämnt innehåller den inom ecklesiastikdepartementet gjorda expertutredningen särskilda förslag angående utbildning av instrumentalister. Utredningsmannen ansluter sig till de planer på en utökad och effektiviserad utbildning av orkestermusiker, som utarbetats inom musikhögskolan. Vid remissbehandlingen har flera remissinstanser berört frågan om orkestermusikerutbildningen och därvid pekat på både de nuvarande rekryteringssvårigheterna och bristerna i utbildningen. Allmän enighet råder om att en förbättring av utbildningen såväl kvalitativt som kvantitativt måste komma till stånd. I detta sammanhang torde också böra erinras om det utredningsarbete på orkesterväsendets område som jag redan berört vid min anmälan i det föregående av anslaget till bidrag till särskilda kulturella ändamål. I betänkandet med förslag till åtgärder för att främja orkesterkonstverksamheten i Sverige framhålles att utökad och förbättrad utbildning är ett första villkor för en standardhöjning av den statligt understödda konsertverksamheten.

Musikaliska akademien har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår framlagt en timplan för utbildningen inom en fyraårig orkesterskola vid musikhögskolan. Den för ändamålet begärda utökningen av antalet lärartimmar medger en ökad intagning i stråkklasserna, utökad undervisning i ensemblespelning samt på huvudinstrument och biinstrument, både individuellt och i form av gemensamma lektioner. Samtidigt beräknar akademien ett ökat antal lärartimmar för undervisning inom orkesterskolans sista årskurs även av elever från andra musikutbildningsanstalter. Akademien har vidare framfört förslag om ökad utbildning på slagverksinstrument.

För egen del anser jag att musikhögskolan bör få erforderliga resurser för att fr. o. m. nästa läsår upprätta en orkesterskola och att undervisningen där i huvudsak skall anordnas i överensstämmelse med den framlagda timplanen. Vidare bör en ökning av elevintagningen i stråkklasserna möjliggöras. Jag är emellertid inte beredd att tillstyrka förslaget i vad det avser intagning av elever även från andra utbildningsanstalter. I fråga om den utökade undervisningen på slagverksinstrument biträder jag förslaget. Den ökade medelsanvisning som erfordras för den här angivna utökningen av undervisningen beräknar jag till i runt tal 210 000 kr. (p. 31). Förslaget om utökad undervisning i operaklassen anser jag mig inte kunna ta ställning till förrän det av akademien nämnda utredningsarbetet beträffande utbildningen av musikdramatiska artister avslutats.

Akademiens synpunkter på värdet av undervisning meddelad av gästande konstnärer och pedagoger har övertygat mig om att medel bör ställas till förfogande för att kunna utöka denna undervisningsverksamhet. Med anledning av akademiens förslag beräknar jag för detta ändamål en ökad medelsanvisning av 50 000 kr. (p. 32).

I enlighet med akademiens förslag tillstyrker jag att extra ordinarie lärartjänster i Ae 23 inrättas för två biträdande lärare, en i violin- och violaspelning och en i sång (p. 28).

Jag tillstyrker även den begärda ökade medelsanvisningen för provårsundervisningen. Härvid vill jag nämna att jag avser att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att den föreslagna ändrade ordningen för provårsundervisningen må genomföras på försök fr. o. m. nästa läsår. Anordningen synes kunna ge erfarenheter som bör bli av värde vid ett kommande ställningstagande till utformningen av musiklärarutbildningen (p. 36).

I övrigt räknar jag inte med andra förändringar av anslaget än sådana som föranledes av automatiska utgiftsökningar. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med $(3\,005\,000 + 544\,000 =) 3\,549\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för Musikaliska akademien med musikhögskolan, som föranledes av vad jag i det föregående anfört;

b) godkänna följande avlöningsstat för Musikaliska akademien med musikhögskolan, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	799 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	34 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 833 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	881 300
Summa kr.	3 549 000

c) till *Musikaliska akademien med musikhögskolan*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 3 549 000 kr.

E 87. Musikaliska akademien med musikhögskolan: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	139 000	174 938
1964/65	175 000	
1965/66 (förslag)	244 000	

Akademien föreslår, att anslaget ökas med 351 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	
		Mynd.	Departementet
1. Sjukvård m. m.	7 000	+ 700	—
2. <i>Expenser:</i>			
a. Bränsle, lyse och vatten	68 000	+ 20 500	+ 7 000
b. Övriga <i>expenser</i>	109 000	+ 78 600	+ 23 000
3. Publikationstryck	1 000	+ 1 500	+ 1 000
4. Inredning och utrustning av lokaler m. m.	—	+ 249 700	+ 38 000
		+ 351 000	+ 69 000

Av akademiens framställning inhämtas i huvudsak följande.

2 b. Højningen föranledes av dels automatiska kostnadsökningar, dels behovet av nyanskaffning av inventarier och kontorsutrustning för nyanställd personal, dels slutligen av ökade kostnader för reparationer och tvätt m. m.

4. Akademien föreslår att en elektronisk studio för pedagogiskt bruk skall upprättas vid musikhögskolan. Under denna punkt beräknas medel för utrustningskostnader med 230 700 kr. För utrustning (möbler m. m.) av sju lektionsrum och två institutionsrum, vilka enligt akademien erfordras för den utökade undervisning och forskning som föreslås vid musikhögskolan fr. o. m. nästa budgetår, beräknas här ett anslag av 19 000 kr.

Akademien har i särskild framställning begärt tilläggsanslag under innevarande budgetår för de under punkten 2 b upptagna kostnaderna för utrustning av lokaler för nyanställd personal.

Departementschefen

Departementets anslagsberäkning i den nyss redovisade sammanställningen upptar en engångsanvisning för inredning och utrustning av lokaler för redan anställd eller för nästa budgetår tillkommande personal samt för de nya lektionsrum, som torde komma att erfordras för den utökade undervisning i orkesterskolan, som jag beräknat medel för under föregående anslagspunkt. Den föreslagna ökningen i övrigt framgår av beräkningen. Jag föreslår sålunda, att detta anslag uppföres med $(175\,000 + 69\,000 =) 244\,000$ kr. och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Musikaliska akademien med musikhögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 244 000 kr.

E 88. Musikaliska akademien med musikhögskolan: Inköp och bindning av böcker och musikalier samt underhåll och vård av instrument m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	71 000	75 048
1964/65	86 000	
1965/66 (förslag)	136 000	

Akademien föreslår för nästa budgetår en höjning av detta reservationsanslag med 180 000 kr., i huvudsak för i det följande angivna ändamål.

1. Inköp och bindning av böcker, musikalien	
a. för akademiens bibliotek	+ 17 000
b. för elektronisk studio (därav engångsanvisning 10 000)	+ 30 000
c. för referensbibliotek vid ny institution för musikpedagogisk forskning (engångsanvisning)	+ 15 000
2. Inköp av undervisningsmateriel	+ 33 000
3. Anskaffning och installation av central uppspelningsapparat	+ 26 000
4. Inköp av instrument	+ 59 000
Summa kr.	+ 180 000

Till stöd för sina förslag anför akademien i huvudsak följande.

1 a. För innevarande budgetår disponeras ett belopp av 50 000 kr. för såväl inköp som bindning och konservering. Prisstegringar och en kraftigt ökande produktion av såväl musikalien som musikvetenskaplig litteratur gör det enligt akademien angeläget, att anslaget höjes. Akademien hänvisar även till ökade kostnader för de mera krävande bokbinderiarbeten, som biblioteket ej har möjlighet att utföra med tillgänglig arbetskraft.

1 b och c. Akademiens framställning sammanhänger med förslag, som redovisats under bl. a. avlöningsanslaget om upprättande av en elektronisk studio för pedagogiskt bruk och om inrättande av en professur i musikpedagogik.

2. Musikhögskolans grammofonarkiv består till stor del av gamla 78-varvsskivor, som äro mycket nedslitna, varför en grundlig upprustning är av behovet påkallad. Särskilda diskotek behövs, dels för den interna undervisningen, t. ex. i musikhistoria, dels för utlåning. För dessa ändamål begär akademien 15 000 kr. Övriga anslagshöjningar under denna punkt betingas av de ökade krav på provårsundervisningen, som kommer att ställas i samband med den omläggning av undervisningen som akademien framfört särskilt förslag om. En rad tekniska hjälpmedel behöver anskaffas för provårsinstitutionen såsom bandspelar- och grammofonanläggning, bandmaterial samt instrumentuppsättningar.

3. Den bandspelare som musikhögskolan äger, tas nu mest i anspråk för uppspelningar i föreläsningssalen och kan inte med nuvarande placering utnyttjas för inspelnings- och sammanställningsarbete. För det sistnämnda ändamålet saknas kompletterande apparatur. Det är därför nödvändigt att snarast få till stånd en kombinerad apparatur, som kan tillgodose undervisningens behov. Ett särskilt rum för sådant ändamål är planerat i den nya byggnadsetappen, men behovet av utrymme och dess apparatur är mycket stort redan nu. Det har vid inventering av lokalmöjligheterna och efter rådfrågning av teknisk expertis visat sig möjligt att provisoriskt åstadkomma en manövercentral i den källarlocal, som inrymmer grammofonarkivet. I det »mixbord», som där skulle provisoriskt byggas och som med obetydlig kostnad för ledningsdragnings kan flyttas över till avsett rum i nybyggnaden, kan musikhögskolans bandspelare inbyggas tillsammans med ytterligare en bandspelare av hög klass samt en grammofonspelare och en radioapparat.

4. Under denna punkt äskas 6 000 kr. för inköp av en femsträngad kontrabas, 6 800 kr. för komplettering av beståndet av slagverksinstrument och 46 200 kr. för inköp av klaverinstrument för de nya lektionsrum som erfordras för den begärda utökade undervisningen vid musikhögskolan.

Departementschefen

Akademiens framställning ger enligt min mening klart uttryck för behovet av ökade medel både för inköp och bindning av böcker och musikalien för akademiens bibliotek samt inte minst för inköp av undervisningsmateriel och av instrument för musikhögskolans räkning. För nästa budgetår föreslår jag en ökad medelsanvisning av 50 000 kr. för dessa ändamål. Detta anslag bör således uppföras med (86 000 + 50 000 =) 136 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Musikaliska akademien med musikhögskolan: Inköp och bindning av böcker och musikalien samt underhåll och vård av instrument m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 136 000 kr.

E 89. Bidrag till musikkonservatoriet i Göteborg

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	205 000	205 000
1964/65	355 000	
1965/66 (förslag)	700 000	

Styrelsen för Göteborgs musikkonservatorium ansöker för nästa budgetår om ett statligt bidrag till konservatoriet av i runt tal 748 000 kr. I fråga om konservatoriets verksamhet under innevarande budgetår framhåller styrelsen i huvudsak följande.

Konservatoriet har för innevarande budgetår fått ett betydligt ökat statligt bidrag. Vidare har konservatoriet fr. o. m. den 1 september 1964 inflyttat i egna, avsevärt större lokaler. Då förutsättningarna för en tillfredsställande fortsatt utveckling härigenom bedömts som goda har konservatoriets huvudman, Göteborgs orkesterförening, funnit det ändamålsenligt att fr. o. m. den 1 juli 1964 tillsätta en särskild styrelse för konservatoriets ledning samt att heltidsanställa dess rektor.

Elevantalet har stigit till 85. De totala kostnaderna beräknas till i runt tal 450 000 kr. Förutom det statliga bidraget av 355 000 kr. har styrelsen beslutat taga i anspråk återstoden av tidigare för byggnadsändamål reserverade medel för att kunna täcka underskottet.

Beträffande den fortsatta utvecklingen av konservatoriet erinrar styrelsen om att utbildningen vid konservatoriet redan nu följer de vid musikhögskolan tillämpade undervisningsplanerna och att konservatoriet sedan vårterminen 1963 temporärt medgivits examensrätt. Styrelsen framhåller att behovet ökat av utbildning och examinering av olika slags musiker för kommunal och statlig tjänst. Styrelsen kan inte finna det ändamålsenligt att en del av denna utbildning åvilar en enskild institution. Styrelsen anholder därför att frågan om ett förstatligande upptages till prövning.

Styrelsen beräknar att undervisningskostnaderna för nästa budgetår skall

stiga från för närvarande 269 000 kr. till i runt tal 472 000 kr. Därvid har inräknats kostnaderna för sex heltidsanställda lärare, nämligen en lärare i psykologi, pedagogik och metodik, två lärare i satslära samt en lärare i vart och ett av ämnena piano, stråkinstrument och sång. Vidare har ersättningen åt timarvoderade lärare höjts för att uppnå en nivå som nära överensstämmer med den som gäller för biträdande lärare vid musikhögskolan. Styrelsen föreslår vidare en ökning av antalet undervisningstimmar för att timplanen skall kunna ge nödvändig undervisning för ett till 95 ökat elevantal.

Beträffande undervisningen i musikhistoria hänvisar styrelsen till det förslag som för nästa budgetår framlagts av Göteborgs universitet angående inrättandet av ett lektorat i ämnet vid universitetet. Enligt förslaget skall den föreslagne lektorn även svara för undervisningen i musikhistoria vid konservatoriet. Därest frågan inte kan lösas på detta sätt blir det nödvändigt för konservatoriet att heltidsanställa en lärare även i musikhistoria.

Kostnadsökningen för konservatoriets administration beräknar styrelsen till i runt tal 8 000 kr. och ökningen av ATP-avgifter och övriga omkostnader till ca 10 000 kr.

För att kunna utnyttja de nya lokalerna till fullo och bereda eleverna bättre övningsmöjligheter inom konservatoriet krävs enligt styrelsens uppfattning att konservatoriet får möjlighet att inköpa en orgel, klaverinstrument och undervisningsmateriel. Styrelsen uppskattar kostnaderna härför till 105 000 kr.

Musikaliska akademien framhåller i sitt yttrande över framställningen bl. a. följande.

En betydande del av kostnadsstegringen för konservatoriet hänförs till undervisningen, som både breddas och fördjupas, vilket är nödvändigt med tanke på att konservatoriet måste komma i paritet med musikhögskolan. Akademien tillstyrker för nästa budgetår heltidsanställning av fem lärare, vilket anses vara i linje med konservatoriets utveckling. Akademien hyser emellertid viss tveksamhet inför förslaget att inrätta en lärartjänst i psykologi, pedagogik och metodik. Skulle Göteborgs universitet inte vinna bifall till sitt förslag om en tjänst som lektor i musikforskning med en del av undervisningen förlagd till konservatoriet tillkommer en betydande utgiftspost. Vidare kan påpekas att avlöningarna till lärare beräknats till en lägre nivå än vad som motsvarar förhållandena vid musikhögskolan.

Departementschefen

Den lämnade redogörelsen visar på både en kvantitativ och kvalitativ utveckling av undervisningen vid konservatoriet, som ligger i linje med de önskemål om utökad och förbättrad musikutbildning som jag behandlat vid min anmälan i det föregående av musikhögskolans avlöningsanslag. Därutöver vill jag erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 6 november 1964 medgivit konservatoriet fortsatt rätt att under läsåret 1964/65 försöksvis anordna examination för musiklärar- och kyrkomusikerexamen och därjämte utsträckt medgivet till att omfatta även musikpedagogisk examen.

Konservatoriets utveckling bör enligt min mening fortsätta i stort sett i den takt, som konservatoriets styrelse angivit i sin ansökan om statligt bidrag för nästa budgetår. Bidraget till konservatoriet bör därvid avvägas på sådant sätt att det blir möjligt såväl att öka elevantalet som att höja kvaliteten i undervisningen, bl. a. genom bättre anställnings- och löneförmåner för lärarna.

Den höjning av det statliga bidraget som jag anser mig böra föreslå uppgår till 345 000 kr., vilket innebär i det närmaste en fördubbling av konservatoriets nuvarande bidrag. Musikaliska akademien bör i samråd med konservatoriets styrelse för Kungl. Maj:t framlägga förslag hur de väsentligt ökade resurserna bör disponeras.

Vid bifall till vad jag här förordat bör detta anslag för nästa budgetår uppföras med (355 000 + 345 000 =) 700 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till musikkonservatoriet i Göteborg* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 700 000 kr.

E 90. Bidrag till musikkonservatoriet i Malmö

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	132 000	132 000
1964/65	182 000	
1965/66 (förslag)	490 000	

Styrelsen för *stiftelsen Malmö musikkonservatorium och musikskola* anholder om statligt bidrag till bestridande av kostnaderna för den av stiftelsen anordnade högre musikundervisningen under budgetåret 1965/66 med i runt tal 543 000 kr.

Beträffande verksamheten under innevarande budgetår framhåller styrelsen i huvudsak följande.

För första gången skedde examination av musiklärare och kyrkomusiker i konservatoriets egen regi enligt för musikhögskolan gällande bestämmelser sedan Kungl. Maj:t i beslut den 20 mars 1964 gett styrelsen tillstånd att försöksvis anordna sådan examination. För konservatoriets utveckling är detta nya bevis på förtroende av mycket stor betydelse. Till årets intagningsprov anmälde sig inte mindre än 60 sökande. Till följd av begränsade ekonomiska resurser kunde endast 25 beredas plats. Elevkåren utgör under innevarande arbetsår 53 elever. Under läsåret 1963/64 utexaminerades 17 elever från konservatoriet, därav 5 med musiklärarexamen, 4 med högre organist- och 1 med högre kantorsexamen samt 7 med musikpedagogisk examen.

Den fortsatta utvecklingen av konservatoriet bör enligt styrelsens mening ses mot bakgrunden av de välgrundade krav på statens medverkan till en intensifierad utbildning av musiklärare för skolans och det frivilliga musikbildningsarbetets behov samt av orkestermusiker, som framförts i offentliga

utredningar på senare tid. I remissyttranden över dessa utredningar har stiftelsens styrelse haft anledning framhålla malmökonserverietets kapacitet och beredvillighet att medverka vid en ökad utbildning av ifrågavarande musiker-kategorier.

I fråga om anslagsäskandena för budgetåret 1965/66 anför styrelsen i huvudsak följande.

Styrelsen framlägger förslag till en utbyggnad av malmökonserverietet till 75 elever. Vidare räknar styrelsen med att undervisningen i vissa ämnen, bl. a. musik- och gehörslära, måste utvidgas och fördjupas för att utbildningen skall motsvara de minimikrav, som man har rätt att ställa. I anslagsäskandet har också räknats med en mot lärarnas kompetens svarande lönesättning. Den orimligt låga lönesättning, som konserverietet med nuvarande statliga bidrag måste tillämpa, kan endast med tvekan accepteras. Sålunda understiger de nuvarande timlärararvodena med 27 % de som gäller vid musikhögskolan.

Kostnaderna för undervisningen beräknar styrelsen till i runt tal 388 000 kr. jämfört med 123 000 kr. under innevarande år.

Styrelsen har hittills tvingats vidtaga vittgående åtgärder för att nedbringa administrationskostnaderna. För nästa budgetår föreslår styrelsen bl. a. att direktörens arvodesbefattning omvandlas till en heltidstjänst. Vidare räknas med en ökning av skrivbiträdespersonalen. Kostnaderna beräknas öka för underhåll och vård av instrument samt komplettering av undervisningsmateriel. Ökningen av kostnaderna för administration och materiel uppgår till i runt tal 59 000 kr. ATP-avgifterna beräknas öka med 36 000 kr.

Musikaliska akademien tillstyrker den begärda bidragsökningen och framhåller bl. a. att Malmö musikkonserverietet har att röra sig med ett i förhållande till verksamhetens omfattning och art synnerligen knappt tillmätt statsbidrag. Den planerade utökningen av elevantalet från 53 till 75, som föranleder en betydande del av den beräknade kostnadsstegringen för nästa år, medför enligt akademien att konserverietet uppnår ett elevantal som är att betrakta som ett minimum för en musikalisk läroanstalt med den mångsidiga verksamhet, särskilt i fråga om ensemble-, kör- och orkesterutbildning, som i dagens läge krävs. Akademien framhåller även att resultatet av den examination som anordnades på försök under vårterminen 1964 under akademiens inseeende var alltigenom tillfredsställande. Enligt akademiens mening är vidare den förslagna omvandlingen av den nuvarande arvodesbefattningen som direktör till en heltidstjänst en nödvändig anordning.

Departementschefen

De i det föregående under anslagen till musikhögskolans avlöningar och till bidrag till musikkonserverietet i Göteborg angivna önskemålen om en utökad och förbättrad musikutbildning berör även verksamheten vid musikkonserverietet i Malmö. Konserverietets betydelse för musikutbildningen har markerats genom att Kungl. Maj:t under år 1964 beslutat medge konserverietet rätt att försöksvis anordna examination för musiklärare och kyrkomusiker.

Med nuvarande begränsade ekonomiska resurser kan konservatoriet inte bereda undervisning åt ett så stort elevantal som från olika synpunkter är önskvärt. Utbyggnaden av konservatoriet bör därför ske i snabbare takt än som hittills varit möjlig. Jag förordar för nästa budgetår en sådan höjning av det statliga bidraget att konservatoriet i första hand kan genomföra den planerade ökningen av elevantalet till 75 elever. Liksom vid göteborgskonservatoriet bör bidragshöjningen även leda till en utvidgad undervisning och en förbättrad lönesättning för lärarpersonal samt ge utrymme för viss förstärkning av konservatoriets administration.

Jag föreslår att statsbidraget till malmökonservatoriet för nästa budgetår höjes till 490 000 kr. eller med 308 000 kr. I likhet med vad jag förordat under närmast föregående anslagspunkt bör Musikaliska akademien i samråd med konservatoriets ledning framlägga förslag beträffande dispositionen av bidraget. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till musikkonservatoriet i Malmö* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 490 000 kr.

E 91. Statens skola för scenisk utbildning i Stockholm: Avlöningar

Detta förslagsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 374 000 kr.

Genom beslut av statsmakterna år 1964 (prop. 1964: 66, s. 44—65; SU 115, s. 11—13; rskr 250) har närmare riktlinjer fastställts för organisation och utformning av skådespelarutbildningen. Beslutet innebär bl. a. att utbildningen skall vara treårig och att fr. o. m. budgetåret 1964/65 tre statliga läroanstalter skall vara inrättade, en i Stockholm, en i Göteborg och en i Malmö, var och en med en årlig intagningskapacitet av tills vidare 15 elever. Vid skolan i Stockholm skall meddelas endast dramatisk undervisning, medan vid skolorna i Göteborg och Malmö försöksvis skall anordnas utbildning även av lyrisk-dramatiska artister.

Kungl. Maj:t har genom beslut den 29 juni 1964 fastställt provisoriska bestämmelser för de tre skolorna. Enligt dessa utövas ledningen av varje skola av en särskild styrelse och av rektor.

Skolorna inledde sin verksamhet höstterminen 1964. Skolorna i Göteborg och Malmö omfattar för närvarande två årskurser, medan skolan i Stockholm endast har en årskurs.

Vid skolan i Stockholm finns förutom rektor följande heltidsanställda lärare, nämligen en arvodesanställd speciallärare i rollgestaltning och en lärare i Ae 23 i talteknik. Återstående undervisning meddelas av timarvoderade lärare.

Styrelsen för statens skola för scenisk utbildning i Stockholm föreslår för nästa budgetår en sammanlagd höjning av skolans avlönings- och omkostnadsanslag med 405 000 kr., varav 290 500 kr. under avlöningsanslaget. Huvuddelen av den föreslagna höjningen föranledes av sådana automatiska kostnadsökningar, som

följer av att skolan fr. o. m. nästa budgetår utbyggs med ännu en årskurs. I den följande sammanställningen är de under punkterna 1—3 redovisade förslagen att hänföra till denna fortsatta utbyggnad. Styrelsen har vidare beräknat medel för automatiska utgiftsökningar.

Personalförändringar

1. Lärare i scenisk framställning i Ae 23.
2. Lärare i sång i Ae 23.

Övrigt

3. Ökad medelsanvisning för undervisning meddelad av timarvoderade lärare (137 940 kr.).
4. Arvode till lärare som biträde åt rektor (10 000 kr.).
5. Arvoden till pedagogassistenter (10 000 kr.).
6. Arvode till redogörare (5 000 kr.).
7. Ökad medelsanvisning för vikariatsersättningar och extra personal (26 212 kr.).

Särskilda arvodesmedel till pedagogassistenter och till redogörare (*punkterna 5 och 6*) begärs även av styrelserna för skolorna för scenisk utbildning i Göteborg och Malmö. Samtliga skolor motiverar förslaget beträffande pedagogassistenter med bristen på scenpedagoger, vilket gör det önskvärt att kunna arvodera assistenter, som till en början följer undervisningen som auskultanter och senare övertager viss undervisning.

Arvode till redogörare har vid de tre skolorna utgått redan under innevarande budgetår med anlitande av tillgängliga medel.

Teater- och orkesterrådet har i sitt yttrande sammanfört äskandena från de tre skolorna i Stockholm, Göteborg och Malmö. För skolan i Stockholm tillstyrker rådet de föreslagna lärartjänsterna i scenisk framställning och i sång. I fråga om de medel som begärts för anställning av pedagogassistenter vid skolorna framhåller rådet att förslaget synes mycket angeläget som en väg att snabbt söka avhjälpa lärarbristen. Särskilda medel för arvode åt redogörare och höjning av medelsanvisningen för vikariatsersättningar och extra personal godtages av rådet, som dock framhåller, att det av skolan i Stockholm begärda beloppet för vikariatsersättningar synes väl högt.

Departementschefen

Skådespelarutbildningen vid de nya statliga skolorna för scenisk utbildning i Stockholm, Göteborg och Malmö har nu pågått sedan början av höstterminen 1964.

Vid skolan i Stockholm bedrivs utbildning av dramatiska skådespelare. Under

innevarande läsår omfattar skolan en första årskurs av den treåriga utbildningen.

Den för nästa budgetår av skolans styrelse begärda anslagshöjningen sammanhänger i huvudsak med den fortsatta utbyggnaden av skolan med ännu en årskurs. Jag biträder styrelsens förslag om att utöka den fasta lärarstaben med en lärare i scenisk framställning och scenisk teknik. I likhet med vad som nu gäller vid skolorna i Göteborg och Malmö bör undervisningen i detta ämne åvila en arvodesanställd lärare med en till tre år begränsad anställningstid. För ändamålet erforderliga medel beräknar jag till 38 000 kr. (p. 1).

Vidare förordar jag i enlighet med styrelsens förslag att en tjänst inrättas som lärare i sång i lönegrad Ae 23, för vilken skall gälla samma villkor i fråga om undervisningsskyldighet m. m. som för de vid skolorna redan inrättade extra ordinarie lärartjänsterna (p. 2). För utökning av den undervisning som meddelas av timarvoderade lärare beräknar jag ett belopp av 100 000 kr. (p. 3). I fråga om styrelsens övriga förslag tillstyrker jag att medel beräknas för arvode åt redogörare samt att medlen för vikariatsersättningar och extra personal ökas med 3 000 kr. (p. 6 och 7). Vad beträffar den föreslagna medelsanvisningen för arvoden till pedagogassistenter (p. 5) torde jag få hänvisa till mitt uttalande under anslaget till bidrag till särskilda kulturella ändamål om behovet av centrala åtgärder för teaterpedagogutbildningen.

Utöver vad jag nu förordat räknar jag inte med annan ändring av detta anslag än en uppräkning på grund av automatiska utgiftsökningar. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (374 000 + 206 000 =) 580 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens skola för scenisk utbildning i Stockholm, som föranledes av vad jag i det föregående anförte;
- b) godkänna följande avlöningsstat för statens skola för scenisk utbildning i Stockholm, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	34 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	9 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i>	368 800
b. Avlöningar till annan icke-ordinarie personal	66 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	101 500
Summa kr.	580 000

c) till Statens skola för scenisk utbildning i Stockholm: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 580 000 kr.

E 92. Statens skola för scenisk utbildning i Stockholm: Omkostnader

Detta förslagsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 167 000 kr.

Styrelsen för statens skola för scenisk utbildning i Stockholm föreslår, att anslaget ökas med 114 500 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	
		Mynd.	Departementet
1. Reseersättningar	3 000	+ 1 000	+ 1 000
2. Utbildning vid teaterinstitutioner m.m. utanför skolan	15 000	+ 55 000	+ 35 000
3. Engångsanvisning för inredning och utrust- ning av lokaler m.m.	100 000	— 15 000	— 55 000
4. Lärares studier utomlands	—	+ 20 000	—
5. Inträdesprov:			
a. Kostnader för genomförande av inträ- desprov	—	+ 25 000	—
b. Kostnader för uppehälle för vissa sö- kande	—	+ 10 000	—
6. Uppvisningar	—	+ 6 000	—
7. Kostanslag för elever	—	+ 12 500	—
		+ 114 500	— 19 000

I särskild framställning har styrelsen därjämte begärt en ytterligare medelsanvisning av 6 250 kr. till biljettkostnader för eleverna vid besök på föreställningar vid svenska teatrar.

Teater- och orkesterrådet anser att en viss reduktion kan ifrågasättas av den av skolan i Stockholm begärda medelsökningen för utbildning vid teaterinstitutioner utanför skolan samt avstyrker den begärda medelsanvisningen till kostanslag för elever. Rådet anser vidare att de av de tre skolorna framförda yrkandena om medel för studier utomlands för lärare bör tillmötesgå men att medel härtill — av rådet beräknat till 45 000 kr. — bör ställas till förfogande från ett särskilt anslag till Kungl. Maj:ts disposition. I övrigt tillstyrker rådet skolornas förslag.

Departementschefen

Detta anslag torde i enlighet med departementets beräkning i den föregående sammanställningen böra uppföras med (167 000 — 19 000 =) 148 000 kr. Jag har därvid räknat med ett engångsanslag av 45 000 kr. för fortsatt inredning och utrustning av lokaler m.m. I fråga om kostnaderna för inträdesproven vid sko-

lan samt för lärares studier utomlands torde jag få hänvisa till vad jag anfört under anslagen till teater- och orkesterrådet och till bidrag till särskilda kulturella ändamål.

Den av skolans styrelse i särskild framställning begärda medelsanvisningen för biljettkostnader för eleverna vid besök på föreställningar vid svenska teatrar anser jag bör kunna rymmas inom det belopp, som för nästa budgetår beräknats för utbildning vid teaterinstitutioner m. m. utanför skolan. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skola för scenisk utbildning i Stockholm: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 148 000 kr.

E 93. Statens skola för scenisk utbildning i Göteborg: Avlöningar

Detta förslagsanslag har, efter det under punkten E 91 berörda beslutet rörande den sceniska utbildningens organisation, för innevarande budgetår uppförts i riksstaten med ett belopp av 648 000 kr.

Vid skolan i Göteborg finns för närvarande förutom rektor följande heltidsanställda lärare, nämligen en arvodesanställd speciallärare i rollgestaltning, en likaledes arvodesanställd lärare i scenisk framställning och scenisk teknik samt en lärare i A 23 i vart och ett av ämnena talteknik, rörelseteknik, sång och musikalisk instudering. Återstående undervisning meddelas av timarvoderade lärare.

Styrelsen för statens skola för scenisk utbildning i Göteborg föreslår för nästa budgetår en sammanlagd höjning av skolans avlönings- och omkostnadsanslag med 361 000 kr., varav under avlöningsanslaget 287 300 kr.

I likhet med förhållandet beträffande de båda övriga skolorna för scenisk utbildning sammanhänger huvuddelen av den begärda anslagshöjningen med ökade kostnader för den fortsatta utbyggnaden av skolan. Kostnaderna till följd härav redovisas under punkterna 1 och 3 i den följande sammanställningen. I övrigt föranledes höjningen av automatiska utgiftsökningar samt vissa i det följande angivna förslag.

Personalförändringar

1. Arvodesbefattning som lärare i scenisk framställning och scenisk teknik.
2. Kanslibiträde i Ae 7.

Övrigt

3. Ökad medelsanvisning för undervisning, meddelad av timarvoderade lärare (191 200 kr.).
4. Kostnader för genomförande av inträdesprov (20 000 kr.).

5. Arvoden till pedagogassistenter (10 000 kr.).
6. Arvode till redogörare (5 000 kr.).
7. Ökad medelsanvisning för vikariatsersättningar och extra personal (ca 4 900 kr.).

Styrelsen har beträffande förslagen under *punkterna 5 och 6* framfört motiveringar av samma innebörd som styrelsen för skolan i Stockholm.

Teater- och orkesterrådet godtager styrelsens förslag till anslagshöjning.

Departementschefen

Vid skolan för scenisk utbildning i Göteborg bedrivs fr. o. m. innevarande budgetår utbildning av dramatiska skådespelare samt på försök även av lyrisk-dramatiska artister. Skolan har under innevarande läsår två årskurser. Den för nästa budgetår begärda ökningen av skolans resurser hänför sig till kostnader för den tredje och sista årskursen. I enlighet med styrelsens förslag bör skolan kunna heltidsanställa ytterligare en lärare i scenisk framställning och scenisk teknik. Jag beräknar medel med 38 000 kr. för den föreslagna arvodesbefattningen (p. 1). För undervisning meddelad av timarvoderade lärare beräknar jag en ökad medelsanvisning av 130 000 kr. (p. 3).

Jag biträder styrelsens förslag om ett särskilt arvode av 5 000 kr. åt redogörare och föreslår en ökning med 3 000 kr. för vikariatsersättningar och tillfällig personal (p. 6 och 7).

I fråga om styrelsens förslag under *punkterna 4 och 5* i den tidigare lämnade redogörelsen torde jag få hänvisa till vad jag anfört beträffande motsvarande förslag under stockholmskolans omkostnads- respektive avlöningsanslag.

Utöver vad jag nu förordat räknar jag inte med annan ändring av detta anslag än en uppräknig på grund av automatiska utgiftsökningar. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (648 000 + 220 000 =) 868 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens skola för scenisk utbildning i Göteborg, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	34 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	9 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i>	581 500
b. Avlöningar till annan icke-ordinarie personal ..	84 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	157 900
Summa kr.	868 000

b) till *Statens skola för scenisk utbildning i Göteborg: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 868 000 kr.

E 94. Statens skola för scenisk utbildning i Göteborg: Omkostnader

Detta förslagsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 201 000 kr.

Styrelsen för statens skola för scenisk utbildning i Göteborg föreslår, att anslaget ökas med 73 700 kr.

	Anvisat	Föreslagen ändring 1965/66	
	1964/65	Mynd.	Departementet
1. Reseersättningar	3 000	+ 2 000	+ 2 000
2. Expenser: Övriga expenser	40 000	+ 6 700	+ 3 000
3. Utbildning vid teaterinstitutioner m.m. utanför skolan	49 000	+ 39 000	+ 39 000
4. Engångsanvisning till inredning och utrustning av lokaler m.m.	100 000	—	— 40 000
5. Lärares studier utomlands	—	+ 16 000	—
6. Kostnader för vissa sökande för uppehålle i Göteborg vid inträdesproven	—	+ 10 000	—
		+ 73 700	+ 4 000

Teater- och orkesterrådet tillstyrker styrelsens förslag med de inskränkningar, som redan nämnts vid redovisningen av rådets yttrande under omkostnadsanslaget för skolan för scenisk utbildning i Stockholm.

Departementschefen

Detta anslag torde i enlighet med departementets beräkning i den föregående sammanställningen bära uppföras med $(201\,000 + 4\,000 =)$ 205 000 kr. Jag har därvid räknat med ett engångsanslag av 60 000 kr. för fortsatt inredning och utrustning av lokaler m.m. I fråga om styrelsens förslag under punkterna 5 och 6 i den tidigare lämnade redogörelsen hänvisar jag till vad jag anfört be-
träffande motsvarande förslag under stockholmsskolans omkostnadsanslag.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skola för scenisk utbildning i Göteborg: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 205 000 kr.

E 95. Statens skola för scenisk utbildning i Malmö: Avlöningar

Detta förslagsanslag har, efter det under punkten E 91 berörda beslutet rörande den sceniska utbildningens organisation, för innevarande budgetår uppförts i riksstaten med ett belopp av 638 000 kr.

Vid skolan i Malmö finns för närvarande förutom rektor följande heltidsanställda lärare, nämligen en arvodesanställd speciallärare i rollgestaltning, en likaledes arvodesanställd lärare i scenisk framställning och scenisk teknik samt en lärare i A 23 i vart och ett av ämnena talteknik, rörelseteknik, sång och musikalisk instudering. Återstående undervisning meddelas av timarvoderade lärare.

Styrelsen för statens skola för scenisk utbildning i Malmö föreslår för nästa budgetår en sammanlagd höjning av skolans avlönings- och omkostnadsanslag med 408 000 kr., varav 337 000 kr. under avlöningsanslaget.

I likhet med förhållandet vid de båda övriga skolorna för scenisk utbildning sammanhänger huvuddelen av den begärda anslagshöjningen med ökade kostnader för den fortsatta utbyggnaden av skolan. Kostnaderna till följd härav redovisas under punkterna 1 och 3 i den följande sammanställningen. I övrigt föranledes höjningen av automatiska utgiftsökningar samt vissa i det följande angivna förslag.

Personalförändringar

1. Lärare i scenisk framställning i Ag 23.
2. Kanslibiträde i Ae 7.

Övrigt

3. Ökad medelsanvisning för undervisning, meddelad av timarvoderade lärare (189 000 kr.).
4. Kostnader för genomförande av inträdesprov (20 000 kr.).
5. Arvoden till pedagogassistenter (10 000 kr.).
6. Arvode till redogörare (5 000 kr.).
7. Ökad medelsanvisning för vikariatsersättningar och extra personal (5 000 kr.).

Styrelsen har beträffande förslagen under *punkterna 5 och 6* framfört motiveringar av samma innebörd som styrelsen för skolan i Stockholm.

Teater- och orkesterrådet godtager styrelsens förslag till anslagshöjning.

Departementschefen

Vid skolan för scenisk utbildning i Malmö bedrivs liksom vid göteborgsskolan utbildning av dramatiska skådespelare och lyrisk-dramatiska artister.

Även för malmöskolans del erfordras för nästa budgetår en ökad medelsanvisning för den tredje årskursen i utbildningen. För undervisningen i scenisk framställning och scenisk teknik anser jag att medel bör beräknas för anställning av ytterligare en lärare mot arvode och beräknar härför medel med 38 000 kr. (p. 1). För undervisning meddelad av timarvoderade lärare beräknar jag en ökad medelsanvisning av 120 000 kr. (p. 3).

I enlighet med styrelsens förslag bör medel beräknas till arvode åt redogörare med 5 000 kr. Jag föreslår vidare en ökad medelsanvisning av 3 000 kr. för vikariatsersättningar och extra personal (p. 6 och 7).

Liksom för göteborgsskolan hänvisar jag i fråga om styrelsens förslag under punkterna 4 och 5 i den tidigare lämnade redogörelsen till vad jag anfört be-
träffande motsvarande förslag under stockholmsskolans omkostnads- respektive
avlöningsanslag.

Utöver vad jag nu förordat räknar jag inte med annan ändring av detta an-
slag än en uppräknings på grund av automatiska utgiftsökningar. Anslaget bör
för nästa budgetår uppföras med $(638\ 000 + 208\ 000 =) 846\ 000$ kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens skola för sce-
nisk utbildning i Malmö, att tillämpas tills vidare fr. o. m. bud-
getåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	34 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	9 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Avlöningar till vissa lärare m. m., <i>förslagsvis</i> ..	567 600
b. Avlöningar till annan icke-ordinarie personal	81 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	153 500
Summa kr.	846 000

- b) till *Statens skola för scenisk utbildning i Malmö*: *Avlö-
ningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av
846 000 kr.

E 96. Statens skola för scenisk utbildning i Malmö: Omkostnader

Detta förslagsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 201 000 kr.

Styrelsen för statens skola för scenisk utbildning i Malmö föreslår, att anslaget
ökas med 71 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	
		Mynd.	Departementet
1. Reseersättningar	3 000	+ 2 000	+ 2 000
2. Expenser: Övriga expenser	40 000	+ 10 000	+ 6 000
3. Utbildning vid teaterinstitutioner m.m. utanför skolan	49 000	+ 39 000	+ 39 000
4. Engångsanvisning till inredning och utrust- ning av lokaler m.m.	100 000	—	— 40 000
5. Lärares studier utomlands	—	+ 10 000	—
6. Kostnader för vissa sökande för uppehälle i Malmö vid inträdesproven	—	+ 10 000	—
		+ 71 000	+ 7 000

I särskild framställning har styrelsen därjämte i likhet med stockholmsskolan begärt särskilda medel till biljettkostnader för eleverna vid besök på föreställningar vid svenska teatrar och även anhållit att motsvarande kostnader för innevarande budgetår måtte få bestridas av medel anvisade för timarvoderad undervisning. Styrelsen beräknar kostnaden för nästa budgetår för detta ändamål till 11 500 kr.

Teater- och orkesterrådet tillstyrker styrelsens förslag med de inskränkningar, som redan nämnts vid redovisningen av rådets yttrande under omkostnadsanslaget för skolan för scenisk utbildning i Stockholm.

Departementschefen

Detta anslag torde i enlighet med departementets beräkning i den föregående sammanställningen böra uppföras med $(201\,000 + 7\,000 =) 208\,000$ kr. Även för malmöskolan har jag därvid räknat med ett engångsanslag av 60 000 kr. för fortsatt inredning och utrustning av lokaler m. m. I fråga om styrelsens förslag under punkterna 5 och 6 och styrelsens särskilda begäran om medel för elevernas teaterbesök hänvisar jag till vad jag anfört beträffande motsvarande förslag under stockholmsskolans omkostnadsanslag.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skola för scenisk utbildning i Malmö*: Omkostnader för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 208 000 kr.

e) Gemensamt för universitet och högskolor

E 97. Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	150 000	187 321
1964/65	200 000	
1965/66 (förslag)	200 000	

Universitetskanslersämbetet föreslår, att detta förslagsanslag för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

I enlighet med kanslersämbetets förslag torde förevarande anslag för nästa budgetår bära uppföras med oförändrat belopp, 200 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kr.

E 98. Ersättning åt sakkunniga i befordringsärenden

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 360 000	1 541 551
1964/65	1 960 000	
1965/66 (förslag)	1 960 000	

Universitetskanslersämbetet föreslår för sin del att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp.

Organisationskommittén för teknisk högskola i Lund räknar för denna högskolas del med ett oförändrat medelsbehov, 100 000 kr., för nästa budgetår.

Departementschefen

Från detta anslag bör bestridas kostnader i samband med sakkunnigförfarande vid tillsättning av tjänster vid jämväl forskningsråden, i vad avser såväl särskilda forskartjänster som professors- och laboratorstjänster vid forskargrupper. Någon anslagshöjning med anledning härav anser jag inte vara nödvändig, utan jag förordar att anslaget i enlighet med vederbörande myndigheters förslag för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning åt sakkunniga i befordringsärenden* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 960 000 kr.

E 99. Resestipendier åt lärare m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	155 000	114 400
1964/65	155 000	
1965/66 (förslag)	155 000	

Universitetskanslersämbetet hemställer för sin del att detta reservationsanslag ökas med 100 000 kr., varav 25 000 kr. avser tekniska högskolan i Stockholm och Chalmers tekniska högskola. Ökningen motiveras med betydelsen av internationella kontakter för ett ökat antal lärare.

Organisationskommittén för teknisk högskola i Lund föreslår för denna högskolas del en höjning av anslaget med 5 000 kr.

Departementschefen

Någon höjning av detta anslag är jag inte beredd att förorda. Anslaget bör således för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 155 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Resestipendier åt lärare m. fl.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 155 000 kr.

E 100. Gästföreläsningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	228 000	148 783
1964/65	319 000	
1965/66 (förslag)	344 000	

Universitetskanslersämbetet föreslår, att anslaget ökas med 181 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen anslagsberäkning 1965/66	
		Universitets- kanslersämbetet	Departementet
1. Inbjudan av gästföreläsare	70 000	+ 30 000	+ 5 000
2. Inbjudan av gästprofessorer	158 000	+ 142 000	+ 11 000
3. Nordiska docentstipendier	91 000	+ 8 000	+ 8 000
4. Anordnande av nordiskt-akademiskt lärarutbyte	—	+ 1 000	+ 1 000
Summa kr.	319 000	+ 181 000	+ 25 000

Av den för anslagsposten 2 av kanslersämbetet föreslagna höjningen avser 121 000 kr. kostnaderna för inbjudan av ytterligare två gästprofessorer.

Enligt kanslersämbetet bör framdeles medel för anordnande av nordiskt-akademiskt lärarutbyte anvisas från förevarande anslag. För ifrågavarande ändamål finnes för innevarande budgetår en anslagspost av 1 000 kr. uppförd under reservationsanslaget Främjande av nordiskt-kulturellt samarbete. Bestämmelser beträffande dispositionen av denna post meddelades av Kungl. Maj:t den 4 juni 1964. Kanslersämbetet föreslår nu att för ändamålet ett oförändrat belopp av 1 000 kr. — såsom en särskild anslagspost med benämningen Anordnande av nordiskt-akademiskt lärarutbyte — uppföres under anslaget till gästföreläsningar för nästa budgetår.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att detta anslag för nästa budgetår höjes med 25 000 kr. Jag har därvid beräknat 5 000 kr. för bestridande av kostnader för gästföreläsares resor till Umeå universitet. Vidare har jag i enlighet med kanslersämbetets förslag upptagit 1 000 kr. för anordnande av nordiskt-akademiskt lärarutbyte. Som jag tidigare anfört bör anslaget till främjande av nordiskt-kulturellt samarbete minskas med motsvarande belopp. Vid utgången av budgetåret 1964/65 möjligen uppkommande reservation på den under sistnämnda anslag nu uppförda posten för samma ändamål bör överföras till förevarande anslag.

I övrigt räknar jag inte med andra förändringar än sådana som sammanhänger med den allmänna löneutvecklingen. Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med $(319\,000 + 25\,000 =) 344\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gästföreläsningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 344 000 kr.

E 101. Provisoriska åtgärder för forskarutbildning, forskarhandledning m. m.

Detta anslag är för budgetåret 1964/65 uppfört med 1,5 milj. kr. Anslaget, som tillkom innevarande budgetår (prop. 1964: 82; SU 95; rskr 215), är avsett att förstärka resurserna för högstadieundervisningen och den vetenskapliga utbildningen vid de läroanstalter, för vilka universitetskanslersämbetet är central myndighet. Bestämmelser rörande dispositionen av anslaget meddelades av Kungl. Maj:t den 29 juni 1964.

Universitetskanslersämbetet föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 3 milj. kr. Som motivering för förslaget anför ämbetet, att det kraftigt ökade studerandantalet på lågstadiet vid universitet och högskolor avspeglar sig i ett ständigt högre antal högstadiestuderande inom de flesta ämnen, men att antalet avlagda licentiatexamina — enligt ämbetets mening till följd av bristande effektivitet i utbildningsorganisationen på högstadiet — de sista åren visat en tendens till nedgång. I ämbetets beräkningar för budgetåret 1965/66

ingår bl. a. ett belopp av 500 000 kr. för försöksverksamhet med viss kursbunden forskarutbildning.

Departementschefen

Som jag i det föregående anført vid min anmälan av universitetskanslersämbetets avlöningsanslag fyller förevarande anslag en viktig funktion för högstadieutbildningen vid universiteten och högskolorna. Jag anser mig därför med anledning av ämbetets förslag böra förorda att anslaget för nästa budgetår höjes med 500 000 kr.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med $(1\,500\,000 + 500\,000 =) 2\,000\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Provisoriska åtgärder för forskarutbildning, forskarhandledning m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 2 000 000 kr.

E 102. Tekniska hjälpmedel i utbildningen m. m.

Vid min anmälan i det föregående av universitetskanslersämbetets avlöningsanslag har jag redovisat bl. a. ett av ämbetet framlagt förslag om uppförande i riksstaten av ett särskilt förslagsanslag — till ämbetets förfogande — till vissa kostnader för pedagogiskt utvecklingsarbete samt med anledning av detta förslag gjort vissa ställningstaganden. I anslutning till vad jag där anført förordar jag, att för nästa budgetår anvisas ett anslag till vissa av de ändamål ämbetet tagit upp i sin framställning. Anslaget bör emellertid enligt min mening vara ett reservationsanslag och benämnas Tekniska hjälpmedel i utbildningen m. m. Under anslaget bör med anledning av kanslersämbetets förslag beräknas 75 000 kr. för försöksverksamhet med offsettryckning av kurslitteratur samt 500 000 kr. för tekniska hjälpmedel i utbildningen. Sistnämnda belopp bör disponeras av Kungl. Maj:t efter förslag av kanslersämbetet rörande realiserande av konkreta projekt.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniska hjälpmedel i utbildningen m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 575 000 kr.

E 103. Extra utgifter vid universitet och högskolor

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	685 000	1 101 391
1964/65	785 000	
1965/66 (förslag)	1 035 000	

Detta reservationsanslag är för innevarande budgetår fördelat på åtta anslagsposter, av vilka sex disponeras av vissa universitet och högskolor efter be-

slut av universitetskanslersämbetet. De återstående två posterna står till Kungl. Maj:ts respektive kanslersämbetets disposition. Vid innevarande budgetårs ingång fanns på anslaget en behållning av omkring 800 000 kr., vilken till stor del var bunden.

Universitetskanslersämbetet föreslår, att anslaget höjes med 50 000 kr., vilket belopp i sin helhet avser anslagsposten till Umeå universitet. Denna post är för budgetåret 1964/65 uppförd med 20 000 kr. Ämbetet framhåller härvid vikten av att universitetets filosofiska fakultet under uppbyggnadsskedet förfogar över tillräckliga medel för oförutsedda utgifter. Av kanslersämbetets framställning framgår vidare följande. Från anslagsposten Till universitetskanslersämbetets disposition utgår under innevarande budgetår efter kanslersämbetets medgivande medel för förstärkning av de teologiska fakulteternas kursanslag. För budgetåret 1965/66 har ämbetet — såsom redovisats i det föregående vid behandlingen av avlöningsanslagen till universiteten i Uppsala och Lund — föreslagit en höjning av ifrågavarande kursanslag med sammanlagt 130 000 kr. Genom en dylik höjning skulle, framhålles det, den till ämbetets disposition stående anslagsposten avlastas med motsvarande belopp. Om den begärda förstärkningen av de teologiska fakulteternas kursanslag icke kommer till stånd, erfordras enligt ämbetet att under förevarande anslag posten till ämbetets disposition ökas med 100 000 kr.

Departementschefen

Med anledning av universitetskanslersämbetets förslag beräknar jag en höjning av medelsanvisningen till Umeå universitet med 10 000 kr.

Vidare har jag ansett mig böra förorda en höjning av medelsanvisningen till universitetskanslersämbetets disposition med 100 000 kr. till 220 000 kr. Härvid har jag bl. a. förutsatt, att ämbetets framställning om en medelsanvisning av 50 000 kr. för viss radioundervisning i ämnet statskunskap — vilken framställning redovisats vid min anmälan av ämbetets avlöningsanslag — skall beaktas inom ramen för förstärkningen.

I det föregående har jag i samband med behandlingen av avlöningsanslaget till kungl. biblioteket tagit upp frågan om den framtida utbildningen av dokumentalister. Jag har därvid redovisat bl. a. ett av kanslersämbetet framlagt förslag om försöksvis anordnad dokumentalistutbildning vid Uppsala universitet under nästa budgetår samt framhållit, att kostnaderna härför bör bestridas från medel som under förevarande anslag står till Kungl. Maj:ts disposition. Jag beräknar de för försöksverksamheten erforderliga kostnaderna till sammanlagt 77 000 kr., varav ca 38 000 kr. till avlöningar och omkring 39 000 kr. till expenser m. m.

Vid min anmälan av kungl. bibliotekets avlöningsanslag har jag även föreslagit, att ett organiserat samarbete etableras mellan de vetenskapliga biblioteken. Med anledning härav beräknar jag under förevarande anslag ett belopp

av 10 000 kr. för sistnämnda ändamål, främst för bestridande av uppkommande behov av sekretariatsresurser för ett chefsråd för de vetenskapliga biblioteken. Även dessa kostnader bör bestridas från medlen till Kungl. Maj:ts disposition.

Från nu ifrågavarande medel bör därjämte — som jag anført i det föregående under universitetskanslersämbetets avlöningsanslag — bestridas vissa kostnader för akademiska lärares pedagogiska utbildning. Med hänsyn såväl till mina nyssnämnda särskilda förslag som till de anspråk i övrigt som kan komma att ställas på medelsanvisningar förordar jag, att de medel som avses stå till Kungl. Maj:ts disposition och som för innevarande budgetår uppgår till 400 000 kr. för budgetåret 1965/66 räknas upp med sammanlagt 140 000 kr.

Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med (785 000 + 10 000 + 100 000 + 140 000 =) 1 035 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter vid universitet och högskolor* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 035 000 kr.

f) Vissa forskningsändamål

E 104. Främjande av ograduerade forskares vetenskapliga verksamhet m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	3 825 000	3 726 025
1964/65	3 825 000	
1965/66 (förslag)	3 825 000	

Detta reservationsanslag är för innevarande år fördelat på två anslagposter, en på 3 330 000 kr. till främjande av ograduerade forskares vetenskapliga verksamhet och en på 495 000 kr. till biträdeshjälp m. m. åt docenter.

Universitetskanslersämbetet förordar i sina förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1965/66 dels ändrade normer för beräkning av medelsbehovet till de ändamål anslaget avser, dels ändring av anslagets konstruktion så att detta i fortsättningen uppföres som förslagsanslag, dels ock — såvitt avser de under ämbetets överinseende stående läroanstalterna — en uppräkningspost till främjande av ograduerade forskares vetenskapliga verksamhet med sammanlagt 1 461 000 kr., varav till tekniska högskolan i Stockholm och Chalmers tekniska högskola ett belopp av 461 000 kr. Anslagsposten till biträdeshjälp m. m. åt docenter bör enligt ämbetet bortfalla, därest motsvarande under anslagen till materiel m. m. vid universiteten och berörda högskolor framlagda förslag till medelsuppräkningsbifalles.

Såsom bakgrund till sitt förstnämnda förslag anför kanslersämbetet i huvudsak följande.

Den av kanslersämbetet år 1962 tillsatta materielanslagskommittén har i sitt år 1963 publicerade betänkande framlagt förslag om bl. a. normer för beräkningen av medelsbehovet under anslagsposten till främjande av ograduerade forskares vetenskapliga verksamhet. Enligt detta förslag bör till grund för beräkningen av medelsbehovet under posten läggas vissa procent av licentian- och doktorandstipendierna, multiplicerade fakultetsvis med antalet aktiva licentian-der och doktorander enligt den officiella statistikens uppgifter. Den procentsats, efter vilken medelsbehovet beräknas, förutsättes bli olika för skilda fakulteter.

Ämbetet, som framhåller att ett genomförande av förslaget skulle innebära en fastare grund för medelstilldelningen under ifrågavarande anslag, tillstyrker en lösning i huvudsaklig överensstämmelse med kommittéförslaget.

Organisationskommittén för teknisk högskola i Lund föreslår, att till främjande av ograduerade forskares vetenskapliga verksamhet vid tekniska högskolan i Lund för nästa budgetår anvisas ett med 4 000 kr. uppräknat belopp.

Styrelsen för lantbrukshögskolan hemställer, att minst 100 000 kr. anvisas fr. o. m. nästa budgetår under högskolans delpost. Detta innebär en höjning med 45 000 kr.

Styrelsen för veterinärhögskolan föreslår, att till främjande av ograduerade forskares vetenskapliga verksamhet vid högskolan för nästa budgetår anvisas ett belopp av 200 000 kr., vilket innebär en höjning med 80 000 kr. av den för detta ändamål nu uppförda delposten.

Styrelsen för skogshögskolan hemställer om oförändrat anslagsbelopp, 41 000 kr., för nästa budgetår.

Myndigheternas här berörda framställningar innebär förslag om höjning av anslagsposten till främjande av ograduerade forskares vetenskapliga verksamhet med 1 590 000 kr.

Departementschefen

Vid utgången av budgetåret 1963/64 förelåg under förevarande anslag en redovisad behållning av drygt 2,54 milj. kr. Motsvarande behållning vid utgången av budgetåret 1962/63 var 2,44 milj. kr. Den bokförda medelsreservationen har sålunda ökat med omkring 100 000 kr. under föregående budgetår. I syfte att få överblick över hur anslaget utnyttjas uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 6 december 1963 åt kanslersämbetet att i samråd med riksrevisionsverket och berörda myndigheter utreda bl. a. i vad mån beviljade bidragsbelopp från förevarande anslag kan väntas bli tagna i anspråk samt därefter inkomma med de förslag som utredningen kan föranleda. I avvaktan på resultatet av denna utredning och med hänsyn till att medelsreservationen ökat förordar jag, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 3 825 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Främjande av ograduerade forskares vetenskapliga verksamhet m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 825 000 kr.

E 105. Stipendier för främjande av högre vetenskapliga studier

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	6 716 000	6 947 445
1964/65	8 116 000	
1965/66 (förslag)	8 186 000	

De nuvarande stipendiebeloppen fastställdes av 1963 års riksdag. Licentiestipendium utgår med 6 500 kr. och doktorandstipendium med 9 500 kr. för stipendieår; doktorandstipendium vid odontologisk fakultet utgår dock med 6 500 kr. Licentiestipendium får uppbäras högst två stipendieår och doktorandstipendium, såvitt avser juridiska och medicinska studier, högst fyra, samt såvitt avser övriga studier, högst tre stipendieår.

I syfte att möjliggöra en förkortning av bruttostudietiden till licentiatexamen respektive disputationssprov beslöt 1964 års riksdag att stipendiat — efter där- om gjord särskild ansökan hos vederbörande stipendiemyndighet — skulle bere-

das tillfälle att erhålla stipendium jämväl under ferietid, s. k. tilläggsstipendium (SU 95, rskr 215).

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 4 juni 1964 har närmare bestämmelser meddelats rörande dels anslagets fördelning på poster som disponeras av de till ecklesiastikdepartementet hörande läroanstalterna respektive universitetskanslersämbetet, dels de nyssnämnda tilläggsstipendierna. Från anslagsposten Till universitetskanslersämbetets disposition äger ämbetet anvisa medel till stipendier vid vissa fakulteter, som för närvarande saknar egna poster under detta anslag, nämligen filosofiska och odontologiska fakulteterna vid universitetet i Umeå samt tekniska fakulteten vid tekniska högskolan i Lund.

Universitetskanslersämbetet föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjes med 1 184 000 kr. till 9 300 000 kr.

Som ett viktigt led i den kommande upprustningen av licentiand- och doktorandstadiet vid universitet och högskolor betecknar ämbetet en höjning av antalet stipendier. Den pågående successiva ökningen av antalet licentiander och doktorander medför enligt ämbetet, att allt större anspråk ställs på förevarande anslag. I syfte att dels möjliggöra för en större andel av de nuvarande licentianderna och doktoranderna att komma i åtnjutande av stipendium, dels åstadkomma en ökad tillströmning till högre vetenskapliga studier föreslår kanslersämbetet en generell uppräknings av antalet stipendier.

I anslutning här till framlägger kanslersämbetet förslag om möjlighet för stipendieutdelande myndighet att på särskild ansökan av vederbörande stipendiat utdela s. k. utlandstillägg för studier vid utländskt universitet. Dylikt tillägg bör enligt ämbetet kunna utgå till varje stipendiat en gång under stipendietiden med förslagsvis högst 1 500 kr., under förutsättning att stipendiaten vistas utomlands minst tre månader och med motsvarande lägre belopp vid kortare vistelser.

Ämbetet framhåller vidare, att — sedan vissa tidigare förefintliga särbestämmelser för doktorander vid de dåvarande tandläkarhögskolorna avskaffats — anledning saknas att låta doktorandstipendium utgå med lägre belopp vid odontologiska studier än vid övriga doktorandstudier. Med hänsyn här till hemställer ämbetet, att doktorandstipendium även vid odontologiska studier skall utgå med 9 500 kr. för år. De kostnadsökningar som föranledes av detta förslag bör enligt ämbetet kunna rymmas inom ramen för den begärda generella uppräknings av anslaget.

Organisationskommittén för teknisk högskola i Lund hemställer om en medelsanvisning av 26 000 kr. till fyra licentiandstipendier.

Sveriges akademikers centralorganisation (SACO) anholder, att stipendiebeloppen höjes och att antalet stipendier ökas fr. o. m. budgetåret 1965/66, samt anför därvid i huvudsak följande.

Nu gällande stipendiebelopp fastställdes år 1963. En höjning av nu gällande belopp är enligt SACO:s mening motiverad med hänsyn till såväl penningvärdets fall som önskvärdheten av att förbättra stipendiernas realvärde. Bristen på ar-

betskraft med högre akademisk examen motiverar enligt SACO icke blott en höjning av stipendiernas storlek utan även en ökning av deras antal.

Departementschefen

Den pågående successiva ökningen av antalet licentiander och doktorander torde medföra, att betydande anspråk kommer att ställas på stipendier från förevarande anslag. Den kassamässiga behållningen på anslaget vid utgången av föregående budgetår uppgick emellertid till i runt tal 560 000 kr. Enligt nu gällande bestämmelser äger universitetskanslersämbetet rätt att överföra reserverade stipendiemedel från läroanstalternas anslagsposter till av ämbetet disponerade poster. Då den befintliga reservationen torde kunna utnyttjas för utdelning av ytterligare stipendier, anser jag mig icke nu böra beräkna medel till nya stipendier. I samband härmed får jag erinra om att den stipendieutdelande myndigheten enligt gällande bestämmelser vid brist på kompetenta sökande må utbyta doktorandstipendium mot licentiandstipendium eller, under förutsättning att inbesparade medel möjliggör utfyllnad, utbyta licentiandstipendium mot doktorandstipendium.

I likhet med kanslersämbetet finner jag att anledning numera saknas att låta doktorandstipendium utgå med lägre belopp vid odontologiska studier än vid övriga doktorandstudier. Jag förordar därför, att doktorandstipendium även vid odontologiska studier skall utgå med 9 500 kr. för år. De härav föranledda kostnaderna kan för nästa budgetår antagas uppgå till ca 30 000 kr. Vidare får jag anmäla ett medelsbehov av 40 000 kr. till stipendier vid Chalmers tekniska högskola. Medel härför är nämligen med hänsyn till förefintliga reservationer för närvarande beräknade till ett lägre belopp än vad antalet av högskolan disponerade stipendier motiverar. Då kanslersämbetet, såsom jag nyss anför, äger disponera reserverade stipendiemedel, torde en uppräknning av nämnda medel vara nödvändig. Jag beräknar för de här redovisade förslagens genomförande erforderliga medel.

Med anledning av ett i det föregående redovisat önskemål om höjning av de nuvarande stipendiebeloppen vill jag erinra om att studiemedel kan utgå upp till åtta år. Vidare vill jag erinra om att hithörande spörsmål jämväl beaktas av 1963 års forskarutredning. Härjämte har såsom tidigare nämnts vederbörande stipendiater fr. o. m. innevarande budgetår möjlighet att erhålla stipendium även under ferietid, s. k. tilläggsstipendium. Jag är därför inte beredd att tillstyrka någon höjning av de nuvarande licentiand- och doktorandstipendiernas storlek.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med $(8\,116\,000 + 70\,000 =) 8\,186\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stipendier för främjande av högre vetenskapliga studier* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 8 186 000 kr.

E 106. Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 100 000	958 870
1964/65	1 200 000	
1965/66 (förslag)	1 200 000	

Statens humanistiska forskningsråd har i skrivelse den 15 april 1964 hemställt, att gällande bestämmelser angående statsbidrag till kostnader för vissa vetenskapliga avhandlingar (SFS 1960:52) måtte ändras därhän, att dylikt bidrag skall kunna utgå även för översättning respektive språkgranskning enligt samma grunder, som nu gäller för bidrag till sammanfattningar på främmande språk.

Över rådets framställning har yttranden avgivits av en delegation inom 1963 års forskarutredning, vilken tillstyrker rådets förslag.

Departementschefen

Jag finner i likhet med rådet, att bidrag bör kunna utgå även till översättning respektive språkgranskning av doktorsavhandling. Härigenom uppkommande kostnader bör täckas inom ramen för förevarande anslag. I övrigt räknar jag inte med några förändringar under detta anslag. Det bör sålunda för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 1 200 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 200 000 kr.

E 107. Anslag till vissa forskningsråd m. m.

Som framgår av den inledande översikten ämnar jag föreslå Kungl. Maj:t att senare framlägga särskild proposition angående anslag till vissa forskningsråd m. m. samt till kostnader för datamaskintid m. m. Kommande förslag i dessa frågor berör inom ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde de för innevarande budgetår uppförda anslagen till medicinsk, humanistisk och naturvetenskaplig forskning samt samhällsforskning och atomforskning liksom även anslagen till förvaltningskostnader vid statens medicinska forskningsråd, statens råd för samhällsforskning och statens naturvetenskapliga forskningsråd samt kostnader för datamaskintid, inom jordbruksdepartementets område anslagen till främjande av forskning på jordbrukets område och till åtgärder för att förebygga skördeskador samt inom handelsdepartementets område anslagen till statens tekniska forskningsråd och till teknisk forskning.

Genom beslut den 31 maj 1963 uppdrog Kungl. Maj:t åt statskontoret att utreda och avge förslag rörande organisationen av den matematiska databehandlingen och därmed sammanhängande frågor. Tillika utsåg Kungl. Maj:t ett expertråd med uppgift att biträda statskontoret vid denna utredning. Statskon-

toret har den 14 oktober 1964 med tillstyrkande överlämnat ett av expertrådet avgivet betänkande angående datamaskiner för utbildning och forskning vid universitet och högsolor.

Beredningen av denna och de med forskningsrådsanslagen sammanhängande frågorna har ännu inte slutförts.

Så vitt gäller åttonde huvudtiteln torde i riksstatsförslaget böra upptagas preliminärt beräknade anslag, vilka för forskningsråden sammanlagt bör beräknas till 51 911 000 kr. och för kostnader för datamaskintid till 10 000 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Anslag till vissa forskningsråd m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett belopp av 61 911 000 kr.;

E 108. Europeiskt samarbete inom kärnforskningen

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	4 900 000	5 187 420
1964/65	5 800 000	
1965/66 (förslag)	7 020 000	

Detta förslagsanslag är avsett till bestridande av kostnaderna för Sveriges deltagande i det europeiska samarbetet på kärnforskningens område (CERN) enligt den överenskommelse härom, som träffats mellan ett antal europeiska stater, däribland vårt land.

Statens råd för atomforskning hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 2 900 000 kr. till 8 700 000 kr. Av rådets framställning inhämtas i hudsak följande.

Det ökade medelsbehovet för CERN:s verksamhet under nästa budgetår hänför sig till dels CERN:s ordinarie program, dels vissa tilläggsprogram. I dylika tilläggsprogram står det varje medlemsstat fritt att efter eget bedömande delta eller inte delta, till skillnad från vad som gäller för det normala CERN-programmet, där majoritetsbeslut blir avgörande för budgetens storlek.

Den ekonomiska ramen för CERN:s verksamhet fastställs numera genom en budgetprocedur som gör det möjligt att bättre än tidigare överblicka storleken av bidragen till organisationen. Vid sammanträde i december varje år fastställs nämligen dels en detaljerad budget för nästa kalenderår, dels totalramen för det därpå följande årets budget. Därjämte skall vid samma tillfälle göras en uppskattning av budgeten för ytterligare två år framåt.

Beräkningen av Sveriges bidrag till CERN för budgetåret 1965/66 stöder rådet på den budgetram som fastställts för 1965 samt på den uppskattning av kostnaderna för 1966 som gjorts inom CERN. Vid en bidragskvot av 4,20 % bör det svenska bidraget till CERN:s ordinarie program för nästa budgetår uppräknas till omkring 6 710 000 kr. Rådet reserverar sig dock för eventuella kostnadsökningar för år 1966 till följd av inflation.

Forskningsprogrammen inom elementarpartikelfysiken kräver enligt erfarenhet tillgång till allt större energier. Inom CERN föreligger långt framskridna planer på att dels komplettera den nuvarande protonsynkrotronen med s. k.

lagringsringar, dels bygga en ny europeisk storaccelerator avsedd för produktion av protoner med en energi av 300 GeV, dvs. en energi ca 10 gånger större än CERN:s nuvarande protonsynkrotron. I syfte att skapa en fastare teknisk och ekonomisk grundval för detaljbedömningen av det framlagda acceleratorprogrammet har inom CERN startats ett särskilt förberedande tilläggsprogram, i vilket även Sverige medverkar. Rådet finner det angeläget, att Sverige deltar i här nämnda projekt även år 1965, särskilt med hänsyn till vikten av att svenska forskare även i framtiden skall kunna beredas möjlighet till nära kontakter med den avancerade forskningen på området.

Kostnaderna för svenskt deltagande i ett tilläggsprogram enligt något av de båda alternativ, som rådet bedömer såsom mest sannolika och vilka innefattar beslut om byggande av de s. k. lagringsringarna, kan för budgetåret 1965/66 — vid en bidragskvot av 4,20 % — uppskattas till 1 660 000 respektive 1 960 000 kr. i 1965 års beräknade penningvärde.

Inom ramen för förevarande anslag önskar rådet disponera högst 30 000 kr. till bestridande av kostnader för svenska representanters deltagande i sammanträden med CERN och dess kommittéer.

Det svenska bidraget för budgetåret 1965/66 till europeiskt samarbete inom kärnforskningen beräknar rådet till $(6\,710\,000 + 1\,960\,000 + 30\,000 =)$ 8 700 000 kr.

Departementschefen

Enligt vad jag inhämtat har CERN:s budget för år 1965 fastställts till 126,4 milj. schweizerfrancs. Vidare kan budgetramen för CERN:s verksamhet under 1966 beräknas till omkring 142 milj. schweizerfrancs i 1965 års beräknade penningvärde. Med en bidragskvot av 4,20 % beräknar jag för nästa budgetår den svenska bidragsandelen till CERN:s ordinarie verksamhet — inklusive vissa kostnader för svenska representanters deltagande i sammanträden med CERN och dess kommittéer — till i runt tal 6 740 000 kr.

För tilläggsprogrammet har, enligt vad jag inhämtat, uppgjorts en särskild budget, som fastställts till omkring 6,8 milj. kr. Sveriges andel däri under budgetåret 1965/66 kan uppskattas till omkring 280 000 kr. Ifrågavarande tilläggsprogram innefattar, enligt vad jag inhämtat, ej medelsanvisning till byggande av s. k. lagringsringar utan avser endast vissa tekniska studier. Det bör understrykas att programmet på intet vis binder medlemsstaterna för deltagande i finansieringen av vare sig en komplettering av den nuvarande protonsynkrotronen med lagringsringar eller en ny europeisk storaccelerator, vilka projekt diskuterats inom CERN men som ännu ej varit föremål för slutliga ställningstaganden av medlemsländerna.

För nästa budgetår erfordras sålunda en sammanlagd medelsanvisning av 7 020 000 kr. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma storleken av det belopp inom anslagsramen, som får användas till bestridande av kostnaderna för de svenska representanternas deltagande i sammanträden med CERN och dess kommittéer.

Vid bifall till vad jag här föreslagit torde anslaget för nästa budgetår böra höjas med 1 220 000 kr. till (5 800 000 + 1 220 000 =) 7 020 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Europeiskt samarbete inom kärnforskningen* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 7 020 000 kr.

E 109. Europeiskt samarbete inom rymdforskningen

Efter förslag i prop. 1962: 85 har riksdagen godkänt Sveriges anslutning till en konvention angående upprättande av Organisationen för europeisk rymdforskning (ESRO). I nämnda proposition har en redogörelse lämnats för uppkomsten av det europeiska samarbetet på ifrågavarande forskningsfält.

Sverige har den 7 mars 1964 ratificerat konventionen, som numera trätt i kraft. Övriga länder som ratificerat är Belgien, Danmark, Frankrike, Förbundsrepubliken Tyskland, Nederländerna, Schweiz, Spanien och Storbritannien. Italien har undertecknat men ännu inte ratificerat konventionen.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 10 april 1964 har en särskild expertgrupp — svenska ESRO-kommittén — tillkallats för att vara svenskt kontaktorgan i förhållande till ESRO.

I prop. 1964: 69 lämnades en utförlig redogörelse för ett mellan företrädare för ESRO och Sverige upprättat avtal om markupplåtelse m.m. för ett av ESRO planerat raketfält, förlagt till Kiruna-området. Detta avtal, som godkänts av Kungl. Maj:t och ESRO:s råd, är i kraft sedan den 29 juli 1964. Uppbyggnaden av raketbasen har påbörjats och fortsätter programenligt.

Riksdagen har (jfr prop. 1963: 202) godkänt ett den 31 oktober 1963 dagtecknat protokoll rörande privilegier och immunitet för organisationen för europeisk rymdforskning. Detta protokoll har sedermera ratificerats av bl. a. Sverige, men har ännu inte trätt i kraft beroende på att flertalet medlemsstater ännu inte ratificerat detsamma.

ESRO:s budget för 1965 har fastställts till omkring 85,8 milj. franska francs. För 1966 har budgetramen beräknats till i runt tal 186 milj. franska francs. Den svenska bidragskvoten beräknades ursprungligen till 4,92 %. Denna kvot påverkas emellertid av hur många stater som biträder konventionen. I avvaktan på slutlig klarhet härom kan bidragskvoten preliminärt beräknas till 5,17 %. Under denna förutsättning kan den svenska bidragsandelen för budgetåret 1965/66 uppskattas till i runt tal 7 550 000 kr. I detta belopp innefattas jämväl kostnaderna för svenska representanters deltagande i sammanträden med ESRO och dess organ, vilka för innevarande budgetår har beräknats till 100 000 kr.

Enligt statsmakternas beslut 1964 upphörde rymdkommittén med sin verksamhet fr. o. m. utgången av juni 1964. Tilldelningen av anslag till olika svenska rymdforskningsprojekt omhänderhaves fr. o. m. innevarande budgetår av de statliga forskningsråd, som närmast har att svara för det vetenskapliga område

till vilket vederbörande projekt kan hänföras — de medicinska, naturvetenskapliga och tekniska forskningsråden. Ifrågavarande forskningsråd har tillsammans med försvarets forskningsanstalt tillsatt ett samarbetsorgan för rymdforskningsfrågor, forskningsrådets rymdnämnd. Nämnden, i vilken även ingår representeranter för industrin och andra berörda intressen, har övertagit ansvaret för en av rymdkommittén startad teknisk arbetsgrupp med huvudsaklig uppgift att ge rymdteknisk service åt svenska forskare. Gruppen finansieras för innevarande budgetår genom bidrag från de berörda forskningsråden och vissa industriföretag. Under hösten 1964 har behovet av garantier för nämnda rymdtekniska grupps fortbestånd samt formerna härför diskuterats mellan företrädare för staten, vissa forskningsråd och berörda industriintressen. Vid dessa diskussioner har enighet nåtts mellan parterna om riktlinjer för ett avtal i syfte att säkerställa tillgången på rymdteknisk service under i första hand budgetåret 1965/66.

Enligt dessa riktlinjer skall rymdteknisk service i princip tillhandahållas som uppdragsverksamhet av en för ändamålet bildad rymdteknisk servicegrupp underställd forskningsrådets rymdnämnds arbetsutskott. Ersättning för uppdragsverksamheten skall uttagas efter självkostnadsprincip med täckning för direkta kostnader.

För att säkerställa servicegruppens verksamhet garanterar industrin, staten som företrädare för det svenska ESRO-intresset och forskningsrådets rymdnämnd för budgetåret 1965/66 och tills vidare per budgetår, om uppsägning ej sker, en kostnadsram för verksamheten av 500 000 kr. att fördelas med 150 000 kr. på vardera industrin och staten samt 200 000 kr. på rymdnämnden (proportionen 30, 30, 40). Garantiåtagandet för varje part nedgår successivt genom utläggning av beställningar från partens sida, men kvarstår så länge dess garantibelopp inte helt uppfyllts eller genom beställningar från övriga parter sida utöver garantibeloppet den totala garantiramen uppfyllts.

Departementschefen

Den svenska bidragsandelen till ESRO:s verksamhet under budgetåret 1965/66 är som framgår av det föregående beroende av hur många stater som ratificerar konventionen. Med utgångspunkt i en preliminär bidragskvot av 5,17 % kan anslagsramen för bidraget till ESRO för budgetåret 1965/66 beräknas till 7 550 000 kr., vilket jämfört med innevarande budgetår innebär en ökning med 3 850 000 kr. Härvid har hänsyn även tagits till kostnaderna för svenska representeranters deltagande i sammanträden med ESRO och dess organ. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma storleken av det belopp inom anslagsramen, som får användas för sistnämnda ändamål.

Som jag i det föregående redovisat har vid överläggningar mellan representeranter för staten i dess egenskap av företrädare för det svenska ESRO-intresset, berörda forskningsråd och vissa industriintressen enighet nåtts rörande åtgärder för att säkerställa tillgång till rymdteknisk service och tillvarata den expertis.

som finnes tillgänglig. De riktlinjer för en överenskommelse som uppdragits vid diskussionen mellan parterna bör enligt min mening ligga till grund för ifrågasvarande verksamhets organiserande under budgetåret 1965/66. Vid min medelsberäkning har jag tagit hänsyn härtill och beräknar för detta ändamål 150 000 kr.

Vid bifall till vad jag här förordat torde anslaget för nästa budgetår böra beräknas till $(3\,700\,000 + 3\,850\,000 + 150\,000 =) 7\,700\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Europeiskt samarbete inom rymdforskningen* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 7 700 000 kr.

E 110. Särskilda forskartjänster

Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 1 950 000 kr. Nettoutgiften under anslaget uppgick budgetåret 1963/64 till 1 485 127 kr. Anslaget är avsett för bestridande av kostnaderna för 50 forskartjänster i lönegrad Ae 27 inom medicinsk forskning, samhällsforskning, naturvetenskaplig forskning och atomforskning. Forskartjänsterna tillsattes för en tid av tre år av universitetskanslersämbetet efter förslag av vederbörande forskningsråd.

Statens medicinska forskningsråd, statens humanistiska forskningsråd, statens råd för samhällsforskning, statens naturvetenskapliga forskningsråd och statens råd för atomforskning har för nästa budgetår hemställt, att ytterligare 29 nya forskartjänster i Ae 27 inrättas. I samband härmed har medicinska och naturvetenskapliga forskningsråden samt atomforskningsrådet föreslagit, att den nuvarande organisationen skall kompletteras med tjänster placerade på dels labors, dels professors lönenivå.

Av följande sammanställning framgår dels fördelningen av befintliga forskartjänster mellan råden, dels framförda förslag om ytterligare forskartjänster för nästa budgetår vid respektive forskningsråd.

Forskningsområde	Antal forskartjänster			
	1964/65	Av råden föreslagen ökning 1965/66		
	Ae 27	Ae 27	Be 1	Be 3
Medicinsk forskning	23	+ 7	+ 4	+ 2
Humanistisk forskning	—	+ 3	—	—
Samhällsforskning	6	+ 3	—	—
Naturvetenskaplig forskning	16	+ 12	+ 6	—
Atomforskning	5	+ 4	+ 2	—
Summa	50	+ 29	+ 12	+ 2

Forskningsrådets äskanden om nya tjänster innebär en kostnadsökning av i runt tal 2 111 000 kr.

Departementschefen

Jag anser mig för nästa budgetår böra förorda, att ytterligare tre forskartjänster inrättas med placering i lönegrad Ae 27. Av de nya tjänsterna bör två reserveras för humanistisk forskning och en för naturvetenskaplig forskning. I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Anslaget torde böra uppföras med $(1\,950\,000 + 301\,000 =) 2\,251\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande personalförteckning för de särskilda forskartjänsterna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Personalförteckning*Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 21*

53 forskare Ae 27;

- b) godkänna följande stat för de särskilda forskartjänsterna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Stat*Avlöningar*

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal,
förlagsvis	1 432 000	
2. Rörligt tillägg, förlagsvis	816 000	2 248 000

Omkostnader

1. Sjukvård m. m., förlagsvis	600	
2. Reseersättningar, förlagsvis	2 400	3 000
Summa kr.		2 251 000

- c) till *Särskilda forskartjänster* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förlagsanslag av 2 251 000 kr.

E 111. Forskningsinstitutet för atomfysik: Avlöningar

I propositionen 1964:47 framlades — på grundval av ett betänkande av riksmuseiutredningen (Ecklesiastikdepartementet 1963:11, stencilerat) — förslag om att Vetenskapsakademiens forskningsinstitut för experimentell fysik (Nobelinstitutet för fysik) fr. o. m. den 1 juli 1964 skulle ombildas till ett fristående statligt institut, benämnt forskningsinstitutet för atomfysik, med uppgift att bedriva forsknings- och utbildningsverksamhet på atomfysikens område. Vidare

föreslogs att staten skulle övertaga den fastighet, där forskningsinstitutet är beläget, för en köpeskilling av 4 milj. kr. Riksdagen beslöt i enlighet med dessa förslag (SU 47, rskr 148).

Kungl. Maj:t har sedermera med stöd av riksdagens bemyndigande genom beslut den 4 respektive den 29 juni 1964 godkänt de i nämnda proposition återgivna villkorligt träffade avtalen mellan dels riksmuseiutredningen och Nobelstiftelsen angående överlåtelse till staten av stadsäga nr 7 inom stadsdelen Brunnsviken i Stockholms stad med därpå uppförda byggnader, dels riksmuseiutredningen och Vetenskapsakademien angående ombildning av akademiens forskningsinstitut för experimentell fysik till ett statligt institut.

Under förevarande anslag har för innevarande budgetår anvisats 835 000 kr. Vid institutet finns inrättade fyra högre tjänster, varav en som föreståndare och professor samt tre som laborator. Därjämte är vid institutet placerad en för S. H. E. Slätis personlig laboratorstjänst. Stadga för institutet har fastställts av Kungl. Maj:t genom beslut den 29 juni 1964.

Efter förslag i ämnet av *styrelsen för forskningsinstitutet för atomfysik* hemställer *universitetskanslersämbetet* i sina förslag till anslagsäskanden för nästa budgetår om viss förstärkning av personalorganisationen, innebärande kostnadsökningar under förevarande anslag med 149 000 kr. Højningen betingas — förutom av automatiska utgiftsförändringar — av följande förslag.

- 1) Laboratorieingenjör i Ae 19,
- 2) laboratorieingenjör i högst Ae 15,
- 3) medelsanvisning av 3 600 kr. till arvode åt styrelsens sekreterare.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkt 3. Då det enligt styrelsens mening inte kan anses rationellt att betunga föreståndaren för institutet med omfattande administrativa uppgifter, föreslås att medel beräknas för arvodering av en kvalificerad, inom statsförvaltningen erfaren befattningshavare att vara styrelsen behjälplig med sekreterargöromål.

Ämbetet framlägger även förslag om ökad medelsanvisning på grund av riksdagens beslut i anledning av propositionen 1964: 152 angående statstjänstemännens löner under åren 1964 och 1965 m. m.

Departementschefen

Kanslersämbetets förslag om en medelsanvisning av 3 600 kr. till arvode åt sekreteraren i institutets styrelse anser jag mig böra tillstyrka. Jag beräknar här medel för detta ändamål. I övrigt räknar jag inte med andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Anslaget torde böra uppföras med $(835\,000 + 76\,000 =) 911\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för forskningsinstitutet för atomfysik, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	177 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	418 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	312 200
Summa kr.	911 000

b) till *Forskningsinstitutet för atomfysik*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 911 000 kr.

E 112. Forskningsinstitutet för atomfysik: Omkostnader

Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 166 000 kr.

Universitetskanslersämbetet hemställer i enlighet med förslag av *styrelsen för forskningsinstitutet för atomfysik*, att anslaget ökas med 30 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen anslagsberäkning 1965/66	
		Universi- tetskanslers- ämbetet	Departementet
<i>Utgifter</i>			
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	3 000	of.	of.
2. Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	81 000	+ 29 000	+ 29 000
3. Städning och rengöring, <i>förslagsvis</i>	24 000	of.	of.
4. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	500	+ 1 000	+ 500
5. Telefonavgifter, <i>förslagsvis</i>	13 000	of.	of.
6. Underhåll av byggnader	19 500	of.	— 19 500
7. Övriga expenser	25 000	of.	of.
Summa kr.	166 000	+ 30 000	+ 10 000

Den begärda uppräkningsen av anslagsposten 2 motiveras främst av den redovisade medelsåtgången föregående budgetår. Højningen av posten 4 motiveras av att verksamheten vid institutet är starkt beroende av kontakter utåt.

Anslagsposten 6 bör utgå, då erforderliga medel för underhåll av byggnader m. m. har beaktats i byggnadsstyrelsens förslag till stat för styrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen och till vad chefen för finansdepartementet senare denna dag kommer att förorda vid sin anmälan av anslag till statens allmänna fastighetsfond förordar jag, att an-

slaget uppföres med (166 000 + 10 000 =) 176 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Forskningsinstitutet för atomfysik: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 176 000 kr.

E 113. Forskningsinstitutet för atomfysik: Materiel m. m.

Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 85 000 kr.

Universitetskanslersämbetet hemställer i enlighet med förslag av *styrelsen för forskningsinstitutet för atomfysik* om en höjning av förevarande anslag med 75 000 kr. till 160 000 kr. Ämbetet framhåller, att detta anslag vid jämförelse med motsvarande anslag för de matematisk-naturvetenskapliga institutionerna vid universiteten synes vara lågt beräknat.

Det av styrelsen väckta förslaget om ett särskilt anslag till institutet för nyanskaffning av apparater m.m. biträdades i princip av kanslersämbetet, som emellertid finner att en lösning av denna fråga bör kunna anstå till ett följande budgetår.

Departementschefen

Med anledning av universitetskanslersämbetets förslag förordar jag, att förevarande anslag höjes med 14 000 kr. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med (85 000 + 14 000 =) 99 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Forskningsinstitutet för atomfysik: Materiel m.m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 99 000 kr.

E 114. Bidrag till nordiska institutet för sjö rätt

En utförlig redogörelse för uppkomsten av detta institut har lämnats i 1962 års statsverksproposition (bil. 10, s. 520 ff.).

För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats ett förslagsanslag av 41 000 kr. Institutets budget för 1965 har fastställts till 200 000 norska kr., varav Sverige har att bidra med 35 % eller 70 000 norska kr. Det ökade medelsbehovet uppkommer främst på grund av att en tjänst på assistentnivå avses inrättad vid institutet fr. o. m. år 1965.

Departementschefen

Jag förordar, att förevarande anslag uppräknas med 11 000 kr. för att kunna täcka Sveriges del av kostnaderna för institutets verksamhet enligt den för år 1965 fastställda budgeten. Anslaget torde sålunda böra uppföras med (41 000 + 11 000 =) 52 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till nordiska institutet för sjö rätt* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 52 000 kr.

E 115. Bidrag till Konung Gustaf V:s forskningsinstitut

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	324 000	336 400
1964/65	346 000	
1965/66 (förslag)	398 000	

Styrelsen för Konung Gustaf V:s 80-årsfond hemställer för nästa budgetår om en höjning av detta anslag med 99 000 kr. Styrelsen har därvid dels beräknat medel till automatiska utgiftsökningar, dels framlagt följande förslag.

- 1) Forskningsingenjör i elektronik i A 21,
- 2) laboratorieingenjör i A 15 och samtidigt indragning av en tjänst som laboratoriebiträde i högst A 9.

Departementschefen

Jag anser mig icke kunna tillstyrka andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur. Med hänsyn härtill föreslår jag, att bidraget till institutet för nästa budgetår uppräknas med 52 000 kr. och sålunda uppföres med $(346\,000 + 52\,000 =) 398\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Konung Gustaf V:s forskningsinstitut* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 398 000 kr.

E 116. Bidrag till Institutet för internationell ekonomi

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	150 000	150 000
1964/65	150 000	
1965/66 (förslag)	150 000	

I enlighet med universitetskanslersämbetets förslag torde förevarande anslag för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp, 150 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Institutet för internationell ekonomi* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 150 000 kr.

E 117. Bidrag till Internationella meteorologiska institutet i Stockholm

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	130 000	130 000
1964/65	130 000	
1965/66 (förslag)	170 000	

Styrelsen för Internationella meteorologiska institutet i Stockholm, som erinrar om att anslaget varit oförändrat alltsedan institutets tillkomst budgetåret 1955/56, hemställer om en med 120 000 kr. ökad medelsanvisning. Av denna ökning är enligt styrelsen i runt tal 70 000 kr. att anse som i huvudsak en uppräkning av anslaget med hänsyn till de fördyringar som skett sedan institutet inrättades. Den ytterligare medelsanvisning av 50 000 kr., som begärs för nästa budgetår, motiveras av styrelsen med behovet av ökat stöd till internationellt forskarutbyte inom institutets verksamhetsområde.

Universitetskanslersämbetet, som anmodats avge utlåtande över styrelsens framställning, tillstyrker en uppräknig av anslagsmedlen till institutets basorganisation med hänsyn till de fördyringar som skett. Ämbetet förordar jämväl att vissa medel anvisas till rese- och traktamentsersättningar åt utländska gästforskare vid institutet.

Departementschefen

Jag tillstyrker, att detta anslag med hänsyn till den allmänna kostnadsutvecklingen uppräknas med 40 000 kr. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med (130 000 + 40 000 =) 170 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Internationella meteorologiska institutet i Stockholm* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 170 000 kr.

E 118. Bidrag till nordiska institutet för teoretisk atomfysik

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	642 000	642 000
1964/65	509 000	
1965/66 (förslag)	579 000	

Statens råd för atomforskning hemställer, att detta förslagsanslag för nästa budgetår uppföres med 579 000 kr., vilket innebär en höjning med 70 000 kr. jämfört med innevarande budgetår. Rådet motiverar den föreslagna höjningen med dels behovet av att anskaffa tillbehör till en datamaskin, dels en väntad ökning av kostnaderna för institutets verksamhet på grund av vissa löne- och prisstegringar samt införandet av omsättningsskatt i Danmark.

Departementschefen

Det torde böra bringas till riksdagens kännedom, att nordiska institutet för teoretisk atomfysik — enligt vad jag erfarit — ämnar reglera sina pensionsåtaganden gentemot den vetenskapliga personalen vid institutet. Avsikten är att institutet skall förpliktiga sig att utbetala tjänstepension och — i förekom-

mande fall — änke-, barn- och sjukpension till berörda befattningshavare vid institutet i stort sett efter de regler som gäller för svenska statstjänstemän.

Jag tillstyrker att anslaget höjes med 70 000 kr. i enlighet med rådets förslag. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med (509 000 + 70 000 =) 579 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Bidrag till nordiska institutet för teoretisk atomfysik* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 579 000 kr.

g) Inredning och utrustning**E 119. Inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	15 000 000	27 414 612
1964/65	30 000 000	
1965/66 (förslag)	35 500 000	

Utöver det för budgetåret 1963/64 anvisade anslaget har på tilläggsstat till riksstaten för detta budgetår anvisats 4,5 milj. kr.

Förevarande reservationsanslag, som sedan budgetåret 1962/63 — intill utgången av budgetåret 1963/64 under en från den nuvarande något avvikande benämning — har av Kungl. Maj:t uppdelats på anslagsposter med en post för var och en av de myndigheter som förfogar över medel under anslaget jämte en post till Kungl. Maj:ts disposition, är för innevarande budgetår fördelat på följande sätt.

1. Utrustningsnämnden för universitet och högskolor	29 585 000
2. Uppsala universitet	99 000
3. Lunds universitet	61 000
4. Göteborgs universitet	10 000
5. Tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté	45 000
6. Till Kungl. Maj:ts disposition	200 000
	Summa kr. 30 000 000

För anslagsposten till utrustningsnämnden för universitet och högskolor har hittills varje år uppgjorts en finansieringsplan avseende det aktuella och det därpå följande budgetåret. I en till denna anslutande specifikation har därjämte redovisats kostnadsramar — delramar eller definitiva ramar — samt beräkningar av medelsförbrukningen för den tid planen omfattat.

Enligt riksdagens beslut i anledning av prop. 1964: 50 (SU 119; rskr 293) skall den verksamhet som avser planering och upphandling av snickeriinredningar (laboratorie- och hörsalsinredningar) samt el-armatur och möbler m. m. avlastas utrustningsnämnden och överföras till byggnadsstyrelsen respektive tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté. Genom beslut den 4 juni 1964 föreskrev Kungl. Maj:t, att ifrågakarande uppgifter skulle överföras i den ordning varom nämnden samt styrelsen och kommittén överenskommer. I överensstämmelse med en mellan utrustningsnämnden och byggnadsstyrelsen träffad överenskommelse har nämnden inkommit med anslagsframställningar för nästa budgetår även i inredningsfrågor.

I enlighet med i nyssnämnda riksdagsbeslut uppdragna riktlinjer tillkallade Kungl. Maj:t den 29 juni 1964 fem lokal- och utrustningsprogramkommittéer, en för var och en av de fem universitetsorterna, med uppgift att bl. a. utarbeta förslag till utrustning — innefattande kostnadsramar — för samtliga läroanstalter på respektive universitetsort. Enligt utrustningsnämnden har emellertid de sistnämnda planeringsorganen ännu inte kunnat fungera i sådan utsträckning att förslag kunnat framläggas redan till budgetarbetet hösten 1964. Med anledning härav har nämnden ansett sig liksom tidigare böra utarbeta förslag till de erforderliga kostnadsramarna.

För nästa budgetår föreligger förslag till anslagsäskanden från *utrustningsnämnden för universitet och högskolor, universitetskanslersämbetet, styrelsen för farmaceutiska institutet samt direktionen över gymnastiska centralinstitutet*. Vidare har *tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté* avgivit vissa förslag till kostnadsramar, varjämte en skrift inkommit från professorerna i kemiämnen vid Göteborgs universitet.

I yttrande över utrustningsnämndens framställningar har *byggnadsstyrelsen* förklarat sig inte ha någon erinran häremot.

1. Utrustningsnämnden för universitet och högskolor

Utrustningsnämnden för universitet och högskolor har hemställt att för budgetåret 1965/66 den i reservationsanslaget Inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m. ingående, för nämndens verksamhetsområde avsedda anslagsposten beräknas till 35,8 milj. kr.

och att nämnden därjämte bemyndigas beställa utrustning för ifrågavarande lokaler till ett sammanlagt värde av 32,6 milj. kr., att gäldas tidigast under budgetåret 1966/67.

Nämnden har vidare — under hänvisning till den omfördelning av planerings- och upphandlingsuppgifterna, varom nyss erinrats — ansett sig böra föreslå, att den hittills för nämndens verksamhetsfält gällande inrednings- och utrustningsplanen fr. o. m. nästa budgetår uppdelas i dels en utrustningsplan, avseende de på nämnden ankommande uppgifterna, dels två inredningsplaner, den ena avseende byggnadsstyrelsens och den andra byggnadskommitténs inredningsverksamhet. I sina förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1965/66 har utrustningsnämnden tagit sikte på en sådan uppdelning i tre planer. Med anledning av överenskommelsen med byggnadsstyrelsen har utrustningsnämnden tillika hemställt

att för budgetåret 1965/66 under förevarande reservationsanslag uppföres en särskild anslagspost, beräknad till 8,6 milj. kr., för byggnadsstyrelsens verksamhetsområde

och att styrelsen därjämte bemyndigas att beställa inredning för lokaler vid

universitet, högskolor m. m. till ett sammanlagt värde av 8 430 000 kr., att gäldas tidigast under budgetåret 1966/67.

Utrustningsnämnden har i sina petita hemställt om ändring av befintliga kostnadsramar eller införande av nya sådana i de föreslagna nya planerna samt vidtagit övriga av förslaget till uppdelning föranledda åtgärder. Nämnden har vidare föreslagit att ramarna för vissa utrustningsobjekt, som beräknas bli slutförda under budgetåret 1964/65, inte skall uppföras i utrustningsplanen för nästa budgetår. Slutligen har nämnden för varje annat i den nuvarande planen ingående företag redogjort för företagets fortskridande.

I här förevarande sammanhang kommer i princip endast de företag att redovisas, för vilka nämnden hemställt om en ändring av nu gällande kostnadsram eller föreslagit helt ny sådan. Dessa företag ävensom de begärda ramarna framgår av följande sammanställningar. Beloppen har därvid uppförts i 1 000-tal kr.

Den första sammanställningen avser utrustningsplanen för nämndens egen verksamhet.

Läroanstalt/institution (motsvarande)	Begärd ram eller begärd ändring av tidigare ram	Tidigare medgiven ram		Art av nu begärd ram	
		definitiv	delram	definitiv	delram
<i>Uppsala universitet</i>					
Fysiologisk botanik	+ 75	405	—	x	
<i>Lunds universitet</i>					
Radiofysik	+ 1 050	—	—	x	
Fysiologi och medicinsk fysik	+ 200	—	—		x
<i>Göteborgs universitet</i>					
Nybyggnad för humanistiska fakulteten, etapp I	— 25	—	600	x	
Fonetik	+ 140	—	—		x
Förhyrda lokaler	+ 370	—	—		x
Systematisk botanik	+ 45	75	—	x	
Oceanografi	+ 250	—	200	x	
Odontologiska fakulteten	+ 1 000	—	—		x
Telefonväxel	+ 30	—	160		x
<i>Stockholms universitet</i>					
Zoologi och zoofysiologi	+ 215	300	—	x	
Vissa lokaler i kv. Kungstenen:					
Geologi och mineralogi	+ 50	—	—	x	
Sinologi	+ 30	—	—	x	
Teaterhistoria	+ 50	—	—	x	
<i>Umeå universitet</i>					
Anatomi	+ 1 310	—	1 500		x
Histologi		—			x
Medicinsk kemi	+ 760	800	—		x
Fysiologi	+ 1 080	—	—		x
Medicinsk fysik	+ 540	—	—		x
Odontologisk utbildning m. m.	+ 650	—	4 100	x	
Undervisningsutrustning m. m. för fysik	+ 250	860	—	x	
Fysik (forskning m. m.)	+ 180	—	—		x

Läroanstalt/institution (motsvarande)	Begärd ram eller begärd ändring av tidigare ram	Tidigare medgiven ram		Art av nu begärd ram	
		definitiv	delram	definitiv	delram
Oorganisk kemi (undervisningsutrustning)	+ 850	—	1 000		x
Fysikalisk kemi (undervisningsutrustning)		—			x
Organisk kemi (undervisningsutrustning)		—			x
Kemi (forskning m. m.)		—			x
Ekologisk zoologi	+ 600	—	—		x
Zoofysiologi	+ 500	—	—		x
Radiofysik	+ 250	—	—		x
<i>Karolinska institutet</i>					
Farmakologi	+ 600	—	400		x
<i>Tekniska högskolan i Stockholm</i>					
Vidareutbildning av universitetskemister	+ 150	—	—	x	
Reaktorfysik	+ 233	—	142	x	
Kärnkemi	+ 250	—	250	x	
Nybyggnad för sektion B	+ 2 000	—	—		x
Sektionen för lantmäteri	+ 300	—	—		x
<i>Chalmers tekniska högskola</i>					
Hörsalsbyggnader	+ 30	590	—	x	
Tillbyggnad för sektion E	+ 375	—	500	x	
Fysik, viss apparatutrustning m. m. . .	+ 600	—	900		x
Atomenergi	+ 150	—	600		x
Oorganisk kemi (forskning m. m.) ..	+ 475	990	—	x	
Fysikalisk kemi (undervisningsutrustning)	+ 340	—	370	x	
Fysikalisk kemi (forskning m. m.) ..	+ 440	990	—	x	
Organisk kemi (forskning m. m.)	+ 330	830	—	x	
Biokemi	+ 400	—	—	x	
Analytisk kemi	+ 300	—	—	x	
Teknisk kemi	+ 260	1 690	—	x	
Kemisk apparatteknik	+ 340	2 210	—	x	
Värmeteknik och maskinlära	+ 270	1 280	—	x	
Sektionen för maskinteknik	— 1 500	—	2 000		x
Sektionen för väg- och vattenbyggnad	+ 500	—	1 500		x
Telefonväxel	+ 520	—	—		x

Läroanstalt/institution (motsvarande)	Begärd ram eller begärd ändring av tidigare ram	Tidigare medgiven ram		Art av nu begärd ram	
		definitiv	delram	definitiv	delram
<i>Tekniska högskolan i Lund</i>					
Fysik (undervisning och forskning) ..	+ 130	—	1 320	x	
Kärnfysik (undervisning och forsk- ning)	+ 280	—	630	x	
Fasta tillståndets fysik (undervisning och forskning)	+ 100	—	865		x
Allmän utrustning för sektion F	+ 220	—	630		x
Mekanisk värmeteori med strömnings- lära	+ 180	—	400	x	
Regleringsteknik	+ 82	—	410		x
Allmän utrustning för nybyggnad för sektion E	+ 500	—	1 600	x	
Elektrisk mätteknik	+ 180	—	685	x	
Tillämpad elektronik	+ 99	—	495		x
Teletransmissionsteori	+ 98	—	490		x
Gemensam kraftförsörjning	+ 60	300	—	x	
Teletrafiksystem	+ 624	—	—		x
Allmän elkraftteknik	+ 120	—	—	x	
Gemensam utrustning m. m. för ny- byggnad för sektion M	— 1 500	—	2 000		x
Maskinelement och maskinkonstruk- tion	+ 180	—	500	x	
Ångpanna	+ 300	1 450	—	x	
Gemensam verkstad (sektion M) ...	+ 20	200	—	x	
Elektroteknik	+ 60	300	—	x	
Strömningsmaskiner	+ 150	—	750		x
Värme- och kraftteknik	+ 61	—	305		x
Gemensam utrustning för tryckluft i tunnlar och turbiner	+ 200	500	—	x	
Strömförsörjning	+ 40	200	—	x	
Förbränningslära	+ 24	—	—	x	
Mekanisk teknologi och verktygsma- skiner	+ 360	—	—		x
Transportteknik	+ 18	—	—	x	
Industriell organisation	+ 18	—	—	x	
Gemensam utrustning m. m. för ny- byggnad för sektion A	— 700	—	900		x
Arkitekturhistoria	+ 2	10	—	x	
Byggnadskonstruktionslära	+ 15	75	—	x	
Byggnadsfunktionslära	+ 15	75	—	x	
Formlära	+ 3	15	—	x	
Arkitektur I	+ 3	15	—	x	
Arkitektur I b	+ 18	—	—	x	
Gemensam verkstad (sektion A) ...	+ 8	40	—	x	
Ritteknik	+ 1	5	—	x	

Läroanstalt/institution (motsvarande)	Begärd ram eller begärd ändring av tidigare ram	Tidigare medgiven ram		Art av nu begärd ram	
		definitiv	delram	definitiv	delram
Byggnadsmateriallära	+ 31	—	155		x
Byggnadsstatik	+ 58	—	290		x
Gemensam verkstad (sektion V)	+ 80	—	100	x	
Byggnadsteknik I	+ 384	—	—		x
Byggnadsteknik II	+ 348	—	—		x
Geodetisk mätningsteknik	+ 180	—	—	x	
Geologi	+ 6	—	—	x	
Geoteknik	+ 48	—	—	x	
Kemiskt centrum:					
Allmän utrustning	} + 4 050	—	} 4 000		x
Apparatur m. m.		—			x
<i>Riksarkivet</i>	— 250	—	4 500	x	
<i>Kungl. biblioteket</i>	— 180	—	930		x
<i>Seminariet för huslig utbildning i Göteborg</i>	+ 700	—	100		x
<i>Oförutsedda behov</i>	+ 1 000	—	—		x

Utrustningsnämndens förslag i fråga om en inredningsplan för byggnadsstyrelsens verksamhet framgår av följande sammanställning.

Läroanstalt/institution (motsvarande)	Begärd ram eller begärd ändring av tidigare ram	Tidigare medgiven ram		Art av nu begärd ram	
		definitiv	delram	definitiv	delram
<i>Lunds universitet</i>					
Radiofysik	+ 230	—	—		x
Fysiologi och medicinsk fysik	+ 230	—	—		x
<i>Göteborgs universitet</i>					
Odontologiska fakulteten	+ 500	—	—		x
<i>Umeå universitet</i>					
Anatomi och histologi m. fl. inredningsobjekt	+ 3 000	—	—		x
<i>Karolinska institutet</i>					
Farmakologi	+ 500	—	—		x
Fysiologi	+ 375	—	—		x
<i>Chalmers tekniska högskola</i>					
Nybyggnad för sektion V	+ 1 000	—	—		x
<i>Tekniska högskolan i Lund</i>					
Nybyggnad för sektion M	+ 2 000	—	—		x
Nybyggnad för sektion A	+ 900	—	—		x
Nybyggnad för sektion V	+ 1 000	—	—		x
Kemiskt centrum	+ 500	—	2 500		x
<i>Riksarkivet</i>	+ 850	—	—		x
<i>Seminariet för huslig utbildning i Göteborg</i>	+ 900	—	—		x

I de två förslag som sålunda schematiskt redovisats upptages inte — på något undantag när — sådana objekt, för vilka nämnden föreslagit en uppdelning av redan befintliga rambelopp på de nya planerna. Beträffande dessa objekt torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

Av utrustningsnämndens redogörelse och motiveringar inhämtas bl. a. följande.

Uppsala universitet

Fysiologisk botanik. Utrustningsnämnden, som erinrar om att för detta ändamål finnes uppförd en definitiv kostnadsram av 405 000 kr. i den gällande inrednings- och utrustningsplanen, föreslår att nämnda ram höjes med 75 000 kr. till 480 000 kr. Förslaget motiveras bl. a. med institutionens behov av en för den vid densamma bedrivna fysiologiska och cytogenetiska verksamheten mera ändamålsenlig röntgenanläggning.

Lunds universitet

R a d i o f y s i k. Enligt nämnden har byggnadsstyrelsen räknat med att arbetena på en nybyggnad för ifrågavarande institution skall kunna påbörjas våren 1965 med en därpå följande byggnadstid av omkring ett år. Styrelsens kostnadsram för nybyggnaden har därvid upptagits till 2 215 000 kr. Nämnden framhåller att resurser för såväl inredning som utrustning bör stå till förfogande redan under budgetåret 1965/66. På grundval av ett av vederbörande institutionsföreståndare upprättat utrustningsförslag, vilket expertgranskats av professorn A. Engström, beräknar nämnden för institutionen — som i fråga om undervisningsutrustning och grundutrustning för forskning måste upprustas nästan från grunden — en definitiv kostnadsram för utrustning av 1 050 000 kr. För nybyggnadens inredning beräknar nämnden — som icke haft tillgång till detaljerad inredningsplanering — en delram av 230 000 kr. för nästa budgetår.

Fysiologi och medicinsk fysik. Med anledning av kommande ökad intagning av medicine studerande i Lund planeras f. n. en tillbyggnad till universitetets fysiologiska institution. Enligt nämnden har byggnadskostnaderna härför av byggnadsstyrelsen uppskattats till ca 2,2 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1963. Byggnadsarbetena avses komma att påbörjas under sommaren 1965, varefter inflyttning planeras äga rum hösten 1966. Till följd härav anser sig utrustningsnämnden böra beräkna vissa resurser för inredning och utrustning redan för budgetåret 1965/66. Nämnden föreslår för ändamålet två delramar, en för inredning (230 000 kr.) och en för utrustning (200 000 kr.).

Göteborgs universitet

Nybyggnad för humanistiska fakulteten, etapp I. I den nu gällande inrednings- och utrustningsplanen finnes uppförd en delram av 600 000 kr. med benämningen Humanistiska fakulteten. Enligt utrustningsnämnden är ramen avsedd huvudsakligen för den första etappen av den pågående nybyggnaden för fakulteten. Sedan numera bl. a. det tidigare upprättade inrednings- och utrustningsförslaget för nämnda byggnadsetapp överarbetats, anser sig

nämnden — som finner nybyggnadens etapp II böra hänföras till särskilda kostnadsramar i förevarande hänseende — kunna beräkna slutkostnaden för etapp I till 575 000 kr. Den befintliga ramen synes sålunda kunna minskas med 25 000 kr. och i samband därmed i utrustningsplanen betecknas som definitiv.

F o n e t i k. Fonetiska institutionen vid Göteborgs universitet avses enligt nämnden tills vidare kunna disponera lokaler i första etappen av humanistiska fakultetens nybyggnad. Då institutionens slutliga förläggning inte f. n. kan fastställas, anser sig nämnden böra begränsa ett för övrigt konstaterat utrustningsbehov inom en kostnadsram av 140 000 kr. Nämnden förordar att ramen betecknas som delram.

Förhyrda lokaler. Under hänvisning till vad chefen för ecklesiastikdepartementet uttalade i 1964 års statsverksproposition (bil. 10, s. 567) framhåller nämnden att det belopp av sammanlagt 233 000 kr., som av dåvarande universitetskanslern i petita avseende inredning och utrustning beräknades för vissa humanistiska ämnen i Göteborg för budgetåret 1964/65 och som enligt departementschefen borde bestridas från utrustningsnämndens kostnadsram Humanistiska fakulteten, enligt nämndens uppfattning synes för knappt uppskattat. Nämnden föreslår, under åberopande av bl. a. väntade ytterligare behov av förhyrda lokaler för ämnena företagsekonomi, psykologi och pedagogik, att i utrustningsplanen för nästa budgetår uppföres en delram av 370 000 kr. till förhyrda lokaler.

S y s t e m a t i s k b o t a n i k. För detta ändamål finnes i den gällande inrednings- och utrustningsplanen uppförd en definitiv kostnadsram av 75 000 kr. Utrustningsnämnden framhåller nu att denna ram beräknats i ett mycket preliminärt planeringsläge och föreslår att ramen — med hänsyn till behovet av vissa speciella mikroskop för högstadiundervisningen och forskningen i ämnet — höjes med 45 000 kr. till 120 000 kr. Nämndens förslag grundar sig på samråd med vederbörande institutionsföreståndare.

O c e a n o g r a f i. Inrednings- och utrustningsplanen för innevarande budgetår upptar för detta ämne en delram av 200 000 kr. Denna ram kommer enligt nämnden att budgetåret 1964/65 disponeras i första hand för att tillgodose behoven av undervisningsutrustning för olika stadier. Med beaktande av den för laboratoriearbetena i ämnet betydelsefulla materialinsamlingen till sjöss — vederbörande institutionschef har hos nämnden anmält behov av bl. a. vissa registrerande strömmätninginstrument och en s. k. bathysond — föreslår utrustningsnämnden att ramen i utrustningsplanen för nästa budgetår uppföres med ett belopp av 450 000 kr. Nämnden anser därvid ramen kunna betecknas som definitiv.

Odontologiska fakulteten. Nämnden framhåller att det i prop. 1964: 161 framlagda förslaget om inrättande av en odontologisk fakultet i Göteborg vid tidpunkten för nämndens framställning ännu ej prövats av riksdagen. Byggnadsprogrammet för fakulteten omfattar en sammanlagd nettogolvyta av omkring 16 500 m²; kostnaderna härför har uppskattats till ca 35 milj. kr. Enligt planerna skall tillbyggnader till medicinska fakultetens teoretiska institutioner — avsedda för den prekliniska tandläkarutbildningen — delvis kunna tagas i bruk redan fr. o. m. höstterminen 1966. Nämnden anser sig böra föreslå två delramar för nästa budgetår, nämligen en för inredning av 500 000 kr. och en för utrustning av 1 milj. kr.

Telefonväxel. För en telefonväxel, i första hand avsedd för bl. a. humanistiska fakultetens nybyggnader och universitetsbiblioteket, finnes i den gällande inrednings- och utrustningsplanen uppförd en delram av 160 000 kr. Enligt vad nämnden uppger kommer emellertid den växeltyp, med vilken nämnden i tidigare kalkyler räknat, inte längre att tillverkas. I stället förordar nämnden att en modern s. k. koordinatväljarväxel av typ A 333 beställes och att i anledning härav kostnadsramen höjes med 30 000 kr. till 190 000 kr. Ramen bör enligt nämndens uppfattning alltjämt betecknas som delram.

Stockholms universitet

Zoologi och zoofysiologi. För dessa ämnen finnes i den gällande inrednings- och utrustningsplanen uppförd en som definitiv betecknad kostnadsram av 300 000 kr. Utrustningsnämnden föreslår att denna ram höjes med 215 000 kr. till 515 000 kr. Nämnden beräknar härvid 40 000 kr. för zoologi — bl. a. för att behoven vid den till zoologiska institutionen hörande fältstationen på Norra Askö skall kunna tillgodoses — och 175 000 kr. för zoofysiologi. Kostnadsramen kan enligt nämnden betecknas som definitiv.

Geologi och mineralogi. Dessa institutioner avses enligt nämnden komma att inflytta i de botaniska institutionernas hittillsvarande lokaler. I samband därmed synes utbildningskapaciteten på licentiand- och doktorandstadierna kunna ökas. För erforderlig komplettering av institutionernas apparatur föreslår nämnden en definitiv kostnadsram av 50 000 kr. Apparaturen bör enligt nämnden kunna användas av samtliga ämnen inom den geovetenskapliga ämnesgruppen.

Sinologi. I en från Stockholms universitet och östasiatiska museets nämnd inkommen skrift har hemställts om upplåtelse av lokaler för en blivande sinologisk institution inom det s. k. Tyghuset på Skeppsholmen, i vilken byggnad östasiatiska museet är inrymt. Utrustningsnämnden upptar i sitt förslag till utrustningsplan en definitiv kostnadsram av 30 000 kr. för tillgodoseende av institutionens utrustningsbehov.

Teaterhistoria. Nämnden framhåller, under hänvisning till en skrift från rektorsämbetet vid Stockholms universitet, att en del av det stiftelsen Drottningholms teatermuseum tillhöriga biblioteket enligt en överenskommelse mellan stiftelsen och universitetet avses bli placerat i den våning i fastigheten Linnégatan 7, som delvis står till teaterhistoriska institutionens förfogande. För att det på grund härav uppkommande utrustningsbehovet skall kunna mötas samt för att de egentliga institutionslokalernas utrustning skall kunna förbättras föreslår nämnden, att i utrustningsplanen upptages en definitiv kostnadsram av 50 000 kr. för dessa ändamål.

Umeå universitet

Anatomi och histologi. För dessa ämnen finnes i den nuvarande inrednings- och utrustningsplanen uppförda tre delramar med ett sammanlagt belopp av 1,5 milj. kr. I sitt förslag till utrustningsplan för nästa budgetår upp-tar utrustningsnämnden en delram för anatomi av 1 280 000 kr. och en delram för histologi av 1 530 000 kr. Nämndens beräkningar har därvid sin utgångs-punkt i vissa i prop. 1961:108 uppdragna riktlinjer för uppskattningen av in-rednings- och utrustningskostnaderna vid de medicinska teoretiska institutio-nerna i Umeå. De föreslagna ramarna innebär i förhållande till de befintliga en höjning med sammanlagt 1 310 000 kr.

Nybyggnader för anatomi och histologi samt för en rad naturvetenskapliga ämnen beräknas enligt nämnden vara inflyttningsklara — helt eller delvis — senast under loppet av budgetåret 1966/67. Byggnadskostnaderna för ifrågava-rande projekt har uppskattats till sammanlagt nära 44 milj. kr. I sitt förslag till inredningsplan för nästa budgetår beräknar nämnden överslagsvis en gemensam delram av 3 milj. kr. för inredning av nybyggnaderna.

Medicinsk kemi. I gällande inrednings- och utrustningsplan finnes för detta ämne uppförd en som definitiv betecknad kostnadsram av 800 000 kr. Nämnden erinrar om att ramen utnyttjats för anskaffande av utrustning för en provisorisk forskningsinstitution och att denna utrustning avses kunna överflyt-tas till den blivande teoretiska institutionen för ämnet. I anslutning härtill fin-ner nämnden det lämpligt att ramen framdeles kommer att avse den nya institu-tionen. På basis av de i prop. 1961:108 angivna beräkningsgrunderna räknar nämnden nu med ett kraftigt ökat utrustningsbehov för ämnet medicinsk kemi. I nästa budgetårs utrustningsplan bör därför enligt nämnden uppföras en — så-som delram betecknad — kostnadsram av 1 560 000 kr., vilket innebär en höj-ning av den nuvarande ramen med 760 000 kr. Nämnden framhåller i detta sammanhang, att den i ett preliminärt planeringsskede ansett sig sakna förut-sättningar för beräkningar med sikte på en integration mellan medicinsk och naturvetenskaplig kemi i Umeå.

Fysiologi. Med utgångspunkt i de nämnda beräkningsgrunderna i prop. 1961:108 föreslår utrustningsnämnden en delram av 1 080 000 kr. för denna institutions utrustningsbehov.

Medicinsk fysik. För detta ämnes behov upptar nämnden i sitt utrustningsplanförslag för nästa budgetår en delram av 540 000 kr. Även här utgår nämnden från 1961 års kostnadsberäkningsgrunder.

Förslag till definitiva kostnadsramar för ämnena anatomi, histologi, medicinsk kemi, fysiologi och medicinsk fysik kommer enligt nämnden att senare läggas fram av lokal- och utrustningsprogramkommittén för universitetet och socialhögskolan i Umeå.

Odontologisk utbildning m. m. Under denna benämning finnes i gällande inrednings- och utrustningsplan uppförd en delram av 4 100 000 kr. Nämnden, som nu anser sig ha underlag för beräkning av den slutliga utrustningskostnaden, föreslår för utrustningsplanen en definitiv kostnadsram av 4 750 000 kr. Højningen motiveras huvudsakligen av fakultetens behov av ytterligare undervisningsutrustning.

Undervisningsutrustning m. m. för fysik. En definitiv kostnadsram av 860 000 kr. finnes under denna rubrik uppförd i den för budgetåret 1964/65 gällande inrednings- och utrustningsplanen. Enligt nämnden är ramen — som avser undervisning i fysikämnen — inte beräknad för utbildning över tvåbetygsnivån. Vid Umeå universitet finnes fr. o. m. innevarande budgetår inrättade två professurer inom ämnesgruppen fysik. Med anledning av ett av t. f. innehavaren av en av dessa väckt förslag — vilket expertgranskats av professorn S. von Friesen samt docenterna S. Lennander och E. Andersson — hemställer nämnden nu om resurser för trebetygslaborationer. Nämnden föreslår att ramen — alltjämt betecknad som definitiv — nästa budgetår höjes med 250 000 kr. till 1 110 000 kr.

Fysik (forskning m. m.). Det nyssnämnda, av vissa experter granskade förslaget om utrustningsresurser för trebetygslaborationer i fysik innehöll även en framställning om medel för anskaffande av viss forskningsapparat. Utrustningsnämnden, som ansett sig böra något begränsa förslaget, beräknar för ändamålet en delram av 180 000 kr.

Oorganisk kemi (undervisningsutrustning). Nämnden erinrar inledningsvis om 1964 års riksdagsbeslut om inrättande fr.o.m. den 1 januari 1965 av fem professurer i kemiämnen vid Umeå universitet.

F. n. uppföres eller planeras — framhåller nämnden — två byggnadskomplex i Umeå, av vilka det ena skall innehålla bl. a. lokaler för lägre undervisning (lu) med kemiska övningslaboratorier som första etapp och det andra avses för

högre undervisning och forskning (hufo) i naturvetenskaplig och medicinsk kemi. Utrustningsbehovet för nybyggnaderna har utretts av en särskild av chefen för ecklesiastikdepartementet tillkallad expertgrupp. På grundval av ett av gruppen framlagt förslag beräknar nämnden för undervisningsutrustning för oorganisk kemi en delram av 750 000 kr. för budgetåret 1965/66.

Fysikalisk kemi (undervisningsutrustning). Med utgångspunkt i det nyssnämnda expertförslaget beräknar utrustningsnämnden en delram av 550 000 kr. för detta ändamål.

Organisk kemi (undervisningsutrustning). På samma grunder upptar nämnden i sitt utrustningsplanförslag för nästa budgetår en delram av 550 000 kr. för nu ifrågavarande ändamål.

Nämndens förslag till ramar för undervisningsutrustning för oorganisk, fysikalisk och organisk kemi innebär i förhållande till den befintliga kostnadsramen Övningslaboratorier för kemi en höjning med 850 000 kr.

Kemi (forskning m. m.). Med avseende på utrustningsbehovet för det blivande komplexet för högre utbildning och forskning (hufo) i naturvetenskaplig och medicinsk kemi beräknar nämnden för nästa budgetår — alltså med utgång från expertgruppens kostnadsuppskattningar — en delram av 2,5 milj. kr.

Ekologisk zoologi. Utbildningen i ämnena ekologisk zoologi och zoofysiologi kommer att inledas läsåret 1966/67. En professur i vartdera ämnet skall enligt beslut av 1964 års riksdag inrättas fr. o. m. den 1 januari 1966. Lokaler för ämnena kommer enligt nämnden att vad avser den lägre undervisningen stå till förfogande vid höstterminens början 1966. Behovet av lokaler för högre utbildning och forskning avses bli tillgodosett etappvis under åren 1967 och 1968.

Omfattningen av de utrustningsresurser för ifrågavarande ämnen som bör anskaffas redan under nästa budgetår har av nämnden bedömts i samråd med professorerna P. E. Lindahl och K. G. Nyholm. För ekologisk zoologi upptar nämnden i sitt förslag till utrustningsplan en delram av 600 000 kr.

Zoofysiologi. Med de utgångspunkter, för vilka nyss redogjorts, föreslår nämnden för detta ämnes behov en delram av 500 000 kr. för budgetåret 1965/66.

Radiofysik. Utrustningsnämnden, som utgår från ett av vederbörande ämnesföreståndare upprättat förslag, beräknar för utrustning för undervisning i radiofysik för filosofie studerande — beslutad i enlighet med prop. 1964: 74 — en delram av 250 000 kr. för nästa budgetår. Ämnesföreståndarens förslag har expertgranskats av professorn A. Engström.

Karolinska institutet

Farmakologi. För detta ämne finnes i gällande inrednings- och utrustningsplan uppförd en som delram betecknad kostnadsram av 400 000 kr. Genom en förestående tillbyggnad av farmakologiska institutionen kommer denna att förfoga över ytterligare ca 1 900 m² nettogolvyta, varigenom beredes utrymme för bl. a. neuro- och humanfarmakologi samt en djuravdelning. Samtidigt kommer den befintliga institutionsbyggnaden att byggas om i syfte att efter ombyggnaden — som enligt utrustningsnämnden med hänsyn till ökat studentantal bör vara genomförd till hösten 1966 — rymma lokaler för toxikologi, odontologisk farmakologi, statistik och undervisning m. m. Byggnadskostnaderna har enligt nämnden uppskattats till 4,8 milj. kr. För inredning av lokalerna beräknar nämnden i förslaget till inredningsplan för nästa budgetår en delram av 500 000 kr. Vad avser utrustningsplanen upptar nämnden — till följd av förse-ningar i den mera detaljerade kalkyleringen endast överslagsvis — en delram av 1 milj. kr. Utrustningsförslaget avser därvid endast tillbyggnaden — dvs. apparatur m. m. för institutionens forskningsdel — och innebär i förhållande till den befintliga kostnadsramen en höjning med 600 000 kr. Enligt nämnden bör det ankomma på lokal- och utrustningsprogramkommittén för universitetet och högskolorna i Stockholm att framdeles upprätta förslag till definitiv kostnadsram för objektet.

Fysiologi. Enligt vad nämnden erfarit, avses den nybyggnad till fysiologiska institutionen — den s. k. genomgångsflygeln — som kostnadsuppskattats till ca 4 milj. kr. och som enligt de ursprungliga planerna skulle vara färdig för inflyttning först under år 1968, genom påskyndande av arbetena kunna tagas i bruk redan hösten 1966. Med anledning härav anser sig nämnden — med för-mälan att tillförlitlig inredningsplanering inte hunnit göras — böra föreslå att en delram av 375 000 kr. uppföres i inredningsplanen för nästa budgetår. Eventuellt erforderlig utrustning för nybyggnaden torde enligt nämnden kunna anskaffas med anlitande av den befintliga kostnadsramen Vissa utrustningsobjekt.

Tekniska högskolan i Stockholm

Vidareutbildning av universitetskemister. Fr. o. m. höstterminen 1965 skall i tredje årskursen vid sektion K vid tekniska högskolan i Stockholm intagas 40 studerande, som vid Stockholms universitet tidigare genomgått viss föreskriven naturvetenskaplig utbildning. Enligt nämnden har det förutsatts, att ifrågavarande undervisning skall kunna genomföras utan lokal-tillskott. Emellertid erfordras enligt en av numera generaldirektören R. Woxén gjord utredning engångsanskaffning av viss utrustning. I överensstämmelse härmed beräknar nämnden i sitt förslag till utrustningsplan en definitiv kostnadsram av 150 000 kr. för ändamålet.

Reaktorfysik. I syfte att skapa utrustningsmässiga förutsättningar för en planenlig utbyggnad av undervisningen i detta ämne, som tillhör kärningenjörsutbildningen, föreslår utrustningsnämnden — som utgår från vissa i 1960 års statsverksproposition angivna riktvärden för kärningenjörsutbildningens utrustningsbehov — en höjning av den i gällande inrednings- och utrustningsplan uppförda delramen av 142 000 kr. med 233 000 kr. till 375 000 kr. Ramen bör i samband därmed betecknas som definitiv.

Kärnkemi. För detta ämne — som också ingår i kärningenjörsutbildningen — finnes i innevarande budgetårs inrednings- och utrustningsplan uppförd en delram av 250 000 kr. Efter samråd med vederbörande ämnesföreståndare vid högskolan föreslår nämnden — på basis av nyssnämnda riktvärden — att ramen dels höjes till 500 000 kr., dels framdeles betecknas som definitiv.

Nybyggnad för sektion B. Enligt föreliggande planer skall en nybyggnad för högskolans sektion B — kostnadsuppskattad till omkring 12 150 000 kr. — stå inflyttningsklar till höstterminen 1967. Inredningen av nybyggnaden skall enligt nämnden omhänderhavas av högskolans byggnadskommitté, som senare i särskild ordning torde komma att göra framställning om medel härför. Beträffande utrustningsbehovet för nybyggnaden framhåller nämnden att vederbörande ämnesföreträdare senare kommer att framlägga förslag i detta hänseende. Efter bedömning av dessa förslag torde därefter lokal- och utrustningsprogramkommittén för universitetet och högskolorna i Stockholm komma att föreslå slutliga kostnadsramar för utrustning. För att möjliggöra beställningar med avseende på sådan utrustning, som har nära samband med byggnadens planering eller för vilken man har att räkna med särskilt långa leveranstider, upptar nämnden redan i sitt förslag till utrustningsplan för nästa budgetår en delram av 2 milj. kr. för ifrågavarande ändamål.

Sektionen för lantmäteri. För att väntade utrustningsbehov i samband med ökad intagning av studerande vid sektion L skall kunna mötas föreslår nämnden — med ledning av en av generaldirektören Woxén gjord beräkning — att en delram av 300 000 kr. uppföres i utrustningsplanen för budgetåret 1965/66.

Chalmers tekniska högskola

Hörsalsbyggnader. Enligt föreliggande planering skall i eu första byggnadsetapp för ett matematiskt centrum — gemensamt för högskolan och Göteborgs universitet — ingå en hörsalsbyggnad med sammanlagt 910 platser, fördelade på fyra hörsalar. Tidigare finnes vid högskolan två sådana byggnader med tillhoppa 977 hörsalsplatser. Med hänsyn till vissa prisstegringar bör — framhåller nämnden — den i den nuvarande inrednings- och utrustningsplanen uppförda kostnadsramen för ändamålet höjas med 30 000 kr. till 620 000 kr.

Ramen bör liksom tidigare betecknas som definitiv och av praktiska skäl — ehuru av nämnden avsedd att uppföras i utrustningsplanen — alltjämt avse såväl inredning som utrustning.

Tillbyggnad för sektion E. Byggnadskostnaderna för ifrågavarande byggnadsföretag har enligt nämnden uppskattats till ca 5,9 milj. kr. Byggnaden — som i sin helhet är avsedd som kontorsbyggnad — kommer enligt senaste tidsprogram att stå fullt färdig till höstterminen 1965; möjligen kan vissa utrymmen ställas till förfogande redan under vårterminen samma år. Utrustningsnämnden, som erinrar om att en delram av 500 000 kr. finnes uppförd i gällande inrednings- och utrustningsplan för denna byggnads behov, har numera underlag för en bedömning av den slutliga kostnaden för inredning och utrustning av nybyggnaden och föreslår att den nämnda kostnadsramen — som i fortsättningen kan betecknas som definitiv — höjes med 375 000 kr. till 875 000 kr. Av praktiska skäl upptar nämnden den höjda ramen endast i sitt förslag till utrustningsplan.

Fysik, viss apparatutrustning m. m. För detta ändamål finnes i den nu gällande inrednings- och utrustningsplanen uppförd en delram av 900 000 kr., ett belopp som i överensstämmelse med nämndens anslagsframställning för innevarande budgetår — utan avvaktan på tillkomsten av en nybyggnad för fysikämnen — avsetts för inrednings- och utrustningsbehoven vid de nya institutionerna för fysik II, fysik III och fasta tillståndets fysik. Enligt nämnden pågår f. n. inom byggnadsstyrelsen projekteringsarbete för en nybyggnad med en nettogolvyta av 6 685 m² för fysik, reaktorfysik och kärnkemi vid högskolan. Tills vidare förfogar de nämnda fysikinstitutionerna övergångsvis över provisoriska lokaler inom kvarteret Origo. Efter samråd med företrädare för ifrågavarande ämnen vid högskolan samt med ordföranden i lokal- och utrustningsprogramkommittén för universitetet och högskolorna i Göteborg anser sig nämnden — med hänsyn till det stora behovet även under övergångsperioden av ytterligare apparatur m. m. för dessa ämnen — böra föreslå att den nu befintliga kostnadsramen höjes med 600 000 kr. Nämnden förutsätter därvid, att utrustningsbehovet vid institutionernas slutliga placering i den blivande nybyggnaden torde komma att förutsätta ytterligare väsentliga höjningar av ramen. Den definitiva kostnadsramens storlek bör enligt nämnden framdeles bedömas av vederbörande lokal- och utrustningsprogramkommitté. För nästa budgetårs utrustningsplan föreslår nämnden således en delram av 1,5 milj. kr.

Atomenergi. I nuvarande inrednings- och utrustningsplan finnes för utbildningen av civilingenjörer på atomenergiområdet uppförd en delram av 600 000 kr. I syfte att undervisnings- och forskningsbetingelserna för högskolans kärnkemiska institution, som i likhet med de nyssnämnda fysikinstitutionerna övergångsvis beretts vissa utökade lokaler i kvarteret Origo, skall kunna för-

bättras förordar nämnden en höjning av den nuvarande delramen med 150 000 kr. till 750 000 kr.

Sektionen för kemi. I högskolans numera fullt färdiga kemikomplex är inrymda såväl undervisningslokaler som övriga institutionslokaler för kemiämnen vid de båda göteborgslärosätena. Det mycket omfattande inrednings- och utrustningsprogrammet är i nu gällande inrednings- och utrustningsplan fördelat på kostnadsramar enligt följande sammanställning.

Organisk kemi (trapphuset), definitiv ram	320 000
Oorganisk kemi (trapphuset), definitiv ram	280 000
Fysikalisk kemi (trapphuset), definitiv ram	310 000
Allmän utrustning för sektion K, definitiv ram	3 770 000
Organisk kemi (undervisningsutrustning), definitiv ram	650 000
Organisk kemi (forskning m. m.), definitiv ram	830 000
Oorganisk kemi (undervisningsutrustning), definitiv ram	710 000
Oorganisk kemi (forskning m. m.), definitiv ram	990 000
Fysikalisk kemi (undervisningsutrustning), delram	370 000
Fysikalisk kemi (forskning m. m.), definitiv ram	990 000
Teknisk kemi, definitiv ram	1 690 000
Kemisk apparatteknik, definitiv ram	2 210 000
Värmeteknik och maskinlära, definitiv ram	1 280 000
Elektrokemi, definitiv ram	80 000
Kemi (forskning m. m.), delram	2 500 000

Av kostnadsramarna kan enligt nämnden de tre ramarna för trapphuset numera avföras såsom inte längre erforderliga. I fråga om ramarna för allmän utrustning för sektion K och för elektrokemi samt för undervisningsutrustning i oorganisk och organisk kemi räknar nämnden med oförändrade belopp för nästa budgetår.

Beträffande undervisningsutrustning för fysikalisk kemi har utrustningsnämnden nu beretts tillfälle att bedöma ett av vederbörande ämnesföreträdare framlagt förslag till definitiv kostnadsram. Nämnden upptar därvid i utrustningsplanen ett belopp av 710 000 kr., vilket i förhållande till den nuvarande delramen innebär en höjning med 340 000 kr. Ämnesföreträdarnas förslag har på uppdrag av nämnden granskats av vissa särskilt tillkallade experter.

Med åberopande av en skrift från högskolans kollegienämnd rörande utrustningsbehovet i samband med undervisning i kemi för studerande med kemisk studieinriktning vid sektion F föreslår utrustningsnämnden vidare höjningar av de tre ramarna för teknisk kemi, kemisk apparatteknik samt värmeteknik och maskinlära med sammanlagt 870 000 kr. Höjningarna motiveras med bl. a. behovet av ytterligare laborationsresurser.

Nämnden erinrar om att den i inrednings- och utrustningsplanen nu uppförda delramen för kemi (forskning m. m.) är avsedd för de hittills under ledning av

vederbörande professorer vid Göteborgs universitet fungerande institutionerna för organisk, oorganisk och fysikalisk kemi samt biokemi och analytisk kemi. Institutionsföreståndarna — professorerna L. Melander, G. Lundgren, G. Aniansson, B. Malmström och D. Dyrssen — har numera till nämnden avgivit förslag i fråga om det slutliga forskningsutrustningsbehovet och därjämte i en särskild skrift till chefen för ecklesiastikdepartementet närmare utvecklat sina synpunkter. Liksom i ett flertal andra fall har nämnden låtit experter granska förslagen, varefter vissa begränsningar i de begärda kostnadsramarna vidtagits. I nämndens förslag till utrustningsplan för nästa budgetår upptages för ifrågavarande ämnen definitiva kostnadsramar med följande belopp, nämligen för organisk kemi 830 000 kr., för oorganisk kemi 975 000 kr., för fysikalisk kemi 940 000 kr., för biokemi 900 000 kr. och för analytisk kemi 800 000 kr. Nämndens förslag innebär i förhållande till den nu gällande ramen för kemi (forskning m. m.) en höjning med 1 945 000 kr. Det nuvarande rambeloppet av 2,5 milj. kr. har avsetts fördelat med 500 000 kr. för var och en av ifrågavarande institutioner. Med hänsyn till de av statsmakterna beslutade anslagsberäkningsprinciperna i fråga om Chalmers tekniska högskola och Göteborgs universitet bör enligt nämnden de sålunda föreslagna tillkommande utrustningsresurserna — för universitetets kemiska sektion — upptagas i den blivande utrustningsplanen såsom tilllägg till de befintliga ramarna för forskning m. m. i organisk, oorganisk och fysikalisk kemi vid högskolans sektion K. Samtidigt bör den nyssnämnda ramen för kemi (forskning m. m.) avföras.

Av utrustningsnämndens förslag i fråga om kemiämnen vid de båda lärosätena i Göteborg framgår, att i utrustningsplanen för nästa budgetår bör enligt nämnden för dessa ämnen uppföras definitiva kostnadsramar med de belopp, som redovisas i följande sammantällning.

Allmän utrustning för sektion K	3 770 000
Organisk kemi (undervisningsutrustning)	650 000
Organisk kemi (forskning m. m.)	1 660 000
Oorganisk kemi (undervisningsutrustning)	710 000
Oorganisk kemi (forskning m. m.)	1 965 000
Fysikalisk kemi (undervisningsutrustning)	710 000
Fysikalisk kemi (forskning m. m.)	1 930 000
Biokemi	900 000
Analytisk kemi	800 000
Teknisk kemi	1 950 000
Kemisk apparatteknik	2 550 000
Värmeteknik och maskinlära	1 550 000
Elektrokemi	80 000

Sektionen för maskinteknik. I den nu gällande inrednings- och utrustningsplanen finnes uppförd en delram av 2 milj. kr., avsedd dels för en nybyggnad för sektion M, dels för viss apparatur för av sektionen övergångsvis disponerade lokaler, dels ock för provisorier i samband med eventuellt utökad

maskinteknisk utbildning vid högskolan. På grundval av uppgifter från byggnadsstyrelsen i vad avser byggnadsarbetenas fortskridande förutsätter nämnden att sektionens inflyttning i nya lokaler kan ske tidigast under år 1968. För nästa budgetår beräknar nämnden därför att ett rambelopp av 500 000 kr. — främst avsett för övergångsvis ianspråktaga utrymmen — skall vara fullt tillräckligt och föreslår att den nuvarande ramen minskas med 1,5 milj. kr. Nämnden räknar även med att utrustningsplaneringen framdeles skall åvila vederbörande lokal- och utrustningsprogramkommitté.

Sektionen för väg- och vattenbyggnad. Av en planerad nybyggnad för högskolans sektion V beräknas enligt nämnden etapp I vara inflyttningsklar under hösten 1965 och etapp II hösten 1967. Utrustningsnämnden, som enligt principöverenskommelsen med byggnadsstyrelsen svarat för bedömningen av jämväl inredningsbehovet för nästa budgetår, upptar i förslaget till inredningsplan en delram av 1 milj. kr. Nämndens beräkningar har därvid gjorts på erfarenhetsmässiga grunder. Vad avser behovet av utrustning föreslår nämnden — som vid tidpunkten för sin framställning inte haft tillgång till utrustningsförslag från företrädare för sektionens ämnen — att den nu gällande delramen av 1,5 milj. kr. höjes till 2 milj. kr. Nämnden har därvid beaktat att för viss utrustning — bl. a. för ett för sektionerna V och A gemensamt laboratorium — gäller så långa leveranstider, att beställningar måste kunna utläggas i mycket god tid.

Telefonväxel. Vid högskolan finnes f. n. en central telefonväxel av typ OS 800. Installationen av växeln, som gjordes för något år sedan, företogs efter ett förslag av telestyrelsen, som på utrustningsnämndens uppdrag utrett högskolans telefonbehov. Växeln är nu utbyggd för 540 anknytningar. Styrelsen förordade emellertid vid sin utredning, att den nämnda OS-växeln med hänsyn till högskolans fortgående utbyggnad senare skulle utbytas mot en s. k. koordinatväljarväxel av typ A 344, vilken typ är successivt utbyggbar med fritt antal anknytningar. En sådan växel finnes f. n. vid tekniska högskolan i Stockholm. Nämnden, som ansett sig böra föra fram förslaget om utbyte av den nuvarande växelanläggningen, upptar i sitt förslag till utrustningsplan en delram av 520 000 kr. för att en koordinatväljarväxel skall kunna beställas. Härav uppgår den beräknade beställningskostnaden — sedan nämnden tagit hänsyn till att enligt gällande praxis 70 % av kostnaden för den befintliga växeln eller ca 130 000 kr. kan avräknas från kostnaden för den nya anläggningen — till 470 000 kr. Återstående 50 000 kr. beräknas av nämnden för nödvändiga provisoriska åtgärder under övergångsperioden.

Tekniska högskolan i Lund

Sektionen för teknisk fysik. För högskolans sektion F föreslår nämnden höjning av följande i gällande inrednings- och utrustningsplan uppförda

kostnadsramar, nämligen dels ramarna för undervisning och forskning i fysik, fasta tillståndets fysik och kärnfysik, dels ramarna för allmän utrustning för sektion F, för mekanisk värmeteori med strömningslära och för regleringsteknik. De föreslagna höjningarna är i huvudsak en följd av vissa i stomplanen för teknisk högskola i Lund (del I, i det följande kallad stomplan I) upptagna beräkningar av fr.o.m. budgetåret 1964/65 — till följd av teknikens utveckling, tillkomsten av modernare apparater m. m. — erforderliga procentuella höjningar av vissa av högskolans kostnadsramar.

För undervisning och forskning i fysik, fasta tillståndets fysik och kärnfysik föreligger f. n. delramar av respektive 1 320 000, 865 000 och 630 000 kr. I överensstämmelse med beräkningarna i stomplanen föreslår nämnden höjning av dessa ramar med 100 000 kr. för vart och ett av ifrågavarande ämnen. Härutöver bör enligt nämnden ramarna för fysik och kärnfysik — med hänsyn till behovet av speciell forskningsutrustning — ökas med ytterligare respektive 30 000 och 180 000 kr. Kostnadsramen för fasta tillståndets fysik föreslås allttjämt som delram, medan de båda andra ramarna enligt nämnden fortsättningsvis kan betecknas som definitiva.

Den nu gällande delramen för allmän utrustning för sektion F bör för nästa budgetår enligt nämndens nuvarande beräkningar höjas med 220 000 kr. till 850 000 kr.

I enlighet med beräkningarna i stomplan I bör vidare delramarna för mekanisk värmeteori med strömningslära och för regleringsteknik höjas. Förstnämnda ram, för vilken föreslås ett belopp av 580 000 kr., kan enligt nämnden betecknas som definitiv i nästa budgetårs utrustningsplan. Delramen för regleringsteknik synes böra uppföras med ett till 492 000 kr. förhöjt belopp. De begärda höjningarna utgör därvid 20 % av de nuvarande rambeloppen.

Allmän utrustning för nybyggnad för matematik. För detta projekt, som också avser sektion F, gäller f. n. en delram av 1,2 milj. kr. Enligt utrustningsnämnden kan ramen numera betecknas som definitiv.

Allmän utrustning för nybyggnad för sektion E. Byggnadskostnaden för denna nybyggnad, som väntas bli inflyttningsklar till hösten 1965, är enligt nämnden beräknad till 17,5 milj. kr. I inrednings- och utrustningsplanen för budgetåret 1964/65 finnes för ändamålet uppförd en delram av 1,6 milj. kr. Nämnden anser sig numera kunna beräkna den slutliga utrustningskostnaden för projektet och föreslår för nästa budgetårs utrustningsplan en definitiv ram av 2,1 milj. kr.

Vissa företag inom sektion E. Med utgångspunkt i de i stomplan I gjorda beräkningarna för denna sektion upptar nämnden i sitt förslag till utrustningsplan för budgetåret 1965/66 de höjningar av befintliga kostnadsramar och de nya ramar, som framgår av följande sammanställning.

Institution (motsv.)	Nuvarande ram, kr.	Föreslagen ram, kr.
Elektrisk mätteknik	685 000	865 000
Tillämpad elektronik	495 000	594 000
Teletransmissionsteori	490 000	588 000
Gemensam kraftförsörjning	300 000	360 000
Teletrafiksystem	—	624 000
Allmän elkraftteknik	—	120 000

Ramarna för tillämpad elektronik, teletransmissionsteori och teletrafiksystem föreslås därvid som delramar. Övriga ramar föreslås definitiva.

Gemensam utrustning m. m. för nybyggnad för sektion M. Detta nybyggnadsföretag är av byggnadsstyrelsen kostnadsberäknat till ca 25 milj. kr. och avsett att stå färdigt hösten 1966. I inrednings- och utrustningsplanen återfinnes för innevarande budgetår en delram av 2 milj. kr. för ändamålet. I enlighet med den i det föregående flera gånger nämnda principöverenskommelsen med byggnadsstyrelsen har utrustningsnämnden bedömt det för budgetåret 1965/66 nödvändiga inredningsbehovet för byggnaden. Nämnden, som finner ett belopp av 2 milj. kr. skäligt, föreslår att en delram av denna storlek — med benämningen Nybyggnad för sektion M — uppföres i inredningsplanen för nästa budgetår. Med hänsyn härtill bör enligt nämnden den i inrednings- och utrustningsplanen nu uppförda ramen av 2 milj. kr. kunna sänkas med 1,5 milj. kr. I utrustningsplanen för budgetåret 1965/66 upptar nämnden därför en kostnadsram av 500 000 kr. för nybyggnadens utrustning. Ramen bör enligt nämnden alltså betecknas som delram.

Å n g p a n n a. Utrustningsnämnden föreslår att den nu gällande definitiva kostnadsramen för ångpanneanläggningen vid högskolans sektion M — 1 450 000 kr. — i den blivande utrustningsplanen skall höjas med 300 000 kr. till 1 750 000 kr. Höjningen motiveras med att senare utredningar av utrustningsbehovet vid sektionen än den på vilken stomplan I baserades gett vid handen, att den ifrågavarande anläggningen måste bringas i bättre överensstämmelse med den senaste utvecklingen på det maskintekniska området och att förutsättningar måste skapas för att anläggningen successivt skall kunna anpassas till kommande tekniska framåtskridanden.

Gemensam utrustning för tryckluft i tunnlar och turbiner. Med en motivering överensstämmande med den som anförts i fråga om ångpanneanläggningen föreslår nämnden att den nuvarande kostnadsramen för detta ändamål — 500 000 kr. — i utrustningsplanen för nästa budgetår höjes med 200 000 kr. till 700 000 kr. Ramen kan enligt nämnden liksom tidigare betecknas som definitiv.

Vissa företag inom sektion M. Med de för denna sektion i stomplan I upptagna beräkningarna som grund hemställer nämnden, att i utrust-

ningsplanen för budgetåret 1965/66 beaktas de förslag till nya kostnadsramar och de höjningar av befintliga ramar, som upptages i följande sammanställning.

Institution (motsv.)	Nuvarande ram, kr.	Föreslagen ram, kr.
Maskinelement och maskinkonstruktion	500 000	680 000
Gemensam verkstad (sektion M)	200 000	220 000
Elektroteknik	300 000	360 000
Strömningsmaskiner	750 000	900 000
Värme- och kraftteknik	305 000	366 000
Strömförsörjning	200 000	240 000
Förbränningslära	—	24 000
Mekanisk teknologi och verktygsmaskiner	—	360 000
Transportteknik	—	18 000
Industriell organisation	—	18 000

Ramarna för strömningsmaskiner, värme- och kraftteknik samt mekanisk teknologi och verktygsmaskiner föreslås som delramar. Övriga ramar föreslås definitiva.

Gemensam utrustning m. m. för nybyggnad för sektion A. I den nuvarande inrednings- och utrustningsplanen finnes för detta ändamål uppförd en delram av 900 000 kr. Nybyggnaden — kostnadsberäknad till ca 10,1 milj. kr. — beräknas i det väsentliga vara inflyttningsklar hösten 1965.

I överensstämmelse med principöverenskommelsen mellan utrustningsnämnden och byggnadsstyrelsen har nämnden bedömt inredningsbehovet för nybyggnaden under nästa budgetår och upptar i sitt förslag till inredningsplan en delram — benämnd Nybyggnad för sektion A — av 900 000 kr. Med hänsyn härtill finner nämnden ett rambelopp av 200 000 kr. tillräckligt för utrustning, varför enligt nämnden detta belopp, betecknat som delram, bör uppföras i utrustningsplanen och den nu gällande kostnadsramen således sänkas med 700 000 kr.

Vissa företag inom sektion A. Utgående från beräkningarna för denna sektion i stomplan I föreslår nämnden för utrustningsplanen den nya kostnadsram och de höjningar av nuvarande ramar, som framgår av följande sammanställning.

Institution (motsv.)	Nuvarande ram, kr.	Föreslagen ram, kr.
Arkitekturhistoria	10 000	12 000
Byggnadskonstruktionslära	75 000	90 000
Byggnadsfunktionslära	75 000	90 000
Formlära	15 000	18 000
Arkitektur I	15 000	18 000
Arkitektur I b	—	18 000
Gemensam verkstad (sektion A)	40 000	48 000

Samtliga ifrågavarande ramar kan enligt nämnden betecknas som definitiva.

Gemensam utrustning m. m. för nybyggnad för sektion V. Nämnden, som i enlighet med överenskommelsen med byggnadsstyrelsen bedömt denna nybyggnads inredningsbehov för nästa budgetår, upptar i förslaget till inredningsplan en erfarenhetsmässigt beräknad delram av 1 milj. kr. Nybyggnaden väntas enligt nämnden delvis tagas i bruk till höstterminen 1966 och i sin helhet stå färdig ett år senare.

För utrustning av nybyggnaden finnes f. n. en delram av 400 000 kr. disponibel. Nämnden räknar i sitt förslag till utrustningsplan inte med någon ändring av denna ram för nästa budgetår.

Vissa företag inom sektion V. Nämnden föreslår vidare — med utgång från de beräkningar i stomplan I, som berör denna sektionens utrustning — att i utrustningsplanen för nästa budgetår uppföres de nya och ändrade kostnadsramar, som redovisas i följande sammanställning.

Institution (motsv.)	Nuvarande ram, kr.	Föreslagen ram, kr.
Ritteknik	5 000	6 000
Byggnadsmateriallära	155 000	186 000
Byggnadsstatik	290 000	348 000
Gemensam verkstad (sektion V)	100 000	180 000
Byggnadsteknik I	—	384 000
Byggnadsteknik II	—	348 000
Geodetisk mätningsteknik	—	180 000
Geologi	—	6 000
Geoteknik	—	48 000

Ramarna för byggnadsmateriallära, byggnadsstatik, byggnadsteknik I och byggnadsteknik II föreslås betecknade som delramar. Övriga kostnadsramar föreslås definitiva.

Kemiskt centrum. Med anledning av förslag i prop. 1964: 72 har i gällande inrednings- och utrustningsplan uppförts en delram av 6,5 milj. kr. för kemiskt centrum i Lund. Därvid har, som anmälades i nyssnämnda proposition, 2,5 milj. kr. beräknats för allmän utrustning och 4 milj. kr. för apparatur m. m., däri inräknade verkstad och ångpanneanläggning. Beräkningarna har grundats på de förslag, som av organisationskommittén för teknisk högskola i Lund framlagts i den s. k. stomplan II angående en avdelning (numera sektion) för kemi vid högskolan.

Byggnadsprogrammet för kemiskt centrum har uppdelats i fyra byggnadsdelar. Av dessa skall del I i vad avser universitetsundervisningen omfatta bl. a. vissa kurslaboratorier m. m. för medicinsk, odontologisk och naturvetenskaplig kemi. För den tekniska kemiutbildningen skall denna byggnadsdel rymma bl. a. övningslaboratorier för de grundläggande och tekniska ämnena samt apparathall. En första etapp av byggnadsdelen avses bli inflyttningsklar till höstter-

minen 1965. Den totala byggnadskostnaden för kemiskt centrum har uppskattats till 62 milj. kr. De fyra byggnadsdelarna kommer tillsammans att omfatta en nettogolvyta av nära 29 000 m².

Vad avser byggnadsföretagets behov av inredning under nästa budgetår har utrustningsnämnden jämlikt sin överenskommelse med byggnadsstyrelsen gjort de erforderliga bedömningarna. Härvid har nämnden beaktat, att det i den nuvarande kostnadsramen ingående beloppet av 2,5 milj. kr. för allmän utrustning i det väsentliga avser vad som numera begreppsmässigt avgränsats som inredning. I sitt förslag till inredningsplan för budgetåret 1965/66 upptar nämnden för kemiskt centrum en delram av 3 milj. kr., vilket sålunda innebär ett med 500 000 kr. förhöjt belopp.

I fråga om utrustningen finner nämnden det från praktiska synpunkter ändamålsenligt att två skilda kostnadsramar för kemiskt centrum uppföres i utrustningsplanen. Den ena av dessa, avseende allmän utrustning, bör enligt nämndens beräkningar för nästa budgetår uppta ett belopp av 1 350 000 kr. Denna ram avses bli tagen i anspråk för inköp av projektionsapparat och teletekniska anläggningar ävensom för anskaffningar av utrustning för central verkstad, vissa anordningar för tryckluft och destillerat vatten m. m. Ramen bör betecknas som delram. Den andra ramen, som föreslås benämnd Apparatur m. m., uppföres i nämndens förslag till utrustningsplan med 6,7 milj. kr. Storleken av sistnämnda kostnadsram — delram — har av nämnden beräknats enligt följande sammanställning.

Institution (motsv.)	Kr.
Naturvetenskaplig och medicinsk kemi:	
Oorganisk, fysikalisk och organisk kemi (utökad tvåbetygsundervisning)	550 000
Oorganisk, fysikalisk och organisk kemi, analytisk kemi, biokemi samt termokemi (tre- och fyrbetygsundervisning)	1 400 000
Medicinsk och odontologisk kemi	450 000
Teknisk kemi:	
Oorganisk kemi	660 000
Fysikalisk kemi	505 000
Organisk kemi	830 000
Teknisk analytisk kemi	595 000
Kemisk teknologi	645 000
Kemisk apparatteknik	740 000
Maskinelement med mekanik	25 000
Forskning m. m.	300 000
Summa	6 700 000

Vid planeringen av sitt utrustningsförslag för nästa budgetår har nämnden biträtt av professorerna B. Borgström, S. Fronaeus och N. Gralén samt docenten S. Sunner, vilka som experter särskilt tillkallats av chefen för ecklesiastikdepartementet. I det väsentliga har förslaget sin utgångspunkt i beräkningarna

i stomplan II. De för den kemisk-tekniska ämnesgruppen beräknade beloppen avser i huvudsak grundutrustning. För forskning m. m. har upptagits ett belopp av 150 000 kr. för vart och ett av ämnena oorganisk och teknisk analytisk kemi, i vilka ämnen professurer inrättats fr. o. m. nästa budgetår (prop. 1964: 123; SU 111; rskr 249).

I förhållande till den del av nuvarande kostnadsram som avsetts för apparatur m. m. innebär den sist föreslagna delramen en höjning med 2,7 milj. kr.

R i k s a r k i v e t

För inredning och utrustning av riksarkivets nybyggnad är i den nu gällande inrednings- och utrustningsplanen uppförd en som delram betecknad kostnadsram av 4,5 milj. kr. Nybyggnaden — på Mariebergsområdet i Stockholm — består av två huvuddelar, nämligen dels en administrationsbyggnad, dels en under jorden belägen berggrumsanläggning för magasinsutrymmen m. m. Enligt föreliggande tidsplan skall inflyttning kunna äga rum under våren 1966. Byggnadskostnaderna har sammanlagt beräknats till närmare 18 milj. kr.

För inredning av administrationsbyggnaden erfordras enligt utrustningsnämndens bedömning en delram av 850 000 kr. i inredningsplanen för nästa budgetår. Nämndens förslag i detta hänseende har framlagts i enlighet med principöverenskommelsen med byggnadsstyrelsen. Beträffande hela nybyggnadens utrustning har nämnden numera underlag för en beräkning av den slutliga kostnadsramen. Bl. a. med hänsyn till att inredningskostnaderna vid bifall till nämndens förslag framdeles skall uppföras i en särskild plan synes den definitiva utrustningsramen kunna i förhållande till nuvarande rambelopp minskas med 250 000 kr. Nämnden föreslår i enlighet härmed en definitiv kostnadsram av 4 250 000 kr.

K u n g l . b i b l i o t e k e t

I inrednings- och utrustningsplanen för innevarande budgetår finnes för den pågående ombyggnaden av kungl. biblioteket uppförd en delram av 930 000 kr. Av detta belopp har 190 000 kr. beräknats för en planerad automatisk boktransportanläggning. En numera företagen utredning i denna fråga har emellertid givit utrustningsnämnden den uppfattningen, att anläggningen i fortsättningen torde böra bedömas som ett rent byggnadsobjekt, varför nämnden överlämnat ärendet till byggnadsstyrelsen för prövning och ställningstagande. Med anledning härav bör kostnadsramen — från vilken bestridits kostnaderna för den nyssnämnda utredningen med 10 000 kr. — minskas med det för anläggningen beräknade beloppet med avdrag för utredningskostnaden eller sammanlagt med 180 000 kr. Ramen bör sålunda i nästa budgetårs utrustningsplan uppföras — alltjämt som delram — med 750 000 kr.

S e m i n a r i e t f ö r h u s l i g u t b i l d n i n g i G ö t e b o r g

En nybyggnad för detta seminarium, av byggnadsstyrelsen kostnadsberäknad till drygt 7,5 milj. kr., är enligt utrustningsnämnden avsedd att tagas i bruk till

höstterminen 1966. Inredningen och utrustningen av detta projekt, som tidigare varit en uppgift för skolöverstyrelsen, omhänderhaves fr. o. m. innevarande budgetår av nämnden. I gällande inrednings- och utrustningsplan finnes för ändamålet uppförd en delram av 100 000 kr.

Enligt nämnden föreligger ännu inte förutsättningar för en slutlig bedömning av inrednings- och utrustningsbehovet. Med anledning härav upptar nämnden i sina två planförslag för nästa budgetår en delram av 900 000 kr. för inredningsplanen — vilket förslag nämnden lagt fram i enlighet med överenskommelsen med byggnadsstyrelsen — och en delram av 800 000 kr. för utrustningsplanen.

O förutsedda behov

Under betonande av att den fortskridande forcerade utbyggnaden av universitet och högskolor ofta förutsätter att resurser finnes tillgängliga för oförutsedda behov i fråga om inredning och utrustning av lokaler föreslår utrustningsnämnden slutligen, att en särskild kostnadsram — från vilken bör kunna bestridas kostnader för såväl inredning som utrustning — av 1 milj. kr. uppföres i utrustningsplanen för nästa budgetår. Enligt nämnden skulle en sådan ram kunna fylla en viktig funktion antingen vid sidan av eller i stället för den under anslaget nu uppförda anslagsposten Till Kungl. Maj:ts disposition. Nämnden framhåller vidare, att förfogande över ramen i regel endast bör ske i fråga om sådana objekt som prövats av lokal- och utrustningsprogramkommitté samt att Kungl. Maj:ts bemyndigande i någon form bör inhämtas för varje enskilt fall. Ramen föreslås betecknad som delram.

2. Uppsala universitet

Det större konsistoriet har hemställt om anslag för inredning och utrustning av vissa institutioner m. m. i enlighet med följande sammanställning. *Universitetskanslersämbetet* biträder konsistoriets framställning med de begränsningar och särskilda förslag, som framgår av sammanställningen och den därpå följande redogörelsen.

	Konsistoriet	Kanslers- ämbetet
1. Universitetets datacentral	95 000	—
2. Institutionen för fysiologisk botanik	10 000	10 000
3. Fysiska institutionen:		
a) instrumentering till ett nyinrett förråd för radioaktivt material	10 000	10 000
b) elektronikavdelningen	37 000	—
4. Patologiska institutionen	19 000	—
5. Gemensamma inrednings- och utrustningsändamål	300 000	—
Summa kr.	471 000	20 000

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 1, 3 b och 5. Beträffande dessa punkter finner kanslersämbetet — utan att avstyrka konsistoriets förslag — att frågorna om lokaldisposition och utrustningsbehov vid ifrågavarande institutioner m. m. före ett ställningstagande bör prövas av lokal- och utrustningsprogramkommittén för universitetet i Uppsala. En i det följande föreslagen särskild anslagspost med benämningen Till universitetskanslersämbetets disposition har av ämbetet beräknats med beaktande av konsistoriets framställning.

Punkt 3 a. Beloppet avser anskaffning av ett instrument för strålskyddsövervakning m. m. i samband med anordnande av ett förråd för radioaktivt material i det nya övningslaboratoriet för fysik—kemi.

3. Lunds universitet

Det större konsistoriet har hemställt om anslag för inredning och utrustning av vissa institutioner m. m. i enlighet med följande sammanställning. *Universitetskanslersämbetet* biträder konsistoriets framställning med de begränsningar och särskilda förslag, som framgår av sammanställningen och den därpå följande redogörelsen.

	Konsistoriet	Kanslers- ämbetet
1. Juridiska fakulteten	7 000	5 000
2. Histologiska institutionen	90 170	—
3. Ekonomisk-historiska institutionen:		
a) konsolbokhyllor	5 450	—
b) utökade lokaler	17 275	—
4. Konsthistoriska seminariet och konstsamlingarna	5 000	—
5. Nationalekonomiska institutionen	8 599	—
6. Pedagogiska institutionen	72 000	—
7. Fonetiska institutionen:		
a) utökade lokaler m. m.	37 074	—
b) inköp av apparatur	80 960	—
8. Gemensamt språklaboratorium för språkvetenskapliga sektionen	100 000	—
9. Statistiska institutionen	100 000	—
10. Limnologiska institutionen (laboratorium i Aneboda)	180 000	—
11. Universitetsbiblioteket	525 660	—
	Summa kr. 1 229 188	5 000

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkt 1. Det föreslagna beloppet avser möbler och annan inredning för ett samlingsrum för studenterna.

Punkterna 2, 3 b, 5—6, 7 a, 9 och 11. Beträffande dessa punkter finner kanslersämbetet — utan att avstyrka konsistoriets förslag — att frågorna om lokal-disposition och utrustningsbehov vid ifrågavarande institutioner m. m. före ett ställningstagande bör prövas av lokal- och utrustningsprogramkommittén för universitetet och högskolorna i Lund. Den särskilda anslagspost, som i det följande föreslås få benämningen Till universitetskanslersämbetets disposition, har av ämbetet beräknats med beaktande av konsistoriets framställning.

4. Göteborgs universitet

Det större konsistoriet har hemställt om anslag för inredning och utrustning av vissa institutioner m. m. i enlighet med följande sammanställning. *Universitetskanslersämbetet* biträder konsistoriets framställning med de begränsningar och särskilda förslag, som framgår av sammanställningen och den därpå följande redogörelsen.

	Konsistoriet	Kanslers- ämbetet
1. Anatomiska institutionen	109 000	—
2. Fysiologiska institutionen	50 000	—
3. Histologiska institutionen	105 000	—
4. Institutionen för medicinsk kemi	120 800	—
5. Kvinnokliniken I	152 600	—
6. Radiofysiska institutionen	105 600	105 600
7. Socialmedicinska institutionen	20 000	20 000
8. Universitetsbiblioteket:		
a) hyllinredning och katalogkapslar	56 000	56 000
b) renovering och omklädsel av möbler	7 000	7 000
c) transportbil	11 500	11 500
d) tvättmaskin	2 300	—
e) inredning och utrustning av bokmagasin	162 000	—
f) hyllfack m. m.	17 000	—
	Summa kr. 918 800	200 100

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

Punkterna 1—5, 8 e och 8 f. Beträffande dessa punkter finner kanslersämbetet — utan att avstyrka konsistoriets förslag — att frågorna om lokaldisposition och utrustningsbehov vid ifrågavarande institutioner m. m. före ett ställnings-tagande bör prövas av lokal- och utrustningsprogramkommittén för universitetet

och högskolorna i Göteborg. Den särskilda anslagspost, som i det följande föreslås få benämningen Till universitetskanslersämbetets disposition, har av ämbetet beräknats med beaktande av konsistoriets framställning.

Punkt 8 c. Bibliotekets nuvarande transportbil, som anskaffades 1957, befinner sig enligt kanslersämbetet i så dåligt skick, att en ny bil synes erforderlig för att boktransporterna mellan universitetsbiblioteket och de olika institutionerna skall kunna äga rum på ett tillfredsställande sätt.

5. Till universitetskanslersämbetets disposition

I kanslersämbetets anslagsframställning i fråga om inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m. föreslås som en nyhet för detta anslag en särskild anslagspost med benämningen Till universitetskanslersämbetets disposition. Enligt förslaget bör posten för nästa budgetår uppföras med ett belopp av 3 237 400 kr., fördelat enligt följande sammanställning.

1. Göteborgs universitet:

Institutionerna för anatomi, fysiologi, histologi och medicinsk kemi samt kvinnokliniken I 537 400

2. Utbildning av gymnasieadjunkter i laborativa ämnen 500 000

3. Övriga ändamål 2 200 000

Av kanslersämbetets petitum inhämtas bl. a. följande.

Punkt 1. Under hänvisning till det större konsistoriets vid Göteborgs universitet förslag i fråga om den under detta anslag uppförda anslagsposten till nämnda universitet beräknar kanslersämbetet här medel för viss forskningsutrustning vid universitetets teoretiska institutioner samt vid kvinnokliniken I. Som redan nämnts i det föregående bör enligt ämbetet utrustningsbehovet prövas av vederbörande lokal- och utrustningsprogramkommitté.

Punkt 2. Kanslersämbetets förslag under denna punkt avser den apparatur, som vid bifall till ämbetets i annat sammanhang framförda förslag till åtgärder mot lärarbrist erfordras i samband med försöksvis anordnad utbildning av gymnasieadjunkter.

Punkt 3. Såsom i det föregående redovisats vid behandlingen av de särskilda anslagsposterna till universiteten i Uppsala, Lund och Göteborg har kanslersämbetet avsett att under förevarande post föreslå medelsanvisning för tillgodo-seende av vissa av de större konsistorierna vid nyssnämnda läroanstalter framlagda inrednings- och utrustningsförslag. Förslagen har i vad de avser vissa medicinska institutioner i Göteborg redan beaktats under punkten 1. De återstående förslagen framgår av följande sammanställning.

Uppsala universitet

Datacentral	95 000
Fysiska institutionen (elektronikavdelningen)	37 000
Gemensamma inrednings- och utrustningsändamål	300 000

Lunds universitet

Histologiska institutionen	90 170
Ekonomisk-historiska institutionen (utökade lokaler)	17 275
Nationalekonomiska institutionen	8 599
Pedagogiska institutionen	72 000
Fonetiska institutionen (utökade lokaler m. m.)	37 074
Statistiska institutionen	100 000
Universitetsbiblioteket	525 660

Göteborgs universitet

Universitetsbiblioteket (inredning och utrustning av bokmagasin samt hyllfack m. m.)	179 000
Summa kr.	1 461 778

Lärarkollegiet vid tandläkarhögskolan i Malmö har hemställt om medel för viss utrustning vid högskolans — numera odontologiska fakultetens vid Lunds universitet — avdelning för dental röntgendiagnostik. Ifrågasvarande utrustning, som bl. a. avses för två nya röntgenlaboratorier, har kostnadsberäknats till totalt 434 716 kr. För nästa budgetår har lärarkollegiet begärt en medelsanvisning av i runt tal 250 000 kr. Enligt kanslersämbetet är detta utrustningsförslag av den arten, att det liksom de tidigare nämnda bör prövas av vederbörande lokal- och utrustningsprogramkommitté.

Med utgångspunkt i de nämnda läroanstalternas sålunda redovisade förslag, som vid bifall sammanlagt beräknats kräva en kostnad av i runt tal 1,7 milj. kr., hemställer kanslersämbetet, att under förevarande anslagspost anvisas ytterligare 2,2 milj. kr. för anskaffande av den inredning och utrustning vid ifrågasvarande institutioner m. m., som av lokal- och utrustningsprogramkommittéerna finnes oundgängligen nödvändig under budgetåret 1965/66. Vid beräkningen av det föreslagna beloppet, som med 500 000 kr. överstiger det av läroanstalterna begärda, har ämbetet bl. a. beaktat att inrednings- och utrustningsbehovet av flera skäl kan komma att visa sig mera omfattande än de olika universitetsmyndigheterna haft anledning räkna med vid utarbetandet av sina grundpetita.

6. Farmaceutiska institutet

För nästa budgetår har *styrelsen för farmaceutiska institutet* framlagt följande förslag i fråga om anslag för inredning och utrustning av lokaler.

	Anslags- belopp
1. Avdelningen för oorganisk och fysikalisk kemi	21 000
2. Avdelningen för organisk kemi	40 000
3. Avdelningarna för kemi	65 000
4. Farmakognostiska avdelningen	39 225
5. Galeniska avdelningen	15 000
6. Mikrobiologiska avdelningen	40 000
7. Avdelningen för farmakodynamik och toxikologi	40 000
8. Gemensamt för institutet	18 000
	Summa kr. 278 225
	För avrundning 279 000

Förslagen avser huvudsakligen en komplettering av institutets delvis bristfälliga utrustning för undervisning och forskning.

7. Tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté

Såsom nämnts i det föregående vid behandlingen av utrustningsnämndens anslagsframställningar skall framdeles vissa uppgifter med avseende på planering och upphandling av snickeriinredningar, elektriska armaturer och möbler m. m. åvila tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté. Med anledning härav upptar *tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté* i ett förslag till inredningsplan för nästa budgetår de två kostnadsramar, som redovisas i följande sammanställning.

Byggnadsföretag	Kr.
Nybyggnader för sektion M (byggnaderna XXXVI a—c), delram ..	1 100 000
Ombyggnad för sektion K (byggnaden XV a), definitiv ram	170 000

Av kommitténs framställning inhämtas bl. a. följande.

Nybyggnadsarbetena för sektion M påbörjades i september 1963 och beräknas vara avslutade i juli 1966. Företaget har kostnadsberäknats till ca 19,4 milj. kr. För nybyggnadernas inredning beräknar kommittén en preliminär totalkostnad av 2 milj. kr. och föreslår tills vidare en delram av 1,1 milj. kr.

Inom byggnaden XV a vid högskolans sektion K pågår en ombyggnad av hit-tillsvarande kurslaboratorielokaler till mindre laboratorier i syfte att behovet av lokaler för licentiand- och doktorandundervisningen samt för ämnet analytisk kemi skall kunna mötas på ett tillfredsställande sätt. Ombyggnaden väntas vara färdig i oktober 1965. Kommittén föreslår för inredningen en definitiv kostnadsram av 170 000 kr.

Framställning om medelsanvisning för ifrågavarande inredningsprojekt har — efter samråd med byggnadskommittén — för nästa budgetår avgivits av *utrustningsnämnden för universitet och högskolor*. Nämnden har därvid hemställt

att för budgetåret 1965/66 den i reservationsanslaget Inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m. ingående, för byggnadskommitténs verksamhetsområde avsedda anslagsposten beräknas till 600 000 kr.

och att kommittén därjämte bemyndigas beställa inredning för lokaler vid tekniska högskolan i Stockholm till ett sammanlagt värde av 670 000 kr., att gäldas tidigast under budgetåret 1966/67.

8. Gymnastiska centralinstitutet

I överensstämmelse med riksdagens beslut i anledning av prop. 1964: 72 skall en simhallsanläggning uppföras vid gymnastiska centralinstitutet.

Efter samråd med bl. a. byggnadsstyrelsen föreslår *direktionen över gymnastiska centralinstitutet* att för inredning och utrustning av simhallen skall för budgetåret 1965/66 anvisas ett belopp av 195 000 kr., alternativt i form av en särskild kostnadsram under förevarande anslag. Det begärda beloppet avser bl. a. anskaffning och installation av belysningsarmatur samt tele- och signalanläggning.

Departementschefen

Byggnadsverksamheten vid universitet och högskolor kräver för sin finansiering betydande insatser från statsmakternas sida. Härtill kommer även stora medelsbehov för inredning och utrustning av de tillkommande lokalerna.

Under förevarande anslag beräknas i första hand medel för dels undervisningsutrustning, dels för forskningsverksamheten erforderlig grundutrustning. Kostnaderna för speciell forskningsutrustning skall däremot i regel bestridas på annat sätt.

I enlighet med av riksdagen godkända, i prop. 1964: 50 uppdragna riktlinjer tillkallade Kungl. Maj:t genom beslut den 29 juni 1964 för envar av de fem universitetsorterna särskilda lokal- och utrustningsprogramkommittéer samt därjämte en samarbetsnämnd bestående av kommittéernas ordförande. Enligt direktiven för kommittéerna och samarbetsnämnden har den sistnämnda att bl. a. svara för att enhetliga normer åstadkommes för arbetet med lokal- och utrustningsprogrammen. För att en rimlig avvägning av föreslagna kostnadsramar för utrustning skall kunna göras är sådana normer oundgängligen nödvändiga. Jag vill därför starkt understryka vikten av att dessa utarbetas med all möjlig omsorg och skyndsamhet under beaktande av erforderlig återhållsamhet med hänsyn till de mycket stora kostnader det här rör sig om. Det kan som exempel nämnas att enbart för kemiämnena kostnaderna för inredning och

rustning under 1960-talet på basis av nu föreliggande utrustningsförslag kan bedömas komma att uppgå till omkring 100 milj. kr.

Som kommer att framgå av det följande har jag för flera utrustningsföretag icke ansett mig böra nu framlägga förslag till definitiva kostnadsramar. Jag förutsätter emellertid att det skall vara möjligt att för nästa års riksdag framlägga sådana förslag och att jag därvid om möjligt skall kunna göra mina ställningstaganden mot bakgrunden av förslag baserade på utarbetade normer.

Kanslersämbetet har i sina petita för nästa budgetår redovisat vissa framställningar från universiteten om resurser för anskaffande av inredning och utrustning samt därvid anfört att de förslag som framförts av vederbörande lokala universitets- och högskolemyndigheter enligt ämbetets uppfattning bör prövas av respektive lokal- och utrustningsprogramkommitté. Jag delar helt denna uppfattning. Flera av ifrågavarande framställningar avser inredning och utrustning av nya lokaler som ännu ej förhyrts eller upplåtits för de förutsatta ändamålen. För att de redovisade behoven — sedan de prövats av kommittéerna — skall kunna tillgodoses utan onödig försening och för att bästa möjliga utgångsläge för kommittéernas verksamhet skall kunna skapas bör det under nästa budgetår finnas möjligheter att anvisa medel för sådana inrednings- och utrustningsföretag som är av särskilt brådskande natur eller av andra skäl angelägna från utbildnings- och forskningssynpunkt. I detta sammanhang vill jag också erinra om att jag i det föregående vid anmälan av vissa omkostnadsanslag icke beräknat medel för sådana behov av inredning och utrustning som sammanhänger med vissa planerade lokalutvidgningar. För innevarande budgetår har till Kungl. Maj:ts disposition upptagits ett belopp av 200 000 kr. Med anledning av vad kanslersämbetet och utrustningsnämnden föreslagit angående medelsanvisningar för oförutsedda behov samt med hänvisning till det anförda beräknar jag för budgetåret 1965/66 för ändamålet ett till 700 000 kr. förhöjt belopp.

Med hänsyn till den omfördelning av inrednings- och utrustningsuppgifterna för vilken redogörelse lämnats i det föregående, bör med anledning av ett förslag från utrustningsnämnden för universitet och högskolor den nu gällande inrednings- och utrustningsplanen uppdelas i dels en utrustningsplan avseende utrustningsnämndens verksamhetsområde, dels en inredningsplan avseende de uppgifter som skall ankomma på byggnadsstyrelsen respektive tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté.

På grundval av de framställningar från olika myndigheter som förut redovisats har jag för nämndens samt styrelsens och kommitténs verksamhetsområde gjort upp följande förslag till finansieringsplan avseende innevarande och nästkommande budgetår med efterföljande specifikation i form av inrednings- och utrustningsplaner.

Finansieringsplan

(milj. kr.)

<i>Tillgängliga medel</i>		<i>Medelsförbrukning</i>	
Medelsreservation per		Beräknad medelsförbrukning:	
1/7 1964	2,4	för budgetåret 1964/65	32,0
Anslag på ordinarie riksstat för budgetåret 1964/65	29,6		
Erforderligt anslag för budgetåret 1965/66	34,8	för budgetåret 1965/66	34,8
	66,8		66,8

Av det för nästa budgetår beräknade beloppet 34,8 milj. kr. avser 27,6 milj. kr. utrustningsnämndens samt 7,2 milj. kr. byggnadsstyrelsens och byggnadskommitténs verksamhetsområde. Under löpande budgetår kan behov av ytterligare medel visa sig föreligga för det ena av nämnda verksamhetsområden medan — på grund av t. ex. förseningar i vad avser slutförande av byggnadsföretag — medelsbehovet inom det andra området inte är så stort att tillgängliga medel i deras helhet behöver anlitas under budgetåret. I sådant fall äger Kungl. Maj:t besluta om erforderlig omföring mellan berörda anslagsposter.

Utrustningsnämnden har i särskild framställning hemställt om anslag på tilläggsstat för innevarande budgetår. Jag har mot bakgrund av vad jag inhämtat rörande medelsförbrukningen under hösten 1964 funnit att frågan om sådan medelsanvisning bör prövas senare under detta budgetår i samband med kommande förslag angående ytterligare utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1964/65.

Inredningsplan

(1 000-tal kr.)

Läroanstalt/institution (motsvarande)	Förordad ram eller förordad ändring av tidigare ram	Kostnadsram			Medelsförbrukning		
		defini- tiv ram	delram t. o. m. 30/6 1966	art ¹	t. o. m. 30/6 1964	beräkn. 1964/65	beräkn. 1965/66
1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Uppsala universitet</i>							
Universitetsbiblioteket	+ 1 200		1 200	3	—	}	450
Fysiologi och medicinsk fysik ..	+ 300		300	3	—		
<i>Kemiskt centrum i Lund</i>	+ 500		3 000	2 b	—	—	1 000
<i>Göteborgs universitet</i>							
Odontologiska fakulteten	+ 500		500	3	—	—	150
<i>Umeå universitet</i>							
Anatomi och histologi m. fl. inredningsobjekt	+ 3 000		3 000	3	—	—	1 500
<i>Karolinska institutet</i>							
Farmakologi	+ 500		500	3	—	}	300
Fysiologi	+ 375		375	3	—		
<i>Tekniska högskolan i Stockholm</i>							
Nybyggnad för sektion M	+ 1 100		1 100	3	—	}	600
Kemi (ombyggnad)	+ 170		170	3	—		
<i>Chalmers tekniska högskola</i>							
Nybyggnad för sektion V	+ 1 000		1 000	3	—	—	650
<i>Tekniska högskolan i Lund</i>							
Nybyggnad för sektion M	+ 2 000		2 000	3	—	}	1 600
Nybyggnad för sektion A	+ 900		900	3	—		
Nybyggnad för sektion V	+ 1 000		1 000	3	—		
<i>Riksarkivet</i>	+ 850		850	3	—	—	300
<i>Seminariet för huslig utbildning i Göteborg</i>	+ 700		700	3	—	—	500
<i>Simhall vid gymnastiska centralinstitutet</i>	+ 195		195	3	—	—	150
Summa kr.	+14 290	—	16 790		—	—	7 200
		16 790			7 200		

¹ Art av kostnadsram för respektive företag:

1. Av statsmakterna redan godtagen kostnadsram.

2 a. Förslag till förändrad kostnadsram (tidigare fastställd som definitiv ram).

2 b. Förslag till förändrad kostnadsram (tidigare fastställd som delram).

3. Förslag beträffande tidigare ej behandlad kostnadsram (ny kostnadsram).

Utrustningsplan

(1 000-tal kr.)

Läroanstalt/institution (motsvarande)	Förordad ram eller förordad ändring av tidigare ram	Kostnadsram			Medelsförbrukning		
		defini- tiv ram	delram t. o. m. 30/6 1966	art ¹	t. o. m. 30/6 1964	beräkn. 1964/65	beräkn. 1965/66
1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Uppsala universitet</i>							
Limnologi		1 400		1	958		
Universitetsbiblioteket	— 1 200		300	2 b	71		
Fysiologisk botanik	+ 75	480		2 a	385		
Fysiologi och medicinsk fysik ..	— 300		100	2 b	—		
Oorganisk kemi		1 030		1	742	1 100	450
Organisk kemi		570		1	490		
Fysikalisk kemi		745		1	642		
Växtbiologi		550		1	1		
Zoologi och entomologi	+ 225		255	2 b	15		
<i>Lunds universitet</i>							
Fysiologisk botanik		1 280		1	1 065		
Embryologi		50		1	40		
Psykologi		50		1	9		
Zoofysiologi		50		1	1		
Systematisk botanik			500	1	—		
Nybyggnad för anatomi och histologi:							
Allmän utrustning		235		1	—	1 000	600
Anatomi, övrig utrustning ..		176		1	—		
Histologi, övrig utrustning ..		500		1	—		
Bakteriologi			140	1	9		
Farmakologi		120		1	—		
Ombyggnad av gamla tvätter- byggnaden och gamla köks- byggnaden vid Lunds lasarett			500	1	—		
Dental röntgendiagnostik	+ 200	200		3	—		
<i>Kemiskt centrum i Lund</i>							
Verkstad	+ 3 500		500	2 b	17	250	2 600
Apparatur m. m.			7 000	2 b			
<i>Göteborgs universitet</i>							
Medicinsk kemi		2 695		1	2 546		
Fysiologi		2 285		1	1 925		
Kvinnokliniken I		240		1	122		
Allmän och klinisk bakteriologi		2 950		1	1 877		
Psykatri (S:t Jörgens sjukh.) ..			100	1	—		
Humanistiska fakulteten			600	1	40		
Förhyrda lokaler	+ 270		270	3	—	2 000	1 600

1	2	3	4	5	6	7	8
Zoologi		645		1	392		
Zoofysiologi		631		1	542		
Fysiologisk botanik		475		1	294		
Systematisk botanik	+ 45	120		2 a	39		
Oceanografi	+ 50	250		2 b	—		
Tjärnö marinzoologiska fältstation m. m.		150		1	—		
Odontologisk utbildning m. m.	+ 1 000		1 000	3	—		
Telefonväxel	+ 30		190	2 b	—		
<i>Stockholms universitet</i>							
Nybyggnad i kv. Mimer:							
Allmän utrustning		1 900		1	853		
Undervisningsutrustning m. m. för fysik		900		1	370		
Särskild utrustning för allmän och tillämpad språkvetenskap		200		1	—		
Fonetik							
Förhyrda lokaler i kv. Getingen:							
Allmän utrustning		550		1	499		
Utökade lokaler i kv. Vega:							
Psykologi		200		1	158		
Genetik		140		1	—		
Slaviska språk		20		1	—		
Meteorologi m. m.		115		1	—		
Zoologi och zoofysiologi	+ 100		400	2 a	11		
Vissa lokaler i kv. Kungstenen:							
Allmän utrustning		300		1	—	5 400	1 070
Undervisningsutrustning m. m., geografi		125		1	—		
Apparatur, geologi och mineralogi	+ 50	50		3	—		
Mikrobiologi		210		1	—		
Kvartärgeologi		300		1	—		
Botanik:							
Allmän utrustning		1 230		1	291		
Övrig utrustning, morfologisk botanik		950		1	92		
Övrig utrustning, fysiologisk botanik		1 200		1	215		
Analytisk kemi			400	1	—		
Teaterhistoria	+ 30	30		3	—		
Telefonväxel			800	1	76		
<i>Umeå universitet</i>							
Allmän och klinisk bakteriologi			1 600	1	968		
Patologi		2 065		1	1 211		
Farmakologi			1 400	1	1 112		
Hygien			300	1	155		

1	2	3	4	5	6	7	8
Djurlaboratorier:							
Allmän utrustning		400		1	61		
Övrig utrustning (grundutrustning)			200	1	—		
Bibliotek och administration ..			500	1	162		
Vissa kliniker m. m. och speciell forskningsutrustning		1 538		1	1 048		
Oförutsedda behov			50	1	5		
Anatomi och histologi	+ 1 000		2 500	2 b	1		
Odontologisk utbildning m. m. ...	+ 250	4 350		2 b	3 259		
Undervisningspaviljonger:							
Allmän utrustning		640		1	55	3 200	4 250
Undervisningsutrustning m. m. (fysikämnen)	+ 250	1 110		2 a	5		
Fysik (forskning m. m.)	+ 180		180	3	—		
Kemi-lu	+ 800		1 800	2 b	—		
Kemi-hufo	+ 2 500		3 300	2 a	464		
Zoologi m. m.-lu	+ 1 500		1 500	3	—		
Zoologi m. m.-hufo	+ 1 500		1 500	3	—		
Radiofysik	+ 250		250	3	—		
Pedagogik			35	1	—		
Geografi			110	1	—		
Franska och tyska			30	1	—		
Telefonväxel			140	1	—		
<i>Karolinska institutet</i>							
Virologi		1 100		1	933		
Farmakologi	+ 300		700	2 b	—	100	400
Vissa utrustningsobjekt			300	1	—		
<i>Farmaceutiska institutet</i>	+ 100		925	2 b	527	250	60
<i>Tekniska högskolan i Stockholm</i>							
Fysik (övningslaboratorier)		1 355		1	1 144		
Fasta tillståndets fysik		595		1	463		
Regleringsteknik			180	1	158		
Fysik (ombyggnad)		240		1	68		
Numerisk analys			75	1	—		
Nybyggnad för sektion M			3 000	1	14		
Elektronik		1 160		1	766		
Mikrovågsteknik			48	1	—		
Övningslaboratorier för kemi ..		3 700		1	569	3 750	2 900
Kemi (ombyggnad)			300	1	—		
Vidareutbildning av universitetskemister	+ 150	150		3	—		
Reaktorfysik	+ 233	375		2 b	—		
Kärnkemi	+ 250	500		2 b	—		
Matematisk fysik II		30		1	—		
Nybyggnad för sektion B	+ 2 000		2 000	3	—		
Sektionen för lantmäteri	+ 300		300	3	—		

1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Chalmers tekniska högskola</i>							
Hörsalsbyggnader	+ 30	620		2 a	278		
Allmän teleteknik		1 740		1	1 456		
Telekommunikation		1 100		1	482		
Elektricitetslära och el. mätteknik		1 110		1	960		
Elektronik		1 450		1	798		
Elektromaskinlära		635		1	456		
Tillbyggnad för sektion E	+ 375	875		2 b	18		
Fysik (undervisningslokaler) ..		2 850		1	1 609		
Regleringsteknik		370		1	263		
Fysik (om- och tillbyggnad) ..			150	1	—		
Fysik, viss apparatutrustning m. m.	+ 300		1 200	2 b	—		
Heliumkryostatanläggning		340		1	—		
Atomenergi	+ 150		750	2 b	381		
Allmän utrustning för sektion K		3 770		1	3 323	7 000	5 000
Organisk kemi (undervisningsutrustning)		650		1	380		
Oorganisk kemi (undervisningsutrustning)		710		1	422		
Fysikalisk kemi (undervisningsutrustning)	+ 340	710		2 b	132		
Kemi (forskning m. m.)	+ 690		6 000	2 b	1 087		
Teknisk kemi		1 690		1	1 148		
Kemisk apparatteknik		2 210		1	1 480		
Värmeteknik och maskinlära ..		1 280		1	28		
Elektrokemi		80		1	—		
Sektionen för maskinteknik ...	— 1 500		500	2 b	—		
Sektionen för väg- och vattenbyggnad	+ 500		2 000	2 b	10		
Telefonväxel	+ 520		520	3	—		
<i>Tekniska högskolan i Lund</i>							
Viss allmän utrustning			850	1	547		
Allmän utrustning för sektion F	+ 220		850	2 b	188		
Apparatur m. m. för sektion F	+ 300		4 990	2 b	1 022		
Tillbyggnad till universitetets matematiska institution		240		1	167		
Allmän utrustning för nybyggnad för matematik		1 200		1	102		
Allmän utrustning för sektion E	+ 500	2 100		2 b	30	7 000	6 900
Apparatur m. m. för sektion E	+ 770		3 710	2 b	367		
Gemensam utrustning för sektion M	— 1 500		500	2 b	11		
Apparatur m. m. för sektion M	+ 1 230		5 440	2 b	112		
Gemensam utrustning för sektion A	— 700		200	2 b	—		
Apparatur m. m. för sektion A	+ 15		245	2 b	—		

1	2	3	4	5	6	7	8
Gemensam utrustning för sektion V			400	1	33		
Apparatur m. m. för sektion V	— 245		1 405	2 b	—		
Riksarkivet	— 250	4 250		2 b	879	650	1 200
Kungl. biblioteket	— 180		750	2 b	169	200	200
Seminariet för huslig utbildning i Göteborg	+ 600		700	2 b	—	100	370
Summa kr.	17 803	75 585	67 438		46 273	32 000	27 600
		143 023				105 873	

¹ Art av kostnadsram för respektive företag:

1. Av statsmakterna redan godtagen kostnadsram.
- 2 a. Förslag till förändrad kostnadsram (tidigare fastställd som definitiv ram).
- 2 b. Förslag till förändrad kostnadsram (tidigare fastställd som delram).
3. Förslag beträffande tidigare ej behandlad kostnadsram (ny kostnadsram).

En jämförelse mellan de av mig förordade planerna och de förslag till anslags-
äskanden som redovisats i det föregående visar, att jag i några fall ansett mig
böra beräkna andra belopp än som föreslagits i anslagsframställningarna.

I syfte att skapa förutsättningar för en ökad intagningskapacitet i ämnet
zoologi vid universitetet i Uppsala uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 18
december 1964 åt universitetet att bl. a. vidtaga vissa byggnadsåtgärder inom
zoologiska institutionen, varom förslag framlagts i en av byggnadsstyrelsen redo-
visad utredning. För att viss inredning och utrustning, som erfordras i anledning
av det ökade studerandeantalet, skall kunna anskaffas har jag ansett mig böra
i mitt förslag till utrustningsplan upptaga en delram av 255 000 kr. I nämnda ram
ingår den i nu gällande inrednings- och utrustningsplan upptagna delramen för
zoologi och entomologi av 30 000 kr.

Utrustningsnämndens förslag rörande radiofysiska institutionen samt institu-
tionen för fysiologi och medicinsk fysik vid universitetet i Lund har jag funnit
böra prövas senare i samband med att frågan om investeringsanslag till bygg-
nadsarbeten vid universitetet i annat sammanhang upptages till behandling.

I anledning av vad universitetskanslersämbetet anfört beträffande behovet av
utrustning för ämnet dental röntgendiagnostik vid Lunds universitets odonto-
logiska fakultet har jag för detta ändamål i utrustningsplanen uppfört en defi-
nitiv kostnadsram av 200 000 kr.

I gällande inrednings- och utrustningsplan finnes en delram av 600 000 kr.
uppförd för humanistiska fakulteten i Göteborg. Av nämnda belopp avser

430 000 kr. den första byggnadsetappen. Enligt vad jag inhämtat utredes för närvarande frågan om en ändrad disposition av nämnda etapp. Nämnden har beräknat att en merkostnad av ca 50 000 kr. kan uppkomma för inredning och utrustning av två våningsplan, vilka eventuellt kommer att ianspråktagas för seminarierum m.m. i stället för att — som hittills planerats — utnyttjas för tjänsterum. Vidare avses enligt nämnden ämnet fonetik erhålla vissa lokaler i den första byggnadsetappen. För apparatutrustning m.m. för sistnämnda ämne har nämnden beräknat en delram av 140 000 kr. Enligt min uppfattning bör de ifrågavarande kostnaderna upptagas till behandling i samband med att ett eventuellt förslag från byggnadsstyrelsen angående ändrad disposition av de ifrågavarande lokalerna underställes Kungl. Maj:ts prövning. Jag förutsätter att eventuella ökade kostnader för inredning och utrustning för bl. a. ämnet fonetik kan bestridas från den tidigare fastställda delramen av 600 000 kr.

Mot den föreslagna delramen för odontologiska fakulteten i Göteborg har jag ingen erinran. Kostnaderna för nybyggnaden för odontologiska fakulteten respektive för tillbyggnaderna vid de medicinsk-teoretiska institutionerna anser jag emellertid böra redovisas var för sig i samband med kommande förslag till anslagsäskanden.

I anledning av vad utrustningsnämnden anfört angående behovet av ytterligare undervisningsutrustning för ämnet zoofysiologi vid Stockholms universitet samt behovet av ny inredning och utrustning för institutionens djuravdelning har jag i förslaget till utrustningsplan upptagit en ram av 400 000 kr. för zoologi och zoofysiologi. I ramen, som — i avvaktan på att den framtida omfattningen av undervisningen i zoofysiologi klarlagts — uppförts som delram, ingår den tidigare i inrednings- och utrustningsplanen uppförda kostnadsramen av 300 000 kr.

Enligt vad jag erfarit ingår i den av nämnden föreslagna kostnadsramen för ämnet teaterhistoria i Stockholm vissa kostnader för scen med tillhörande åskådarutrymme, vilket även avsetts för föreläsningar och seminarier. Vid min avvägning av ifrågavarande kostnadsram har jag icke beräknat medel för nämnda behov, vilka synes böra prövas först i samband med att ämnets lokalfråga på längre sikt upptages till behandling.

Vid universitetet i Umeå avses undervisningen för lägre stadier — utom vad avser ämnena anatomi och histologi — bli förlagd till ett s. k. lu-block (lu = utbildning upp till tvåbetygsnivån), innehållande lokaler dels för kemiämnena inklusive medicinsk kemi, dels för de medicinska ämnena fysiologi och medicinsk fysik samt för de naturvetenskapliga ämnena botanik, genetik, zoofysiologi och zoologi. För utrustning av ifrågavarande lokaler har jag i mitt förslag till utrustningsplan upptagit två delramar, kemi-lu och zoologi m.m.-lu, av 1,8 respektive 1,5 milj. kr.

I enlighet med vad jag anförde i prop. 1964: 74 (s. 83) torde under de första åren av utbyggnadsperioden vissa ämnen få provisoriskt disponera utrymmen

i de lokaler som först färdigställes. Anskaffningen av utrustning bör emellertid från början inriktas på de permanenta lokalerna. För högre utbildning och forskning (hufo) är en nybyggnad för anatomi och histologi, vilken även innehåller lu-lokaler, under uppförande. Vidare projekteras byggnader för kemi, för genetik och zoologi samt för fysiologi, medicinsk fysik, botanik och zoofysiologi. För var och en av ifrågavarande byggnader bör en särskild kostnadsram för utrustningen beräknas.

I förslaget till utrustningsplan har jag uppfört vissa delramar för ändamålet, varvid jag tills vidare beräknat en gemensam ram för de två sistnämnda byggnaderna (zoologi m. m.-hufo). I ramen för kemi-hufo har inräknats den i gällande plan upptagna definitiva ramen av 800 000 kr. för ämnet medicinsk kemi.

Utrustningsnämndens förslag beträffande de medicinska ämnen som behandlats i det föregående, har utarbetats med utgångspunkt i vissa i prop. 1961: 108 uppdragna riktlinjer för beräkningen av kostnaderna för inredning och utrustning av de medicinsk-teoretiska institutionerna. Jag förutsätter att jämväl kommande förslag beträffande de berörda kostnadsramarna kommer att vad avser de medicinska ämnena utarbetas med nämnda utgångspunkt.

Utrustningskostnaderna för den odontologiska utbildning som avses komma att bedrivas i byggnader inom universitetsområdet i Umeå bör beräknas under de för dessa byggnader föreslagna kostnadsramarna vilka behandlats i det föregående. Av bl. a. detta skäl har jag funnit kostnadsramen Odontologisk utbildning m. m., som avser den kliniska utbildning m. m. som är förlagd inom lasarettssområdet, kunna begränsas till 4 350 000 kr.

I anledning av vad styrelsen för farmaceutiska institutet föreslagit har jag beräknat en höjning av den för institutet uppförda delramen med 100 000 kr.

I enlighet med vad riksdagen beslutit i anledning av prop. 1964: 50 skall de institutioner som är gemensamma för Göteborgs universitet och Chalmers tekniska högskola i administrativt hänseende hänföras till högskolan. I en nybyggnad vid högskolan inrymmer bl. a. forskningslokaler för oorganisk, organisk, fysikalisk och analytisk kemi samt biokemi. Utrustningsnämnden har för ifrågavarande ämnen föreslagit kostnadsramar med ett sammanlagt belopp av 7 255 000 kr. Jag har ansett mig böra vänta med att framlägga förslag till definitiva kostnadsramar för ifrågavarande ämnen intill dess de i det föregående nämnda normerna för beräkning av utrustningskostnaderna utarbetats. Av bl. a. detta skäl har jag i mitt förslag till utrustningsplan uppfört en för ämnena gemensam delram av 6 milj. kr. Utrustningsnämnden har vidare föreslagit höjningar av de tre ramarna för teknisk kemi, kemisk apparatteknik samt värmeteknik och maskinlära med sammanlagt 870 000 kr. Då jag inte funnit skäl föreligga att frångå min förra året (prop. 1964: 1, bil. 10, s. 568) uttalade uppfattning, har jag icke ansett mig böra tillstyrka någon höjning av ifrågavarande ramar.

De föreslagna kostnadsramarna för apparatur m. m. vid tekniska högskolan i Lund har jag i utrustningsplanen sammanfört till en ram för varje sektion.

Därvid har jag beträffande sektion M gjort en procentuell uppräknig i enlighet med utrustningsnämndens förslag. Den i planen redovisade sänkningen av kostnadsramen för sektion V beror på att jag i ramen icke medtagit det i nu gällande inrednings- och utrustningsplanen upptagna beloppet av 1,1 milj. kr. för en vindtunnelanläggning vid sektionen.

Bl. a. med hänsyn till att kostnader för konstnärlig utsmyckning icke bör bestridas från förevarande anslag, har jag i förslaget till inredningsplan begränsat ramen för seminariet för huslig utbildning i Göteborg till 700 000 kr.

Med anledning av framställningen från direktionen över gymnastiska centralinstitutet har jag i förslaget till inredningsplan upptagit en kostnadsram av 195 000 kr. avseende den simhallsanläggning som planeras vid institutet. Jag räknar med att även kostnaderna för erforderlig utrustning skall kunna bestridas ur ifrågakommande kostnadsram.

Med hänsyn till bl. a. universitetskanslersämbetets förslag angående anskaffning av en transportbil för universitetsbiblioteket i Göteborg vill jag i detta sammanhang uttala att kostnader för sådana ändamål icke enligt min mening bör bestridas från förevarande anslag.

Det nu tillämpade systemet för medelsanvisningar till inredning och utrustning av lokaler vid universitet och högskolor m. m. följer vissa i prop. 1962:91 uppdagna riktlinjer. Anslagskonstruktionen står i nära överensstämmelse med den ordning som gäller för anslag på kapitalbudgeten till byggnadsverksamheten vid samma läroanstalter.

Utrustningsnämnden äger enligt dessa riktlinjer att i princip för varje i den nuvarande inrednings- och utrustningsplanen upptaget projekt — i enlighet med de närmare föreskrifter Kungl. Maj:t meddelar — i mån av behov utlägga beställningar intill högst det belopp som angivits som kostnadsram för projektet. Nämnden äger vidare att inom ramen för den av nämnden disponerade anslagsposten — oavsett vid anslagsberäkningen förutsedd medelsförbrukning för de olika projekten — verkställa erforderliga utbetalningar.

Jag finner det naturligt att de riktlinjer som gäller för utrustningsnämndens verksamhet även bör gälla i fråga om de uppgifter som i enlighet med vad jag förordat skall ankomma på byggnadsstyrelsen och tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté. För nästa budgetår innebär detta bl. a. att utrustningsnämnden samt byggnadsstyrelsen och byggnadskommittén skall äga att med utgångspunkt i de nu föreslagna planerna beställa utrustning respektive inredning för lokaler vid universitet, högskolor m. m. till ett sammanlagt värde av (143 023 000 — 105 873 000 =) 37 150 000 kr. respektive (16 790 000 — 7 200 000 =) 9 590 000 kr., att gäldas tidigast under budgetåret 1966/67.

Av mina förslag till finansieringsplan samt inrednings- och utrustningsplaner framgår, att jag för de ifrågakommande ändamålen för nästa budgetår räknat med ett erforderligt anslagsbelopp av 34,8 milj. kr., fördelat på 27,6 milj. kr. för ut-

rustningsnämndens del och 7,2 milj. kr. för byggnadsstyrelsens och tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté del. Vidare har jag föreslagit att ett belopp av 700 000 kr. skall ställas till Kungl. Maj:ts disposition. Jag förordar således att anslaget för nästa budgetår uppföres med $(34\,800\,000 + 700\,000 =)$ 35 500 000 kr., vilket i förhållande till anslaget för innevarande budgetår innebär en ökning av medelstilldelningen med 5,5 milj. kr.

Såsom framgår av det föregående har jag beräknat medelsförbrukningen för budgetåret 1965/66 till ett väsentligt lägre belopp än utrustningsnämnden föreslagit. Ett av skälen härför är att byggnadsverksamheten under budgetåret 1963/64 icke fått den tidigare beräknade omfattningen. Huruvida verksamheten under innevarande budgetår skall kunna genomföras enligt planerna är ännu ovisst. De av mig vid beräkningen av medelsanvisningen gjorda reduceringarna är betingade av strävan att nå en så god överensstämmelse som möjligt mellan medelsanvisning och medelsåtgång. Därest inrednings- och utrustningsverksamheten under nästa budgetår skulle få en större omfattning än som för närvarande kan beräknas, förutsätter jag att erforderliga medel skall kunna anvisas på tilläggsstat till riksstaten. Någon uppbromsning av verksamheten till följd av otillräcklig medelsanvisning torde därför icke behöva äga rum.

Under åberopande av vad jag förordat hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att inredning och utrustning för lokaler vid universitet, högskolor m.m. må beställas i enlighet med de grunder jag förordat i det föregående;

b) till *Inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m.m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 35 500 000 kr.

F. Lärarutbildning

a) Klass- och ämneslärarutbildning m. m.

F 1. Lärarhögskolan i Stockholm: Avlöningar. F 2. Lärarhögskolan i Stockholm: Omkostnader. F 3. Lärarhögskolan i Stockholm: Materiel, böcker m. m. F 4. Lärarhögskolan i Malmö: Avlöningar. F 5. Lärarhögskolan i Malmö: Omkostnader. F 6. Lärarhögskolan i Malmö: Materiel, böcker m. m. F 7. Lärarhögskolan i Göteborg: Avlöningar. F 8. Lärarhögskolan i Göteborg: Omkostnader. F 9. Lärarhögskolan i Göteborg: Materiel, böcker m. m. F 10. Lärarhögskolan i Uppsala: Avlöningar. F 11. Lärarhögskolan i Uppsala: Omkostnader. F 12. Lärarhögskolan i Uppsala: Materiel, böcker m. m.

Såsom i översikten angivits ämnar jag föreslå Kungl. Maj:t att senare för riksdagen framlägga särskild proposition angående lärarutbildning. Då beredningen av föreliggande förslag på detta område ännu ej slutförts, torde de därav berörda anslagen nu få uppföras med preliminära belopp i avvaktan på den särskilda propositionen i ämnet.

Den preliminärt beräknade sammanlagda utgiftsökningen under avsnittet Lärarutbildning uppgår till 42 250 000 kr., varav 30 229 000 kr. hänför sig till klass- och ämneslärarutbildning m. m., 4 231 000 kr. till övnings- och yrkeslärarutbildning m. m. samt 7 790 000 kr. till fortbildning m. m.

I fråga om klass- och ämneslärarutbildning m. m. föranledes utgiftsökningen huvudsakligen av, förutom beslutade löne- och arvodeshöjningar, pågående utbyggnad av lärarhögskolor och förskoleseminarier samt vidgad omfattning av särskilda lärarutbildningsåtgärder. En väsentlig utbyggnad av speciallärarutbildningen avses komma till stånd. I ökningsbeloppet ingår också med omkring 4 milj. kr. en överföring till anslag under detta avsnitt av de medel till arvoden åt medverkande vid praktisk lärarkurs, vilka t. o. m. innevarande budgetår anvisats under anslaget till avlöningar vid allmänna gymnasier.

Vad beträffar övnings- och yrkeslärarutbildningen föranledes den beräknade kostnadsökningen av dels löne- och arvodeshöjningar, dels främst en föreslagen ytterligare utbyggnad av utbildningen av lärare vid yrkesundervisningen.

En betydande ökning av resurserna för lärarfortbildning kommer att föreslås. Den härför beräknade utgiftshöjningen hänför sig dels till åtgärder för fortbildning av lärare för det nya gymnasiet och fackskolan, dels till fortsatt utbyggnad av övrig fortbildningsverksamhet.

Med anledning av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1965/66 beräkna

a) till *Lärarhögskolan i Stockholm: Avlöningar* ett förslagsanslag av 15 620 000 kr.

b) till *Lärarhögskolan i Stockholm: Omkostnader* ett förslagsanslag av 1 075 000 kr.

c) till *Lärarhögskolan i Stockholm: Materiel, böcker m.m.* ett reservationsanslag av 220 000 kr.

d) till *Lärarhögskolan i Malmö: Avlöningar* ett förslagsanslag av 14 950 000 kr.

e) till *Lärarhögskolan i Malmö: Omkostnader* ett förslagsanslag av 1 160 000 kr.

f) till *Lärarhögskolan i Malmö: Materiel, böcker m.m.* ett reservationsanslag av 340 000 kr.

g) till *Lärarhögskolan i Göteborg: Avlöningar* ett förslagsanslag av 13 050 000 kr.

h) till *Lärarhögskolan i Göteborg: Omkostnader* ett förslagsanslag av 775 000 kr.

i) till *Lärarhögskolan i Göteborg: Materiel, böcker m.m.* ett reservationsanslag av 570 000 kr.

j) till *Lärarhögskolan i Uppsala: Avlöningar* ett förslagsanslag av 4 715 000 kr.

k) till *Lärarhögskolan i Uppsala: Omkostnader* ett förslagsanslag av 228 000 kr.

l) till *Lärarhögskolan i Uppsala: Materiel, böcker m.m.* ett reservationsanslag av 355 000 kr.

F 13. Folkskoleseminarierna: Avlöningar. F 14. Folkskoleseminarierna: Omkostnader. F 15. Folkskoleseminarierna: Materiel, böcker m. m. F 16. Folkskoleseminarierna: Utrustning

I enlighet med vad jag anført vid behandlingen av anslagspunkten *Lärarhögskolan i Stockholm: Avlöningar* m. fl. anslagspunkter bör dessa anslag i riksstatsförslaget för nästa budgetår upptagas med preliminära belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1965/66 beräkna

a) till *Folkskoleseminarierna: Avlöningar* ett förslagsanslag av 30 930 000 kr.

b) till *Folkskoleseminarierna: Omkostnader* ett förslagsanslag av 2 865 000 kr.

c) till *Folkskoleseminarierna: Materiel, böcker m. m.* ett reservationsanslag av 650 000 kr.

d) till *Folkskoleseminarierna: Utrustning* ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

F 17. Förskoleseminarierna: Avlöningar. F 18. Förskoleseminarierna: Omkostnader. F 19. Förskoleseminarierna: Materiel, böcker m. m. F 20. Förskoleseminarierna: Inredning och utrustning

I enlighet med vad jag anfört vid behandlingen av anslagspunkten Lärarhögskolan i Stockholm: Avlöningar m. fl. anslagspunkter bör dessa anslag i riksstatsförslaget för nästa budgetår upptagas med preliminära belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1965/66 beräkna

a) till *Förskoleseminarierna: Avlöningar* ett förslagsanslag av 3 905 000 kr.

b) till *Förskoleseminarierna: Omkostnader* ett förslagsanslag av 585 000 kr.

c) till *Förskoleseminarierna: Materiel, böcker m. m.* ett reservationsanslag av 210 000 kr.

d) till *Förskoleseminarierna: Inredning och utrustning* ett reservationsanslag av 300 000 kr.

F 21. Särskilda lärarutbildningsåtgärder

I enlighet med vad jag anfört vid behandlingen av anslagspunkten Lärarhögskolan i Stockholm: Avlöningar m. fl. anslagspunkter bör detta anslag i riksstatsförslaget för nästa budgetår upptagas med ett preliminärt beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Särskilda lärarutbildningsåtgärder* för budgetåret 1965/66 beräkna ett reservationsanslag av 7 390 000 kr.

F 22. Avlöning åt medverkande och deltagare i praktiska lärarkurser m. m.

I enlighet med vad jag anfört vid behandlingen av anslagspunkten Lärarhögskolan i Stockholm: Avlöningar m. fl. anslagspunkter bör detta anslag, med här använd ny rubrik, i riksstatsförslaget för nästa budgetår upptagas med ett preliminärt beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Avlöning åt medverkande och deltagare i praktiska lärarkurser m. m.* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 14 600 000 kr.

F 23. Avlöning åt deltagare i blindlärar- och dövlärarutbildning

I enlighet med vad jag anført vid behandlingen av anslagspunkten Lärarhögskolan i Stockholm: Avlöningar m. fl. anslagspunkter bör detta anslag med här använd ny rubrik i riksstatsförslaget för nästa budgetår upptagas med ett preliminärt beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Avlöning åt deltagare i blindlärar- och dövlärarutbildning* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 850 000 kr.

b) Övnings- och yrkeslärarutbildning m. m.

F 24. Gymnastiska centralinstitutet: Avlöningar. F 25. Gymnastiska centralinstitutet: Omkostnader. F 26. Gymnastiska centralinstitutet: Materiel, böcker m. m.

I enlighet med vad jag anfört vid behandlingen av anslagspunkten Lärarhögskolan i Stockholm: Avlöningar m. fl. anslagpunkter bör dessa anslag i rikstatsförslaget för nästa budgetår upptagas med preliminära belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1965/66 beräkna

a) till *Gymnastiska centralinstitutet: Avlöningar* ett förslagsanslag av 1 523 000 kr.

b) till *Gymnastiska centralinstitutet: Omkostnader* ett förslagsanslag av 296 000 kr.

c) till *Gymnastiska centralinstitutet: Materiel, böcker m. m.* ett reservationsanslag av 91 000 kr.

F 27. Seminarier för huslig utbildning: Avlöningar. F 28. Seminarier för huslig utbildning: Omkostnader. F 29. Seminarier för huslig utbildning: Materiel, böcker m. m.

I enlighet med vad jag anfört vid behandlingen av anslagspunkten Lärarhögskolan i Stockholm: Avlöningar m. fl. anslagpunkter bör dessa anslag i rikstatsförslaget för nästa budgetår upptagas med preliminära belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1965/66 beräkna

a) till *Seminarier för huslig utbildning: Avlöningar* ett förslagsanslag av 7 010 000 kr.

b) till *Seminarier för huslig utbildning: Omkostnader* ett förslagsanslag av 740 000 kr.

c) till *Seminarier för huslig utbildning: Materiel, böcker m. m.* ett reservationsanslag av 195 000 kr.

F 30. Slöjdlärarseminariet: Avlöningar. F 31. Slöjdlärarseminariet: Omkostnader. F 32. Slöjdlärarseminariet: Materiel, böcker m. m.

I enlighet med vad jag anfört vid behandlingen av anslagspunkten Lärarhögskolan i Stockholm: Avlöningar m. fl. anslagpunkter bör dessa anslag i riks-

statsförslaget för nästa budgetår upptagas med preliminära belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1965/66 beräkna

a) till *Slöjdläraryrkesseminariet: Avlöningar* ett förslagsanslag av 509 000 kr.

b) till *Slöjdläraryrkesseminariet: Omkostnader* ett förslagsanslag av 83 000 kr.

c) till *Slöjdläraryrkesseminariet: Materiel, böcker m. m.* ett reservationsanslag av 40 000 kr.

F 33. Utbildning av lärare vid yrkesundervisningen

I enlighet med vad jag anfört vid behandlingen av anslagspunkten Lärarhögskolan i Stockholm: Avlöningar m. fl. anslagspunkter bör detta anslag i rikstatsförslaget för nästa budgetår upptagas med ett preliminärt beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Utbildning av lärare vid yrkesundervisningen* för budgetåret 1965/66 beräkna ett reservationsanslag av 2 985 000 kr.

F 34. Ersättning till deltagare i utbildning av lärare vid yrkesundervisningen

I enlighet med vad jag anfört vid behandlingen av anslagspunkten Lärarhögskolan i Stockholm: Avlöningar m. fl. anslagspunkter bör detta anslag i rikstatsförslaget för nästa budgetår upptagas med ett preliminärt beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Ersättning till deltagare i utbildning av lärare vid yrkesundervisningen* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 7 530 000 kr.

c) Fortbildning m. m.

F 35. Lärares fortbildning m. m.

I enlighet med vad jag anfört vid behandlingen av anslagspunkten Lärarhögskolan i Stockholm: Avlöningar m. fl. anslagspunkter bör detta anslag i rikstatsförslaget för nästa budgetår upptagas med ett preliminärt beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Lärares fortbildning m. m.* för budgetåret 1965/66 beräkna ett reservationsanslag av 17 535 000 kr.

F 36. Utbildning av lärare vid folkhögskolor

I enlighet med vad jag anfört vid behandlingen av anslagspunkten Lärarhögskolan i Stockholm: Avlöningar m. fl. anslagspunkter bör detta anslag i rikstatsförslaget för nästa budgetår upptagas med ett preliminärt beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Utbildning av lärare vid folkhögskolor* för budgetåret 1965/66 beräkna ett reservationsanslag av 188 000 kr.

F 37. Bidrag till Ericastiftelsen

I enlighet med vad jag anfört vid behandlingen av anslagspunkten Lärarhögskolan i Stockholm: Avlöningar m. fl. anslagspunkter bör detta anslag i rikstatsförslaget för nästa budgetår upptagas med ett preliminärt beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till Ericastiftelsen* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 320 000 kr.

F 38. Kurser för personal m. fl. vid skolor för blinda och döva

I enlighet med vad jag anfört vid behandlingen av anslagspunkten Lärarhögskolan i Stockholm: Avlöningar m. fl. anslagspunkter bör detta anslag i rikstatsförslaget för nästa budgetår upptagas med ett preliminärt beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kurser för personal m. fl. vid skolor för blinda och döva* för budgetåret 1965/66 beräkna ett reservationsanslag av 62 000 kr.

F 39. Stipendier åt folkskollärare för vinnande av behörighet att undervisa i engelska

I enlighet med vad jag anfört vid behandlingen av anslagspunkten Lärarhögskolan i Stockholm: Avlöningar m. fl. anslagspunkter bör detta anslag i rikstatsförslaget för nästa budgetår upptagas med ett preliminärt beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Stipendier åt folkskollärare för vinnande av behörighet att undervisa i engelska* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 75 000 kr.

G. Studiesociala ändamål

G 1. Centrala studiehjälpnämnden m. m.: Avlöningar

	Anslag
1964/65	784 000
1965/66 (förslag)	935 000

Centrala studiehjälpnämnden äskar för nästa budgetår ett med 168 200 kr. höjt anslag, vilken höjning fördelar sig på centrala studiehjälpnämnden med 19 100 kr. och på studiemedelsnämnderna med 149 100 kr. Av den föreslagna höjningen angives ca 14 000 kr. vara av automatisk natur. I övrigt avser den föreslagna höjningen huvudsakligen en förstärkning av studiehjälpnämndens och studiemedelsnämndernas kansliorganisation.

Studiehjälpnämnden framhåller, att innan erfarenheter vunnits om den organisation, som fordras för att studiemedelsnämnderna på ett tillfredsställande sätt skall kunna fullgöra sina arbetsuppgifter, svårigheter föreligger att bedöma deras medelsbehov för avlöningar. Nämnden har därför äskat medel till studiemedelsnämndernas avlöningar på grundval av studiemedelsnämndens i Uppsala beräkningar av arbetskraftsåtgången, nämligen 0,5 timme per ansökan. Medelsberäkningen grundar sig därjämte på en beräkning av antalet studerande vid de läroanstalter, som sorterar under respektive studiemedelsnämnd (Göteborg 15 000, Lund 18 000, Stockholm 30 000, Umeå 4 000 och Uppsala 18 000 studerande).

Departementschefen

Under de senaste budgetåren har utgifterna för det studentsociala systemets lokala administration kraftigt ökat. Nettoutgifterna vid statsstipendienämnderna utgjorde under budgetåren 1962/64 i runda tal respektive 245 000 och 340 000 kr. För innevarande budgetår har riksdagen för motsvarande ändamål anvisat 415 000 kr.; härutöver har jag för avsikt att senare denna dag föreslå, att ytterligare 129 000 kr. tillföres studiemedelsnämnderna.

För nästa budgetår äskar centrala studiehjälpnämnden sammanlagt ca 565 000 kr. till studiemedelsnämnderna. De uppgifter dessa lämnat rörande sitt medelsbehov under såväl innevarande som nästa budgetår, visar på vissa skillnader nämnderna emellan, som inte har sin grund i skillnader i studerandeunderlaget. Jag vill med anledning härav erinra om att det utredningsarbete som pågår inom statskontoret rörande bl. a. formerna för debitering och uppbörd av studiemedel, kan påverka den definitiva utformningen av studiemedelssystemets

administration. Centrala studiehjälpnsämnden bör därför i samband med sina anslagsäskanden för budgetåret 1966/67 göra en samlad bedömning och redovisning av möjligheterna att åstadkomma rationaliseringar inom studiemedels-systemets organisation. Jag förutsätter att nämnden även beaktar vikten av enhetlighet i studiemedelsnämndernas sätt att fungera.

Beträffande budgetåret 1965/66 föreligger vissa svårigheter att bedöma anslagsbehovet. I stort godtar jag dock nämndens förslag och tillstyrker, att anslaget i vad gäller centrala studiehjälpnsämnden höjs med 19 000 kr. och i vad gäller studiemedelsnämnderna med 132 000 kr. I avvaktan på slutförandet av det utredningsarbete som pågår rörande s. k. indirekta studiesociala åtgärder, är jag inte beredd att tillstyrka någon höjning av de belopp som är anvisade för kuratorsverksamheten vid studiemedelsnämnderna.

Anslaget bör således uppföras med $(784\,000 + 151\,000 =) 935\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för centrala studiehjälpnsämnden och studiemedelsnämnderna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

I. Centrala studiehjälpnsämnden

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	28 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	245 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	114 600
	388 000

II. Studiemedelsnämnderna

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	34 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	394 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	119 000
	547 000

Summa kr. 935 000

b) till Centrala studiehjälpnsämnden m. m.: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 935 000 kr.

G 2. Centrala studiehjälpnsämnden m. m.: Omkostnader

	Anslag
1964/65	195 000
1965/66 (förslag)	645 000

Centrala studiehjälpnsämnden föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppräknas med 70 000 kr. Højningen är huvudsakligen betingad av ökat medelsbehov för skrivmateriel, tryckning av blanketter m. m. samt nyanskaffning av kontorsmaskiner. För installering av automatisk telefonväxel räknar nämnden med en kostnad av 3 780 kr. För studiemedelsnämndernas del räknar nämnden med en erforderlig højning med 4 000 kr.

I detta sammanhang bör även frågan om *registrering av utbetalade studiemedel* tagas upp till behandling.

Genom beslut den 27 juli 1964 har Kungl. Maj:t uppdragit åt statskontoret att verkställa utredning och framlägga förslag rörande bl. a. formerna för registrering av utbetalade studiemedel. Statskontoret har den 19 november 1964 framlagt en promemoria med förslag härom. I ärendet har statskontoret samrått med statistiska centralbyrån. Över promemorian har yttranden avgivits av fullmäktige i riksbanken och centrala studiehjälpnsämnden.

Statskontoret föreslår, att ett centralt studiemedelstagarregister upprättas i form av ett ADB-system, huvudsakligen för debiterings- och uppbördsfunktionerna inom studiemedelsystemet. Registret skall fortlöpande delges centrala studiehjälpnsämnden och studiemedelsnämnderna. Vidare skall en årlig avisering av lånestatus ske till studiemedelstagarna. Den maskinella bearbetningen skall enligt förslaget — under centrala studiehjälpnsämnens huvudmannaskap — handhas av statistiska centralbyråns datamaskincentral. Vissa administrativa kontrollfunktioner skall handhas av centralbyråns byrå för undervisningsstatistik. Kostnaderna för denna registrering har av statskontoret och statistiska centralbyrån beräknats till 380 000 kr. för budgetåret 1965/66.

Såväl *fullmäktige i riksbanken* som *centrala studiehjälpnsämnden* tillstyrker statskontorets förslag.

Departementschefen

Jag förordar en højning av anslaget till omkostnader vid centrala studiehjälpnsämnden och studiemedelsnämnderna med 70 000 kr., varav 4 000 kr. hänför sig till studiemedelsnämnderna. Vid bifall till detta förslag kommer under nästa budgetår att för detta ändamål stå till förfogande (195 000 + 70 000 =) 265 000 kr.

I fråga om utbetalning och registrering av studiemedel hade något slutligt förslag ej utarbetats av studiesociala utredningen i betänkandet Rätt till studiemedel (SOU 1963: 74). Åt statskontoret uppdrogs därför, som framgått av det föregående, att verkställa utredning och framlägga förslag härom. Ämbetsverket har i två promemorior redovisat förslag om respektive utbetalning och registrering av studiemedel.

Vad gäller utbetalning av studiemedel har Kungl. Maj:t — i överensstämmelse med mitt uttalande i proposition 1964: 138 angående studiesocialt stöd till studerande ungdom (s. 179) — förordnat att, förutom Sveriges riksbank och post-

verket, samtliga till Svenska bankföreningen, Svenska sparbanksföreningen och Sveriges jordbrukskasseförbund anslutna penninginrättningar skall äga att utbetala studiemedel. Överenskommelse har träffats med nyssnämnda huvudorganisationer om att några avgifter ej skall upptagas vid utbetalningen av studiemedel. Likaså skall återbetalningen av studiemedel avgiftsfritt kunna ske via de till någon av de nämnda huvudorganisationerna anslutna penninginrättningarna.

Statskontorets förslag om att skötseln av studiemedelstagarregistret skall omhändervhas av statistiska centralbyrån har utarbetats i samråd med centralbyrån och har tillstyrkts av såväl fullmäktige i riksbanken som centrala studiehjälpnsnämnden. Förslaget överensstämmer väl med de riktlinjer beträffande statsförvaltningens utnyttjande av statistiska centralbyråns datamaskincentral som uppdragits i proposition 1963: 85 angående organisationen av den automatiska databehandlingen inom statsförvaltningen m. m. Mot denna bakgrund har Kungl. Maj:t på mitt förslag givit centrala studiehjälpnsnämnden i uppdrag att, i enlighet med statskontorets förslag, sörja för registreringen av utbetalade studiemedel. Under förevarande anslag bör upptagas en särskild, förslagsvis betecknad anslagspost, benämnd Kostnader för registrering av studiemedel. I enlighet med i det föregående redovisade förslag bör under posten för nästa budgetår uppföras ett belopp av 380 000 kr.

Anslaget torde således böra uppföras med $(195\,000 + 70\,000 + 380\,000 =) 645\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Centrala studiehjälpnsnämnden m. m.*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 645 000 kr.

G 3. Studiebidrag m. m.

	Anslag
1964/65	356 000 000
1965/66 (förslag)	415 000 000

1964 års riksdag fattade på grundval av proposition 1964: 138 angående studiesocialt stöd till studerande ungdom beslut om en omläggning av de studiesociala stödåtgärderna. Till studerande i gymnasier, yrkesskolor m. fl. läroanstalter utgår *studiehjälp* enligt bestämmelserna i studiehjälpssystemet (1964: 402) i form av studiebidrag jämte tillägg samt studielån. Kungl. Maj:t har utfärdat tillämpningsföreskrifter till studiehjälpssystemet i kungörelsen 1964: 502 samt en förteckning över läroanstalter och utbildningslinjer, vid vilka studiehjälp utgår, i kungörelsen 1964: 444. För eleverna i grundskolan och motsvarande skolorformer utgår förmåner efter särskilda bestämmelser, som är utfärdade i förordningen om förlängt barnbidrag (1964: 400). De studerande vid postgymnasiala läroanstalter erhåller *studiemedel* enligt bestämmelserna i studiemedelsförordningen (1964: 401). I kungörelsen 1964: 486 har angivits de läroanstalter och utbildningslinjer, vid vilka studiemedel utgår, och vidare har Kungl. Maj:t utfärdat kungörelsen 1964: 592 med tillämpningsföreskrifter till studiemedelsförordningen.

Centrala studiehjälsnämnden föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppräknas med 59 milj. kr.

På grundval av de förändringar, som i enlighet med Kungl. Maj:ts proposition vidtagits i reglerna för studiebidrag, och de beräkningar, som gjorts av studiehjälsutredningen, beräknar nämnden anslagsbehovet för studiebidrag enligt studiehjälsreglementet och förordningen om förlängt barnbidrag till omkring 303 milj. kr. Härtill kommer studiemedel enligt studiemedelsförordningen, vilka på grundval av studiesociala utredningens kalkyler för 1965/66 beräknas draga ett medelsbehov av 105 milj. kr. Sammanlagt skulle således 408 milj. kr. erfordras. Med hänsyn till osäkerheten i de prognoser, som ligger till grund för beräkningarna, föreslår nämnden, att medel till studiehjälp enligt studiehjälsreglementet, förordningen om förlängt barnbidrag och studiemedelsförordningen upptages med sammanlagt 415 milj. kr.

Departementschefen

Under innevarande budgetår har den reformering av det studiesociala systemet, varom riksdagen fattat beslut i anledning av proposition 1964:138 angående studiesocialt stöd till studerande ungdom, trätt i kraft. Det nya studiehjälsreglementet och förordningen om förlängt barnbidrag började tillämpas den 1 juli 1964 och den nya studiemedelsförordningen äger tillämpning från den 1 januari 1965.

Med anledning av vad föredraganden tidigare denna dag anfört under femte huvudtiteln vid anmälan av anslaget till allmänna barnbidrag i fråga om höjning av det allmänna barnbidraget, förordar jag en uppräkning av det förlängda barnbidraget — vilket utgår till elever över 16 år i grundskolan och motsvarande skolformer — från 60 kr. till 75 kr. per månad. Det härför erforderliga medelsbehovet — ca 4 milj. kr. — torde täckas av den ökning som centrala studiehjälsnämnden äskat för förevarande anslag.

Anslaget för nästa budgetår bör i enlighet med nämndens förslag uppföras med 415 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Studiebidrag m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 415 000 000 kr.

G 4. Brevskolestipendier

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	100 000	130 120
1963/64	100 000	134 800
1964/65	150 000	
1965/66 (förslag)	150 000	

Bestämmelser om brevskolestipendier är meddelade i kungörelsen 1964:480. Brevskolestipendierna utdelas av centrala studiehjälsnämnden och kan utgå till den som enligt korrespondensmetoden bedriver enskilda studier med real-, stu-

dent-, handelsgymnasie- eller ingenjörsexamen som mål eller som bedriver studier med real- eller ingenjörsexamen som mål vid enskilda skolor med förenad korrespondens- och muntlig undervisning. Stipendiet utgår under de första åren av studierna med högst 300 kr. för läsår vid enskilda studier och med högst 450 kr. för elev vid enskild skola. Under sista året av studierna kan stipendium utgå med högst 600 kr. till elev, som deltagar i preparandkurs vid brevskola. Utbetalningen av beviljat stipendium är beroende av att det avsedda studiemålet uppnåtts.

Centrala studiehjälpnsnämnden, som räknar med en medelsförbrukning under budgetåret 1965/66 av 200 000 kr., föreslår med hänsyn till en beräknad reservation å 50 000 kr. vid ingången av nämnda budgetår, att anslaget för nästa budgetår upptages med oförändrat belopp, dvs. 150 000 kr.

Nämnden anser, att för budgetåret 1965/66 600 stipendier bör beräknas. Medelbeloppet per stipendium bör upptagas till 500 kr. Det totalbelopp som bör få beviljas till stipendier blir då 300 000 kr.

Departementschefen

Anslaget för nästa budgetår bör uppföras med 150 000 kr. Det belopp som centrala studiehjälpnsnämnden skall äga utdela i brevskolestipendier bör fastställas till 300 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) medgiva, att för budgetåret 1965/66 högst 300 000 kr. må utdelas till brevskolestipendier;
- b) till *Brevskolestipendier* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kr.

G 5. Kostnader för avskrivning av vissa studielån med statlig kreditgaranti

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	5 000 000	8 322 859
1963/64	6 200 000	11 087 268
1964/65	10 500 000	
1965/66 (förslag)	14 500 000	

Från detta förslagsanslag bestrides kostnader för avskrivning av vissa studielån med statlig kreditgaranti. T. o. m. budgetåret 1960/61 belastades anslaget med sådana kostnader endast i de fall låntagaren avlidit eller varaktig betalningsförmåga inträtt. De låneformer som beröres av dylik avskrivning är lån med statlig kreditgaranti åt den som avlagt akademisk eller därmed jämförlig examen (s. k. akademikerlån), garantilån till studerande, garantilån åt flyktingstudenter samt lån med statlig kreditgaranti åt den som genomgått polisskola (s. k. polislån). Fr. o. m. budgetåret 1961/62 bestrides från anslaget kostnader jämväl för den avskrivning med 25 % av kapitalskulden på studielån med statlig kreditgaranti, varom 1961 års riksdag fattat beslut (jfr prop. 1961: 55).

Nyssnämnda låneformer, vilka är förbundna med allmän avskrivning med 25 %, skall enligt 1964 års riksdagsbeslut om reformering av det studiesociala stödet till studerande ungdom upphöra fr.o.m. nästa budgetår (jfr prop. 1964: 138). Genom konstruktionen av den allmänna avskrivningen kommer dock anslaget att belastas med kostnader under viss övergångstid.

Centrala studiehjälpsnämnden föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjes med 4 milj. kr. Av studiehjälpsnämndens framställning inhämtas följande.

För budgetåret 1964/65 är anslaget upptaget med 10,5 milj. kr. Detta belopp torde, att döma av innevarande års utgifter och av det förhållandet att kurvan för beviljade garantilån stigit brant under de år, vilka nu påverkar avskrivningens storlek, komma att överskridas med omkring 2 milj. kr. Nämnden finner det därför vara realistiskt att räkna med en utgiftsram för budgetåret 1965/66 av 14,5 milj. kr. Därvid har beaktats att avskrivningen vid dödsfall bland låntagarna kommer att stiga till följd av de nya bestämmelserna om generell avskrivning av studielån vid låntagarens frånfälle.

Departementschefen

I enlighet med centrala studiehjälpsnämndens förslag beräknar jag för nästa budgetår en med 4 milj. kr. ökad medelsanvisning till avskrivning av studielån med statlig kreditgaranti. Anslaget bör således uppföras med (10,5 milj. kr. + 4 milj. kr. =) 14,5 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för avskrivning av vissa studielån med statlig kreditgaranti* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 14 500 000 kr.

G 6. Ersättning till postverket för dess bestyr med statens studielån

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	260 000	279 840
1963/64	300 000	348 260
1964/65	300 000	
1965/66 (förslag)	300 000	

För varje studielån, som beviljas ur allmänna studielånefonden, utgår ett belopp av 10 kr. till postverket såsom ersättning för dess bestyr med ifrågavarande lånerörelse.

Departementschefen

Anslaget bör uppföras med ett oförändrat belopp av 300 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket för dess bestyr med statens studielån* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kr.

G 7. Bidrag till anordnande av skolmåltider

I enlighet med vad jag anfört i översikten bör detta anslag i riksstatsförslaget för nästa budgetår uppföras med ett preliminärt beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till anordnande av skolmåltider* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 16 000 000 kr.

G 8. Bidrag till anskaffande av inventarier för skolmåltider

Såsom jag anfört i översikten bör detta anslag i riksstatsförslaget för nästa budgetår uppföras med ett preliminärt beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till anskaffande av inventarier för skolmåltider* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 150 000 kr.

G 9. Bidrag till avlönande av föreståndare vid elevhem vid gymnasier m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	75 000	96 857
1963/64	85 000	84 950
1964/65	95 000	
1965/66 (förslag)	139 000	

Jämlikt kungörelsen 1945: 594 (ändrad 1952: 404) må efter Kungl. Maj:ts medgivande statsbidrag med 5 500 kr. för år utgå till avlönande av föreståndare vid skolhem för lärjungar vid allmänna läroverk och vissa andra i kungörelsen angivna läroanstalter. Bidraget utgår endast för elevhem, som har annan huvudman än primärkommun.

Skolöverstyrelsen föreslår för nästa budgetår en höjning av detta förslagsanslag med 44 000 kr. Det ökade medelsbehovet sammanhänger med en ökning av antalet elevhem. Ökningen motsvarar statsbidrag till avlönande av åtta föreståndare med 5 500 kr. för vardera. Överstyrelsen föreslår också, att anslaget ges ny rubrik.

Departementschefen

I enlighet med skolöverstyrelsens förslag bör anslaget uppräknas med 44 000 kr. till 139 000 kr. Vidare bör anslaget omrubriceras på sätt överstyrelsen föreslagit. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till avlönande av föreståndare vid elevhem vid gymnasier m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 139 000 kr.

H. Diverse

H 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond. H 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. H 3. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Uppsala universitets delfond. H 4. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lunds universitets delfond

Anslagen är nu uppförda med respektive 41 000 kr., 36 873 000 kr., 3 399 000 kr. och 4 712 000 kr. Under återopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för budgetåret 1965/66 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* ett förslagsanslag av 41 000 kr.;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 43 648 000 kr.;

c) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Uppsala universitets delfond* ett förslagsanslag av 4 048 000 kr.;

d) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lunds universitets delfond* ett förslagsanslag av 5 676 000 kr.

H 5. Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark

Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 25 000 kr. Under återopande av vad chefen för finansdepartementet under rubriken för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 13 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

III: Statens allmänna fastighetsfond

I det följande kommer icke att till särskild behandling upptagas sådana byggnadsföretag, vilka tidigare redovisats för riksdagen och för vilka kostnadsramarna endast behöver uppräknas med hänsyn till den allmänna stegringen av byggnadskostnaderna — av byggnadsstyrelsen beräknad till 3,5 % för tiden 1 juli 1963—1 juli 1964.

III:1. Nybyggnad för riksarkivet

Det av statsmakterna godkända förslaget till nybyggnad för riksarkivet, för vilket närmare redogörelse lämnades i prop. 1962:91 (s. 44 ff.), 1963:1 (bil. 10 s. 651 ff.) och 1964:1 (bil. 10 s. 631 f.), avser dels en bergrumsanläggning med arkivlokaler fördelade på sex våningar, dels en administrationsbyggnad innehållande förutom kontorslokaler utrymmen för vetenskaplig verksamhet. Nybyggnaden uppföres inom Mariebergsområdet på Kungsholmens västra del.

I skrivelse den 25 augusti 1964 har *byggnadsstyrelsen* hemställt om ett investeringsanslag för budgetåret 1965/66 av 2,9 milj. kr. till förevarande byggnadsföretag.

Arbetena med bergrumsanläggningen beräknas enligt styrelsen kunna slutföras under innevarande vinter. Lokalerna torde kunna tagas i bruk efter en uttorkningstid av ett à två år.

Departementschefen

Enligt vad jag erfarit kommer arbetena med administrationsbyggnaden att påbörjas under mars 1965. Inflyttning torde kunna ske under tredje kvartalet 1966.

Den av statsmakterna tidigare godkända sammanlagda kostnaden för nybyggnad för riksarkivet uppgår enligt prisläget den 1 juli 1964 till 18 105 000 kr. Av nämnda belopp avser 11 050 000 kr. bergrumsanläggningen, 6 730 000 kr. administrationsbyggnaden och 325 000 kr. arbeten för anslutning av nybyggnaden till en befintlig panncentral i ämbetsbyggnad vid Västerbroplan. För byggnadsarbetena har hittills anvisats sammanlagt 14 491 000 kr. Med hänsyn till den beräknade medelsförbrukningen under budgetåren 1964/65 och 1965/66 förordar jag att 2,4 milj. kr. anvisas för budgetåret 1965/66.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nybyggnad för riksarkivet* för budgetåret 1965/66
anvisa ett investeringsanslag av 2 400 000 kr.

III:2. Byggnadsarbeten vid universitet och vissa högskolor

I riksstaten för innevarande budgetår finns uppfört investeringsanslag av 3 856 000 kr. till byggnadsarbeten vid universitetet i Uppsala, 17 844 000 kr. till byggnadsarbeten vid universitetet i Lund och 30 335 000 kr. till byggnadsarbeten vid vissa universitet och högskolor.

För nästa budgetår föreligger framställningar från *byggnadsstyrelsen* och — vad avser tekniska högskolan i Stockholm — *tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté* om investeringsanslag till byggnadsarbeten vid universitet och högskolor om sammanlagt 137 722 000 kr. Beredningen av denna fråga är emellertid ännu icke avslutad. I riksstatsförslaget bör upptagas ett preliminärt beräknat belopp om 100 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Byggnadsarbeten vid universitet och vissa högskolor* för budgetåret 1965/66 beräkna ett investeringsanslag av 100 000 000 kr.

III:3. Nybyggnad av simhallsanläggning vid gymnastiska centralinstitutet

I riksstaten för innevarande budgetår finns uppfört ett investeringsanslag av 2 milj. kr. till nybyggnad av simhallsanläggning vid gymnastiska centralinstitutet.

I skrivelse den 25 augusti 1964 har *byggnadsstyrelsen* hemställt om ett investeringsanslag för nästa budgetår av 2 250 000 kr. avseende förenämnda nybyggnad. Beredningen av denna fråga är emellertid ännu icke avslutad, varför i riksstatsförslaget bör upptagas ett preliminärt beräknat anslag, vilket synes böra anges till 1 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Nybyggnad av simhallsanläggning vid gymnastiska centralinstitutet* för budgetåret 1965/66 beräkna ett investeringsanslag av 1 000 000 kr.

III:4. Byggnadsarbeten vid seminarierna för huslig utbildning

1960 års riksdag beslöt en omorganisation av lärarutbildningen på det husliga området på grundval av förslag i prop. 1960: 95. Denna omorganisation trädde i

kraft fr. o. m. budgetåret 1961/62 och innebar bl. a., att utbildningsverksamheten förlades till seminarier i Göteborg, Stockholm, Umeå och Uppsala. För flertalet av seminarierna bedömdes behovet av nya lokaler som trängande. För seminariet i Göteborg är en nybyggnad under uppförande. Beträffande de övriga tre seminarierna pågår programarbete inom byggnadsstyrelsen.

Närmare redogörelse för nybyggnaden för seminariet i Göteborg lämnades i prop. 1962: 1 (bil. 10 s. 627 ff.), 1963: 1 (bil. 10 s. 689 ff.) och 1964: 1 (bil. 10 s. 671 f.). Byggnadsarbetena har nu påbörjats och byggnadsstyrelsen räknar med att nybyggnaden skall kunna tagas i bruk fr. o. m. höstterminen 1966.

I skrivelse den 25 augusti 1964 har *byggnadsstyrelsen* hemställt om ett investeringsanslag för budgetåret 1965/66 av 3 250 000 kr. för byggnadsarbeten vid seminarierna för huslig utbildning.

Departementschefen

För nästa budgetår bör medel anvisas till byggnadsarbeten vid seminarierna för huslig utbildning i enlighet med följande investerings- och finansieringsplaner.

Investeringsplan

(1 000-tal kr.)

Byggnadsföretag	Kostnadsram		Medelsförbrukning		
	1/7 1963	1/7 1964	faktisk t. o. m. 1963/64	beräknad för	
				1964/65	1965/66
Nybyggnad för seminarium för huslig utbildning i Göteborg	7 300	7 555	454	3 400	3 400

Finansieringsplan

(1 000-tal kr.)

Medelstillgång

Medelsreservation	
per 30/6 1964	3 045
Anslag för 1964/65	701
Erforderligt anslag för	
1965/66	3 054
Summa	6 800

Medelsförbrukning

Beräknad medelsförbrukning	
för	
1964/65	3 400
1965/66	3 400
Summa	6 800

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten vid seminarierna för huslig utbildning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 3 054 000 kr.

III:5. Byggnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m.

I skrivelse den 25 augusti 1964 har *byggnadsstyrelsen* hemställt om ett investeringsanslag för budgetåret 1965/66 av 630 000 kr. till byggnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m. Beträffande de för nästa budgetår aktuella byggnadsföretagen inhämtas av tillgängliga handlingar bl. a. följande.

Nybyggnad för skolhem m. m. i Örebro för blinda med även annat lyte

Närmare redogörelse för detta byggnadsföretag lämnades i prop. 1962: 190 (s. 34 ff.), 1963: 1 (bil. 10 s. 692) och 1964: 1 (bil. 10 s. 673 ff.). I enlighet med vad Kungl. Maj:t föreskrev genom beslut den 29 juni 1964 har byggnadsprogrammet för vissa personalbostäder reviderats något inom den tidigare beräknade kostnadsramen. Styrelsen räknar med att nybyggnaden skall kunna färdigställas sommaren 1965.

Om- och tillbyggnad vid statens skola för döva i Gnesta

Detta byggnadsföretag anmäldes för riksdagen i prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 674 f.) och 1964: 2 (bil. 6 s. 28). I förstnämnda proposition anfördes bl. a. följande.

Någon på huvudhandlingar grundad kostnadsberäkning för byggnadsföretaget föreligger ännu icke. Den av byggnadsstyrelsen redovisade kostnaden — 400 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1963 — är endast uppskattad. Med hänsyn till angelägenheten av att förevarande om- och tillbyggnad kommer till stånd snarast möjligt torde den nu föreliggande kostnadsuppskattningen av 400 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1963 böra godtagas i avvaktan på att bygghandlingar färdigställas. Kungl. Maj:t torde bemyndigas att besluta om arbetenas utförande sedan nämnda handlingar innefattande tillförlitlig kostnadsberäkning redovisats.

Riksdagen hade inte någon crinran mot detta förslag (SU 21; rskr 69).

I skrivelse den 13 juli 1964 redovisade byggnadsstyrelsen, att kostnaderna för arbetena på grundval av bygghandlingar beräknades komma att överstiga den tidigare uppskattade totalkostnaden av 400 000 kr. med ca 200 000 kr. Kostnadsökningen berodde enligt styrelsen bl. a. på att grundläggningen blivit mer komplicerad och att den sanitära utrustningen blivit mer omfattande än som tidigare förutsatts. Utöver tidigare program hade tillkommit en smärre ombygg-

nad. Vidare hade sprängningsarbetena för de yttre arbetena visat sig väsentligt kostsammare än vad tidigare förutsatts. Kostnadsposterna till projektering och centraladministration ökade i proportion till övriga kostnadsökningar.

Sedan det i ärendet upplysts att en på grundval av anbud upprättad kostnads kalkyl givit vid handen, att kostnaden för byggnadsföretaget torde kunna begränsas till 550 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964 uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 18 december 1964 åt byggnadsstyrelsen att utföra om- och tillbyggnaden inom en kostnadsram av högst nämnda belopp. Byggnadsarbetena torde kunna igångsättas under januari 1965 och avslutas under hösten 1965.

Departementschefen

Såsom framgår av det föregående har byggnadsarbetena vid statens skola för döva i Gnesta försenats. I prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 675) underströk jag, att alla ansträngningar borde göras för att om- och tillbyggnaden skulle bli färdigställd snarast möjligt. Jag förutsätter nu, att byggnadsföretaget kommer att utföras med största skyndsamhet.

I detta sammanhang vill jag erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 9 juli 1964 uppdragit åt byggnadsstyrelsen att utföra projektering av nybyggnad för en riksinstitution för undervisning och behandling av gravt tal-skadade normalbegåvade barn och döva barn med vissa komplikationer. Jag räknar med att det skall vara möjligt att framlägga förslag till nästa års riksdag rörande ifrågavarande nybyggnad, som avses bli förlagd till Sigtuna.

I finansieringsplanen har tidigare år såsom medelstillgång upptagits bl. a. vissa donationsmedel av 300 000 kr. (jfr prop. 1959: 1 bil. 29 s. 38 f. och prop. 1964: 1 bil. 10 s. 677). Av redovisningstekniska skäl bör dessa medel redovisas av byggnadsstyrelsen såsom inkomst under Övriga kapitalmedel å investeringsstaten för statens allmänna fastighetsfond. En motsvarande uppräknig av före-varande anslag bör därför göras.

För nästa budgetår bör medel anvisas till byggnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m. i enlighet med vad som framgår av följande investerings- och finansieringsplaner.

Investeringsplan

(1 000-tal kr.)

Byggnadsföretag	Kostnadsram		Medelsförbrukning		
	1/7 1963	1/7 1964	faktisk t. o. m. 1963/64	beräknad för	
				1964/65	1965/66
<i>I. Företag påbörjade före 1/7 1964</i>					
Ny- och ombyggnad för dövskolorna i Vänersborg, etapp I—IV	3 490	3 490	3 398	92	
Byggnadsarbeten vid specialskolan i Örebro för tal- och hörselskadade:					
etapp II	1 755	1 755	1 627	128	
Byggnadsarbeten vid blindinstitutet å Tomtebodan:					
Huvudbyggnad och förskolebyggnad	244	244	177	67	
Simhalls- och gymnastiksalsbyggnad	1 660	1 695	1 665	30	
Paviljongbyggnad för vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte	160	160	142	18	
Nybyggnad för skolhem m. m. i Örebro för blinda med även annat lyte	7 470	7 680	2 126	4 000	1 500
Byggnadsarbeten för förskolan i Boden för döva barn	350	360	223	137	
<i>II. Företag avsedda att påbörjas 1964/65</i>					
Vissa kostnader för vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte	44	44		44	
Om- och tillbyggnad vid statens skola för döva i Gnesta	ca 400	550		400	150
Summa				4 916	1 650

Finansieringsplan

(1 000-tal kr.)

Medelstillgång

Medelsreservation

per 30/6 1964	3 247
Anslag för 1964/65	2 269
Erforderligt anslag för 1965/66	1 050

Summa 6 566

Medelsförbrukning

Beräknad medelsförbrukning för

1964/65	4 916
1965/66	1 650

Summa 6 566

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 1 050 000 kr.

V: Statens utlåningsfonder

V:1. Allmänna studielånefonden

Till kapitalinvestering för förevarande fond, som tillkom år 1920, har riksdagen beviljat anslag för varje budgetår utom för budgetåret 1944/45, då investering icke ansågs erforderlig. För innevarande budgetår är anslaget uppfört med 34 milj. kr.

Centrala studiehjälpnsnämnden föreslår, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår uppföres med 38 milj. kr., vilket innebär en ökning med 4 milj. kr. i förhållande till anslaget för innevarande budgetår.

Nämnden anför som motivering för sitt förslag om medelsanvisning för nästa budgetår bl. a. följande.

För läsåret 1965/66 beräknas antalet låneansökningar uppgå till minst 15 000. Hälften av sökandena beräknas vara s. k. äldre elever, för vilka lånemedeltalet kan uppskattas till 4 500 kr., och hälften s. k. yngre elever. För de senare uppskattas lånemedeltalet till 2 500 kr. Utlåningen kan på grund därav för 1965/66 uppskattas till ca 53 milj. kr. Härav täckes ca 15 milj. kr. av beräknade amorteringar under samma budgetår. Det erforderliga investeringsanslaget uppgår därför till 38 milj. kr.

Departementschefen

Till allmänna studielånefonden har under innevarande budgetår anvisats 34 milj. kr. Jag avser att senare denna dag föreslå, att ytterligare 35 milj. kr. anvisas på tilläggsstat såsom investeringsanslag till denna fond. Fr. o. m. den 1 juli 1965 kommer elever vid lärarutbildningsanstalter och vissa fackutbildningsanstalter — vilkas lånebehov hittills tillgodosetts från allmänna studielånefonden — att erhålla studiemedel. Medelsförbrukningen i allmänna studielånefonden kan därför antas bli avsevärt mindre under nästa budgetår än under innevarande budgetår. För min del tillstyrker jag centrala studiehjälpnsnämndens förslag, att anslaget för budgetåret 1965/66 uppföres med 38 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Allmänna studielånefonden* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 38 000 000 kr.

V:2. Studiemedelsfonden

Studiemedelsfonden tillkom innevarande budgetår i samband med övergång till det nya studiehjälpssystemet (prop. 1964: 138). Till fonden har riksdagen för budgetåret 1964/65 beviljat ett anslag av 89 milj. kr. Studiemedel kommer att utgå fr. o. m. vårterminen 1965.

Centrala studiehjälpsnämnden föreslår, att ett investeringsanslag av 300 milj. kr. anvisas för nästa budgetår, vilket innebär en ökning med 211 milj. kr. i förhållande till anslaget för innevarande budgetår.

Av nämndens skrivelse inhämtas bl. a. följande.

På grundval av studiesociala utredningens beräkningar kan medelsbehovet för studiemedelsfonden under budgetåret 1965/66 uppskattas till 235 milj. kr. Enligt studiehjälpnsnämndens bestämda uppfattning, som styrks av uttalanden från studiemedelsnämnderna, är medelsbehovet för lågt räknat. Studiehjälpnsnämnden har därför, och med hänsyn till att anslaget icke kan automatiskt överskridas, funnit sig böra föreslå uppräkningsanslag till 300 milj. kr.

Vid anmälan i prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 677 f.) av studiesociala utredningens förslag i betänkandet Rätt till studiemedel (SOU 1963: 74) om inrättande av ett *särskilt finansieringsinstitut* för anskaffning av återbetalningspliktiga studiemedel uttalades den uppfattningen, att de nödvändiga medlen härför under budgetåret 1964/65 borde anvisas under kapitalbudgeten. I prop. 1964: 138 föreslogs inrättandet av en särskild studiemedelsfond för ändamålet. Detta förslag biträdades av riksdagen.

Särskilda yttranden över studiesociala utredningens förslag om ett finansieringsinstitut har avgivits av *fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret*. Vidare behandlades detta förslag i de remissyttranden över betänkandet som avgavs av *statskontoret, riksrevisionsverket, generalpoststyrelsen, Svenska bankföreningen, Svenska sparbanksföreningen, Svenska arbetsgivarföreningen och Sveriges industriförbund*.

I det följande lämnas en kortfattad redogörelse för utredningens förslag om ett finansieringsinstitut samt yttrandena över detta förslag.

Studiesociala utredningen. Utredningen fann det inte möjligt att presentera en ingående diskussion av alla de alternativ som kunde stå till buds för finansieringen av studiemedelssystemet. Utredningen redovisade i stället ett alternativ, som enligt utredningens mening tillgodosåg alla de krav som kunde ställas från studiesocial synpunkt. Detta förslag innebar, att ett särskilt finansieringsinstitut skulle inrättas med uppgift att genom upplåning på öppna marknaden anskaffa tillräckliga krediter för att tillgodose behovet av studiemedel. De penninginrättningar, som enligt utredningen närmast kunde tänkas vara intresserade av att förmedla lån till studiefinansieringsinstitutet, var allmänna pensionsfonden, försäkringsbolag, banker samt olika stiftelser och fonder.

Med hänsyn till det samhälleliga intresse som funnes för en rationell och billig form av studiefinansiering, ansåg utredningen det vara av vikt, att institutets upplåning gavs en förmånlig ställning från säkerhetssynpunkt. Detta kunde,

enligt utredningen, ske genom en statlig garanti för institutets upplåning. Härigenom skulle möjligheterna att upptaga lån väsentligt förbättras.

Yttranden. Av de remissinstanser, som yttrat sig över utredningens förslag om ett studiefinansieringsinstitut, har *generalpoststyrelsen*, *Svenska bankföreningen* och *Svenska sparbanksföreningen* ställt sig positiva härtill. Utredningens förslag har däremot avstyrkts av *statskontoret*, *riksrevisionsverket*, *Svenska arbetsgivareföreningen* och *Sveriges industriförbund*.

Likaså har i de yttranden, som — efter riksdagens behandling av prop. 1964: 138 — avgivits av *fullmäktige i riksbanken* och *fullmäktige i riksgäldskontoret*, förslaget om inrättande av ett studiefinansieringsinstitut avstyrkts.

Fullmäktige i riksbanken förordar inrättandet av en statlig utlåningsfond. Skälen härför är, att studiemedelssystemets behov av medel är givet och inte kan tillåtas bero på kreditmarknadsläget, att någon överensstämmelse mellan utlåningsvillkor och upplåningsvillkor icke skulle finnas för det föreslagna institutet och att det föreslagna institutet skulle, för att infria sina förpliktelser, behöva statliga bidrag av en omfattning som ej kan beräknas i förväg.

Fullmäktige i riksgäldskontoret anser avgörande skäl tala för att studiemedelsfinansieringen får ske över en statlig utlåningsfond. Fullmäktige har tidigare i olika sammanhang framhållit önskvärdheten och betydelsen av att den statliga upplåningsverksamheten centraliseras till riksgäldskontoret. Någon anledning att i detta speciella fall frångå nämnda uppfattning anser fullmäktige icke föreligga.

Departementschefen

Studiesociala utredningen redovisade i sitt betänkande ett förslag om inrättande av ett särskilt studiefinansieringsinstitut för anskaffande av de återbetalningspliktiga studiemedlen. Utredningen betonade för sin del, att även andra alternativ var möjliga.

Såväl fullmäktige i riksbanken som fullmäktige i riksgäldskontoret anser, att studiemedelsfinansieringen bör ske över en statlig utlåningsfond. Jag delar den av dessa remissinstanser framförda uppfattningen, att — eftersom det studentsociala systemet ger de studerande en rätt att erhålla studiemedel — staten bör genom direkta kapitaltillskott över budgeten svara för att erforderliga medel finns tillgängliga. Studiemedelsfinansieringen bör därför, på samma sätt som för innevarande budgetår, ske över en statlig utlåningsfond.

Centrala studiehjälpsnämnden har beräknat ett anslagsbehov av 300 milj. kr. nästa budgetår för studiemedelsfonden. Jag delar nämndens uppfattning, att det är förenat med stora svårigheter att i dagens läge exakt beräkna medelsförbrukningen. Jag förutsätter dock, att nämnden vid sina anslagsäskanden för budgetåret 1966/67 kan lämna sådana uppgifter om utnyttjandet av studiemedel att en säker bedömning av medelsbehovet för nämnda budgetår skall kunna göras.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Studiemedelsfonden* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 300 000 000 kr.

V:3. Lånefonden för inventarier i studentbostäder

Enligt kungörelsen 1959: 371 (ändr. 544/1962, 137/1963 och 451/1964) må för anskaffning eller förnyelse av inventarier i studentbostäder lån beviljas från förevarande lånefond till sammanslutning av studenter, bostadsstiftelse eller företag, som eljest svarar för inredning av studentbostäder. Lånebeloppet utgör högst 1 200 kr. per rum. För innevarande budgetår har anvisats ett investeringsanslag av 1 873 000 kr.

Bostadsstyrelsen har i skrivelse den 27 augusti 1964 hemställt om ett investeringsanslag för nästa budgetår av 2 850 000 kr., vilket innebär en ökning med 977 000 kr. i förhållande till det för innevarande budgetår uppförda anslaget. Bostadsstyrelsen föreslår en höjning av inventarielånets maximibelopp till 1 500 kr. per rum. Under budgetåret 1963/64 beviljades 10 ansökningar om lån avseende inventarier till 2 282 studentbostäder. Lånegivningen beräknas avse 2 800 rumsenheter under budgetåret 1964/65 och 2 500 under budgetåret 1965/66.

Departementschefen

Lånefonden för inventarier i studentbostäder inrättades genom beslut av 1959 års riksdag. Det maximala lånebeloppet utgår f. n. med 1 200 kr. per rum. Med anledning av bostadsstyrelsens framställning föreslår jag att nämnda belopp fr. o. m. den 1 juli 1965 höjes till 1 300 kr.

Med ledning av bostadsstyrelsens beräkning av lånegivningens omfattning och amorteringarnas storlek under innevarande och nästa budgetår kan det för budgetåret 1965/66 erforderliga anslaget vid en höjning av lånebeloppet per rum till 1 300 kr. beräknas enligt följande sammanställning.

Medelstillgång

Medelsreservation per	
30/6 1964	1 385 000
Anslag för 1964/65	1 873 000
Amorteringar under	
1964/65	430 000
1965/66	570 000
Erforderligt anslag för	
1965/66	2 352 000
Summa kr.	6 610 000

Medelsförbrukning

Beräknad medelsförbruk-	
ning för	
1964/65	3 360 000
1965/66	3 250 000

Summa kr. 6 610 000

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Lånefonden för inventarier i studentbostäder för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 2 352 000 kr.

V:4. Lånefonden för studentkårlokaler

Förevarande fond tillkom genom beslut av 1963 års riksdag (prop. 1963: 172; SU 212; rskr 405). Enligt kungörelsen 1964: 398 må lån från fonden kunna utgå till studentsammanslutning vid universiteten och vissa högre läroanstalter för anordnande av studentkårlokaler varmed avses samlingslokaler, lokaler för studentfacklig verksamhet m. m., klubblokaler, studentsociala utrymmen och vissa motionslokaler.

För innevarande budgetår har anvisats ett investeringsanslag av 2 milj. kr. till ifrågavarande lånefond.

Statens nämnd för samlingslokaler, som är beredande organ jämväl för lån till studentkårlokaler, har i skrivelse den 31 augusti 1964 hemställt om ett investeringsanslag för budgetåret 1965/66 av 5 milj. kr. Nämnden baserar sin framställning på från studentorganisationerna infordrade preliminära uppgifter angående kårlokalprojekt, som kan väntas bli aktuella under de närmaste åren. Nämnden framhåller, att den inte haft tillfälle att bilda sig någon närmare uppfattning om angelägenheten, dimensioneringen och kostnadsberäkningen av de anmälda projekten. Någon framställning angående kårlokallån har nämnden ännu inte behandlat.

Departementschefen

Förslag till medelsanvisning till ifrågavarande lånefond framfördes för första gången i prop. 1964: 1 (bil. 10 s. 681 f.). Jag anförde då, att — i avvaktan på att erfarenheter vanns rörande lånegivningens omfattning — ett investeringsanslag av 2 milj. kr. borde beräknas för budgetåret 1964/65.

Något säkert underlag för en bedömning av lånegivningens omfattning under det kommande budgetåret föreligger ännu inte. Ifrågavarande investeringsanslag synes mig därför böra beräknas till 2 milj. kr. för budgetåret 1965/66. Därest detta belopp skulle visa sig otillräckligt för att tillgodose lånebehoven, utgår jag från att medelsanvisning skall kunna ske under nästa budgetår på tilläggsstat till riksstaten.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lånefonden för studentkårlokaler* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Jan-Mats Lindahl

REGISTER

1965/66

ÖVERSIKT

DRIFTBUDGETEN

Åttonde huvudtiteln

A. Ecklesiastikdepartementet m. m.

Sid.	Kronor
Ecklesiastikdepartementet:	
13. Avlöningar	*3 967 000
13. Omkostnader	*433 000
14. Kommittéer m. m.	*3 600 000
14. Extra utgifter	*350 000
Säger för ecklesiastikdepartementet	8 350 000

B. Allmänna kultur- och bildningsändamål

a) Konst, litteratur, musik m. m.

15. Konstnärsstipendier	2 474 000
20. Konstnärsbelöningar	500 000
23. Statens konstråd	70 000
23. Konstnärlig utsmyckning av statliga byggnader	1 600 000
24. Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m.	2 040 000
27. Bidrag till Samfundet De nio	10 000
Statens biografbyrå:	
27. Avlöningar	263 000
28. Omkostnader	27 000
29. Bidrag till Barnfilmkommittén	45 000
29. Teater- och orkesterrådet	215 000
31. Bidrag till de kungl. teatrarna	26 520 000
42. Bidrag till vissa turnétestrar	10 852 000
46. Bidrag till stadstestrar och därmed likställda testrar	12 575 000
51. Bidrag till särskilda kulturella ändamål	11 300 000

b) Arkiv, bibliotek, museer m. m.

Riksarkivet:	
55. Avlöningar	1 847 000
56. Omkostnader	222 000
57. Inköp av arkivalier och tryckta arbeten samt utgivande av källskrifter	19 000
Landsarkiven:	
58. Avlöningar	1 728 000
59. Omkostnader	213 000
60. Inköp av arkivalier och tryckta arbeten, konservering av arkivalier och bokbindning	27 000

* Beräknat belopp.

662 *Statsverkspropositionen år 1965: Bil. 10: Ecklesiastikdepartementet*

Sid.		Kronor
	Ortnamnskommissionen:	
61.	Avlöningar	313 000
62.	Omkostnader	35 000
62.	Insamling och bearbetning av vetenskapligt material	57 000
	Landsmålsarkiven:	
63.	Avlöningar	607 000
65.	Omkostnader	34 000
65.	Insamling och bearbetning av vetenskapligt material	100 000
	Kungl. biblioteket:	
66.	Avlöningar	2 822 000
84.	Omkostnader	743 000
84.	Bokinköp och bokbindning	808 000
85.	Statens psykologisk-pedagogiska bibliotek	176 000
87.	Bokinköp och bokbindning vid statens psykologisk-pedagogiska bibliotek	60 000
	Stifts- och landsbiblioteken:	
88.	Avlöningar	548 000
89.	Omkostnader	30 000
90.	Bokinköp och bokbindning m. m.	123 000
	Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien:	
	Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.:	
91.	Avlöningar	3 212 000
95.	Omkostnader	573 000
96.	Inredning och utrustning	50 000
96.	Bidrag till avlöningar inom landsantikvarieorganisationen	1 460 000
	Statens historiska museum m. m.:	
97.	Underhåll och ökande av samlingarna	75 000
	Riksantikvarieämbetet:	
98.	Vård och underhåll av fornlämningar och byggnadsminnesmärken	400 000
99.	Fornminnesinventering	246 000
	Nationalmuseet:	
100.	Avlöningar	2 209 000
105.	Omkostnader	404 000
106.	Underhåll och ökande av samlingarna m. m.	600 000
108.	Pedagogisk verksamhet m. m.	315 000
	Livruskammaren:	
112.	Avlöningar	390 000
112.	Omkostnader	53 000
	Naturhistoriska riksmuseet:	
113.	Avlöningar	*1 781 000
113.	Omkostnader	*261 000
113.	Materiel m. m.	*275 000
	Statens etnografiska museum:	
114.	Avlöningar	341 000
115.	Omkostnader	89 000
115.	Underhåll och ökande av samlingarna m. m.	10 000
116.	Medelhavsmuseet	214 000
117.	Bidrag till Nordiska museet	3 772 000
124.	Bidrag till Tekniska museet	800 000
134.	Bidrag till Kulturhistoriska museet i Lund	160 000
135.	Bidrag till vissa museer m. m.	315 000

* Beräknat belopp.

Stid.	Kronor
Svenskt biografiskt lexikon:	
138. Avlöningar	308 000
139. Omkostnader	46 000
139. Understöd för utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker	90 000
140. Bidrag till nämnden för svensk språkvård	30 000
140. Inlösen av vissa kulturföremål	*100 000

c) Frivilligt folkbildningsarbete, ungdomsverksamhet m. m.

142. Bidrag till folkbibliotek	*8 483 000
142. Bidrag till föreläsningsverksamhet m. m.	2 110 000
143. Bidrag till studiecirkelverksamhet	33 000 000
145. Bidrag till studieförbund	6 000 000
146. Bidrag till speciella folkbildningsåtgärder	323 000
148. Bidrag till verksamheten vid hemgårdar	300 000
149. Utbildning av ungdomsledare	2 500 000
150. Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet	8 000 000
151. Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet	3 666 000
154. Bidrag till Centralförbundet för nykterhetsundervisning	1 100 000
155. Bidrag till nykterhetsorganisationer m. m.	2 080 000
158. Bidrag till Svenska nykterhetsfrämjandet	15 000
158. Bidrag till framställning av blindskrifter och talböcker för blinda	652 000
160. Bidrag till kulturell verksamhet bland döva	31 000

d) Internationellt-kulturellt samarbete

162. Kulturellt utbyte med utlandet	1 008 000
165. Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m. m.	1 966 000
166. Sveriges anslutning till vissa internationella vetenskapliga sammanslutningar m. m.	117 000
168. Bidrag till bestridande av kostnader för vissa internationella kongresser i Sverige	290 000
169. Bidrag till svenska institut i utlandet m. m.	355 000
170. Främjande av nordiskt-kulturellt samarbete	1 523 000

Säger för allmänna kultur- och bildningsändamål 171 101 000

C. Kyrkliga ändamål

Domkapitlen och stiftsnämnderna m. m.:

176. Avlöningar	1 608 000
180. Omkostnader	219 000
181. Iordningställande av vissa lokaler för domkapitlet och stiftsnämnden i Göteborg	6 000
182. Kleresistaten	8 000
183. Vissa ersättningar till kyrkofonden	5 051 000
183. Kurser för utbildande av kyrkomusiker m. m.	117 000
184. Stipendier för utbildande av präster, förtrogna med finska och lapska språken	6 000
184. Bidrag till restaurering av Uppsala domkyrka	300 000
184. Bidrag till restaurering av Linköpings domkyrka	700 000
185. Ersättningar till kyrkor	100 000
185. Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med friköp av lägenheter å kyrklig jord	1 000
186. Bidrag till svenska ekumeniska nämnden	40 000

Säger för kyrkliga ändamål 8 156 000

* Beräknat belopp.

Std.

Kronor

D. Skolväsendet**a) Centrala och regionala myndigheter m. m.**

Skolöverstyrelsen:

187.	Avlöningar	17 640 000
194.	Omkostnader	2 524 000
197.	Inredning och utrustning av ny ämbetsbyggnad	490 000

Länsskolnämnderna:

198.	Avlöningar	8 270 000
201.	Omkostnader	1 690 000
203.	Läroboksnämnden	300 000
206.	Bidrag till skolbibliotek	200 000
207.	Bidrag till Sveriges elevers centralorganisation	50 000

b) Pedagogiskt utvecklingsarbete

Statens försöksskola i Linköping:

208.	Avlöningar	1 914 000
209.	Omkostnader	104 000
209.	Pedagogiskt utvecklingsarbete	3 010 000
216.	Pedagogiska hjälpmedelscentraler	1 164 000
219.	Information om skolreformerna	680 000

c) Det obligatoriska skolväsendet m. m.

Grundskolor m. m.:

222.	Bidrag till driften av grundskolor m. m.	1 430 000 000
230.	Bidrag till inackordering av skolbarn i elevhem eller enskilda hem	*1 600 000
230.	Bidrag till anordnande av skolskjutsar	*70 000 000
230.	Bidrag till pedagogisk utrustning	*17 600 000
231.	Särskilt stöd åt undervisningen i rikets nordligaste gränssorter m. m.	225 000
232.	Bidrag till Skytteanska skolan i Tärna	10 000

Nomadskolor:

232.	Avlöningar	1 755 000
236.	Omkostnader	930 000

Statens blindskolor m. m.:

236.	Avlöningar	*4 200 000
236.	Omkostnader	*1 100 000

Statens dövskolor m. m.:

236.	Avlöningar	*7 200 000
236.	Omkostnader	*2 100 000
236.	Engångsanskaffning av utrustning m. m.	*400 000
236.	Bidrag till förskolor och skolhem för döva barn	*472 000
236.	Resor för blind- och dövskolelever jämte ledsagare	*330 000

d) Gymnasier m. m.

Statliga allmänna gymnasier m. m.:

238.	Avlöningar	244 145 000
251.	Omkostnader	14 160 000
252.	Laboratorieutrustning m. m.	1 350 000
253.	Bidrag till driften av högre kommunala skolor	64 350 000
255.	Bidrag till driften av fackskolor	15 450 000
256.	Bidrag till vissa kommunala gymnasier m. m.	9 965 000

* Beräknat belopp.

Sid.	Kronor
Privatskolor:	
258. Bidrag till vissa privatskolor	17 890 000
259. Bidrag till hälsovården vid vissa privatskolor	43 000
260. Bidrag till vissa internatskolor m. m.	1 850 000
261. Intagningsnämnder vid allmänna gymnasier m. fl. läroanstalter	73 000
261. Vissa kostnader för student- och realexamina	1 540 000
Tekniska gymnasier:	
262. Avlöningar	46 680 000
268. Omkostnader	5 335 000
269. Materiel, böcker m. m.	5 300 000
269. Fortbildningskurser	60 000
Sjöbefälsskolorna:	
270. Avlöningar	4 290 000
272. Omkostnader	380 000
274. Utrustning m. m.	730 000
275. Fortbildningskurser m. m.	200 000
277. Bidrag till handelsgymnasier	21 300 000
278. Vissa kostnader för handelsgymnasieexamen	100 000
279. Specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogstuderande	208 000

e) Yrkesskolor m. m.

Konstfackskolan:	
280. Avlöningar	2 450 000
285. Omkostnader	490 000
286. Undervisningsmateriel m. m.	235 000
286. Bidrag till driften av centrala yrkesskolor	49 000 000
289. Bidrag till driften av lokala yrkesskolor	135 000 000
292. Bidrag till bergsskolan i Filipstad	329 000
293. Bidrag till anordnande av kurser för utbildning av elektriska installatörer	125 000
294. Kurs för utbildning av sysselsättnings- och arbetsterapeuter	86 000
294. Främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare m. m.	3 344 000
296. Bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov	95 000
297. Resestipendier för yrkesutbildning	100 000

f) Folkhögskolor

299. Bidrag till driften av folkhögskolor	36 700 000
304. Bidrag till arvoden åt skolläkare vid folkhögskolor	49 000

g) Investeringsbidrag

305. Bidrag till byggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet	145 000 000
310. Bidrag till elevhemsbyggnader inom det allmänna skolväsendet	2 500 000
311. Bidrag till vissa fullbordade byggnadsarbeten för folkskoleväsendet	2 400 000
311. Bidrag till bostäder för lärare inom det obligatoriska skolväsendet	350 000
312. Bidrag till byggnadsarbeten m. m. vid yrkesskolor	50 600 000
316. Bidrag till byggnadsarbeten vid folkhögskolor	5 000 000

Säger för skolväsendet 2 465 210 000

E. Högre utbildning och forskning

a) Centrala myndigheter m. m.

Universitetskanslersämbetet:

318. Avlöningar	2 517 000
326. Omkostnader	351 000
327. Antagningsnämnden för civilekonomutbildning	25 000

666 *Statsverkspropositionen år 1965: Bil. 10: Ecklesiastikdepartementet*

Sid.	Kronor
Utrustningsnämnden för universitet och högskolor:	
328. Avlöningar	456 000
329. Omkostnader	90 000

b) Universiteten m. m.

Uppsala universitet:	
330. Avlöningar	42 091 000
353. Omkostnader	2 474 000
357. Materiel m. m.	4 705 000
360. Nyanskaffning av apparater m. m.	630 000
361. Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket	915 000

Lunds universitet	
363. Avlöningar	50 686 000
381. Omkostnader	2 931 000
383. Materiel m. m.	4 865 000
384. Nyanskaffning av apparater m. m.	840 000
385. Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket	1 025 000

Göteborgs universitet:	
385. Avlöningar	24 327 000
399. Omkostnader	1 985 000
401. Materiel m. m.	2 765 000
401. Nyanskaffning av apparater m. m.	203 000
402. Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket	795 000
403. Bidrag till Göteborgs stad för verksamheten vid Göteborgs botaniska trädgård	225 000

Stockholms universitet:	
404. Avlöningar	28 721 000
416. Omkostnader	2 047 000
417. Materiel m. m.	2 388 000
417. Nyanskaffning av apparater m. m.	490 000
418. Bokinköp och bokbindning m. m.	254 000

Umeå universitet:	
419. Avlöningar	17 078 000
439. Omkostnader	2 154 000
440. Materiel m. m.	1 000 000
441. Nyanskaffning av apparater m. m.	132 000
441. Bokinköp och bokbindning m. m.	574 000

Karolinska mediko-kirurgiska institutet:	
442. Avlöningar	25 133 000
455. Omkostnader	2 348 000
457. Materiel m. m.	2 970 000
458. Nyanskaffning av apparater m. m.	465 000
459. Bokinköp och bokbindning för biblioteket	225 000
459. Lärarkliniker vid odontologisk fakultet	450 000

Farmaceutiska institutet:	
460. Avlöningar	2 622 000
464. Omkostnader	184 000
465. Materiel m. m.	510 000
465. Nyanskaffning av apparater m. m.	20 000
466. Bidrag till Handelshögskolan i Stockholm	1 220 000

Handelshögskolan i Göteborg:	
467. Avlöningar	1 926 000
469. Omkostnader	170 000
469. Materiel m. m.	95 000

sid.		Kronor
	Journalistinstitutet i Stockholm:	
470.	Avlöningar	310 000
473.	Omkostnader	102 000
	Journalistinstitutet i Göteborg:	
474.	Avlöningar	307 000
476.	Omkostnader	85 000
	Socialhögskolan i Stockholm:	
477.	Avlöningar	1 256 000
480.	Omkostnader	172 000
	Socialhögskolan i Göteborg:	
481.	Avlöningar	797 000
483.	Omkostnader	124 000
	Socialhögskolan i Lund:	
484.	Avlöningar	802 000
487.	Omkostnader	130 000
	Socialhögskolan i Umeå:	
487.	Avlöningar	733 000
489.	Omkostnader	130 000
490.	Fortbildning av socionomer m. m.	73 000
491.	Bidrag till Svenska diakonsällskapets sociala utbildningsverksamhet . . .	150 000
	Nordiska afrikainstitutet:	
491.	Avlöningar	152 000
493.	Omkostnader	76 000
494.	Bokinköp, gästföreläsningar m. m.	99 000
494.	Vidareutbildning av läkare	172 000
495.	Anordnande av utbildning för tandtekniker och tandsköterskor	90 000
496.	Bidrag till den internationella engelskspråkiga kursverksamheten vid Stockholms universitet	145 000

c) Tekniska högskolorna

	Tekniska högskolan i Stockholm:	
498.	Avlöningar	31 833 000
507.	Omkostnader	2 981 000
508.	Materiel m. m.	3 280 000
509.	Nyanskaffning av apparater m. m.	1 350 000
510.	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	295 000
511.	Resebidrag till studerande	138 000
	Chalmers tekniska högskola:	
512.	Avlöningar	29 506 000
519.	Omkostnader	1 726 000
520.	Materiel m. m.	3 140 000
520.	Nyanskaffning av apparater m. m.	957 000
521.	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	245 000
522.	Resebidrag till studerande	75 000
	Tekniska högskolan i Lund:	
522.	Avlöningar	9 758 000
528.	Omkostnader	1 600 000
528.	Materiel m. m.	1 000 000
529.	Nyanskaffning av apparater m. m.	100 000
529.	Resebidrag till studerande	18 000

Sid.

Kronor

d) Högre konstnärlig utbildning

Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan:

530.	Avlöningar	1 211 000
537.	Omkostnader	298 000
538.	Undervisningsmateriel m. m.	272 000

Musikaliska akademien med musikhögskolan:

539.	Avlöningar	3 549 000
548.	Omkostnader	244 000
549.	Inköp och bindning av böcker och musikalier samt underhåll och vård av instrument m. m.	136 000

551.	Bidrag till musikkonservatoriet i Göteborg	700 000
553.	Bidrag till musikkonservatoriet i Malmö	490 000

Statens skola för scenisk utbildning i Stockholm:

555.	Avlöningar	580 000
558.	Omkostnader	148 000

Statens skola för scenisk utbildning i Göteborg:

559.	Avlöningar	868 000
561.	Omkostnader	205 000

Statens skola för scenisk utbildning i Malmö:

561.	Avlöningar	846 000
563.	Omkostnader	208 000

e) Gemensamt för universitet och högskolor

565.	Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer	200 000
565.	Ersättning åt sakkunniga i befordringsärenden	1 960 000
566.	Resestipendier åt lärare m. fl.	155 000
566.	Gästföreläsningar	344 000
567.	Provisoriska åtgärder för forskarutbildning, forskarhandledning m. m. . . .	2 000 000
568.	Tekniska hjälpmedel i utbildningen m. m.	575 000
568.	Extra utgifter vid universitet och högskolor	1 035 000

f) Vissa forskningsändamål

571.	Främjande av ograduerade forskares vetenskapliga verksamhet m. m. . .	3 825 000
572.	Stipendier för främjande av högre vetenskapliga studier	8 186 000
575.	Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar	1 200 000
575.	Anslag till vissa forskningsråd m. m.	*61 911 000
576.	Europeiskt samarbete inom kärnforskningen	7 020 000
578.	Europeiskt samarbete inom rymdforskningen	7 700 000
580.	Särskilda forskartjänster	2 251 000

Forskningsinstitutet för atomfysik:

581.	Avlöningar	911 000
583.	Omkostnader	176 000
584.	Materiel m. m.	99 000
584.	Bidrag till nordiska institutet för sjörätt	52 000
585.	Bidrag till Konung Gustaf V:s forskningsinstitut	398 000
585.	Bidrag till Institutet för internationell ekonomi	150 000
585.	Bidrag till Internationella meteorologiska institutet i Stockholm	170 000
586.	Bidrag till nordiska institutet för teoretisk atomfysik	579 000

* Beräknat belopp.

Sid.

Kronor

g) Inredning och utrustning

588. Inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m. . . . 35 500 000

Säger för högre utbildning och forskning 478 136 000

F. Lärarutbildning**a) Klass- och ämneslärarutbildning m. m.**

Lärarhögskolan i Stockholm

633.	Avlöningar	*15 620 000
633.	Omkostnader	*1 075 000
633.	Materiel, böcker m. m.	*220 000

Lärarhögskolan i Malmö:

633.	Avlöningar	*14 950 000
633.	Omkostnader	*1 160 000
633.	Materiel, böcker m. m.	*340 000

Lärarhögskolan i Göteborg:

633.	Avlöningar	*13 050 000
633.	Omkostnader	*775 000
633.	Materiel, böcker m. m.	*570 000

Lärarhögskolan i Uppsala

633.	Avlöningar	*4 715 000
633.	Omkostnader	*228 000
633.	Materiel, böcker m. m.	*355 000

Folkskoleseminarierna:

634.	Avlöningar	*30 930 000
634.	Omkostnader	*2 865 000
634.	Materiel, böcker m. m.	*650 000
634.	Utrustning	*1 000 000

Förskoleseminarierna:

635.	Avlöningar	*3 905 000
635.	Omkostnader	*585 000
635.	Materiel, böcker m. m.	*210 000
635.	Inredning och utrustning	*300 000
635.	Särskilda lärarutbildningsåtgärder	*7 390 000
635.	Avlöning åt medverkande och deltagare i praktiska lärarkurser m. m. . .	*14 600 000
636.	Avlöning åt deltagare i blindlärar- och dövlararutbildning	*850 000

b) Övnings- och yrkeslärarutbildning m. m.

Gymnastiska centralinstitutet:

637.	Avlöningar	*1 523 000
637.	Omkostnader	*296 000
637.	Materiel, böcker m. m.	*91 000

Seminaries för huslig utbildning:

637.	Avlöningar	*7 010 000
637.	Omkostnader	*740 000
637.	Materiel, böcker m. m.	*195 000

* Beräknat belopp.

Sid.

Kronor

Slöjdlärarseminariet:

637.	Avlöningar	*509 000
637.	Omkostnader	*83 000
637.	Materiel, böcker m. m.	*40 000
638.	Utbildning av lärare vid yrkesundervisningen	*2 985 000
638.	Ersättning till deltagare i utbildning av lärare vid yrkesundervisningen	*7 530 000

c) Fortbildning m. m.

639.	Lärares fortbildning m. m.	*17 535 000
639.	Utbildning av lärare vid folkhögskolor	*188 000
639.	Bidrag till Ericastiftelsen	*320 000
639.	Kurser för personal m. fl. vid skolor för blinda och döva	*62 000
640.	Stipendier åt folkskollärare för vinnande av behörighet att undervisa i engelska	*75 000

Säger för lärarutbildning 155 525 000

G. Studiesociala ändamål

Centrala studiehjälpnsnämnden m. m.

641.	Avlöningar	935 000
642.	Omkostnader	645 000
644.	Studiebidrag m. m.	415 000 000
645.	Brevskolestipendier	150 000
646.	Kostnader för avskrivning av vissa studielån med statlig kreditgaranti	14 500 000
647.	Ersättning till postverket för dess bestyr med statens studielån	300 000
648.	Bidrag till anordnande av skolmåltider	*16 000 000
648.	Bidrag till anskaffande av inventarier för skolmåltider	*150 000
648.	Bidrag till avlönande av föreståndare vid elevhem vid gymnasier m. m.	139 000

Säger för studiesociala ändamål 447 819 000

H. Diverse

Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:

649.	Slottsbyggnadernas delfond	41 000
649.	Byggnadestyrelsens delfond	43 648 000
649.	Uppsala universitets delfond	4 048 000
649.	Lunds universitets delfond	5 676 000
649.	Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark	13 000

Säger för diverse 53 426 000

Summa driftbudgeten 3 787 723 000

* Beräknat belopp.

KAPITALBUDGETEN

III: Statens allmänna fastighetsfond

650. Nybyggnad för riksarkivet	2 400 000
651. Byggnadsarbeten vid universitet och vissa högskolor	*100 000 000
651. Nybyggnad av simhallsanläggning vid gymnastiska centralinstitutet	*1 000 000
651. Byggnadsarbeten vid seminarierna för huslig utbildning	3 054 000
653. Byggnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m.	1 050 000
Säger för statens allmänna fastighetsfond	107 504 000

V: Statens utlåningsfonder

656. Allmänna studielånefonden	38 000 000
657. Studiemedelsfonden	300 000 000
659. Lånefonden för inventarier i studentbostäder	2 352 000
660. Lånefonden för studentkårlokaler	2 000 000
Säger för statens utlåningsfonder	342 352 000

Summa kapitalbudgeten 449 856 000

* Beräknat belopp.

BIHANG
TILL
RIKSDAGENS PROTOKOLL
ÅR 1965

FÖRSTA SAMLINGEN

FEMTE BANDET

Bilagor till Kungl. Maj:ts proposition nr 1

angående statsverkets tillstånd och behov:

jordbruksdepartementet,

handelsdepartementet,

inrikesdepartementet,

civildepartementet,

oförutsedda utgifter,

riksdagen och dess verk m. m.,

riksgäldsfonden, avskrivning

av nya kapitalinvesteringar

och oreglerade kapitalmedels-

förluster samt statens allmänna

fastighetsfond och beredskaps-

stat för försvarsväsendet

BILAGA 11 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1965

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den
4 januari 1965.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON,
LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON,
HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Holmqvist, anmäler de
frågor, som gäller utgifterna för budgetåret 1965/66 inom jordbruksdepar-
tementets verksamhetsområde, och anför därvid följande.

Innan jag går in på anslagen i detalj, vill jag lämna en översikt över mina
förslag m. m.

ÖVERSIKT

Produktionen inom de näringsgrenar, som berörs av jordbruksdeparte-
mentets verksamhet, har under 1964 varit större än normalt. För jordbru-
kets del har framför allt veteskoriden ökat betydligt i jämförelse med före-
gående år. Potatisskoriden, som 1963 var osedvanligt stor och förorsakade
vissa avsättningsproblem, visar för 1964 åter normalt utfall. För samtliga
jordbruksgrödor av betydelse har skördens kvalitet varit god eller mycket
god. Utvecklingen av animalieproduktionen har inte uppvisat några an-
märkningsvärda förskjutningar. Det kan dock väntas att produktionen av
fläsk kommer att öka avsevärt under den närmaste framtiden.

Förhållandena inom trädgårdsnäringen har visat samma gynnsamma ut-

2 Statsverkspropositionen år 1965: Bil. 11: Jordbruksdepartementet

veckling av produktion och efterfrågan som under närmast föregående år. För yrkesfruktodlingen har emellertid på grund av en mycket stor skörd av äpplen uppkommit vissa avsättningssvårigheter.

Den stabilisering av konjunkturen för skogsnäringen, som skedde under 1963, har under 1964 efterträtts av en kraftig konjunkturuppgång. Avverkningarna beräknas ha ökat under 1964 med 17 procent i förhållande till 1963.

Fisket har under 1964 kännetecknats av en fortsatt ökning av sillfångsterna, varvid direktlandningarna utanför Sverige ytterligare ökat i betydelse. Fångsterna har i större utsträckning än tidigare fått avsättas för sillolje- och fiskmjölstillverkning. För östersjöfiskets del har fångsten av torsk minskat.

Den tidigare successiva stegringen av världsmarknadspriserna på jordbruksprodukter förefaller ha kulminerat vid årsskiftet 1963/64. Under mitten av 1964 har en viss nedgång i vegetabiliepriserna skett, under det att prisnivån på animalieprodukter varit i stort sett stabil. Det svenska jordbrukets kostnader har stigit under 1964. Detta har medfört att införselavgifterna höjts genom att treprocentregeln i jordbrukets sexårsavtal utlösts i juni och november. Till följd av ökningen av industriarbetslönerna har under året även inkomstregeln i jordbrukets sexårsavtal utlösts, vilket lett till att införselavgifterna ytterligare höjts.

1960 års jordbruksutredning väntas inte komma att slutföra sitt arbete förrän under senare delen av 1965. Till följd härav avses att i särskild proposition framlägga förslag till provisorisk prisreglering på jordbrukets område m. m. för regleringsåret 1965/66.

Utredningsbetänkanden med förslag av stor betydelse för departementets verksamhetsområde har avlämnats under 1964. Sålunda har 1960 års jordbruksutredning avgett förslag rörande organisationen av rationaliseringsverksamheten m. m. på jordbrukets, skogsbrukets och trädgårdsnäringens områden (SOU 1964: 55). Veterinärhögskoleutredningen har avslutat sitt arbete genom att överlämna betänkande om veterinärmedicinsk forskning och undervisning (SOU 1964: 12). Vattenvårdskommittén har framlagt förslag rörande vattenvårdens organisation (SOU 1964: 60) och därmed slutfört sitt uppdrag. Stencilerade betänkanden har överlämnats bland annat av trädgårdsnäringsutredningen, 1963 års hästutredning, utredningen rörande mejeriundervisning m. m. och utredningen rörande husdjursförädlings. Sammanlagt elva kommittéer avslutade sitt arbete under 1964.

Bland de 21 kommittéer som var i verksamhet vid årsskiftet 1964/65 kan, förutom 1960 års jordbruksutredning, nämnas trädgårdsnäringsutredningen, arrendelagsutredningen, skogsbrukets yrkesutbildningskommitté och fritidsfiskeutredningen.

Under 1964 tillkallades sex nya utredningar. Bland dessa märks 1964 års naturresursutredning, som skall utreda frågan om lämpliga former för samordning och initiering av forskningen på naturresursområdet samt frågan

om användningen av biocider. Därjämte kan nämnas utredningar rörande rennärningen och för upprättande av virkesbalanser.

Det livliga samarbetet mellan de nordiska länderna inom jordbruksdepartementets verksamhetsområde har ytterligare intensifierats. De särskilda kontaktorganen för jordbruks- respektive fiskefrågor har under 1964 fullföljt och påbörjat behandlingen av en lång rad frågor av gemensamt intresse. Förhandlingar för att bilda ett samarbetsorgan rörande samespörsmål har fortskridit så långt, att man kan räkna med att detta konstitueras i början av 1965.

Vårt lands medverkan i EFTA, GATT, OECD, FAO och andra internationella organisationer har bidragit till att öka omfattningen och betydelsen av de internationella kontakterna inom jordbruksdepartementets verksamhetsområde även utanför den nordiska kretsen. Genom den ökade betoningen av jordbruks- och råvaruproblem inom GATT och inte minst genom Förenta Nationernas konferens för handel och utveckling har ramen för det internationella samarbetet på jordbruksområdet avsevärt vidgats.

Utvecklingen inom jordbruk och skogsbruk såväl på det vetenskapliga området som i fråga om rationella driftsformer har medfört ökat behov av även bilaterala kontakter med andra länder. Dessa har tagit formen av ömsesidiga expertbesök eller besök av särskilda delegationer. Utvidgning av denna kontaktverksamhet kan förutses.

Prisreglering, subventioner, beredskapslagring m. m.

De anslag, som kan sammanföras under rubriken prisreglering, subventioner, beredskapslagring m. m., är i riksstaten för budgetåret 1964/65 upptagna med 311,9 milj. kr. De förslag, som framläggs i det följande, medför en nettoökning av dessa anslag med 2,6 milj. kr. Anslagsgruppens andel i de totala utgifterna under nionde huvudtiteln minskar från 49 till 46 procent. Anslagen Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område och Särskilt stöd till det mindre jordbruket föreslås beräknade med oförändrade belopp i avvaktan på den förut nämnda särskilda propositionen rörande prisregleringen på jordbrukets område. För att bland annat förstärka resurserna för utvecklingsarbete rörande skördeskadeskyddet förordas en höjning av medelsanvisningen härtil med 650 000 kr.

Rationaliseringsverksamhet

Rationaliseringsverksamheten har under de senaste budgetåren tillförts kraftigt förstärkta resurser. Mot bakgrunden av det stora behovet av intensifierad rationalisering på jordbrukets område förordas även för nästa budgetår en avsevärd ökning av statens insatser härför.

Utvecklingen av de resurser som ställts eller förordas ställas till förfogande för bidrag och kreditgarantier framgår av följande sammanställning.

4 Statsverkspropositionen år 1965: Bil. 11: Jordbruksdepartementet

Ändamål

Fastställd ram
milj. kr.
1962/63 1963/64 1964/65 1965/66
(förslag)

Bidrag till

yttre rationalisering	3	6	6	6
inre rationalisering	12	15	15	16

Kreditgaranti för

yttre rationalisering	24	33	33	38
inre rationalisering	12	24	15	26
jordförvärvslån.....	24	30	24	30
driftslån	11	12	11	16

I fråga om kreditgarantiramarna föreslås senare denna dag en ökning i förhållande till vad som ursprungligen fastställts för innevarande budgetår med sammanlagt 27 milj. kr. Det sålunda till 110 milj. kr. ökade beloppet föreslås även för budgetåret 1965/66.

Under budgetåren 1962/63 och 1963/64 har jordfonden ökats med 71 milj. kr. Senare denna dag förordas att fonden på tilläggsstat för innevarande budgetår tillförs 10 milj. kr. I det följande framläggs förslag om ett ytterligare tillskott på 10 milj. kr. till fonden för nästa budgetår. Härefter kommer fonden att uppgå till 167 milj. kr. Detta innebär att fonden den 1 juli 1965 kommer att vara dubbelt så stor som vid utgången av budgetåret 1962/63.

Förslag framläggs om att de särskilda rationaliseringsinsatser, som nu görs i fråga om jordbruket i de fyra nordligaste länen, utvidgas till att även omfatta Värmlands, Kopparbergs och Gävleborgs län samt landskapet Dalsland. Vissa ändringar i bestämmelserna för det särskilda ekonomiska stödet vid dylika rationaliseringsinsatser förordas. Medelsanvisningen för ändamålet föreslås höjd med 2 milj. kr. till 6 milj. kr.

I fråga om den skogliga rationaliseringen föreslås, att utrymmet för statsbidrag under de tre anslagen Statens skogsförbättringsanslag, Vägbyggnader å skogar i enskild ägo och Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. ökas med sammanlagt 3,6 milj. kr. Förslag framläggs om ändrade regler för bidrag till byggande av skogsvägar. Bland annat förordas att statsbidrag till skogshuvudväg, som är av särskild betydelse ur fritidssynpunkt, skall kunna utgå med högst 70 procent eller, om synnerliga skäl föreligger, med högst 85 procent av byggnadskostnaderna. En förutsättning härför föreslås vara att vägen hålls öppen för trafik av allmänheten.

På trädgårdsnäringsens område förordas, att 100 000 kr. ställs till förfo-gande för upplysningsverksamhet genom ett särskilt samarbetsorgan mellan odlarna och handeln.

Det av 1960 års jordbruksutredning framlagda principförslaget rörande

organisationen av rationaliseringsorganen på jordbrukets, skogsbrukets och trädgårdsnäringens områden avses komma att behandlas i särskild proposition, som senare föreläggs 1965 års riksdag. Vissa förstärkningar av de personella resurserna för rationaliseringsverksamheten förordas dock för nästa budgetår. Således beräknas medel för statsbidrag till ytterligare tre ekonomikonsulenter vid hushållningssällskapen. Härefter kommer statsbidrag att utgå för sammanlagt 22 ekonomikonsulenter. För lantbruksnämnderna beräknas ökade medel till personal för täckdikningsverksamheten och till bi-trädespersonal.

Bland de åtgärder, som föreslås för att förstärka andra organ med rationaliseringsuppgifter, kan nämnas inrättandet av 35 nya tjänster inom lantmäteriväsendet.

För att främja fiskerinäringen föreslås att ramen för lån ur fiskerilånefonden höjs från 7 till 8 milj. kr.

Sammanfattningsvis innebär förslagen på driftbudgeten att resurserna för rationalisering ökar med 20,3 milj. kr. Anslagen för dessa ändamål stiger härigenom från 182,3 milj. kr. för innevarande budgetår till 202,6 milj. kr. för budgetåret 1965/66.

Forskning och undervisning

Verksamheten vid jordbrukets högskolor utgör ett viktigt led i strävandena att öka effektiviteten och konkurrenskraften hos de berörda näringarna. För nästa budgetår föreslås en ökning av resurserna för dessa högskolor med cirka 25 procent. Anslagsutvecklingen under de senaste åren framgår av följande uppställning.

	1962/63	Anslag, milj. kr.		1965/66 (förslag)
		1963/64	1964/65	
Lantbrukshögskolan	13,9	16,8	19,5	24,4
Skogshögskolan	7,6	9,5	11,0	13,7
Veterinärhögskolan	6,0	6,9	7,2	9,0 ¹
Summa	27,5	33,2	37,7	47,1

Upprustningen av lantbrukshögskolan avser dels att fullfölja 1961 års principbeslut, dels att möjliggöra en utveckling inom nya områden. Högskolan föreslås erhålla 20 nya tjänster för forskning, försöksverksamhet och undervisning, däribland en statsagronomtjänst vid en ny försöksavdelning i företagsekonomi. Vidare föreslås att en tjänst som statshortonom i växtpatologi på trädgårdsområdet inrättas. Tyngdpunkten i förstärkningarna hänför sig dock till ökning av utrustning och materiel för forskningen med sikte bland annat på att effektivare utnyttja befintlig personal samt till en fortsatt upprustning av försöksverksamheten. Sammanlagt uppgår ök-

¹ Beräknat belopp.

ningen av härav berörda anslag till 2,3 milj. kr. Från och med nästa budgetår avses modern databehandlingsteknik användas i ökad utsträckning för att rationalisera bearbetningen av det omfattande datamaterial, som framkommer inom försöksverksamheten. Nybyggnader för institutioner i växtpatologi och växtodling beräknas komma att påbörjas i år.

Årets förslag innebär för skogshögskolans del att 14 nya tjänster för forskning och undervisning, varav tre laboraturer, inrättas. I likhet med lantbrukshögskolan föreslås skogshögskolan erhålla ökade resurser för automatisk databehandling.

Särskild proposition med förslag till upprustning av den veterinärmedicinska forskningen och undervisningen m. m. avses föreläggas årets riksdag.

Förslag framläggs om vissa ändringar i organisationen och förvaltningen vid jordbrukets högskolor, varvid resurserna för planering och administration förstärks. Vidare inrättas en samarbetsnämnd i syfte att samordna den fortsatta utbyggnaden av högskolorna och främja samarbetet mellan dem.

De allmänna anslagen till forskningen på jordbrukets område avses att behandlas i en särskild proposition tillsammans med bland annat anslagen till övriga forskningsråd.

Yrkesutbildningen på jordbrukets område föreslås bli förstärkt på åtskilliga punkter. Sålunda begärs medel för en betydande ökning av kapaciteten för utbildningen av lantmästare vid Alnarpsinstitutet. Vidare framläggs förslag till omorganisation av mejeristutbildningen.

Sammanfattningsvis innebär förslagen att resurserna för forskning och undervisning inom jordbruksdepartementets verksamhetsområde ökas med 14,5 milj. kr. Medelsanvisningen för dessa ändamål uppgår enligt förslagen till sammanlagt 98,4 milj. kr.

Naturvård, service- och kontrollverksamhet m. m.

Årets förslag till ökning av de anslag som hänförs till detta område innebär en uppräknings med 8,3 milj. kr. Härav hänför sig 3,2 milj. kr. till ökning av ersättningen till statens allmänna fastighetsfond.

Statens naturvårdsnämnd föreslås få personalresurserna ökade från 16 till 21 befattningar. Ökad medelsanvisning förordas för att bestrida ersättningar åt markägare och kostnader för vård och förvaltning av vissa naturvårdsobjekt. Sammanlagt uppgår dessa ökningarna till 1,5 milj. kr. Till markförvärv för naturvårdsändamål förordas att 2,5 milj. kr. anvisas under kapitalbudgeten.

På veterinärväsendets område framläggs förslag att medel anvisas för utbildning av särskild personal för att avlasta besiktningsveterinärerna rutinmässiga arbetsuppgifter.

Vad i det föregående anförts kan beträffande driftbudgetanslagen sammanfattas i följande tablå (milj. kr.).

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ökning 1965/66
Prisreglering, subventioner m. m.	311,9	+ 2,6
Rationaliseringsverksamhet	182,3	+ 20,3
Forskning och undervisning	83,9	+ 14,5
Naturvård, service- och kontrollverksamhet m. m. ...	55,6	+ 8,3
Summa	633,7	+ 45,7

Sammanställning

Förändringarna inom jordbruksdepartementets verksamhetsområde i förhållande till riksstaten för budgetåret 1964/65 framgår vad gäller *driftbudgeten* av följande sammanställning.

	Anvisat 1964/65 (milj. kr.)	Förslag 1965/66 (milj. kr.)	Ökning eller minskning (milj. kr.)
A. Jordbruksdepartementet m. m.	3,9	4,6	+ 0,7
B. Lantbruksstyrelsen	5,1	5,9	+ 0,8
C. Lantbrukets rationalisering och befrämjande av dess produktion, m. m.	70,7	78,5	+ 7,8
D. Jordbruksprisreglering m. m. samt särskilt stöd åt vissa jordbrukare	296,6	297,6	+ 1,0
E. Vissa kontrollanstalter på jordbrukets områ- de m. m.	10,4	10,7	+ 0,3
F. Forskning och undervisning på jordbrukets och trädgårdsnäringens område	54,2	63,7	+ 9,5
G. Veterinärväsendet m. m.	29,6	34,0	+ 4,4
H. Skogsväsendet	70,6	79,1	+ 8,5
I. Lantmäteri- och kartväsendet	65,8	73,2	+ 7,4
J. Fiskeriväsendet m. m.	9,3	9,0	- 0,3
K. Naturvårdsverksamhet	3,6	5,3	+ 1,7
L. Lappväsendet m. m.	1,0	1,1	+ 0,1
M. Diverse	13,2	16,7	+ 3,5
Summa för driftbudgeten	634,0	679,4	+ 45,4

Motsvarande förändringar i fråga om *kapitalbudgeten* framgår av nedanstående tabell.

¹ Härli ingår ej 0,3 milj. kr. som överförs till annan huvudtitel.

8 Statsverkspropositionen år 1965: Bil. 11: Jordbruksdepartementet

	Anvisat 1964/65 (milj. kr.)	Förslag 1965/66 (milj. kr.)	Ökning eller minskning (milj. kr.)
<i>Statens affärsverksfonder</i>			
Domänverket	3,3	2,6	— 0,7
<i>Statens allmänna fastighetsfond</i>	8,1	2,6	— 5,5
<i>Statens utlåningsfonder</i>	4,4	3,1	— 1,3
<i>Fonden för låneunderstöd</i>	—	2,5	+ 2,5
<i>Fonden för förslag till statsverket</i>	0,3	0,2	— 0,1
<i>Diverse kapitalfonder</i>	—	10,0	+ 10,0
Summa för kapitalbudgeten	16,1	21,0	+ 4,9

DRIFTBUDGETEN

Nionde huvudtiteln

A. Jordbruksdepartementet m. m.

A 1. Jordbruksdepartementet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 766 000	1 726 473
1964/65	1 921 000	
1965/66 (förslag; beräknat belopp)	2 183 000	

För innevarande budgetår har till Jordbruksdepartementet: Avlöningar och Jordbruksdepartementet: Omkostnader anvisats förslagsanslag av 1 921 000 kr. respektive 140 000 kr. Vidare har till Kommittéer och utredningar genom sakkunniga och till Extra utgifter anvisats reservationsanslag av 1,3 milj. kr. respektive 200 000 kr.

Med hänvisning till vad chefen för justitiedepartementet tidigare denna dag anfört vid anmälan av anslaget Statsrådsberedningen: Avlöningar torde nu iirågavarande anslag i statsverkspropositionen böra uppföras endast med preliminära belopp. Jag föreslår att härvid beräknas till Jordbruksdepartementet: Avlöningar ett förslagsanslag av 2 183 000 kr., till Jordbruksdepartementet: Omkostnader ett förslagsanslag av 161 000 kr., till Kommittéer m. m. ett reservationsanslag av 1,5 milj. kr. samt till Extra utgifter ett reservationsanslag av 350 000 kr.

Under återopande av det anförda hemställer jag i förevarande sammanhang, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Jordbruksdepartementet: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 2 183 000 kr.

A 2. Jordbruksdepartementet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	128 000	134 342
1964/65	140 000	
1965/66 (förslag; beräknat belopp)	161 000	

10 Statsverkspropositionen år 1965: Bil. 11: Jordbruksdepartementet

Under återopande av vad jag anfört under punkten A 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Jordbruksdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 161 000 kr.

A 3. Lantbruksrepresentanter: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	157 000	176 544
1964/65	237 000	
1964/65 (förslag)	297 000	

Från anslaget skall bestridas avlöningar m. m. till en lantbruksrepresentant i Bonn, en vid den svenska delegationen hos EEC i Bryssel och en i Washington.

Med hänsyn till belastningen och till inträffade omräkningar av utlandstillägg m. m. bör anslaget uppräknas med 60 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för lantbruksrepresentanter, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	232 000
2. Ersättning till kostnader för förhyrning av bostäder, <i>förslagsvis</i>	65 000
	Summa kr. 297 000

b) till *Lantbruksrepresentanter: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 297 000 kr.

A 4. Lantbruksrepresentanter: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	32 000	27 436
1964/65	52 000	
1965/66 (förslag)	52 000	

Anslaget synes böra upptas med oförändrat 52 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbruksrepresentanter: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 52 000 kr.

A 5. Kommittéer m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1963/64	1 300 000	1 288 827	80 055
1964/65	1 300 000		
1965/66 (förslag; beräknat be- lopp)	1 500 000		

Under återopande av vad jag anført under punkten A 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kommittéer m. m.* för budgetåret 1965/66 beräkna ett reservationsanslag av 1 500 000 kr.

A 6. Extra utgifter

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1963/64	200 000	247 253	49 634
1964/65	200 000		
1965/66 (förslag; beräknat belopp)	350 000		

Under återopande av vad jag anført under punkten A 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Extra utgifter* för budgetåret 1965/66 beräkna ett reservationsanslag av 350 000 kr.

B. Lantbruksstyrelsen**B 1. Lantbruksstyrelsen: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	4 256 000	3 981 630
1964/65	4 411 000	
1965/66 (förslag)	5 089 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 948 000 kr.

	Ökning eller minskning
1. Personalförändringar	
a) Rationaliseringsavdelningen	
Tillfällig expertis	+ 92 664
b) Lantbruksavdelningen	
Tillfällig expertis	+ 41 772
2 byrådirektörer Ae 25 överflyttas till veterinärstyrelsen	— 83 544
Minskning med en förste byråinspektör Ao 23	— 37 680
c) Arbetsgruppen för översiktlig planering	
Tillfällig expertis	+ 83 544
d) Jordbrukets upplysningsnämnd	
Tillfällig assistent Ag 19	+ 30 648
1 kanslist Ag 9/Ag 15; minskning med en kontorist	+ 4 176
e) Administrativa byrån	
1 kanslist Ag 9/Ag 15	+ 22 488
1 kanslibiträde Ag 7	+ 16 488
1 expeditionsvakt Ag 7	+ 16 488
f) Gemensam personal	
Extra personal	+ 170 000
2. Medel till sakkunniga	+ 5 000
3. Löneomräkning	+ 585 956
	+ 948 000

M o t i v. Lantbruksstyrelsen belyser inledningsvis den inom jord- och skogsbruket pågående strukturuomvandlingen.

Under femårsperioden 1956—1961 minskade åkerarealen vid brukningsenheter med mer än två ha åker med inemot 200 000 ha eller med närmare

40 000 ha per år. Under samma tid har antalet brukningsenheter med mer än två ha åker minskat med ca 35 000 eller med 13 procent. Antalet yrkesverksamma i jordbruket minskade under tiden 1950—1960 med närmare 200 000. Under senare år har minskningen uppgått till 3—4 procent. Struktumvandlingen förutses under kommande år få ett än snabbare förlopp bl. a. beroende på jordbrukarnas åldersfördelning. Av samtliga brukare i landet var 1960 omkring 45 procent över 55 år och omkring 18 procent över 65 år.

Med hänsyn till denna utveckling är det enligt styrelsens mening av största vikt att verksamheten kan bedrivas effektivt även under tiden fram till dess att en ny organisation eventuellt har beslutats med anledning av de förslag 1960 års jordbruksutredning kan komma att framlägga. Efterfrågan på statligt stöd har ökat på ett sätt som gör förstärkning av de statliga och statsunderstödda lantbruksorganens resurser nödvändig. Styrelsen har därför ansett sig böra utan avvaktan på jordbruksutredningens förslag framlägga förslag om provisorisk förstärkning av organens resurser. I huvudsak innebär förslagen förstärkning av den tillgängliga expertisen samt en betydande ökning av biträdespersonalen.

På grund av den snabba utvecklingen inom jord- och skogsbruket har det varit nödvändigt att intensifiera utvecklingsplaneringen för att få ett realistiskt underlag för länsorganens insatser i fråga om inköbspolitik, investeringsstöd, rådgivning m. m. Detta arbete sker väsentligen ute i länsorganen. Lantbruksstyrelsens insatser ligger främst i att åstadkomma en enhetlig uppläggning av planeringsarbetet samt ett enhetligt tidsprogram, som gör det möjligt att sammanställa länsbedömningar till riksbedömningar. Dessa riksbedömningar används bl. a. vid fördelningen av resurserna för att bästa möjliga utbyte skall erhållas.

För att strukturrationaliseringen skall få avsedd effekt måste den följas upp genom rådgivning till berörda jordbrukare. Väsentligen måste denna rådgivning inriktas på de företagsekonomiska och driftsekonomiska områdena. Rådgivningen ställer stora krav på personella resurser, främst på det företagsekonomiska området, där i vissa län kvalificerade rådgivare saknas. Den har även framkallat behov av ökad central ledning och service för länsorganen. Detta behov markeras av delvis ändrad inriktning av rådgivningen samt av att allt större vikt läggs på företagsplaneringen.

Under budgetåret 1963/64 har inom lantbruksstyrelsen påbörjats en utredning för att kartlägga hushållningssällskapens arbetsuppgifter, organisation m. m. Avsikten med utredningen är att få en förbättrad överblick över sällskapens verksamhet och ökad kännedom om hur deras olika befattningshavare utnyttjas. Utredningen syftar även till en effektivisering av verksamheten och har — ehuru ännu långtifrån slutförd — redan avsatt resultat av värde för ledningen av verksamheten och bedömningen av dess behov av resurser.

1 a). Inom styrelsen finns inte någon befattningshavare med speciell in-

sikt i jordbrukets maskinfrågor. Den starka utvecklingen på området gör det i hög grad angeläget att sådan expertis snarast knyts till styrelsen. Befattningshavaren, som skall betjäna hela verket, bör placeras på byrån för inre rationalisering.

För att handlägga skogliga ärenden finns inom byrån för yttre rationalisering en skoglig avdelning, som består av en avdelningsdirektör och två byrådirektörer. Byrådirektörerna är stationerade i Umeå och Härnösand. Den skogliga verksamheten i södra Sverige har under senare år ökat starkt. För att tillgodose lantbruksnämndernas behov av expertis i skogliga frågor finner styrelsen angeläget, att medel anvisas för att anställa ytterligare en jägmästare, som styrelsen avser att placera i Växjö.

1 b). Renärendena har fått sådan omfattning att förstärkning av personalen visat sig nödvändig. Kungl. Maj:t har den 29 maj 1964 ställt högst 40 000 kr. till förfogande av vissa under statens lappfond redovisade medel för att arvodesanställa en befattningshavare. För budgetåret 1965/66 bör medel för ändamålet beräknas under styrelsens avlönings- och omkostnadsanslag.

Lantbruksstyrelsen och veterinärstyrelsen har i särskild skrivelse föreslagit att tillsynen över efterlevnaden av mejeristadgan skall överflyttas från lantbruksstyrelsen till veterinärstyrelsen fr. o. m. den 1 juli 1965. Därvid bör två byrådirektörstjänster i Ae 25 överföras från lantbruksstyrelsen till veterinärstyrelsen. Samtidigt bör en vakant byråinspektörstjänst i Ao 23, som jämväl varit avsedd för handläggning av mejeriärenden, indras.

1 c). Utrednings- och planeringsverksamheten rörande jord- och skogsbrukets strukturanpassning har fortlöpande ökat. En särskild arbetsgrupp för översiktlig planering har bildats inom styrelsen fr. o. m. den 1 juli 1963. Arbetsgruppen har till uppgift att verkställa översiktliga utredningar åt styrelsen och att biträda styrelsen underställda organ vid genomförande av utredningar och planeringar som erfordras för deras verksamhet. Under ledning av gruppen pågår f. n. utredningar i sju län och det beräknas att inom de närmaste fem åren motsvarande arbete kommer att igångsättas i ytterligare 10—15 län. För att tillmötesgå den ökade efterfrågan på service bör gruppen förstärkas med företagsekonomisk och markanvändningsexpertis.

1 d). Den snabba tekniska och ekonomiska utvecklingen inom jord- och skogsbruket ställer ökade krav på den informations- och kontaktverksamhet jordbrukets upplysningsnämnd utövar. Det växande behovet av att integrera olika rådgivningsinsatser, så att dessa inpassas i en helhetsbild för de företag åtgärderna gäller, ökar anspråken på det informationsmaterial, som det åligger nämnden att sprida. Mot bakgrunden härav har såväl nämndens litteraturtjänst som spridningen av upplysningsmaterial aktiverats. För att verksamheten skall kunna fullföljas bör personalen förstärkas.

1 e). Den ökande verksamheten inom styrelsen har medfört större belastning särskilt på den kamerala sektionen. För att arbetsuppgifterna skall kunna fullgöras på betryggande sätt behöver personalen förstärkas med en kanslist och ett kanslibitråde. Av skäl, som bl. a. hänger samman med styrelsens flyttning till Solna, behöver ytterligare en expeditionsvakt anställas.

1 f). Personalen har under senare år förstärkts med ett stort antal kvalificerade befattningshavare utan motsvarande förstärkning av den administrativa personalen. Därjämte har utredningsverksamheten inom styrelsen tilltagit kraftigt. Detta har medfört ett kraftigt ökat behov av arbetskraft för biträdesarbete och ställt ökade krav på befintlig administrativ personal.

För att fullgöra arbetsuppgifter av administrativ natur har styrelsen återanställt vissa pensionsavgångna tjänstemän. Det är av vikt att denna anordning kan bibehållas jämväl under nästa budgetår. Härför erfordras 50 000 kr. Behov av ytterligare biträdespersonal föreligger inom de flesta av verkets arbetsenheter. Styrelsen föreslår därför att 120 000 kr. anvisas för att anställa en kontorist, två kanslibiträden, fyra kontorsbiträden och ett kontorsbud.

2. Av posten är ett belopp av 54 000 kr. avsett för avlöningar och omkostnader till en expert för utvecklingsarbete. Med hänsyn till lönehöjningar och övrig kostnadsstegring bör beloppet uppräknas med 5 000 kr.

I särskild skrivelse den 12 december 1963 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att tjänsteman vid lantbruksnämnd och hushållningssällskap, som kallas in att tjänstgöra vid lantbruksstyrelsen, skall åtnjuta särskild ersättning med 300 kr. per månad.

Departementschefen

Den 12 november 1964 har 1960 års jordbruksutredning avlämnat betänkande (SOU 1964: 55) med förslag rörande organisationen av rationaliseringsverksamheten på jordbrukets, skogsbrukets och trädgårdsnäringens områden. I fråga om dessa förslag avser jag att återkomma till Kungl. Maj:t i sådan tid att proposition rörande principbeslut i ämnet såvitt möjligt skall kunna framläggas senare under riksdagens vårsession.

Ehuru utredningens förslag avser genomgripande ändringar i bland annat lantbruksstyrelsens organisation, anser jag på de skäl styrelsen anfört att även för nästa budgetår vissa begränsade förstärkningar av styrelsens resurser bör ske. Med hänsyn härtill föreslår jag, att 41 800 kr. ställs till styrelsens förfogande för att anställa ytterligare tillfällig expertis vid arbetsgruppen för översiktlig planering. Vidare bör anslagsposten till ersättningar till sakkunniga räknas upp med 5 000 kr. Dessutom bör medel beräknas för en kanslisttjänst i reglerad befordringsgång, som avses

för den administrativa byrån. Härjämte tillstyrker jag styrelsens förslag om ytterligare medel för extra personal i den mån att jag för detta ändamål förordar en anslagsökning av 100 000 kr. I detta sammanhang bör även beräknas medel för den lönegradsförändring, som chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor. Vad jag nu förordat föranleder en sammanlagd kostnadsökning av 171 000 kr.

Från anslaget bör, såsom lantbruksstyrelsen yrkat, bestridas kostnaden, 41 800 kr., för den expertis för renärenden, som med anlitan av medel ur statens lappfond ställts till förfogande för styrelsen. I anledning av de förslag rörande handläggningen av ärenden angående mejeriinspektionen, som jag kommer att förordas under punkten G 1 i det följande, bör två byrådirektörstjänster i Ae 25 avföras från lantbruksstyrelsens personalförteckning. Samtidigt bör en vakant tjänst som förste byråinspektör i Ao 23 indras. Till följd av löneomräkning bör anslaget höjas med 586 000 kr. Styrelsens övriga, i det föregående ej särskilt behandlade yrkanden kan jag inte tillstyrka.

Anslaget torde böra uppföras med (4 411 000 + 678 000) 5 089 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de ändringar i personalförteckningen för lantbruksstyrelsen som föranleds av vad jag föreslagit i det föregående

b) godkänna följande avlöningsstat för lantbruksstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 279 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	33 000
3. Ersättningar till sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	80 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	2 020 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 677 000
Summa kr. 5 089 000	

c) till *Lantbruksstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 5 089 000 kr.

B 2. Lantbruksstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	578 000	886 743
1964/65	626 000	
1965/66 (förslag)	789 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 145 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	
		Mynd.	Dep:t
1. Sjukvård m. m.	11 000	— 2 000	— 2 000
2. Reseersättningar	245 000	+ 45 000	+ 16 000
3. Expenser: Övriga expenser	216 500	+ 101 000	+ 49 000
4. Upplysningsverksamhet	124 000	+ 1 000	—
5. Kostnader för viss informationsverk- samhet	—	—	+ 100 000
		+ 145 000	+ 163 000

I särskild skrivelse har *jordbrukets upplysningsnämnd* hemställt om 100 000 kr. för att framställa en upplysningsfilm om de kemiska bekämpningsmedlens användning inom jordbruket och trädgårdsnäringen.

Framställningen biträds av *Jordbrukets forskningsråd*. 1964 års *naturresursutredning* är däremot inte nu beredd tillstyrka densamma.

Departementschefen

Statens insatser på lantbrukets område är omfattande och sker i ett stort antal former. Det är enligt min mening angeläget att staten informerar allmänheten om dessa insatser. I detta syfte har inom jordbruksdepartementet och lantbruksstyrelsen utarbetats en tryckt informationsskrift om svenskt lantbruk. Vidare har bland andra lantbruksstyrelsen, skogsstyrelsen och lantmäteristylelsen vid utställningar redovisat statens medverkan på vissa områden inom jordbruket och skogsbruket. Ytterligare behov av sådan informationsverksamhet föreligger. Det kan bland annat nämnas att styrelsen för lantbrukshögskolan för nästa budgetår hemställt om medel för sådant ändamål. Mot bakgrunden härav förordar jag, att för nästa budgetår beräknas 100 000 kr. för att täcka kostnaderna för att framställa material m. m. för informationsverksamhet rörande verksamheten inom jordbruksdepartementets område. Beloppet bör disponeras enligt Kungl. Maj:ts bestämmande i varje särskilt fall.

Några medel till den av jordbrukets upplysningsnämnd föreslagna upplysningsfilmen om de kemiska bekämpningsmedlen anser jag mig inte nu böra beräkna.

Med hänvisning till vad jag sålunda föreslagit och till beräkningen i den föregående sammanställningen förordar jag, att anslaget upptas med

18 Statsverkspropositionen år 1965: Bil. 11: Jordbruksdepartementet

(626 000 + 163 000) 789 000 kr. Jag har därvid inräknat 19 000 kr. för engångsanskaffning av kontorsutrustning. Av anslaget bör 5 000 kr. beräknas för internordiska resor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Lantbruksstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 789 000 kr.

C. Lantbrukets rationalisering och befrämjande av dess produktion, m. m.

C 1. Lantbruksnämnderna: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	13 652 000	15 307 108
1964/65	15 618 000	
1965/66 (förslag)	17 543 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 2 576 000 kr.

	Ökning
1. <i>Personalförändringar</i>	
a) Tillfällig förstärkning av den byggnadstekniska personalen ..	+ 146 760
b) Tillfällig förstärkning av assistentpersonal med agrar utbildning	+ 191 136
c) Tillfällig förstärkning av den skogliga personalen	+ 133 140
d) 10 kanslister Ag 9/Ag 15	+ 107 280
e) Tillfällig förstärkning av kontorspersonalen i övrigt	+ 233 460
2. <i>Arvoden till ordsombuden</i>	+ 100 000
3. <i>Ersättningar till sakkunniga</i>	+ 65 000
4. <i>Löneomräkningar</i>	+ 1 599 224
	<u>+ 2 576 000</u>

Motiv. 1 a). För byggnadsteknisk expertis har för innevarande budgetår anvisats 150 000 kr., som styrelsen använt för att anställa sex byggnadstekniker. Såsom styrelsen anført i 1963 års anslagsframställning behövs emellertid en förstärkning med ytterligare fyra befattningshavare. Kostnaden härför jämte erforderlig arvodeshöjning till följd av 1964 års löneförhandlingar beräknas till 146 760 kr.

1 b). Nuvarande årliga täckdikning motsvarar endast vad som erfordras för att vidmakthålla den redan täckdikade arealen. Med hänsyn till att väl täckdikade fält är en grundförutsättning för effektiv och lönsam jordbruksproduktion är det angeläget att täckdikningsverksamheten utökas väsentligt. För att de mest trängande behoven skall kunna tillgodoses erfordras medel för att anställa minst åtta befattningshavare med lön enligt lönegrad A 15.

1 c). Lantbruksnämndernas inköp av skogsmark har fördubblats under de senaste tre åren. En förstärkning av den skogliga personalen under de närmaste åren är därför ofrånkomlig. Av olika skäl — rekryteringsläget, lokalresurser, tillgång på biträdespersonal m. m. — bör denna nu begränsas till fem befattningshavare.

1 d). Intensifieringen av rationaliseringsverksamheten gör det nödvändigt att ta till vara alla möjligheter att överföra arbetsuppgifter från den fältarbetande personalen till kontorspersonal. Kanslist behövs i princip vid varje nämnd. Fr. o. m. den 1 januari 1965 har fem kanslisttjänster inrättats. Ytterligare tio sådana tjänster bör inrättas fr. o. m. den 1 januari 1966.

1 e). En undersökning av behovet av ytterligare biträdespersonal visar att en förstärkning med 33 befattningshavare enligt nämndernas mening skulle vara erforderlig. Till en del hänger behovet samman med de koncentrerade rationaliseringsinsatserna i Norrland och Kopparbergs län. Här för synes särskilt anvisade medel böra anlitas. I övrigt bör medel anvisas för att avlöna ytterligare minst 15 biträden.

2. Nu gällande arvoden till ortsombuden fastställdes av 1961 års riksdag (prop. 1961: 1, bil. 11, s. 17). Med hänsyn till därefter inträdda löne- och kostnadsstegringar föreslår styrelsen, att årsarvudet ökas från i genomsnitt 200 kr. till i genomsnitt 250 kr. samt dagarvudet från 27 till 36 kr. Ersättningen för varje särskilt ärende, som nu utgår med 9 kr., bör däremot tills vidare bibehållas oförändrad. Den nuvarande begränsningen till högst 27 kr. för en och samma dag bör dock ändras till högst 36 kr.

3. Fr. o. m. budgetåret 1962/63 har under anslagsposten Ersättningar till sakkunniga anvisats medel för avlöningar och omkostnader för två jägmästare och tre skogsmästare samt för 15 fältarbetande tjänstemän såsom förstärkning för att genomföra den av 1963 års riksdag beslutade intensifieringen av rationaliseringsverksamheten. Med hänsyn till löne- och omkostnadsstegringar bör posten uppräknas med 65 000 kr.

Departementschefen

Såsom jag berört under punkten B 1 föreslår 1960 års jordbruksutredning organisationsändringar i fråga om både lantbruksnämnder och hus hållningssällskap. Enligt min mening bör med hänsyn härtill endast vissa begränsade förstärkningar av lantbruksnämndernas resurser ske nu.

Väl tackdikade fält är en förutsättning för lönsam jordbruksproduktion. Jag föreslår därför, att anslaget höjs med 96 000 kr. för att tillfälligt anställa ytterligare personal för nämndernas befattning med tackdikningen. Jag tillstyrker också att på grund av inträffade löneökningar medelsanvisningen för tillfällig byggnadsteknisk personal räknas upp med 30 000 kr. Av samma skäl bör för ersättningar till sakkunniga beräknas ytterligare 65 000 kr.

I anledning av lantbruksstyrelsens förslag beträffande arvoden till orts-

ombuden föreslår jag, att anslaget tillförs 34 000 kr. för att utrymme skall finnas för viss uppräkningsbelopp. Det ankommer på Kungl. Maj:t att ändra ersättningsbeloppen. Jag förordar vidare, att anslaget höjs med 100 000 kr. för att tillfälligt förstärka kontorspersonalen.

De i det föregående framlagda förslagen föranleder en sammanlagd kostnadsökning av 325 000 kr. Vidare bör anslaget uppräknas med 1,6 milj. kr. på grund av löneomräkning. Styrelsens övriga, i det föregående ej särskilt behandlade yrkanden kan jag inte tillstyrka.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (15 618 000 + 1 925 000) 17 543 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för lantbruksnämnderna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	5 079 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	227 000
3. Arvoden till ortsombuden, <i>förslagsvis</i>	390 000
4. Ersättning till täckdiknings- och cementeringsförmän, <i>förslagsvis</i>	100 000
5. Ersättningar till sakkunniga m. m., <i>förslagsvis</i>	682 000
6. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	5 305 000
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	5 760 000
Summa kr. 17 543 000	

b) till Lantbruksnämnderna: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 17 543 000 kr.

C 2. Lantbruksnämnderna: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	3 180 000	3 292 295
1964/65	3 670 000	
1965/66 (förslag)	4 077 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 700 000 kr.

22 Statsverkspropositionen år 1965: Bil. 11: Jordbruksdepartementet

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66 Mynd.	Dep:t
1. Reseersättningar	2 560 000	+ 264 000	+ 150 000
2. Expenser			
a) Anskaffning av instrument och annan fältutrustning	50 000	+ 30 000	+ 20 000
b) Övriga expenser	917 000	+ 401 000	+ 232 000
3. Kostnader i samband med projekteringsverksamheten	65 000	+ 5 000	+ 5 000
		+ 700 000	+ 407 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen torde anslaget böra uppföras med 4 077 000 kr. Jag har därvid inräknat 15 000 kr. för engångsanskaffning av kontorsutrustning samt 150 000 kr. för att täcka flyttningskostnader för tre lantbruksnämnder. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbruksnämnderna: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 4 077 000 kr.

C 3. Bidrag till hushållningssällskapen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	11 339 000	10 706 983
1964/65	11 523 000	
1965/66 (förslag)	12 886 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 1 625 000 kr.

	Ökning
1. Personalförändringar	
10 kanslisters Ag 9/Ag 15	+ 107 280
2. Tjänsteförändringar	
Vissa arvodesfrågor	+ 381 828
3. Löneomräkning	+ 1 135 892
	+ 1 625 000

Motiv. 1. Hushållningssällskapens konsulenter saknar i stor utsträckning kvalificerad biträdeshjälp, varför en stor del av deras tid upptas av rutinmässiga göromål till men för en effektiv rådgivnings- och upplysningsverksamhet. Styrelsen anser därför att kanslisttjänster till en början bör inrättas vid tio sällskap fr. o. m. den 1 januari 1966. Kanslisternas främsta

uppgift skulle vara att biträda konsulenterna vid planeringen av kursverksamheten. Motsvarande antal tjänster som kontorist i Ao 9 bör inte återbesättas vid nuvarande innehavares avgång.

2. Det är enligt styrelsens mening synnerligen angeläget att varje hushållningssällskap har ekonomikonsulent för rådgivning i företagsekonomiska frågor samt för biträde åt lantbruksnämnden i dess kalkyl- och planeringsverksamhet. För innevarande budgetår utgår statsbidrag till avlöning av 19 ekonomikonsulenter med belopp motsvarande lön enligt lönegrad A 23. Styrelsen föreslår, att bidrag skall utgå till avlöning av 25 ekonomikonsulenter med belopp motsvarande lön enligt lönegrad A 25.

I skrift den 29 september 1964 anholder *Hushållningssällskapens förbund* dels att varje hushållningssällskap tilldelas ekonomikonsulent, dels att statsbidraget för att anställa ekonomikonsulent uppräknas till att motsvara lön enligt lönegrad A 25.

Departementschefen

Av central betydelse för rationaliseringsverksamheten inom jordbruket är rådgivning i företagsekonomiska frågor. På de skäl lantbruksstyrelsen anfört föreslår jag därför att medel beräknas för bidrag till ytterligare tre befattningar för ekonomikonsulenter. Härigenom kommer statsbidrag att utgå till sammanlagt 22 sådana befattningar. Jag biträder vidare styrelsens förslag, att bidraget, som nu motsvarar lönen enligt lönegrad A 23, beräknas efter lönegrad A 25. Såsom villkor för att hushållningssällskap skall erhålla bidrag till befattning som ekonomikonsulent bör alltjämt gälla att befattningshavaren enligt lantbruksstyrelsens närmare bestämmande även skall biträda vederbörande lantbruksnämnd. Dessa förslag leder till att anslaget behöver uppräknas med 228 000 kr.

Härjämte bör anslaget höjas med 1 135 000 kr. på grund av löneomräkning. Förslaget att inrätta kanslistjänster vid hushållningssällskapen kan jag inte tillstyrka.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (11 523 000 + 1 363 000) 12 886 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för hushållningssällskapsorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	6 833 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	889 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	323 000

4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4 080 000
5. ATP-avgifter, <i>förslagsvis</i>	646 000
6. Arbetsgivaravgifter till sjuk- och moder- skapsförsäkringen, <i>förslagsvis</i>	115 000
Summa kr. 12 886 000	

b) till *Bidrag till hushållningssällskapen: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 12 886 000 kr.

C 4. Bidrag till hushållningssällskapen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1963/64	5 785 000	5 823 995	72 731
1964/65	6 000 000		
1965/66 (förslag)	6 350 000		

A. *Lantbruksstyrelsen* föreslår, att det för bidrag till hushållningssällskapens omkostnader avsedda beloppet ökas med 2 067 000 kr.

	Disponerat 1964/65	Yrkad ändring 1965/66
1. För utbetalning av ersättning för driftsintrång å demonstrationsgård	30 000	+ 30 000
2. Kostnader för årsmöten och förvaltningsutskottssammanträden	250 000	+ 50 000
3. Avlöning av viss icke-personalförtecknad personal	1 041 300	+ 1 300 000
4. Rese- och traktamentskostnader	1 880 200	+ 273 600
5. Hyreskostnader	401 900	+ 90 950
6. Expenskostnader	641 700	+ 152 450
7. För särskilda åtgärder	1 399 900	+ 170 000
	5 645 000	+ 2 067 000

B. *Styrelsen för lantbrukshögskolan* föreslår, att det för bidrag till hushållningssällskapens försöksverksamhet m. m. avsedda beloppet ökas med 300 000 kr.

Motiv. A 1. Ökningen möjliggör skälig ersättning för driftsintrång samt insamling och bearbetning av tekniska och ekonomiska data.

2. Uppräkningen är en följd av höjda resekostnadsersättningar och sammanträdesarvoden.

3. Beloppet för innevarande budgetår avser lön motsvarande löneklass A 15 till 37 instruktörer och motsvarande löneklass A 7 till 25 kontorsbiträden.

Styrelsen anser att en förstärkning av antalet instruktörer skulle göra rådgivningsorganisationen effektivare. Under anslagsposten bör därför beräknas medel för 52 instruktörer med lön enligt lönegrad A 15, löneklass 17. Med hänsyn till att styrelsen föreslår att från anslaget till bidrag till jordbrukets rationalisering överflyttas medel motsvarande lön för fem instruktörer blir den verkliga förstärkningen tio instruktörer. Då förstärkningen av rådgivningspersonalen ännu inte följts av motsvarande ökning av biträdespersonalen föreslår styrelsen att medel beräknas för 55 biträden med lön enligt lönegrad A 7, löneklass 9. Förslaget medför ett ökat medelsbehov med 790 500 kr. för löner och 143 600 kr. för arbetsgivaravgifter till pension m. m. Styrelsen föreslår vidare att anslagsposten uppräknas med 365 900 kr. för att bekosta motsvarande arbetsgivaravgifter för den personal, som redan nu avlönas med medel ur posten.

4. Ökningen motiveras av höjda resekostnadsersättningar vid tjänsteresa med egen bil och höjda kostnader för järnvägsresor. Styrelsen beräknar vidare medel för ekonomikonsulenternas och de föreslagna instruktörernas resor och traktamenten.

5. Uppräkningen motiveras med att hyrorna stigit och med att medel erfordras för att täcka de hyreskostnader som följer av att sällskapen anställt ekonomikonsulenter och av att antalet instruktörer ökas.

6. Som motiv för ökningen anförs, att expensmedel bör beräknas även för ekonomikonsulenterna och de föreslagna instruktörerna samt att kostnaderna för expenser beräknas ha stigit med ca 10 procent.

7. Dessa medel tas till stor del i anspråk för sällskapens andel i kostnader för verksamhet som författningsenligt åligger dem. Då medlen till stor del används till löner och resor, anser styrelsen att beloppet bör anpassas till kostnadsutvecklingen.

B. Nu utgående ersättningar till hushållningssällskapen uppgår i genomsnitt till 105 kr. per försök. Verkliga kostnaden beräknas till i genomsnitt 500 kr. per försök. Enligt högskolestyrelsens mening kan antalet försök minskas i viss mån. För att få en jämn fördelning av försöken bör dock ersättningarna höjas avsevärt. Styrelsen föreslår därför, att 500 000 kr. anvisas för detta ändamål och 155 000 kr. för att täcka kostnaderna för analyser m. m.

I skrifter den 29 september 1964 anholder *Hushållningssällskapens förbund* dels om ökning av biträdespersonalen med 40 tjänster, dels om uppräkning av anslagsposten för bidrag till hushållningssällskapens försöksverksamhet med 300 000 kr. och av anslagsposten för bidrag till hushållningssällskapens omkostnader i övrigt med 1 155 000 kr.

Departementschefen

I avvaktan på ställningstagandet till 1960 års jordbruksutrednings förslag rörande bland annat hushållningssällskapen är jag inte beredd till-

26 Statsverkspropositionen år 1965: Bil. 11: Jordbruksdepartementet

styrka någon höjning av anslaget i syfte att täcka kostnader för att anställa ytterligare instruktörs- och biträdespersonal. I likhet med lantbruksstyrelsen anser jag, att anslaget bör höjas med 50 000 kr. till följd av ökade kostnader för årsmöten och förvaltningsutskottens sammanträden. Därjämte bör till hushållningssällskapens allmänna omkostnader beräknas ytterligare 300 000 kr.

Den av styrelsen för lantbrukshögskolan föreslagna ökningen av statsbidraget till hushållningssällskapens egen försöksverksamhet kan jag inte tillstyrka. Även denna verksamhet berörs nämligen av jordbruksutredningens förslag. För ändamålet bör alltså beräknas oförändrat 355 000 kr.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (6 000 000 + 350 000) 6 350 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till hushållningssällskapen: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 6 350 000 kr.

C 5. Utbildningskurser för viss personal vid lantbruksnämnder och hushållningssällskap

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1963/64	75 000	80 318	13 860
1964/65	75 000		
1965/66 (förslag)	82 000		

Lantbruksstyrelsen föreslår,

1. att anslaget ökas med 19 000 kr.
2. att styrelsen bemyndigas att i mån av utrymme och utan avgift medta representanter för jordbrukets föreningsrörelse i fortbildningskurser.

M o t i v. 1. En ökning med 7 000 kr. motiveras med höjda kostnader för arvoden till föredragshållare, för reseersättningar och för kursmateriel. Styrelsen förordar vidare att en tre veckors kurs i journalistik för lantbruksutbildad personal kommer till stånd. För att täcka undervisningskostnaderna och kostnaderna för kursdeltagare erfordras 12 000 kr.

2. Som ett led i planeringen av rådgivningsverksamheten i det s. k. riksrådgivningsprogrammet har inletts samarbete med bl. a. jordbrukets föreningsrörelse. Därvid har framkommit önskemål om att anställda inom föreningsrörelsen i viss utsträckning skulle beredas plats i av styrelsen anordnade fortbildningskurser. I första hand har därvid avsetts tjänstemän som sysslar med information och rådgivning i fackfrågor till övriga anställda eller till jordbrukare.

Departementschefen

Lantbruksstyrelsens förslag kan jag biträda såtillvida, att jag förordar att anslaget räknas upp med 7 000 kr. på grund av inträffade merkostnader för arvoden till föredragshållare, reseersättningar och kursmateriel.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (75 000 + 7 000) 82 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbildningskurser för viss personal vid lantbruksnämnder och hushållningssällskap* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 82 000 kr.

C 6. Kursverksamhet för jordbrukets rationalisering m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	3 110 000	2 998 155
1964/65	3 268 000	
1965/66 (förslag)	3 661 000	

A. Lantbruksstyrelsen föreslår,

att anslaget i vad det avser kursverksamhet och framställning av film och bildserier uppräknas med 240 000 kr. samt

att utbildningsbidrag vid kurs för särskilt antagna elever ändras från minst sex dagar till minst fem dagar.

	Anvisat 1964/65	Av styrelsen föreslagen ändring 1965/66
1. Kursverksamhet	2 348 000	+ 215 000
2. Framställning av undervisningsfilm och bildserier ...	75 000	+ 25 000
	2 423 000	+ 240 000

B. Styrelsen för lantbrukshögskolan hemställer, att anslaget i vad det avser specialrådgivningen ökas med 338 000 kr.

M o t i v. A 1. Lantbruksstyrelsen har i riksrådgivningsprogrammet framhållit vikten och behovet av ökad rådgivning i företagsplanering. Styrelsens beräkningar visar, att företagsplaneringen fått allt större utrymme. Från budgetåret 1963/64 till budgetåret 1964/65 kommer således kursverksamheten på det företagsekonomiska området att öka märkbart medan grenarna hem, hushåll och trädgård minskar. Fortfarande föreligger intresse för att anordna särskilda lantarbetarkurser och medelsbehovet för dessa kurser kan beräknas bli lika stort budgetåret 1965/66 som innevarande budgetår. Ökningen av rådgivningspersonalen liksom lantbruksnämndernas allt större medverkan i kursverksamheten anser styrelsen motivera att an-

slaget höjs med 100 000 kr. Beslutade höjningar av lärararvoden och reseersättningar ökar kostnaderna med 50 000 kr. samt höjda ersättningar för resa med egen bil och höjda biljettpriser med 5 000 kr.

F. n. kan till deltagare i muntlig kurs för särskilt antagna elever med längre varaktighet än fem undervisningsdagar samt till deltagare i den muntliga delen av ämneskurs med kombinerad skriftlig och muntlig undervisning utgå traktamentsstipendium med 5 kr. om dagen, under förutsättning att vederbörande under kursen inte kan vistas i sitt hem. Beloppet har varit oförändrat sedan 1955. Höjda kostnader för kost och logi vid skolor och kursgårdar motiverar en uppräknings från 5 till 8 kr. Övergången till femdagarsvecka i förvaltning, näringsliv och på försök även inom skolverksamheten kräver att bestämmelserna om minsta längd för kurserna anpassas härefter. Styrelsen anser därför att stipendier och reseersättningar skall kunna utgå till deltagare i kurs för särskilt antagna elever med längre varaktighet än fyra dagar. Inga större ändringar i kostnaderna förutses till följd härav. Ökningen av traktamentsstipendiet beräknas höja medelsbehovet med 60 000 kr.

2. Föreningen Skogs- och lantbruksfilm anholder om statsbidrag med 250 000 kr. för att framställa undervisningsfilm och bildserier. För att föreningen bättre skall kunna tillgodose behovet av aktuella undervisningsfilmer m. m. föreslår lantbruksstyrelsen, att anslaget uppräknas med 25 000 kr.

B. Specialrådgivningen har till huvuduppgift att vara ett kontaktorgan mellan forskning och rådgivning. Kontakt med rådgivningen i fält upprätthålls bl. a. genom samarbete med konsulenter och lärare, publikations- och kursverksamhet m. m.

Högskolestyrelsens förslag till ökad medelsanvisning är följande.

	Ökning eller minskning
1. 1 specialrådgivare för pris- och marknadsfrågor	+ 70 000
2. 1 specialrådgivare i växtnäringslära	+ 70 000
3. 1 specialrådgivare i svinskötsel	+ 70 000
4. Korttidstjänstgöring av konsulenter	+ 20 000
5. Ökade lönekostnader, lönerreglering m. m.	+ 132 000
6. Avgår intrångsersättning till studielantbruk	— 24 000
	+ 338 000

1. I den kalkylering, som skall utföras till ledning för statliga rationaliseringsåtgärder och i det rådgivningsarbete, som ekonomikonsulenter m. fl. bedriver, har valet av prisantaganden och bedömningen av avsättningsförhållandena stort inflytande på ställningstagandena. Det är angeläget att det finns tillgång till ett rikligt och korrekt statistiskt material rörande pris- och marknadsförhållandena och till bedömningar av de framtida utvecklingstendenserna.

2. Reglering av grödornas växtnäringsstillgång ligger i mycket hög grad

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (3 268 000 + 393 000) 3 661 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kursverksamhet för jordbrukets rationalisering m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 3 661 000 kr.

C 7. Bidrag till jordbrukets rationalisering, m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	18 500 000	14 570 212
1964/65	18 000 000	
1965/66 (förslag)	20 000 000	
	Bidagsram för yttre och inre rationalisering	Beviljade bidrag, m. m.
1963/64	21 000 000	17 814 000
1964/65	21 000 000	
1965/66 (förslag)	22 000 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår,

1. att anslaget ökas med 3 milj. kr.,
2. att den ram inom vilken bidrag skall få beviljas för yttre och inre rationaliseringsåtgärder fastställs till oförändrat 21 milj. kr.,
3. att av anslaget skall få disponeras 410 000 kr. för intensifierad rådgivning till jordbrukare,
4. att av anslaget skall få tas i anspråk medel för speciella ändamål i samma utsträckning som innevarande budgetår.

Motiv. 1. För utbetalning av tidigare beviljade rationaliseringsbidrag och för övriga utgiftsändamål erfordras — utöver de vinstmedel som inflyter i samband med försäljning av jordfondsfastigheter — 21 milj. kr.

2. Styrelsen beräknar att de för innevarande budgetår gällande ramarna för bidrag till yttre och inre rationalisering av 6 milj. kr. resp. 15 milj. kr. skall kunna behållas oförändrade för budgetåret 1965/66. Möjlighet lör liksom förut finnas för Kungl. Maj:t att, om förhållandena så motiverar, jämka fördelningen mellan de båda ramarna. Lantbruksstyrelsen har senare framlagt vissa förslag som berör ifrågavarande bidagsramar. Förslagen redovisas under anslaget Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m. p. 1.

3. Under anslagsposten har för innevarande budgetår upptagits 410 000 kr. för intensifierad rådgivning. Beloppet disponeras i huvudsak till löne-kostnader för en arbetsgrupp för rådgivningsfrågor inom styrelsen, lör avlönning av fem assistenter, för förstärkning av rådgivningsverksamheten inom får- och fjäderfäskötseln samt för att framställa bildserier och rådgivningsmaterial för rationaliseringsverksamheten inom jordbruket och

skogsbruket. Under hushållningssällskapens omkostnadsanslag har styrelsen föreslagit att kostnaderna för avlöning till nyssnämnda fem assistenter bör bestridas från nämnda anslag. Med hänsyn till inträffade löne- och kostnadsstegringar och föreliggande brister beträffande utrustning och rådgivningsmaterial bör posten ändå bibehållas oförändrad.

4. Även under budgetåret 1965/66 kommer att föreligga behov att disponera anslaget för ändamål, som angetts i Kungl. Maj:ts beslut den 4 juni 1964.

I detta sammanhang torde få anmälas att lantbruksnämnderna i Stockholms och Uppsala län i skrivelse den 31 juli 1961 föreslagit *ombyggnad av Fale bro* på väg 281 mellan Uppsala och Rimbo. Bron som utgör överfart över Sävjaån hindrar avrinningen från vissa åkerområden. Härigenom har översvämningar och betydande skördeskador uppkommit inom ett område av ca 400 ha. Nämnderna hemställer, att 500 000 kr. ställs till vägförvaltningens i Uppsala län förfogande för ombyggnad av bron.

Förslaget har tillstyrkts av *lantbruksstyrelsen* och *styrelsen för lantbruks-högskolan*. *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* har anfört, att bron är i mycket gott skick och att den har god bärighet. Ombyggnad upptas inte i gällande flerårsplan. Med hänsyn till att viss fördel vinnns huvudsakligen i fråga om brons planläge motsätter sig styrelsen dock inte nämndernas förslag. Kostnaden för broombyggnaden bör till viss del belasta jordbruksintresset.

Kungl. Maj:t har den 25 januari 1963 anbefallt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att i samråd med lantbruksstyrelsen upprätta arbetsplan för ombyggnad av nyssnämnda bro. Planen väntas bli färdig i sådan tid att ombyggnaden kan påbörjas under budgetåret 1965/66.

Departementschefen

I anledning av vad jag föreslår rörande särskilda rationaliseringsinsatser under punkten C 11 bör ramen för bidrag till inre rationalisering, som för innevarande budgetår är 15 milj. kr., vidgas med 1 milj. kr. Ramen för bidrag till yttre rationalisering bör bibehållas med oförändrat 6 milj. kr. Kungl. Maj:t bör liksom hittills äga befogenhet att, om förhållandena motiverar det, jämka fördelningen mellan de båda ramarna.

För innevarande budgetår har under anslaget anvisats 410 000 kr. för intensifierad rådgivning. Av dessa medel bör allttjämt bestridas de lönekostnader, som lantbruksstyrelsen föreslagit skall överföras till hushållningssällskapens omkostnadsanslag. Med hänsyn härtill och till inträffade löne- och kostnadsökningar bör medelsbehovet för ändamålet räknas upp med 450 000 kr. Av mina förslag under punkten C 11 följer att under förevarande anslag ej längre bör beräknas särskilda medel för att intensifiera jordbrukets och skogsbrukets rationalisering i Kopparbergs län.

Enligt min mening är det ur jordbrukssynpunkt angeläget att den i det

föregående redovisade ombyggnaden av Fale bro sker så snart som möjligt. I anledning härav och under hänvisning till vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört förordar jag efter samråd med chefen för kommunikationsdepartementet att 30 procent av ombyggnadskostnaden, som totalt torde kunna uppskattas till 600 000 kr., beräknas utgå från förevarande anslag.

Av anslaget bör härutöver, såsom lantbruksstyrelsen föreslagit, medel få tas i anspråk för speciella ändamål i samma utsträckning som innevarande budgetår.

Medelsbehovet för utbetalning under nästa budgetår av beviljade bidrag m. m. beräknar jag till 20 milj. kr. Anslaget torde sålunda böra uppföras med (18 milj. + 2 milj.) 20 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) medge att under budgetåret 1965/66 statsbidrag må beviljas till yttre rationalisering intill ett belopp av 6 000 000 kr. och till inre rationalisering intill ett belopp av 16 000 000 kr. med rätt för Kungl. Maj:t att, om förhållandena skulle ge anledning därtill, medge jämkning i angivna fördelning
- b) till *Bidrag till jordbrukets rationalisering, m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 000 kr.

C 8. Bidrag till trädgårdsnäringens rationalisering

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1963/64	400 000	325 690	285 136
1964/65	400 000		
1965/66 (förslag)	500 000		

Lantbruksstyrelsen hemställer, att anslaget höjs med 100 000 kr.

M o t i v. Medelsbehovet har stigit till följd av att bestämmelserna om stöd till trädgårdsnäringens rationalisering ändrats.

Departementschefen

Medelsbehovet för bidragsgivning har stigit till följd av de efter beslut av 1962 års riksdag ändrade bestämmelserna för stöd till trädgårdsnäringens rationalisering. Mot lantbruksstyrelsens beräkningar av anslagsbehovet har jag ingen erinran.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (400 000 + 100 000) 500 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till trädgårdsnäringens rationalisering* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

C 9. Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	500 000	132 635
1964/65	500 000	
1965/66 (förslag)	500 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår,

1. att anslaget uppförs med 500 000 kr.,
2. att statlig kreditgaranti får beviljas för lån om sammanlagt 132 milj. kr. med fördelning på ändamål enligt följande sammanställning (milj. kr.) samt med rätt för Kungl. Maj:t att medge jämkning mellan beloppen under punkterna a) — d).

Ändamål	1962/63		1963/64			1964/65	1965/66
	fastställd ram	beviljad garanti	fastställd ram	jämkad och utvidgad ram	beviljad garanti	fastställd ram	förslag
a) Yttre rationalisering	24	23,9	33	33	31,5	33	40
b) Inre rationalisering	12	11,9	15	24	23,5	15	30
c) Jordförvärvslån (jordbruksegnahemslån)	24	23,8	24	30	29,0	24	36
d) Driftslån	11	9,6	11	12	12,0	11	16
e) Lagerhus m. m.	4	4,0	4	4	4,0	4	4
f) Trädgårdsnärings rationalisering m. m.	5	1,8	6	6	2,5	6	6
Summa	80	75,0	93	109	102,5	93	132

3. att den årliga räntan på den stående delen av lån från egnahemslånefonden, som beviljats efter den 31 december 1919 men före den 1 juli 1940 och för vilka amorteringsskyldighet inträtt, må för 1966 nedsättas till 3,6 procent samt att i avseende på köpeskillning för sådan jordbrukslägenhet eller byggnad å åbolägenhet, som 1920 eller senare försålts från kronoegendom, räntan må — i den mån köpeskillingen förräntas enligt enahanda grunder, som gällt eller gäller för den stående delen av före den 1 juli 1940 beviljat egnahemslån för jordbrukslägenheter — under 1966 utgå efter 3,6 procent.

M o t i v. 1. Belastningen under de senaste budgetåren ger inte anledning till ändring av anslaget.

2. Ramarna för budgetåret 1964/65 fastställdes innan behovet av ökade lånegarantier till följd av den intensifierade rationaliseringsverksamheten kunde beräknas. Utvecklingen under budgetåret 1963/64 visar tydligt att de inte kommer att motsvara behovet. Vid beräkningen av de för budgetåret 1965/66 föreslagna ramarna har styrelsen utgått från de under budgetåret

1963/64 beviljade beloppen samt uppräknat dem med 10—15 procent per år med hänsyn till den fortgående ökningen av rationaliseringstakten.

Beträffande behovet av kreditgaranti för lagerhus m. m. anför styrelsen, att hela ramen för budgetåret 1963/64 utnyttjats. Ansökningar om lånegaranti under budgetåret 1964/65 har ingetts i fråga om projekt med en anläggningskostnad av 17,8 milj. kr. och ytterligare sådana ansökningar väntas inkomma för anläggningar, som kostnadsberäknats till 18,4 milj. kr. Behovet av statlig garanti för tiden till den 1 juli 1965 uppskattas till över 12 milj. kr. Enligt preliminära uppgifter planeras lagerhusbyggen budgetåret 1965/66 för en kostnad av 28 milj. kr. Härutöver kan uppstå behov av lånegaranti för att uppföra lagerhus och sorteringscentraler m. m. för potatis och frukt m. m.

Det ökade behovet av lånegaranti för lagerhus skulle kunna vara anledning för styrelsen att ånyo hemställa om vidgad ram. Frågan har emellertid i viss mån kommit i ett annat läge genom att två kreditinstitut inrättats för lantbruksnäringarna.

De nyligen ändrade bestämmelserna rörande statligt stöd till trädgårdsnäringens rationalisering m. m. har medfört ett ökat utnyttjande av lånegarantiramen. För rationalisering har lånegarantier under budgetåret 1963/64 beviljats för ett belopp av i runt tal 2,5 milj. kr. De nya bestämmelserna om kreditstöd till förvärv och drift av trädgårdsföretag synes ännu inte ha blivit tillräckligt kända. Styrelsen räknar med en ökad efterfrågan på lånegarantier för detta ändamål. Lånegaranti för att inrätta auktionslokaler för trädgårdsprodukter har under budgetåret inte efterfrågats. Som en följd av pågående organisationsarbete för att ordna avsättningen av trädgårdsprodukter kan det dock under de närmaste åren bli aktuellt att uppföra byggnader för auktionsförsäljning av framför allt blommor.

Frågan om lånegarantiramarna har vidare behandlats av *lantbruksstyrelsen* i särskild skrivelse den 18 november 1964. Därvid har styrelsen med hänsyn till storleken av redan beviljade lånegarantier samt behovet att tillgodose inneliggande och kommande ansökningar hemställt att redan för innevarande budgetår ramarna vidgas med 5 milj. kr. för lån till yttre rationalisering, med 12 milj. kr. för lån till inre rationalisering, med 6 milj. kr. för jordförvärvslån och med 5 milj. kr. för driftslån.

I skrift den 25 februari 1963 har *Aktiebolaget Hjalmar Petri*, Växjö, anhöllit att bestämmelserna för kreditgaranti för lagerhuslån ändras så att även enskilda företagare kan få sådan garanti.

Lantbruksstyrelsen framhåller, att enligt kungörelsen den 7 maj 1954 (nr 311) om statlig garanti för lån för uppförande av lagerhus m. m. för jordbruksändamål kan sådan garanti endast om särskilda skäl föreligger beviljas annan samfällighet än sammanslutning mellan odlare av det slag av produkter varom i det speciella fallet är fråga. Styrelsen anser, att det

knappast finns anledning att längre behålla den inskränkning i rätten att erhålla lånegaranti som nuvarande bestämmelser innebär. Det bör sålunda ej längre krävas att sammanslutning skall bestå av representanter för jordbruket för att den skall komma i fråga för kreditgaranti. På grund av de stora kostnader, som det i regel gäller, bör dock garanti inte ges för enskilda personers lån.

Sveriges lantbruksförbund anser att det är tillfyllest med nu gällande möjlighet till undantag om särskilda skäl föreligger. Tillräcklig anledning att bereda även fysiska personer möjlighet att få lånegaranti föreligger inte enligt förbundets mening. Liknande uppfattning hyser *Sveriges handels-trädgårdsmästareförbund*. *Svensk spannmålshandel, ekonomisk förening*, har i princip inte något att erinra mot att garantilån lämnas även andra än producentsammanslutningar.

Departementschefen

Av vad lantbruksstyrelsen anfört framgår att jordbrukarna alltmer strävar efter att anpassa sina företags storlek och driftsformer efter utvecklingens krav. Med hänsyn härtill anser jag, att det är av stor vikt att tillräckliga kreditgarantiramar står till förfogande för stöd åt rationaliseringsverksamheten. Jag avser därför att senare denna dag vid anmälan av utgifter på tilläggsstat II föreslå att de för innevarande budgetår fastställda garantiramarna för lån till yttre och inre rationalisering, driftslån och jordförvärvslån höjs med sammanlagt 27 milj. kr. till 110 milj. kr. För nästa budgetår bör enligt min mening dessa ramar fastställas till samma belopp. Jag förordar sålunda, att för budgetåret 1965/66 statlig kreditgaranti får beviljas med 38 milj. kr. för lån till yttre rationalisering, med 26 milj. kr. för lån till inre rationalisering, med 30 milj. kr. för jordförvärvslån och med 16 milj. kr. för driftslån. Liksom för innevarande budgetår bör, om förhållandena ger anledning därtill, Kungl. Maj:t äga medge jämkning av fördelningen.

Gällande bestämmelser om statlig garanti för lån till uppförande av lagerhus m. m. för jordbruksändamål begränsar, om ej särskilda skäl föreligger, garantigivningen till sammanslutningar av odlare. I likhet med lantbruksstyrelsen anser jag, att även andra än sådana sammanslutningar som regel bör kunna beviljas dylik lånegaranti. Jag förordar därför att garanti skall kunna ges företag, som i större omfattning lagerhåller, förädlar eller distribuerar nu ifrågakarande jordbruks- eller trädgårdsprodukter. Ej heller anser jag att någon begränsning till vissa företagsformer är motiverad. Det är enligt min uppfattning tillfyllest att företaget prövas kunna vid rationell drift bestå på lång sikt och att dess tillkomst eller fortvaro är önskvärd från allmän synpunkt. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de bestämmelser, som föranleds av bifall till vad jag nu förordat. Någon ökning av ramen för ifrågakarande lånegarantier är jag inte beredd förordad utan den

bör i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag fastställas till 4 milj. kr. för nästa budgetår. Även ramen för lån till trädgårdsnäringens rationalisering bör såsom lantbruksstyrelsen föreslagit bibehållas med oförändrat 6 milj. kr.

Liksom hittills bör riksdagens medgivande inhämtas till nedsättning enligt tidigare tillämpade grunder av räntan på bland annat vissa lån från egnahemslånefonden. Om riksdagen lämnar detta medgivande, ankommer det på Kungl. Maj:t att meddela de bestämmelser, som erfordras.

Anslaget bör uppföras med oförändrat 500 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medge, att den årliga räntan på den stående delen av lån från egnahemslånefonden, som beviljats efter ingången av år 1920 men före den 1 juli 1940, må för år 1966 nedsättas till 3,6 procent

b) medge, att i avseende på köpeskilling för sådan jordbrukslägenhet eller byggnad på åbolägenhet, som år 1920 eller senare år försålts från kronoegendom, räntan må, i den mån köpeskillingen förräntas efter enahanda grunder som gällt eller gäller för den stående delen av före den 1 juli 1940 beviljat egnahemslån för jordbrukslägenhet, under år 1966 utgå efter 3,6 procent

c) medge, att under budgetåret 1965/66 statlig kreditgaranti må beviljas för lån till yttre rationalisering intill ett belopp av 38 000 000 kr., för lån till inre rationalisering intill ett belopp av 26 000 000 kr., för jordförvärvslån intill ett belopp av 30 000 000 kr. och för driftslån intill ett belopp av 16 000 000 kr. med rätt för Kungl. Maj:t att, om förhållandena skulle ge anledning därtill, medge jämkning i angivna fördelning

d) medge, att under budgetåret 1965/66 statlig kreditgaranti må beviljas för lån för uppförande av lagerhus m. m. för jordbruksändamål intill ett belopp av 4 000 000 kr.

e) medge, att under budgetåret 1965/66 statlig kreditgaranti må beviljas för lån till trädgårdsnäringens rationalisering m. m. intill ett belopp av 6 000 000 kr.

f) till *Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kr.

C 10. Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlånefond

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 030 000	978 332
1964/65	985 000	
1965/66 (förslag)	600 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår,

1. att anslaget minskas med 385 000 kr. och

2. att det belopp, inom vars ram utfästelser om bidrag för att anskaffa specialmaskiner för jordbruket samt maskiner för trädgårdsnäringen må göras, fastställs till oförändrat 300 000 kr.

M o t i v. 1. Medelsbehovet har beräknats med ledning av de bidragsutfästelser, som hushållningssällskapen gjort under andra hälften av budgetåret 1957/58 samt av lantbruksstyrelsen gjorda utfästelser under första hälften av budgetåret 1958/59.

Departementschefen

Mot lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet under anslaget har jag ej något att erinra. Som styrelsen föreslagit bör den ram, inom vilken utfästelser om bidrag till återbetalning av lån högst får lämnas, för nästa budgetår bibehållas vid 300 000 kr.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (985 000 — 385 000) 600 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medge, att under budgetåret 1965/66 må utfästas bidrag från anslaget till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlånefond med sammanlagt 300 000 kr.

b) till *Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlånefond* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kr.

C 11. Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1963/64	3 825 000	3 293 240	5 641 056
1964/65	5 000 000		
1965/66 (förslag)	7 150 000		

Lantbruksstyrelsen föreslår i sin anslagsskrivelse, att anslaget höjs med 250 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Av styrelsen yrkad ändring 1965/66
1. Koncentrerade rationaliseringsinsatser i de fyra nordligaste länen	4 000 000	—
2. Främjande av jordbruksnäringens framåtskridande i de fyra nordligaste länen jämte Gävleborgs län	550 000	+ 100 000
3. Fraktbidrag vid transport av foder- medel	100 000	+ 250 000
4. Produktionsfrämjande åtgärder i Norrland efter beslut av Kungl. Maj:t	350 000	— 100 000
	5 000 000	+ 250 000

M o t i v. 1. Beträffande medelsbehovet för ändamålet torde få hänvisas till i det följande redovisad utredning rörande behovet av och formerna för särskilda rationaliseringsinsatser inom jordbruket i Norrland och därmed jämförbara bygder.

2. och 4. Den under 4. upptagna anslagsposten, från vilken bidrag utgår efter beslut av Kungl. Maj:t i varje enskilt fall, har bl. a. disponerats för bidrag till statens centrala frökontrollanstalt för fortsatt främjande av växtodling och organisation av utsädesproduktionen i övre Norrland. Bidraget har i huvudsak avsett att täcka kostnaderna för verksamheten vid filialen i Röbbäcksdalen. Enligt vad lantbruksstyrelsen inhämtat har styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt föreslagit, att medel för filialens verksamhet anvisas under anstaltens avlönings- och omkostnadsanslag. Bifall till detta förslag minskar belastningen på anslagsposten. På grund härav torde viss del av anslagsposten kunna tas i anspråk för andra ändamål. Lantbruksstyrelsen föreslår därför, att 100 000 kr. överförs till anslagsposten till främjande av jordbruksnäringens framåtskridande i de fyra nordligaste länen jämte Gävleborgs län. Denna post fördelas på hushållnings-sällskapen i de fyra nordligaste länen och i Gävleborgs län i förhållande till antalet inom jordbruksnäringen sysselsatta, dock medräknas vid fördelningen inte landskapet Gästrikland. Medlen används till bl. a. främjande av nötboskapsaveln och fårskötseln, grundkalkning, fröodling, kontrollföreningsverksamhet, ungdomsklubsverksamhet och trädgårdsskötsel. En väsentlig del utgörs av löner till instruktörs- och biträdespersonal, rese- och traktamentskostnader samt expenser.

3. Utbetalningen av fraktbidrag uppgick för regleringsåren 1961/62 och 1962/63 till 317 000 kr. resp. 312 000 kr. Sannolikt torde medelsbehovet för innevarande och nästa budgetår bli av samma storlek. Vid utgången av regleringsåret 1963/64 beräknas uppstå en reservation under anslagsposten på ungefär 250 000 kr. Då reservationen jämte de medel som anvisats för

budgetåret 1964/65 — 100 000 kr. — beräknas bli helt förbrukade under regleringsåret 1964/65 bör anslagsposten tillföras 350 000 kr.

I detta sammanhang torde få anmälas att *lantbruksstyrelsen* i samråd med *skogsstyrelsen* och *lantmäteristyrelsen* med skrivelse den 12 oktober 1964 överlämnat en av en särskild arbetsgrupp verkställd utredning beträffande *särskilda rationaliseringsinsatser i Norrland och därmed jämförbara bygder*. Med skrivelse samma dag har ämbetsverken därjämte gemensamt avgett redogörelse för verksamheten med koncentrerade rationaliseringsinsatser inom jordbruket i de fyra nordligaste länen.

Nuvarande bestämmelser och verksamhet. Genom beslut av 1960 års riksdag (prop. 62; JoU 18 och 32; rskr. 305) infördes ett särskilt statligt stöd för att få till stånd en upprustning av jordbruket i de fyra nordligaste länen. Avsikten härmed är att inom utvalda områden genom koncentrerade rationaliseringsinsatser skapa fullt bärkraftiga, på längre sikt bestående brukningsenheter. Statsbidrag kan utgå med högst 60 procent av kostnaderna för inre rationalisering och driftsrationalisering, som sker i samband med omfattande ökning av fastighetsstorleken. För att statligt stöd skall kunna medges krävs att åtgärden är lönsam och att företaget har förutsättningar att bestå på längre sikt. Från förevarande anslag bestrids den del av bidragen, som ligger över vad som kan utgå från anslaget till bidrag till jordbrukets rationalisering.

Inom av Kungl. Maj:t godkända rationaliseringsområden beslutar lantbruksnämnden efter samråd med hushållningssällskapet, överlantmätaren och skogsvårdsstyrelsen om statsbidrag. Om någon av de tre senast nämnda länsorganen vid samrådet redovisat avvikande mening, skall beslutet underställas lantbruksstyrelsens prövning, vilken skall ske efter samråd med lantmäteristyrelsen och skogsvårdsstyrelsen. Ärendena handläggs efter inledande förberedelser inom vederbörande länsorgan av en arbetsgrupp med representanter för dessa organ. Därefter behandlas ärendena vid samråd inom länsrådets ram.

För att belysa den nuvarande verksamheten kan nämnas att för budgetåren 1960/61—1964/65 sammanlagt anvisats 13 350 000 kr. till koncentrerade rationaliseringsinsatser. För statsbidrag har intill den 1 september 1964 disponerats ca 7,1 milj. kr. Motsvarande belopp för personal och utredningar uppgår till ca 1,8 milj. kr.

Fram till den 1 september 1964 har Kungl. Maj:t godkänt 66 rationaliseringsobjekt, som tillsammans innehåller 252 brukningsenheter. Under perioden den 1 oktober 1963—den 1 september 1964 har 58 brukningsenheter blivit föremål för yttre rationalisering. Därvid har arealen åker i medeltal ökat från 18 till 25 ha och arealen skogsmark från 86 till 112 ha. I de fyra nordligaste lantbruksnämndernas ägo fanns den 31 augusti 1964 en rationaliseringsreserv för ytterligare tillskottsförvärv på 1 302 ha åker och 11 162 ha skog.

Investeringsverksamheten har ökat kraftigt under den tid verksamheten

pågått. Detta belyses av att statsbidrag härtill under budgetåren 1960/61, 1961/62, 1962/63 samt under perioden den 1 juli 1963—den 31 augusti 1964 medgetts med 286 000 kr., 832 000 kr., 1 786 000 kr. resp. 4 193 000 kr. Statsbidragens fördelning på olika ändamål och genomsnittlig bidragsprocent framgår av följande sammanställning.

Ändamål	Beviljade stats- bidrag intill den 31. 8. 1964 (kr.)	Genomsnittlig bidragsprocent (inkl. bidrag ur rationalise- ringsanslaget)
Ekonomibyggnader	5 006 600	50
Täckdikning och dikning	366 800	51
Jordbruksvägar	45 500	51
Övriga inre rationaliseringsåtgärder ..	42 700	54
Jord- och skogsbruksmaskiner	986 200	38
Djur	256 000	32
Övrig driftsrationalisering	392 900	59
	7 096 700	48

Omkring 70 procent av bidragen har utgått till investeringar i ekonomibyggnader. Hittills har 28 ekonomibyggnader färdigställts, 76 påbörjats och 52 projekterats. Medelinvesteringen i ekonomibyggnader uppgår till 56 200 kr. per brukningsenhet.

Utöver den personal, som avlönas från vederbörande myndigheters avlöningsanslag och som delvis arbetar med koncentrerade rationaliseringsinsatser, är f. n. 23 befattningshavare särskilt anställda för verksamheten.

Genom beslut av 1961 års riksdag (prop. 134; JoU 28; rskr. 271) avdelades under anslaget till bidrag till jordbrukets rationalisering, m. m. särskilda medel för åtgärder för effektivisering av jordbrukets och skogsbrukets rationalisering i Kopparbergs län. Verksamheten har i väsentlig grad inriktats på äganderättsutredningar, skoglig omarrondering, planläggning av skogsvägar samt verksamhet med koncentrerade rationaliseringsinsatser av likartat slag som i de fyra nordligaste länen. För dessa åtgärder har anställts 13 befattningshavare samt dessutom anlitats viss ytterligare expertis.

Arbetsgruppens förslag. I ett första avsnitt behandlar arbetsgruppen frågan om de allmänna förutsättningarna för att särskilda rationaliseringsinsatser bör ifrågakomma.

Områdets läge i förhållande till serviceanläggningar, kommunikationer, lantbrukets förädlingsindustrier m. m. bör vara sådant att det ur allmän synpunkt är önskvärt att där upprätthålla jordbruk av nämnvärd omfattning samtidigt som detta inte bedöms möjligt utan en *snabb* uppbyggnad av bärkraftiga enheter. Åkerarealens läge och kvalitet skall därjämte i huvudsak vara sådan, att på längre sikt fortsatt jordbruksdrift är önskvärd och att fullt bärkraftiga heltidslantbruk av minst enfamiljslantbrukets storlek och med tillfredsställande arrondering kan bildas. Vid bedömningen av möjligheterna att bilda bärkraftiga brukningsenheter skall i förekommande

fall kombinationen av jordbruk och skogsbruk beaktas. Området skall domineras av icke bärkraftiga brukningsenheter, som vid en fullständig utbyggnad till på längre sikt fullt bärkraftiga enheter är i framträdande behov av omfattande investeringar i mark, markanläggningar, byggnader, maskiner, djur m. m. Det samlade investeringsbehovet inom området skall vara så stort, att de vanliga formerna för statligt stöd inte möjliggör uppbyggnad av lönsamma företag. Området skall normalt omfatta ett i huvudsak sammanhängande jordbruksområde av sådan storlek, att det ger utrymme för ett flertal fullt bärkraftiga brukningsenheter. Området behöver inte ligga i vad som i lantbruksstyrelsens regionala inventeringar betecknats som jordbruksbygd.

De särskilda rationaliseringsinsatserna skall enligt arbetsgruppens mening skilja sig från det vanliga rationaliseringsstödet genom att insatserna syftar till en snabb och helst fullständig uppbyggnad till bärkraftiga företag inom en begränsad tidrymd. De i tiden koncentrerade och omfattande investeringarna och produktionsomläggningen orsakar likviditets- och finansieringssvårigheter och innebär ett stort risktagande. Detta leder till behov av ökat statligt stöd. Särskilt stor vikt måste läggas vid företagsekonomisk och teknisk planering och rådgivning vid berörda jordbruksföretag.

Behov av särskild rationaliseringsverksamhet har arbetsgruppen funnit föreligga förutom i de fyra nordligaste länen i framför allt Gävleborgs, Kopparbergs och Värmlands län. Arbetsgruppen föreslår därför att den särskilda rationaliseringsverksamheten skall omfatta även dessa tre län. Även inom andra län anses behov av särskilda insatser finnas. I speciella fall bör därför dylika insatser kunna ske inom Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs och Örebro län.

I fråga om förfarandet vid val av de brukningsenheter, som skall ingå i områdena för särskilda rationaliseringsinsatser, uttalar arbetsgruppen att stor vikt måste fästas vid att mark i väsentlig omfattning i framtiden skall finnas tillgänglig för en fortsatt utbyggnad av brukningsenheterna.

Även om man i första hand bör eftersträva att i ett sammanhang igångsätta särskilda insatser för grupper av brukningsenheter, bör det enligt arbetsgruppens mening föreligga möjligheter att inom ett område till en början bygga ut endast en brukningsenhet. Därigenom kan sådan rationalisering ske inom flera bygder, som därmed får tillgång till praktiska exempel på rationella lantbruksföretag. Arbetsgruppen framhåller vidare, att jordbruksdelen inom ett kombinerat företag måste — om betydande investeringar behövs göras i denna del — oavsett skogsdelens storlek ha en sådan omfattning och kunna drivas med sådan effektivitet, att investeringarna blir lönsamma. Med hänsyn till att produktionsinriktningar med relativt omfattande mjölkproduktion dominerar, påpekar arbetsgruppen speciellt de arbetsorganisatoriska problem, som därvid lätt uppkommer inom enfamiljsjordbrukets ram. Befintliga möjligheter att delvis med skogsbrukets hjälp effektivt sysselsätta ytterligare arbetskraft bör därför tas till vara. Inom vissa områden bör även befolkningspolitiska och sociala skäl beaktas vid lokaliseringen av de särskilda insatserna.

Metodiken vid strukturrationaliseringen av de utvalda brukningsenheter-
na bör kunna växla alltefter arronderingsförhållanden, tillgång på rationa-
liseringsreserv o. s. v. För åkerjordens del synes en fortlöpande utbyggnad
oftast vara lämpligast. Inom skogsmarken torde det oftare än inom åkerom-
rådena vara nödvändigt att först anskaffa en tillräcklig rationaliseringsre-
serv. Härefter kan mera omfattande fastighetsregleringar företas. Möjlig-
heterna att bilda gemensamhetsskogar bör även tas till vara.

Arbetsgruppen har även beräknat det totala investeringsbehovet, utom
för markanskaffning, inom de områden, som bör omfattas av särskilda in-
satser. För de fyra nordligaste länen uppskattas nyinvesteringarna exkl.
markanskaffning till totalt 500—600 milj. kr., därav inom den närmas-
te tioårsperioden 200—250 milj. kr. Motsvarande belopp för Kopparbergs,
Gävleborgs och Värmlands län har beräknats till 200 milj. kr. resp. 75 milj.
kr. För den verksamhet, som kan komma i fråga i vissa övriga län, kan någ-
ra uppskattningar ej göras.

Arbetsgruppen övergår därefter till frågan om bidragssystemets konstruk-
tion. Övervägande skäl anses tala för att nuvarande bidragssystem med skil-
da maximala bidragsprocenter för olika slag av investeringar bibehålls. Oli-
ka stora risker för jordbrukaren föreligger nämligen vid olika typer av in-
vesteringar. Den nuvarande bidragsnivån anser arbetsgruppen böra sänkas
något. Den genomsnittliga bidragsprocenten enligt nuvarande bestämmelser
har beräknats till 48. Enligt arbetsgruppens förslag till bidragsbestämmel-
ser kommer det genomsnittliga bidraget att sjunka till 41 procent. Försla-
get innebär i huvudsak följande.

För investeringar i ekonomibyggnader har nuvarande bidrag beräknats
till i genomsnitt 50 procent och för annan inre rationalisering till 52 pro-
cent, för jordbruksmaskiner och djur till 37 procent och för övriga driftsra-
tionaliseringsåtgärder till 59 procent.

Det högsta bidraget till investeringar i ekonomibyggnader bör i fortsätt-
ningen kunna uppgå till 40 procent av den godkända investeringskostnaden
och till andra inre rationaliseringsåtgärder till 50 procent av nämnda kost-
nad. Såväl vid investeringar i ekonomibyggnader som vid annan inre ratio-
nalisering bör högre bidrag kunna utgå i enskilda fall efter prövning av
Kungl. Maj:t. För investeringar i ekonomibyggnader bör därvid det totala
bidraget kunna höjas till 50 procent och för andra inre rationaliseringsåtg-
ärder till 60 procent. Vid investeringar i byggnader av försökskaraktär el-
ler i mekaniska anläggningar av sådant slag i byggnader, bör Kungl. Maj:t
kunna höja bidraget upp till 100 procent av kostnaden.

Bidrag till maskin- och djuranskaffning utgår ej enligt rationaliserings-
kungörelsen. Vid hittillsvarande verksamhet med koncentrerade rationali-
seringsinsatser har dock i samband med yttre rationalisering bidrag utgått
med 40—50 procent för maskinanskaffning, varvid det högre procenttalet
avsett gemensam maskinanvändning. För djuranskaffning har under sam-
ma förutsättning bidrag lämnats med 60 procent av skillnaden mellan dju-
rens livvärde och slaktvärde. Arbetsgruppen anser att bidrag till anskaffning
av djur och maskiner bör lämnas med viss restriktivitet med hänsyn till att
sådana tillgångar i princip kan säljas till sitt nuvärde. För maskiner förör-

dar arbetsgruppen ett maximalt bidrag med 20 procent av anskaffningskostnaden och för djur med 40 procent av skillnaden mellan liv- och slaktvärde. Bidrag till kostnader för jordbruksmaskiner bör begränsas till att endast gälla specialmaskiner för en viss eller ett fåtal produktionsgrenar. Vid inköp av s. k. basmaskiner i jordbruket i form av traktorer med sedvanliga redskap för jordbearbetning, sådd etc. bör bidrag i princip inte utgå. I fråga om maskiner för skogsbruket bör bidrag kunna utgå till inköp av tilläggsutrustning till jordbrukstraktorer och till motsvarande transportredskap. Däremot bör bidrag i princip inte utgå till mindre maskiner i form av motorsågar, röjningssågar o. dyl. och ej heller till större maskiner, som vid ekonomisk användning fordrar väsentligt större arealmässigt underlag än vad normal gemensam maskinanvändning inom området i fråga fordrar.

För driftsrationaliseringsåtgärder i form av bokföring, mjölkkontroll, markkartering och grundkalkning har i den hittillsvarande verksamheten utgått bidrag med 60 procent av kostnaden. Bidragen har uppgått till relativt obetydliga belopp, men trots detta synes de ha haft god stimulerande effekt. Arbetsgruppen föreslår därför, att bidrag till dylika åtgärder bör utgå även i fortsättningen och kunna uppgå till 100 procent av kostnaden. Kostnader för grundkalkning bör dock i bidragshänseende jämställas med kostnader för inre rationalisering av annat slag än investeringar i ekonomibyggnader.

Arbetsgruppen uttalar i detta sammanhang att vid särskilda rationaliseringsinsatser bör regelmässigt sådana särskilda skäl föreligga, att maximibeloppet för statlig kreditgaranti för driftslån kan höjas till 50 000 kr.

Beträffande de allmänna villkor, som bör gälla för bidrag, anför arbetsgruppen bl. a. följande.

Liksom vid ordinarie rationaliseringsinsatser bör bidrag endast utgå till företag, för vilka utförts erforderliga ekonomiska kalkyler och som kan väntas nå en tillfredsställande kalkylmässig lönsamhet oavsett statliga bidrag. Företagarfamiljen skall därvid nå dels full sysselsättning, dels en timersättning för sitt arbete, som motsvarar jämförbara yrkesgruppers. Med hänsyn till att endast brukningsenheter, som uppfyller kraven för särskilda insatser, kommer i fråga för förhöjda bidrag, anser arbetsgruppen det vara obehövt med olika bidragsnivå vid exempelvis olika omfattning av den yttre eller inre rationaliseringen. En förutsättning för bidrag bör vara, att företaget i huvudsak skall vara bundet till egen areall produktion och således ej ha industriell karaktär.

Bidragen bör utgå utan behovsprövning. De bör i princip lämnas i form av avskrivningslån, varvid som villkor för avskrivningen bör gälla rationaliseringskungörelsens bestämmelser i tillämpliga delar. Vidare bör krävas att brukaren bl. a. anpassar sig till upprättade planer för investeringar och drift, verkställer markkartering, upprättar skogsbruksplan, har ordnad bokföring samt ansluter sig till produktions- eller avkastningskontroll.

Arbetsgruppen behandlar även behovet av yrkesutbildning, rådgivning och upplysning i samband med särskilda rationaliseringsinsatser.

Arbetsgruppen framhåller därvid att de jordbrukare, som berörs av den särskilda rationaliseringsverksamheten, bör beredas möjlighet att delta i kompletterande yrkesutbildning i form av ej alltför korta kurser vid lantbruksskola. Därvid bör främst företagsekonomi och produktionsteknik be-

handlas. De särskilda rationaliseringsinsatserna bör regelmässigt förberedas genom upplysnings- och rådgivningsverksamhet i olika former. Härigenom bör resultat kunna erhållas snabbare.

För rådgivning till brukarna erfordras enligt arbetsgruppens mening i princip en lokalrådgivare eller motsvarande tjänsteman inom jordbrukssektorn för ungefär varje trettiotal brukningsenheter, som är under uppbyggnad genom särskilda rationaliseringsinsatser. Rådgivning i frågor berörande skogsbruket bör i första hand ske av skogsvårdsstyrelsernas ordinarie lokalrådgivare, skogsvårdskonsulenterna.

De jordbruk, som är föremål för särskilda insatser, bör kunna utnyttjas som demonstrationsgårdar. Man bör dock inte ställa som villkor, att brukarna skall ställa sig till förfogande i demonstrationsgårdsverksamheten eller forsknings- och försöksverksamhet. Full ersättning för intrång bör utbetalas.

Ärendenas handläggning bör enligt arbetsgruppen tillgå på följande sätt.

I samtliga län bör erforderligt samråd angående områden och brukningsenheter, som avses bli föremål för särskilda insatser, ske inom länsrådets ram. Med länsrådet avses här landshövdingen, lantbruksdirektören, hushållningssällskapets direktör, länsjägmästaren och överlantmätaren eller deras ersättare. Väckt förslag om särskilda rationaliseringsinsatser bör lämpligen beredas av en särskild arbetsgrupp, med representanter för de fyra berörda länsorganen.

Med ledning av de förutsättningar och riktlinjer för val av områden och brukningsenheter för särskilda insatser, som anges av Kungl. Maj:t, bör länsorganen i de fyra nordligaste länen i fortsättningen gemensamt kunna utse lämpliga områden och brukningsenheter. För övriga län bör tills vidare gälla, att länsorganen avger förslag till lantbruksstyrelsen rörande igångsättande av särskilda insatser. Beslut bör fattas av Kungl. Maj:t efter gemensamt yttrande av lantbruksstyrelsen, lantmäteristyrelsen och skogsstyrelsen. Om samstämmiga beslut ej kan fattas av länsorganen i fråga om bl. a. val av område eller brukningsenhet som objekt för särskilda insatser, skall ärendet, om något av organen påfordrar detta, underställas Kungl. Maj:t för avgörande. Förhandsuttalande av Kungl. Maj:t angående eventuellt förhöjt statligt stöd bör kunna inhämtas.

Beslut om statsbidrag bör fattas av lantbruksnämnden efter samråd med hushållningssällskapet, överlantmätaren och skogsvårdsstyrelsen. Om dessa senare organ vid samrådet redovisar avvikande mening, skall beslutet underställas lantbruksstyrelsens prövning.

De lokala organen bör årligen till berörda ämbetsverk inge redogörelse för verksamhetens omfattning och resultat. Ämbetsverken bör likaledes årligen gemensamt inge redogörelse för verksamheten till Kungl. Maj:t. Det bör vidare ankomma på ämbetsverken att lämna behövliga kompletterande anvisningar för verksamhetens bedrivande.

Den hittillsvarande verksamheten i Kopparbergs län bör ersättas med den av arbetsgruppen föreslagna ordningen med särskilda rationaliseringsinsatser. Verksamheten med bl. a. äganderättsutredningar, åtgärder för skoglig omarrondering och planläggning av skogsvägar bör fortsätta. Medel härför bör dock utgå från berörda ämbetsverks ordinarie anslag.

I fråga om personalbehovet anför arbetsgruppen att handläggningen av

verksamheten med särskilda rationaliseringsinsatser i möjligaste mån bör inordnas i de olika länsorganens ordinarie verksamhet. Den tjänsteman, som svarar för viss del av den allmänna rationaliserings- eller rådgivningsverksamheten bör i princip även svara för handläggningen av motsvarande åtgärder vid särskilda insatser.

Den personal, som nu är arvodesanställd speciellt för koncentrerade rationaliseringsinsatser, bör ingå i motsvarande avdelningar i berörda länsorgan. För att den avsedda ökningen av verksamheten skall kunna komma till stånd, behövs personalförstärkningar.

För budgetåret 1965/66 uppskattar arbetsgruppen det ytterligare personalbehovet till två konsulenttjänster, varav en för yttre rationalisering och en för byggnadsprojektering, tre företagsekonomiskt inriktade rekryterings-tjänster för agronompersonal eller tre assistenttjänster, tre assistent- eller instruktörstjänster för yttre rationalisering eller driftsrådgivning i jordbruket, en tjänst som ritare vid byggnadsprojektering samt fyra biträdes-tjänster.

För skoglig planläggning och rådgivning bör för budgetåret 1965/66 förslagsvis 150 000 kr. ställas till förfogande. Det föreligger även behov av ökade insatser av lantmäteriteknisk personal. Till lantmäteristyrelsens förfogande för budgetåret 1965/66 bör därför ställas 150 000 kr. för att förstärka specialenheterna med sådan personal.

Arbetsgruppen behandlar därefter anslagsfrågorna. Det nuvarande systemet för anslagsanvisning, som innebär att medel från två olika anslag regelmässigt måste tas i anspråk och bokföras, är osmidigt och onödigt arbetskrävande. Utredningen föreslår därför, att samtliga statsbidrag till den särskilda verksamheten bör utgå ur rationaliseringsanslaget och att en särskild ram för sådana bidrag fastställs. Rationaliseringsanslaget bör uppräknas med erforderligt belopp.

Ramen för bidrag till den särskilda rationaliseringsverksamheten bör beräknas så, att den täcker behovet inte endast för de fyra nordligaste länen utan även för Gävleborgs, Kopparbergs och Värmlands län. Det totala statsbidragsbehovet uppskattas till ca 13 milj. kr. per år i genomsnitt för den närmaste tioårsperioden. Personalresurserna gör dock inte en dylik omfattning av verksamheten möjlig redan under budgetåret 1965/66. Vidare krävs en viss förberedelseid innan större medelsbehov gör sig gällande. Med hänsyn härtill beräknas det totala medelsbehovet till bidrag i de nämnda sju länen till ca 10 milj. kr. för budgetåret 1965/66, varav dock ca 3 milj. kr. kan beräknas utgå enligt de vanliga bidragsbestämmelserna. Den särskilda ramen för utökade bidrag bör sålunda fastställas till 7 milj. kr. Dessa medel bör fördelas av lantbruksstyrelsen efter erforderligt samråd med övriga berörda ämbetsverk.

Bidrag för särskilda rationaliseringsinsatser inom andra län torde tills vidare kunna rymmas inom den ordinarie ramen för bidrag till inre rationalisering. Såväl denna som ramen för bidrag till yttre rationalisering berörs av den vidgade verksamheten med särskilda insatser. Ramen för inre rationalisering behöver därför ökas med 2 milj. kr. till 17 milj. kr. och ramen för yttre rationalisering med 1 milj. kr. till 7 milj. kr.

Utredningen föreslår, att medel för avlöningar och rese- och traktaments-

kostnader för den särskilda personal, som erfordras i verksamheten inom de sju länen, skall utgå ur anslaget Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m. Ur samma anslag bör även utgå erforderliga särskilda medel till allmänna utrednings- och planläggningskostnader samt till upplysningsverksamhet. Kostnaden beräknas på grund av inträffade löneändringar och föreslagna personalförstärkningar stiga från ca 1,2 milj. kr. för innevarande budgetår till ca 1,8 milj. kr. för budgetåret 1965/66. Därvid har kostnaden för nuvarande personal i Kopparbergs län inräknats.

Särskilda yttranden beträffande arbetsgruppens förslag har avgetts av ledamöterna C.-E. Dahlgren och G. Hansson.

Enligt Dahlgrens mening bör bidrag kunna utgå med viss maximal bidragsprocent av den totala investeringskostnaden. Bidraget bör kunna uppgå till 40 procent av totala investeringsbeloppet inkl. markköp eller till 50 procent exkl. markköp. Val av områden eller brukningsenheter för särskilda rationaliseringsinsatser bör ske i lantbruksnämnden efter samråd med övriga berörda länsorgan.

Enligt Hanssons mening bör länsorganen i de fyra nordligaste länen kunna medge förhöjt bidrag med 50 procent av investeringskostnaden för ekonomibyggnader och med 60 procent för dikning m. m.

Lantbruksstyrelsens skrivelse. I lantbruksstyrelsens skrivelse, som avgetts i samråd med skogsstyrelsen och lantmäteristytelsen, framhålls att skäl talar för en allmän omprövning av formerna för det statliga finansieringsstödet till jordbruket, däri inbegripet statsbidragssystemets konstruktion och bidragsnivån. Bl. a. bör undersökas i vilken mån långfristiga lån skulle reducera bidragsbehovet.

Inom lantbruksstyrelsen har uttalats viss tveksamhet beträffande behovet och lämpligheten av särskilda bidrag till markkartering, avkastningskontroll och bokföring vid de särskilda rationaliseringsinsatserna. Styrelsen biträder dock arbetsgruppens förslag, men förutsätter att bidragsbestämmelserna i denna del omprövas relativt snart och att ändringarna skall kunna ske genom tillämpningsföreskrifter.

I anledning av förslagen föreslår styrelsen vissa kompletteringar i sina tidigare anslagsaskanden för budgetåret 1965/66.

Styrelsen föreslår att anslaget Bidrag till jordbrukets rationalisering m. m. uppräknas med ytterligare 6 milj. kr. Bidragsramarna för yttre och inre rationalisering bör ökas med 1 milj. kr. resp. med 2 milj. kr. Vidare förordas att en bidragsram för särskilda rationaliseringsbidrag upptas med 7 milj. kr. Slutligen föreslås att anslagsanvisningen under rationaliseringsanslaget till den intensifierade verksamheten i Kopparbergs län upphör.

På en särskild anslagspost under anslaget Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m. har lantbruksstyrelsen tidigare preliminärt äskat 4 milj. kr. för kostnader för personal och bidrag i samband med de koncentrerade rationaliseringsinsatserna. Med hänsyn till att bidragen i fortsättningen föreslås utgå ur rationaliseringsanslaget kan ifrågakvarande anslagspost för nästa budgetår minskas till 1,8 milj. kr.

Yttranden. Över förslagen har yttranden avgetts av statskontoret, länsstyrelserna i Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län efter hörande av berörda länsorgan, Riksförbundet Landsbygdens folk och Sveriges lantbruksförbund.

Mot de allmänna förutsättningarna för och karakteristiken av de särskilda rationaliseringsinsatserna har remissinstanserna inte gjort några invändningar. Ej heller förslaget att utvidga verksamheten till ytterligare län har mötts av några erinringar.

Vad arbetsgruppen uttalat rörande grunderna för val av brukningsenheter för de särskilda rationaliseringsinsatserna biträds av remissorganen.

Länsstyrelsen i Norrbottens län anser att en inledande rationaliseringsinsats på enstaka enheter inom lämpliga utvecklingsområden innebär större möjligheter att utnyttja kärnfastigheter med bra byggnader. Mönstergårdarnas ökade spridning skapar vidare kontaktmöjligheter. Betydelsen av sådan kontakt understryks av *Sveriges lantbruksförbund*. *Hushållningssällskapet i Västerbottens län* anser det vara svårt att dela upp det ekonomiska utbytet mellan jord och skog i ett kombinerat företag. Enligt *Riksförbundet Landsbygdens folks* mening är det kombinerade jord- och skogsbruksföretaget ett odelbart helt, vars bärkraft och rationalitet måste bedömas ur helhetssynpunkt. Riksförbundet förutsätter, att förekomsten av en brukningsenhet, där särskilda rationaliseringsinsatser görs, inte innebär att brukare på intilliggande enheter nekas statligt rationaliseringsstöd. *Länsstyrelsen i Gävleborgs län* anser att den särskilda rationaliseringsverksamheten bör ingå som en integrerande del i samhällets lokaliseringspolitik och att kontakt bör hållas med det föreslagna planeringsrådet. *Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län* har den uppfattningen att gemensamhetsskogar inte är en lämplig form för skoglig samverkan när det gäller särskilda rationaliseringsinsatser. *Länsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län* understryker uppfattningen att befolkningspolitiska och sociala skäl bör beaktas vid lokaliseringen av de särskilda insatserna.

Beräkningarna rörande investeringsbehovet har ej föranlett någon erinran. Även förslagen rörande statsbidragssystemets konstruktion har i allmänhet tillstyrkts. *Länsstyrelsen i Norrbottens län* föredrar dock i princip den konstruktion, som förordats i det av ledamoten Dahlgren avgivna särskilda yttrandet. Beträffande den föreslagna bidragsnivån hyser remissinstanserna varierande uppfattningar.

Länsstyrelsen i Norrbottens län, *Riksförbundet Landsbygdens folk* och *Sveriges lantbruksförbund* anser att nuvarande bidragsnivå bör bibehållas. *Lantbruksnämnden* och *hushållningssällskapet i Gävleborgs län* menar, att bidrag ej bör utgå till djur- och maskinanskaffning och att bidraget till ekonomibyggnader bör vara oförändrat 50 procent. *Hushållningssällskapet i Norrbottens län* framhåller, att förhöjda bidrag till viss driftsrationalisering skulle göra det svårare att anknyta andra jordbrukare t.ex. till avkastningskontroll. *Länsstyrelsen i Jämtlands län* hyser den uppfattningen att statsbidrag bör kunna utgå med 50 procent av kostnaden för eftersläpande skogsvårdsåtgärder. *Länsstyrelsen i Västernorrlands län* framhåller, att bidragsbestämmelserna inte bör differentieras på små bidragsobjekt.

Förslaget att Kungl. Maj:t skall besluta om förhöjda bidrag i vissa fall tillstyrks av flertalet remissinstanser. *Länsstyrelserna i Jämtlands och Norrbottens län och lantbruksnämnden i Västerbottens län* ansluter sig dock i denna fråga till vad ledamoten Hansson anfört i särskilt yttrande.

De remissinstanser, som uttalat sig beträffande bidragsvillkoren och den förordade yrkesutbildningen och rådgivningen, har inte haft något att erinra mot förslagen. *Sveriges lantbruksförbund* uttalar att, om de brukningsenheter, som är föremål för särskild rationalisering disponeras som demonstrationsgårdar, bör full ersättning utgå för intrång.

Till förslagen beträffande ärendenas handläggning har remissorganen tagit olika ståndpunkter.

Statskontoret och länsstyrelserna i Jämtlands och Norrbottens län tillstyrker utredningens förslag. Enligt *Sveriges lantbruksförbunds* mening bör beslutanderätt och ansvar i möjligaste mån ligga hos länsorganen. *Lantbruksnämnderna i Norrbottens, Kopparbergs och Gävleborgs län och hushållningssällskapet i Gävleborgs län* ansluter sig till ledamoten Dahlgrens förslag i ämnet i hans särskilda yttrande. Även *Riksförbundet Landsbygdens folk* hyser i princip samma uppfattning men förordar ingen ändring med hänsyn till den förestående omorganisationen av rationaliseringsorganen. *Länsstyrelsen i Västerbottens län*, som ansluter sig till hushållningssällskapets mening, avstyrker bestämt förslagen i Dahlgrens särskilda yttrande rörande ärendenas handläggning. *Länsstyrelsen i Kopparbergs län* anser att även i detta län bör länsorganen ha befogenhet att själva utse områden för särskild rationalisering. *Skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län* anser det nödvändigt att på ett tidigt skede görs med allmänna medel bekostade inventeringar av de skogliga förhållandena.

I fråga om personalbehovet för den särskilda rationaliseringen framhåller *Riksförbundet Landsbygdens folk*, att detta bör bedömas med hänsyn till att jordbrukare utanför de särskilda insatserna inte bör försättas i sämre läge beträffande rationaliseringsstöd. *Länsstyrelsen i Värmlands län* anser det beräknade ytterligare personalbehovet vara otillräckligt. *Länsstyrelsen i Kopparbergs län* framhåller, att den föreslagna omläggningen inte får leda till att resurserna för äganderättsutredningar och skogliga arronderingsbyten m. m. i länet minskas.

Beträffande anslagsfrågorna har remissinstanserna inte redovisat någon avvikande mening. *Riksförbundet Landsbygdens folk* och *Sveriges lantbruksförbund* framhåller emellertid, att den av de båda organisationerna förordade högre bidragsnivån bör föranleda uppräknig av anslagen.

I anledning av arbetsgruppens förslag har *skogstyrelsen* och *lantmäteristyrelsen* i skrivelser den 29 oktober resp. den 4 november 1964 hemställt om medel för budgetåret 1965/66 för den intensifierade verksamheten i Kopparbergs län. *Skogstyrelsen* anser att för verksamheten med skoglig omarrondering inom Kopparbergs län bör beräknas 170 000 kr. *Lantmäteristyrelsen* hemställer att för äganderättsutredningar m. m. anvisas 447 700 kr.

Departementschefen

Jordbruket i Norrland intar på grund av de klimatiska betingelserna en särställning. Det nordliga läget innebär sålunda att vegetationsperioden blir kort och härigenom begränsas möjligheterna att variera växtodlingens inriktning. Härtill kommer att transportavstånden för produkter och förnödenheter är stora. Samtidigt är förekomsten av små jordbruk större i Norrland än i andra delar av landet. Detta försämrar i hög grad förutsättningarna för en rationell jordbruksdrift i dessa bygder.

Då det av bland annat närings- och befolkningspolitiska samt sociala skäl bedömdes önskvärt att upprätthålla en jordbruksproduktion i de fyra nordligaste länen beslöt 1960 års riksdag (prop. 62; JoU 18 och 32; rskr. 305) införa ett särskilt statsstöd för ändamålet. Avsikten var att inom utvalda områden genom koncentrerade rationaliseringsinsatser skapa fullt bärkraftiga, på längre sikt bestående brukningsenheter.

Erfarenheterna av den nu i drygt fyra år bedrivna verksamheten är goda. Det kan nämnas att cirka 170 brukningsenheter varit föremål för storleksrationalisering. Medelarealen har därvid ökat från 15 till 23 ha åker och från 74 till 104 ha skogsmark. Vid 28 brukningsenheter har ekonomibyggnader färdigställts och vid 76 har sådana påbörjats. God effektivitet har nåtts inom mjölkproduktionen. Sålunda uppgår mjölkavkastningen per ko och år på berörda enheter i Jämtlands län till i medeltal 4 600 kg, medan genomsnittet för länet är 2 500 kg.

Såsom framgår av den föregående redogörelsen har lantbruksstyrelsen föreslagit, att särskilda rationaliseringsinsatser sätts in, förutom i de fyra nordligaste länen, i Värmlands, Kopparbergs och Gävleborgs län samt i vissa speciella fall även i bygder utanför dessa sju län. Remissinstanserna har inte haft något att erinra mot förslaget.

Enligt min mening har den tekniska och ekonomiska utvecklingen fortskridit så snabbt att inom många områden i Norrland och därmed jämförbara bygder ofta behövs särskilda upprustningsåtgärder för att bibehålla eller skapa bärkraftiga jordbruk. Vid sidan av de allmänt jordbruksekonomiska och företagsekonomiska skälen talar näringspolitiska, befolkningspolitiska och sociala skäl för att inom dessa områden speciellt bistånd lämnas för sådana upprustningsåtgärder. Såsom lantbruksstyrelsen uttalar är det nämligen ofta nödvändigt att snabbt och helst fullständigt bygga upp bärkraftiga enheter genom samtidig yttre och inre rationalisering samt driftsrationalisering. Härigenom kommer investeringarna att koncentreras till en kort tidsperiod, vilket kan medföra betydande likviditets- och finansieringssvårigheter för jordbruksföretagaren. Då samtidigt riskerna förstoras är ett större statligt stöd än normalt inte sällan en förutsättning för att den snabba omformningen skall gå att genomföra. De stora investeringarna och risktagandet kräver därjämte särskilt noggrann företagsekonomisk och teknisk planering samt en fortlöpande intensiv rådgivning.

Mot bakgrunden av det anförda föreslår jag, att verksamheten med särskilda rationaliseringsinsatser utvidgas till att omfatta förutom nuvarande län även Värmlands, Kopparbergs och Gävleborgs län samt den del av Älvsborgs län som motsvarar landskapet Dalsland. Härigenom kommer enligt min mening verksamheten att täcka de delar av landet, där sådana förhållanden föreligger som motiverar ifrågavarande särskilda upprustningsåtgärder. Det bör dock uppmärksammas att det i vart fall inom de sydligaste delarna av nämnda län finns jordbruksbygder, där det allmänna statliga rationaliseringsstödet bör anses vara tillräckligt.

Verksamheten med särskilda rationaliseringsinsatser bör enligt min mening bedrivas efter i huvudsak samma riktlinjer som hittills tillämpats i de fyra nordligaste länen. De brukningsenheter, som avses bli föremål för särskilda insatser, bör sålunda väljas så att utrymme finns för fortsatt arealutbyggnad. Liksom hittills bör eftersträvas att insatserna inriktas på grupper av brukningsenheter. I vissa fall bör dock enstaka enheter kunna väljas med hänsyn bland annat till att de kan tjäna som mönster för andra jordbrukare och stimulera till ett ökat rationaliseringsintresse inom större områden. I de flesta fallen drivs de aktuella brukningsenheterna som kombinerade jordbruks- och skogsbruksföretag. Jag vill understryka vikten av att, såsom uttalats i lantbruksstyrelsens utredning, jordbruksdelen i ett dylikt kombinerat företag får sådan omfattning och effektivitet att investeringarna i denna del blir lönsamma. Brukningsenheterna bör tillföras skogsmark i erforderlig omfattning men detta bör enligt min mening dock inte ske i form av andelar i avlägset liggande gemensamhetsskogar.

Det ekonomiska stödet bör liksom hittills i första hand ges med tillämpning av de för rationaliseringsverksamheten i allmänhet gällande bestämmelserna och med anlitande av härför avsedda anslag och kreditgarantiramar. Även i fortsättningen bör dock detta stöd kunna förstärkas genom att högre statsbidrag än normalt beviljas till kostnader för inre rationalisering och genom bidrag till åtgärder för driftsrationalisering. Den sammanlagda genomsnittliga bidragsnivån för dylika åtgärder uppgår enligt lantbruksstyrelsens utredning nu till 48 procent av kostnaderna för samtliga rationaliseringsåtgärder utom markköp. I likhet med lantbruksstyrelsen finner jag skäl tala för en viss sänkning av denna bidragsnivå. Enligt min mening bör därför, såsom lantbruksstyrelsen föreslagit, det sammanlagda bidragsbeloppet till de brukningsenheter, som omfattas av särskilda rationaliseringsinsatser, inte överstiga omkring 40 procent av de förut nämnda kostnaderna. Det bör erinras om att härjämte bidrag avseende yttre rationaliseringsåtgärder kan utgå enligt de för rationaliseringsverksamheten i allmänhet gällande reglerna. Vidare bör i enlighet med vad lantbruksstyrelsen förordat vid de särskilda rationaliseringsinsatserna regelmässigt anses föreligga sådana särskilda skäl att kreditgaranti för driftslån må beviljas för lån av högst 50 000 kr.

Av lantbruksstyrelsen angivna procenttal för statsbidrag till kostnader för

olika åtgärder för inre rationalisering och driftsrationalisering synes kunna ligga till grund för bestämmelser i ämnet. Likaså bör godtas vad styrelsen anfört om tillämpningen i förevarande fall av bestämmelserna för det allmänna rationaliseringsstödet. Det bör alltså ankomma på Kungl. Maj:t eller myndighet, som Kungl. Maj:t bestämmer, att besluta i dessa frågor och om de bidragsvillkor i övrigt som bör uppställas.

De medel, som riksdagen ställer till förfogande för den särskilda rationaliseringsverksamheten, bör fördelas av Kungl. Maj:t på de län, som omfattas av verksamheten i fråga. Härvid bör även avdelas medel för erforderlig personal och för de med verksamheten förenade kostnaderna. Förslag beträffande lämpliga rationaliseringsområden bör liksom hittills gemensamt utformas av lantbruksnämnden, hushållningssällskapet, lantmäterimyndigheten och skogsvårdsstyrelsen. Rörande handläggningen i övrigt av ärenden rörande den särskilda rationaliseringsverksamheten bör Kungl. Maj:t äga besluta.

Enligt min mening bör medelsanvisningen till den särskilda rationaliseringsverksamheten alltså ske under förevarande anslag. Liksom hittills bör dock endast den del av statsbidragen, som överstiger vad som kan utgå enligt de allmänna bestämmelserna för rationaliseringsstödet, avföras från anslaget. Emellertid bör även medelsbehovet för hela den verksamhet med intensifierad rationalisering i Kopparbergs län, som nu bekostas från anslaget till bidrag till jordbrukets rationalisering, tillgodoses under förevarande anslag.

För särskilda rationaliseringsinsatser i de fyra nordligaste länen har för innevarande budgetår ställts 4 milj. kr. till förfogande. Till följd av mina förslag om utvidgning av verksamheten och då det är angeläget att den kan intensifieras bör medelsbehovet för särskilda rationaliseringsinsatser räknas upp. Jag anser dock att det för nästa budgetår är tillfyllest med en uppräknings med 2 milj. kr. till 6 milj. kr. Detta leder även till ökat behov av statsbidrag från anslaget till bidrag till jordbrukets rationalisering. Jag har därför under punkten C 7 förordat en höjning av ramen för bidrag till inre rationalisering med 1 milj. kr.

Någon uppräknings av medelsbehovet för främjande av jordbruksnäringens framåtskridande i de fyra nordligaste länen jämte Gävleborgs län anser jag mig ej böra förorda. Däremot tillstyrker jag lantbruksstyrelsens förslag att räkna upp medelsbehovet för fraktbidrag vid transport av fodermedel med 250 000 kr. Medelsbehovet för produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall bör räknas ned med 100 000 kr. Under punkten E 4 avser jag föreslå, att kostnaderna för frökontrollanstaltens filial i Röbbäcksdalen i fortsättningen bestrids från anstaltens anslag.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (5 000 000 + 2 150 000) 7 150 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna i det föregående förordade grunder för särskilda rationaliseringsinsatser på jordbrukets område

b) till *Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 7 150 000 kr.

C 12. Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av vissa kronolägenheter m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 117 000	1 324 958
1964/65	1 875 000	
1965/66 (förslag)	1 724 000	

Lantbruksstyrelsen och *domänstyrelsen* föreslår, att anslaget minskas med 151 000 kr.

M o t i v. *Lantbruksstyrelsen* har från lantbruksnämnderna inhämtat vissa uppgifter rörande medelsbehovet. Härav framgår, att för husbyggnadsarbeten erfordras 245 000 kr., för avträdesersättningar och flyttningsbidrag 50 000 kr., för rotvärdeersättningar m. m. 11 000 kr., för vägar och broar m. m. 169 000 kr. samt för skatter 23 000 kr. Om liksom hittills inkomsterna (arrendeavgifter, brandriskersättningar m. m.) får disponeras för verksamheten, utgör nettobehovet 424 000 kr.

Domänstyrelsen anför, att medelsförbrukningen, som under senare år varit ganska konstant, under budgetåret 1963/64 minskade med omkring 270 000 kr. Avfolkningen av glesbygderna medför att kronolägenheterna läggs ned i snabb takt. Ehuru takten efter hand kommer att minska, räknar styrelsen ännu inte med någon ändring av medelsbehovet för avträdesersättningar och flyttningsersättningar, medan kostnaderna för byggnadshjälp väntas sjunka.

Departementschefen

För verksamheten torde i överensstämmelse med vad *lantbruksstyrelsen* och *domänstyrelsen* föreslagit för nästa budgetår böra beräknas ett medelsbehov av 1 724 000 kr. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera fastställa ramar för *domänstyrelsens* och *lantbruksstyrelsens* verksamhet på detta område ävensom att vid behov medge jämkningar av desamma.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (1 875 000 — 151 000) 1 724 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av vissa kronolägenheter m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 724 000 kr.

C 13. Befrämjande av husdjursaveln m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1963/64	2 415 000	2 475 207	3 015 371
1964/65	2 515 000		
1965/66 (förslag)	2 240 000		

Lantbruksstyrelsen föreslår,

A. att anslaget ökas med 209 000 kr. samt att härjämte av medel, som överförts till anslaget från statens lånefond för hästavelns befrämjande, anvisas 210 000 kr. till stöd åt hästaveln.

	Anvisat 1964/65	Ökning
1. Bidrag till avelsföreningar och liknande organisationer	175 000	+ 5 000
2. Stöd åt hästaveln		
a) Kallblodsaveln	1 513 500	—
b) Varmblodsaveln	336 500	—
3. Stöd åt amatörridporten	275 000	—
4. Bidrag till kontrollföreningsverksamheten	425 000	+ 204 000
	2 725 000	+ 209 000

B. att av medel, som överförts till anslaget från statens lånefond för hästavelns befrämjande, får användas 600 000 kr. till statsbidrag för att anordna ridhusanläggningar m. m., samt

C. att statlig kreditgaranti för lån avsedda för inköp av avelshästar och ridhästar får beviljas intill 500 000 kr.

M o t i v. A. 1. Beträffande motiveringen till detta yrkande torde få hänvisas till prop. 1964: 1, bil 11, s. 56 under A. 1.

4. I anledning av pågående övergång till ett nytt system för mjölkbo-skapskontroll har styrelsen på uppdrag av Kungl. Maj:t översett bestämmelserna i kungörelsen den 2 juni 1950 (nr 501) angående bidrag till kontrollföreningsverksamheten m. m.

Enligt styrelsens förslag till kungörelse angående kontroll och stamboksföring av nötboskap, vilket överlämnats i särskild skrivelse den 3 juni 1964, skall det endast finnas en form av kontroll med officiellt vitsord. Denna form som skall benämnas officiell kontroll motsvarar i princip nuvarande B-kontroll. Nuvarande C-kontroll, som saknar officiellt vitsord, skall enligt förslaget benämnas enskild kontroll. Liksom fallet är f. n. skall tillsynen av kontrollverksamheten handhas av kontrollnämnden och övervakningen åligga hushållningssällskapen genom hos dem anställda överkontrollassistenter. Det bör dock ej längre finnas möjlighet för hushållningssällskapen att anförtro övervakningen åt kontrollnämnden. Statsbidrag föreslås alltför kunna utgå dels till hushållningssällskapen för att utlämna bidrag till kontrollföreningsverksamheten samt för att täcka kostnaderna för sällskapens övervakning, dels för att bestrida kostnaderna för kontrollnämndens verksamhet. I förslaget har vidare intagits bestämmelser om registre-

ring och stamboksföring av nötboskap, vilka skall ersätta kungörelsen den 16 maj 1958 (nr 241) om stamboksföring av nötboskap. Förslaget innebär dock ingen förändring av nämnda kungörelses sakinhåll.

Beträffande statsbidragsbehovet till kontrollverksamheten anför styrelsen.

Statsbidragets syfte är att förbättra möjligheterna för ägare av mindre kobesättningar att ansluta sig till kontrollen. För att avkommeundersökning och övrigt kollektivt avelsarbete skall kunna fortgå med nöjaktig effektivitet bör något mer än 50 procent av korna omfattas av kontrollen. Då anslutningen f. n. är ca 30 procent och antalet små besättningar alltså är stort är en ökad anslutning av dessa en angelägen rationaliseringsåtgärd. Styrelsen anser, att statsbidraget bör höjas med 2 kr. till 20 kr. per besättning och år.

Enligt styrelsens mening är det befogat att hushållningssällskapens kostnader för att övervaka kontrollverksamheten helt bestrids med statsmedel. Sällskapen får f. n. statsbidrag med högst 40 kr. årligen för varje kontroll-assistentbefattning. Beloppet har varit oförändrat sedan 1938.

Trots att en ökad kontrollanslutning är att vänta torde genom vissa rationaliseringsåtgärder tillfredsställande övervakning kunna genomföras med tio överkontrollassistenter. Styrelsen föreslår att statsbidraget för övervakningen utgår med ett belopp, som motsvarar ungefärliga kostnaderna för dessa tio befattningar eller med 275 000 kr.

Av anslagsposten har ca 76 000 kr. disponerats för kontrollnämndens verksamhet, varav ca 51 000 kr. för löner och reseersättningar till nämndens två överkontrollassistenter och ca 25 000 kr. för nämndens verksamhet i övrigt. Vidare har ca 20 000 kr. disponerats för övervakning som anordnas av hushållningssällskapen och återstoden ca 329 000 kr. för kontrollverksamhetens upprätthållande. För att hushållningssällskapen skall få täckning för övervakningskostnaderna erfordras sålunda att anslagsposten uppräknas med 204 000 kr.

Departementschefen

Vid anmälan senare denna dag av anslaget Avsättning till fonden för idrottens främjande kommer chefen för handelsdepartementet att framlägga förslag i anledning av ett av 1963 års hästutredning avlämnat betänkande angående det statliga stödet till amatörridsporten m. m. Dessa förslag medför att medelsanvisning till stöd åt amatörridsporten ej längre bör ske under förevarande anslag. Detta bör därför nedräknas med 275 000 kr.

Genom beslut av 1959 års riksdag (prop. 45; JoU 13 och 23; rskr. 156) tillfördes förevarande anslag såsom reservation under anslagsposten Stöd åt hästaveln befintliga behållningar under statens hästavelsfond och statens lånefond för hästavelns befrämjande, varvid behållningen från sistnämnda fond alltså skulle utnyttjas för bidrag till ridhusanläggningar m. m. Av reservationsmedlen bör i överensstämmelse med vad 1964 års riksdag (JoU 1; rskr. 9) beslutade för innevarande budgetår även under budgetåret 1965/66 ett belopp av 210 000 kr. tas i anspråk för hästavelns befrämjande. Vid ingången av budgetåret 1965/66 härefter återstående, odisponerad reservation under den förut nämnda anslagsposten, som torde härröra från statens låne-

fond för hästavelns befrämjande och komma att uppgå till omkring 865 000 kr., bör i anledning av hästutredningens förslag rörande det fortsatta stödet till ridhusanläggningar tillföras fonden för idrottens främjande.

Till stöd åt hästaveln bör, utöver vad jag nyss förordat, beräknas oförändrat 1 640 000 kr. Ej heller bör någon ändring ske av fördelningen av medlen mellan kallblodsaveln och varmbloodsaveln. I enlighet med lantbruksstyrelsens förslag bör under nästa budgetår statlig kreditgaranti för lån till inköp av avelshästar och ridhästar få beviljas intill ett oförändrat belopp av 500 000 kr. I linje med vad hästutredningen föreslagit i det förut nämnda betänkandet bör lånegaranti kunna beviljas utan krav på särskild säkerhet om sökanden för djuret tecknar försäkring till belopp som lantbruksstyrelsen godkänner. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser härom. Eventuella förluster till följd av lånegarantier, vilka hittills täckts av förut nämnda reservationsmedel, bör i fortsättningen belasta anslagsposten Stöd åt hästaveln.

Lantbruksstyrelsen har framlagt förslag till ändrade bestämmelser om mjölkavkastningskontrollen och om statsbidrag till kontrollföreningsverksamheten. Frågan om statens medverkan vid kontrollen bör enligt min mening prövas i anslutning till de av 1960 års jordbruksutredning föreslagna ändringarna i organisationen av rationaliseringsorganen på bland annat jordbrukets område. I avvaktan härpå är jag inte beredd föreslå någon ändring av bestämmelserna eller av nu utgående bidrag av 425 000 kr. Även för bidrag till avelsföreningar och liknande organisationer anser jag för nästa budgetår bör beräknas oförändrat belopp av 175 000 kr.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (2 515 000—275 000) 2 240 000 kr. Jag hemställer att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medge, att under budgetåret 1965/66 må beviljas statlig kreditgaranti för lån avseende vissa i det föregående berörda åtgärder till hästavelns främjande intill ett belopp av 500 000 kr.

b) medge att av reservationen under anslagsposten Stöd åt hästaveln må under budgetåret 1965/66 210 000 kr. tas i anspråk för hästavelns främjande samt att härefter återstående, odisponerat belopp av angivna reservation må överföras till fonden för idrottens främjande

c) till *Befrämjande av husdjursaveln m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 240 000 kr.

C 14. Statens hingstdepå och stuteri: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	655 000	646 580
1964/65	655 000	
1965/66 (förslag)	686 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget i avvaktan på resultatet av 1963 års hästutredning ökas med 31 000 kr.

	Ökning
1. Särskilda löneförmåner	+ 900
2. Löneomräkning	+ 30 100

M o t i v. 1. Representationspengar till depåchefen har utgått med 750 kr. sedan budgetåret 1928/29. Med hänsyn till penningvärdets fall samt besöksfrekvens finner styrelsen starka skäl tala för att delposten höjs till 1 500 kr. Fölskötalarvode till förste stallbetjanten har under en följd av år utgått med 25 kr. för varje levande fött föl, dock högst 500 kr. Styrelsen föreslår en höjning till 35 kr. för varje levande fött föl, dock högst 700 kr.

Departementschefen

Representationspengarna till depåchefen bör höjas till 1 000 kr. Arvode till förste stallbetjanten för fölskötsel bör utgå enligt Kungl. Maj:ts bestämmande. Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med (655 000 + 31 000) 686 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens hingstdepå och stuteri, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	44 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	417 000
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän	2 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	223 000
Summa kr. 686 000	

b) till *Statens hingstdepå och stuteri*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 686 000 kr.

C 15. Statens hingstdepå och stuteri: Omkostnader

	Anslag	Nettoinkomst
1963/64	1 000	96 184
1964/65	1 000	
1965/66 (förslag)	1 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget upptas med oförändrat belopp.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66 Mynd. Dep:t	
<i>Utgifter</i>			
1. Expenser: Lyse och vatten	7 300	+ 1 500	+ 1 500
2. Övriga utgifter			
a) Bränsle	6 000	+ 5 000	+ 5 000
b) Furage	105 000	+ 10 000	+ 10 000
c) Hästkötarskola	3 500	+ 500	+ 500
d) Hästsjukvård	2 000	+ 500	+ 500
		+ 17 500	+ 17 500
<i>Inkomster</i>			
1. Sålda hästar	82 000	+ 18 000	+ 18 000
2. Språngavgifter	150 000	+ 25 000	+ 25 000
3. Inkomster i övrigt	40 000	— 10 200	— 10 200
		+ 32 800	+ 32 800

Departementschefen

Vid de ändringar i omkostnadsstaten, som angetts i den föregående sammanställningen, torde inkomsterna under anslaget nästa budgetår komma att överstiga utgifterna med 57 000 kr. Anslaget torde sålunda endast behöva uppföras med ett formellt belopp av 1 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hingstdepå och stuteri: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

C 16. Särskilt stöd åt biskötseln och fröodlingen

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	34 000	27 535
1964/65	100 000	
1965/66 (förslag)	100 000	

Lantbruksstyrelsen och styrelsen för lantbrukshögskolan föreslår, att anslaget uppförs med 115 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Ökning
1. Främjande av biskötseln	81 000	—
2. Bidrag till Sveriges fröodlareförbund	15 000	+ 15 000
3. Bidrag till Skånes fröodlingsförening	4 000	—
	100 000	+ 15 000

Motiv. 1. Inom lantbruksstyrelsen övervägs f. n. i samråd med representanter för olika organisationer på biodlingens område dispositionen av

anslagsposten. I avvaktan på erfarenheter av de bestämmelser, som kan komma att fastställas, föreslår styrelsen, att posten uppförs med oförändrat 81 000 kr.

2. Lantbruksstyrelsen anför, att Sveriges fröodlareförbund anhållit om statsbidrag med ett från 15 000 kr. till 30 000 kr. ökat belopp. Förbundet har bl. a. till uppgift att åstadkomma samarbete mellan hushållningssällskapen och föreningar för fröodling inom landet för att därigenom främja en rationell odling av frö. Det har medverkat till att en svensk notering upprättats för vissa utsädesslag. Av särskild betydelse är förbundets upplysnings- och rådgivningsverksamhet. Statsbidraget till förbundet har ända sedan budgetåret 1955/56 utgått med oförändrat 15 000 kr. per år. Lantbruksstyrelsen har med hänsyn till förbundets betydelse för fröodlingen inte något att erinra mot att till statsbidrag anvisas 30 000 kr.

3. Styrelsen för lantbrukshögskolan föreslår att oförändrat bidrag anvisas.

Departementschefen

Någon ökad medelsanvisning till med anslaget avsedda ändamål anser jag mig ej böra förorda. Medelsbehovet för främjande av biskötseln, för bidrag till Sveriges fröodlareförbund och för bidrag till Skånes fröodlingsförening bör därför beräknas till oförändrat 81 000, 15 000 respektive 4 000 kr.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med oförändrat 100 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilt stöd åt biskötseln och fröodlingen* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

C 17. Bidrag till vissa åtgärder för kvalitetsförbättring av matpotatis

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1963/64	135 000	135 000	—
1964/65	135 000		
1965/66 (förslag)	90 000		

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget minskas med 35 000 kr.

Motiv. Av innevarande budgetårs anslag är 15 000 kr. avsedda för SMAK:s allmänna verksamhet och 75 000 kr. för organets upplysningsverksamhet rörande matpotatis. Återstoden 45 000 kr. utgår till samarbetskommittén för potatisförsöksverksamheten såsom bidrag till dess verksamhet i fråga om matpotatis. SMAK har för innevarande budgetår utöver anslaget erhållit 125 000 kr. av införselavgiftsmedel.

SMAK framhåller, att upplysningsverksamheten måste fortsätta i minst samma omfattning under nästa budgetår. Därvid erfordras viss förnyelse av upplysningsmaterielen, bl. a. film, bildband och broschyrer. SMAK har beräknat kostnaderna för upplysningsverksamheten till 250 000 kr. och hemställer att 100 000 kr. anvisas. Lantbruksstyrelsen föreslår, att till SMAK:s allmänna verksamhet anvisas oförändrat 15 000 kr. Med hänsyn till ökade kostnader genom intensifiering av verksamheten och behovet av förnyelse av upplysningsmaterielen tillstyrker styrelsen att anslaget till upplysningsverksamheten rörande matpotatis höjs från 75 000 kr. till 85 000 kr.

Beträffande statsbidrag till samarbetskommittén för potatisförsöksverksamheten hänvisar styrelsen till att Kungl. Maj:t uppdragit åt styrelsen för lantbrukshögskolan att i samråd med statens centrala frökontrollanstalt verkställa utredning beträffande möjligheterna att inordna sortprovningen av potatis i lantbrukshögskolans verksamhet.

Departementschefen

Såsom lantbruksstyrelsen föreslagit bör SMAK för sin allmänna verksamhet under nästa budgetår erhålla oförändrat statsbidrag med 15 000 kr. Förslaget att öka bidraget till SMAK:s upplysningsverksamhet rörande matpotatis är jag inte beredd att tillstyrka. För ändamålet bör således anvisas oförändrat 75 000 kr. Till frågan om bidrag av införselavgiftsmedel till SMAK torde jag senare få återkomma till Kungl. Maj:t.

Såsom jag närmare berör under punkten F 6 i det följande bör potatisförsök ingå i lantbrukshögskolans verksamhet. Till följd härav bör statsbidrag ej längre utgå till samarbetskommittén för potatisförsöksverksamheten. Anslaget för nästa budgetår kan med hänsyn härtill minskas med 45 000 kr.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (135 000 — 45 000) 90 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa åtgärder för kvalitetsförbättring av matpotatis* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 90 000 kr.

C 18. Gottgörelse till trädgårdsnäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	350 000	394 869
1964/65	350 000	
1965/66 (förslag)	350 000	

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget uppförs med oförändrat belopp.

Motiv. I avvaktan på statistisk undersökning rörande trädgårdsnäringen, som skulle ge underlag för en säkrare beräkning av anslagsbeloppets

storlek, har anslaget alltsedan budgetåret 1959/60 uppförts med ett fast årligt belopp, vilket f. n. är 350 000 kr. Någon statistisk undersökning har ännu inte kommit till stånd och styrelsen föreslår därför oförändrat anslagsbelopp.

Anslaget disponeras av lantbruksstyrelsen i samråd med av Kungl. Maj:t utsedda representanter för trädgårdsnäringen för bidrag till av riksdagen godkända, för trädgårdsnäringen allmännyttiga ändamål. Medel, som inte tas i anspråk under budgetåret, överförs vid utgången av påföljande budgetår till trädgårdsnäringens bensinskattfond, som förvaltas av statskontoret. Fondmedlen står till styrelsens disposition för samma ändamål som anslaget. Medelstillgången vid utgången av budgetåret 1963/64 uppgick till 950 149 kr. Därav utgjorde 329 658 kr. beviljade men ej utbetalade bidrag.

I detta sammanhang torde få anmälas att trädgårdsnäringsutredningen med skrivelse den 24 februari 1964 avgett betänkande angående upplysnings- och förädlingsverksamheten på trädgårdsområdet (stenc., Jo 1964: 1). Förslagen beträffande upplysningsverksamheten synes böra behandlas under förevarande anslag.

Enligt utredningen föreligger *behov av upplysningsverksamhet på trädgårdsområdet*, riktad till såväl odlarna, handeln som konsumenterna. Behovet har starkt understrukits av handeln och odlarnas organisationer. Utredningen anser därför att en samordnad upplysningsverksamhet beträffande grönsaker snarast möjligt bör komma till stånd. Även när det gäller åtgärder för att främja kvalitetsutvecklingen och tillämpningen av enhetliga normer på kvalitetsområdet finner utredningen en samverkan av stor vikt. Utredningen har därför tagit upp överläggningar med representanter för odlarna och den enskilda och konsumentkooperativa handeln och diskuterat bildandet av och riktlinjer för verksamheten vid ett särskilt samarbetsorgan för trädgårdsprodukter.

Därvid har i det följande närmare angivna riktlinjer för organets verksamhet godtagits av Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund, Trädgårdshallen i Hälsingborg, trädgårdsodlarnas övriga ekonomiska föreningar, Riksförbundet Landsbygdens folk, Kooperativa förbundet, A. S. K.-Bolagens Ekonomiska Förening u. p. a., Inköpscentralernas AB ICA, Sveriges Frukt- och Grönsaksimportörers Förening, Fruktingrossistföreningen i Stockholm och Förenade Importörer av Färsk Frukt, Skånes partihandlareförening i frukt och grönsaker samt representanter för grossister vid partihandelscentralen i Årsta i Stockholm. Berörda organisationer och företag har förklarat, att de om riktlinjerna för verksamheten godtas av statsmakterna kommer att bilda samarbetsorganet och bedriva verksamheten i enlighet med dessa riktlinjer.

Samarbetsorganets arbetsuppgift bör vara att genom upplysningsverksamhet verka för en allmänt ökad konsumtion av kvalitativt allt bättre trädgårdsprodukter.

I producentledet bör verksamheten avse kvalitetsfrämjande åtgärder i samband med sortval, skörd och hantering samt information om kvalitetsbestämmelser och om standardförpackningar. I distributionsledet bör verksamheten omfatta upplysning om trädgårdsprodukternas kvalitetsegenskaper, om sorterings- och packningsbestämmelser samt om lämplig hantering av varorna. Upplysningen till konsumenterna bör avse trädgårdsprodukternas användbarhet och näringsfysiologiska betydelse samt förbättrad varukännedom.

Upplysningen bör bedrivas bl. a. genom broschyrer, kompendier, kursverksamhet och instruktionsdagar samt medverkan i press, radio och TV.

Kvalitetsfrågor bör enligt utredningens mening särskilt uppmärksammas vid upplysningsverksamheten. Utredningen är inte beredd att nu förorda införandet av statligt fastställda kvalitetsnormer men finner det i hög grad önskvärt om genom samarbete mellan odlare och handel enhetliga kvalitetsnormer kan utformas och tillämpas. Det är av värde att kvalitetsnormerna anknyter till dem som gäller eller kan komma att gälla i en större marknad. För myndigheterna bör tillgången till ett samarbetsorgan inom näringen vara värdefull vid överläggningar m. m. i fråga om kvalitetsnormer.

Samarbetsorganets verksamhet avses tills vidare omfatta endast grönsaker. Senare bör det emellertid kunna övervägas att utsträcka dess arbete till att gälla trädgårdsnäringens samtliga produktionsgrenar, d. v. s. grönsaker, frukt och blommor.

Beträffande *organisationen av samarbetsorganet* anför utredningen, att detta bör bildas av odlarnas samt den enskilda och konsumentkooperativa handelns organisationer och företag.

Stadgarna bör underställas Kungl. Maj:t för godkännande. Styrelsen bör bestå av tolv personer jämte ordförande. För ledamöterna i styrelsen bör suppleanter kunna utses. Av ledamöterna i styrelsen bör sex utses av odlarnas organisationer och sex av den enskilda och den konsumentkooperativa parthandelns organisationer och företag. Ordföranden i styrelsen bör utses av Kungl. Maj:t. Styrelsen bör äga att med sig adjungera representanter för den enskilda och den konsumentkooperativa detaljhandeln, husmodersorganisationerna och allmänna upphandlingsorgan. Inom styrelsen bör utses ett verkställande utskott.

Verksamhetens finansiering bör enligt utredningens uppfattning till väsentlig del ske genom frivilliga avgifter. Avgiftssystemet bör i utgångsläget utformas så att avgifter utgår i förhållande till inköpsvärdet av svenskodlade produkter men bör framdeles självfallet kunna vidgas om så anses ändamålsenligt och möjligt. Avgifterna inlevereras enligt förbindelse av odlarnas organisationer samt av den enskilda och kooperativa handeln. Representanter för dessa har förklarat, att avgifterna lämpligen bör utgå för samtliga köksväxter och rotfrukter (exkl. potatis) inom trädgårdssektorn och beräknas med 0,3 procent på inköpsvärdet av de produkter, som inköps direkt från producenterna. Avgiften beräknas inbringa i runt tal 180 000 kr. per år. Uppböörden av avgifterna har förutsatts böra ske av od-

larnas och den enskilda och kooperativa handelns föreningar, organisationer och företag på det sätt som vederbörande bedömer fördelaktigast. Det har ansetts angeläget, att insamlingen av avgifterna inte blir administrativt krånglig och arbetskrävande och att samarbetsorganet inte belastas med en kostnadskrävande kontroll av uppbörden av småbelopp. Vid företag, där inköpsbeloppet uppenbarligen understiger 100 000 kr., bör avgiften därför kunna utgå med ett fast belopp, exempelvis 200 kr. årligen.

Vid utformningen av förslaget om ett samarbetsorgan har förutsatts, att detta även tilldelas medel ur anslaget Gottgörelse till trädgårdsnäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt och ur den med tidigare restitutionsmedel tillskapade fonden. Dessa medel kan enligt riksdagens beslut (prop. 1961: 42, JoU 10, rskr. 100) disponeras för upplysningsåtgärder. Några bensinskattemedel har dock hittills inte använts för detta ändamål.

Utredningen finner det i likhet med berörda odlarorganisationer önskvärt, att förhållandevis betydande belopp av bensinskattemedel årligen tillförs samarbetsorganet för trädgårdsprodukter så att dess verksamhet kan få önskvärd omfattning och styrka. Om beloppet skulle stå i direkt proportion till erlagda bensinskatter skulle ca 50 000 kr. falla på grönsakssektorn. Härutöver är det önskvärt, att samarbetsorganet för att tillfredsställande få igång upplysningsverksamheten m. m. på grönsaksområdet under en övergångsperiod av fem år även tilldelas 50 000 kr. årligen av fonderade bensinskattemedel.

I detta sammanhang uttalar utredningen att sammanlagt bör för upplysningsändamål få disponeras 150 000 kr. årligen av bensinskattemedel. Fördelningen mellan olika produktionsgrenar bör ske av Kungl. Maj:t främst med beaktande av deras förbrukning av skattebelagda drivmedel.

Utredningen utgår slutligen från att om samarbetsorganet åläggs vissa arbetsuppgifter i anslutning till införandet av kvalitetsbestämmelser m. m., anslag härför kommer att anvisas i särskild ordning.

Yttranden. Över förslagen har remissyttranden avgetts av statskontoret, lantbruksstyrelsen, statens jordbruksnämnd, styrelsen för lantbrukshögskolan, jordbrukets forskningsråd, statens institut för konsumentfrågor, kommerskollegium efter hörande av vissa handelskammare, Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund, Sveriges yrkesfruktodlares riksförbund, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet Landsbygdens folk, Svenska lantarbetareförbundet, Kooperativa förbundet, Sveriges grossistförbund, Sveriges köpmannaförbund samt Svenska importföreningen för färsk frukt u. p. a. Härjämte har skrift i ämnet inkommit från Hushållningssällskapens förbund.

Utredningens uppfattning beträffande behovet av upplysningsverksamhet på trädgårdsområdet delas av de remissinstanser som uttalat sig härom.

Detsamma gäller i huvudsak förslaget att inrätta ett särskilt samarbetsorgan för trädgårdsprodukter. *Statskontoret* framhåller, att samarbetsorganet synes vara väl ägnat att åstadkomma ökad samordning av upplysningsverksamheten och har inget att erinra mot organisationen. *Lantbruksstyrelsen* menar, att den föreslagna organisationen blir vidlyftig och svårhanterlig men motsätter sig inte att organet bildas. Styrelsen ifrågasätter om inte verkställigheten av samarbetsorganets program kunde uppdras åt kansliet för SMAK. Liknande uppfattning hyser *Sveriges handels-trädgårdsmästareförbund*, *Sveriges yrkesfruktodlares riksförbund* och *Svenska importföreningen för färsk frukt u. p. a.* Enligt importföreningens mening förefaller det lämpligt att samarbetsorganet personellt och administrativt förs samman med Svenskt fruktfrämjande. För att nedbringa administrationskostnaderna för samarbetsorganet bör man, framhåller handelsträdgårdsmästareförbundet och riksförbundet, pröva de möjligheter som kan finnas till samarbete med någon närstående organisation. *Jordbrukets forskningsråd* föreslår, att frågan om upplysningsverksamheten på trädgårdsområdet hänskjuts till 1960 års jordbruksutredning.

Även till de föreslagna riktlinjerna för samarbetsorganets verksamhet har remissinstanserna i stort sett varit positiva. *Svenska importföreningen för färsk frukt u. p. a.* delar utredningens uppfattning att upplysningsverksamheten bör inledas på grönsaksområdet. Samma åsikt har *Sveriges grossistförbund*, som dessutom anser det vara riktigt att senare överväga möjligheten att utsträcka samarbetsorganets arbete att gälla trädgårdsnäringens samtliga produktionsgrenar. *Sveriges köpmannaförbund* uttalar, att upplysningsverksamheten inom blomsterhandeln behöver utvecklas ytterligare och anser det vara angeläget att detta sker i samband med uppbyggnaden av upplysningsverksamheten i fråga om grönsaker. Liknande uppfattning hyser *Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund*. *Statens jordbruksnämnd* ifrågasätter, om inte den del av samarbetsorganets verksamhet som avser konsumentupplysning kan inskränkas till impulsgivning till redan existerande institutioner för allmän konsumentupplysning. *Statens institut för konsumentfrågor*, som inte har något att erinra mot riktlinjerna för verksamheten, instämmer i vad utredningen anfört beträffande enhetliga kvalitetsnormer. Betydelsen härav understryks även av *kommerskollegium*, *Sveriges yrkesfruktodlares riksförbund* och *Svenska importföreningen för färsk frukt u. p. a.*

Styrelsen för lantbrukshögskolan framhåller, att upplysningsverksamheten som är riktad till odlarna måste ske i nära samarbete med forsknings- och försöksverksamheten på området. Trädgårdsnäringens konsulentorganisation bör enligt *Hushållningssällskapens förbund* utnyttjas i den föreslagna upplysningsverksamheten bland trädgårdsodlarna.

I fråga om upplysningsverksamhetens finansiering har remissinstanserna

delade uppfattningar. *Sveriges yrkesfruktodlares riksförbund*, *Sveriges Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund* framhåller, att med hänsyn till *lantbruksförbund*, *Riksförbundet Landsbygdens folk* och *lantbruksstyrelsen* anser att avgifter bör uttas av importörerna för importerade produkter. att den svenska trädgårdsodlingen ensam kommer att finansiera verksamheten bör denna bedrivas så att den uteslutande stimulerar avsättningen av svenskodlade produkter. *Kommerskollegium* anser det vara angeläget att en statsunderstödd upplysningsverksamhet inte innebär diskriminering av produkter, som införs från utlandet.

Beträffande dispositionen av bensinskattemedel för upplysningsverksamhet uttalar *statskontoret* att det inte kan finna tillräckliga skäl för att ändra det nuvarande sättet för bensinskattemedlens fördelning. Samma uppfattning hyser *lantbruksstyrelsen* och *Svenska lantarbetareförbundet*. *Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund*, som inte direkt vill motsätta sig utredningens förslag, anser att rättviseskäl talar för att 50 000 kr. anvisas i statsbidrag i stället för att belasta bensinskattefonden. *Riksförbundet Landsbygdens folk* finner det vara naturligt att upplysningsverksamheten i huvudsak finansieras med statsmedel.

Departementschefen

Enligt beslut av 1961 års riksdag (prop. 1961: 42; JoU 10; rskr. 100) skall kollektivt restituerade bensinskattemedel kunna användas för upplysningsverksamhet på trädgårdsområdet. Det ankommer på Kungl. Maj:t att utfärda de bestämmelser i ämnet som Kungl. Maj:t finner erforderliga. Då de organisatoriska förutsättningarna för att lämna bidrag till sådan upplysningsverksamhet hittills saknats, har några bensinskattemedel ännu inte disponerats för ändamålet.

Det av trädgårdsnäringsutredningen i samråd med representanter för odlarna och handeln föreslagna samarbetsorganet blir enligt min mening väl lämpat för upplysningsverksamhet på trädgårdsområdet. Ej heller har jag någon invändning mot de av utredningen angivna riktlinjerna för organets verksamhet. Det bör även kunna ägna sig åt frågor rörande kvalitetsnormer för trädgårdsprodukter. Efter framställning av samarbetsorganet bör Kungl. Maj:t kunna godkänna stadgar för detta och förordna ordförande i dess styrelse.

För att finansiera samarbetsorganets verksamhet bör, såsom utredningen föreslagit, 50 000 kr. per år ställas till förfogande från förevarande anslag. Dessutom bör under en femårsperiod 50 000 kr. årligen få tas i anspråk för samma ändamål av fonderade bensinskattemedel. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att besluta härom. Såsom villkor för medelstilldelningen bör gälla att i enlighet med trädgårdsnäringsutredningens förslag frivilliga avgifter på sammanlagt i runt tal 180 000 kr. varje år tillförs samarbetsorganet.

Anslaget bör i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag upptas med oför-

ändrat 350 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

till *Gottgörelse till trädgårdsnäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 350 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

D. Jordbruksprisreglering m. m. samt särskilt stöd åt vissa jordbruk

D 1. Statens jordbruksnämnd: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	3 648 000	3 406 609
1964/65	3 627 000	
1965/66 (förslag)	4 029 000	

Statens jordbruksnämnd föreslår, att anslaget ökas med 453 000 kr.

	Ökning
1. Tjänsteförändringar	
a) Lönegradsförändringar	+ 45 700
b) Ordinariesättning	—
c) Extraordinariesättning	—
2. Löneomräkning	+ 407 300
	+ 453 000

1 a) — c). Nämnden föreslår uppflyttning i lönegrad och, i förekommande fall ordinarie- eller extraordinariesättning av följande tjänster, nämligen på administrativa byrån, beredskapssektionen en byrådirektör Ao 27 till avdelningsdirektör Bo 1,

på animaliebyrån en byrådirektör Ae 25 till Ao 27,

en förste byråsekreterare Ao 23 till byrådirektör Ao 25,

en inspektör Ae 19 till Ae 21 och ett kanslibiträde Ae 7 till kanslist i reglerad befordringsgång,

på utredningsbyrån, statistiksektionen, en byrådirektör Ao 25 till Ao 27,

på utrikeshandelsbyrån en förste byråsekreterare Ae 23 till byrådirektör Ae 27 och två förste byråsekreterare Ae 21 till Ae 23,

på vegetabiliebyrån en förste byråsekreterare Ag 21 till Ae 21.

I skrift den 12 september 1964 anholder *Sveriges fiskares riksförbund*, att det svenska yrkesfisket måtte beredas möjlighet att genom en representant i jordbruksnämnden delta i beslut rörande fisket.

Departementschefen

Det är enligt min mening lämpligt att yrkesfisket representeras av en ledamot i statens jordbruksnämnd vid behandling av ärenden som rör fisket. Jag föreslår därför, att antalet ledamöter i jordbruksnämnden, som enligt beslut av 1956 års riksdag skall utgöra högst fem, bestäms till högst sex.

I anledning av jordbruksnämndens förslag om lönegradsförändringar bör medel beräknas för utbyte av en tjänst som kanslibitråde i Ae 7 mot en tjänst som kontorsskrivare i Ae 13. Jag beräknar vidare medel för den lönegradsförändring, som chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor. I enlighet med uttalande av 1956 års riksdag bör den på animaliebyråns fettvarusektion placerade byråchefstjänsten i Be 1, som blir vakant under innevarande budgetår, ersättas med en byrådirektörstjänst i Ae 27.

Vad jag nu förordat medför en kostnadsökning av 10 000 kr. På grund av löneomräkning bör anslaget därjämte uppräknas med 392 000 kr.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (3 627 000 + 402 000) 4 029 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de ändringar i personalförteckningen för statens jordbruksnämnd som föranleds av vad jag föreslagit i det föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för statens jordbruksnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	741 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	82 000
3. Avlöningar till personal för tillfälliga arbetsuppgifter, <i>förslagsvis</i>	348 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 404 000
5. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	50 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 404 000
Summa kr. 4 029 000	

c) till Statens jordbruksnämnd: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 4 029 000 kr.

D 2. Statens jordbruksnämnd: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	764 000	739 209
1964/65	835 000	
1965/66 (förslag)	876 000	

Statens jordbruksnämnd föreslår, att anslaget ökas med 47 500 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	
		Mynd.	Dep:t
1. Expenser: Bränsle, lyse och vatten	7 500	+ 22 500	+ 22 000
2. Publikationstryck	75 000	+ 5 000	+ 4 000
3. Särskilda undersökningar	75 000	+ 20 000	+ 15 000
		+ 47 500	+ 41 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag anslaget till (835 000 + 41 000) 876 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens jordbruksnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 876 000 kr.

D 3. Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	153 000 000	131 101 704
1964/65	155 000 000	
1965/66 (förslag; beräknat belopp) ...	155 000 000	

Det är min avsikt att senare föreslå Kungl. Maj:t att framlägga särskild proposition angående vissa åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område. I avvaktan härpå torde förevarande anslag böra uppföras med ett beräknat belopp av 155 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 155 000 000 kr.

D 4. Kostnader för beredskapslagring av livsmedel och fodermedel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	22 000 000	12 048 430
1964/65	22 000 000	
1965/66 (förslag)	22 000 000	

Statens jordbruksnämnd föreslår, att anslaget ökas med 3,2 milj. kr.

Motiv. Svensk Spannmålshandel, ekonomisk förening, har i promemoria den 3 augusti 1964 framlagt beräkningar över sina kostnader för beredskapslagring av brödsäd och oljekraftfoder under nästkommande spannmålsregleringsår (augusti 1965—juli 1966). Föreningen utgår från att lagerkvantiteten brödsäd vid ingången av regleringsåret skall utgöra 270 000

ton och att den vid årets utgång skall ha stigit till 300 000 ton. Beredskapslagret av oljekraftfoder förutsätts utgöra oförändrat 65 000 ton. Under de angivna förutsättningarna beräknar föreningen sina kostnader för beredskapslagringen till sammanlagt 20 975 000 kr.

Jordbruksnämnden anser sig kunna utgå från att beredskapslagren av brödsäd under regleringsåret 1965/66 skall ha nått upp till 300 000 ton. Vid gynnsamma inläggningsförhållanden bör man enligt nämndens uppfattning då sträva efter att uppnå en ännu bättre lagersituation. Nämnden föreslår därför att bemyndigande lämnas nämnden att låta öka lagren upp till 350 000 ton.

Kostnaderna för beredskapslagring av brödsäd har under ett antal år kommit att underskrida de beräknade beloppen på grund av att lagren inte har kunnat uppbringas till avsedd storlek och att skördeförhållandena ej har medgett normal omsättning. Inom de närmaste åren måste emellertid en betydande omsättning ske. Jordbruksnämnden beräknar därför medelsbehovet för föreningens lagring till avrundat 21 milj. kr.

Kostnaderna för beredskapslagringen i jordbruksnämndens regi av andra varor än brödsäd och oljekraftfoder uppskattar nämnden till 4 200 000 kr. eller 800 000 kr. mindre än vad beräknats till motsvarande ändamål för innevarande budgetår. Minskningen beror främst på att fettlagren nu undergår en omfattande, varje år ej erforderlig förnyelse.

Departementschefen

1960 års jordbruksutredning har den 23 oktober 1964 överlämnat promemoria angående livsmedelsförsörjningen i krig m. m. Promemorian remissbehandlas för närvarande. Med hänsyn bland annat härtill är jag inte beredd att nu ta ställning till frågan om bemyndigande att öka beredskapslagren av brödsäd.

Mot bakgrunden av erfarenheterna i fråga om belastningen på anslaget synes mig den av nämnden förordade uppräkningsen inte erforderlig. Ur anslaget bör i enlighet med vad som nu gäller medel få ställas till förfogande för att infria jordbruksnämndens garanti- och ansvarsförbindelser för oförsäkrade varor, vilka lagras för statligt ändamål men formellt förblir i enskild ägo.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med oförändrat 22 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för beredskapslagring av livsmedel och fodermedel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 22 000 000 kr.

D 5. Särskilt stöd åt det mindre jordbruket

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	100 000 000	102 104 572
1964/65	95 000 000	
1965/66 (förslag; beräknat belopp) ...	95 000 000	

Lantbruksstyrelsen och statens jordbruksnämnd föreslår på anförda skäl att anslaget ökas med 4 milj. kr.

Departementschefen

Hithörande anslagsfrågor torde böra behandlas i den förut nämnda proposition angående vissa prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, som jag avser att senare föreslå Kungl. Maj:t att framlägga. I avvaktan härpå torde förevarande anslag böra uppföras med ett beräknat belopp av 95 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Särskilt stöd åt det mindre jordbruket* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 95 000 000 kr.

D 6. Bidrag till bokföringsverksamheten inom jordbruket

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1963/64	994 000	956 074	877 848
1964/65	1 067 000		
1965/66 (förslag)	937 000		

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 120 000 kr.

Motiv. Styrelsen beräknar medelsbehovet under anslaget enligt följande sammanställning.

1. Bokföringskostnader	993 250
2. Resekostnader	75 000
3. Ersättning åt deltagare	72 200
4. Bokföringsmaterial	32 500
5. Hålkortsbearbetning	75 000
6. Kurser för ledare	3 000
7. Publikationstryck	7 500
8. Den till undersökningen knutna nämnden	1 000
9. Byggnadsinventering och skogsuppskattning	7 500
10. Ordnad bokföring vid mindre jordbruk	50 000
	1 316 950

I förhållande till innevarande budgetår innebär beräkningen en ökning av posten bokföringskostnader med 250 000 kr. Styrelsen åberopar som skäl härför att Sveriges lantbruksförbund anhållit att ersättningen för förbundets arbete med den jordbruksekonomiska undersökningen höjs med 100 kr. per gård. Med hänsyn till löneutvecklingen finner styrelsen att hittills genomförda och för framtiden planerade rationaliseringar ej har kunnat eller kan förväntas uppväga kostnadsstegringen. Styrelsen tillstyrker därför lantbruksförbundets framställning.

Vid utgången av budgetåret 1964/65 beräknar styrelsen att en odisponerad reservation av 130 000 kr. skall föreligga under anslaget.

Departementschefen

Jag är inte beredd tillstyrka någon höjning av ersättningen för bokföringsarbetet i anslutning till den jordbruksekonomiska undersökningen. Med hänsyn till den beräknade reservationen vid ingången av nästa budgetår torde anslaget sålunda böra uppföras med (1 067 000 — 130 000) 937 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till bokföringsverksamheten inom jordbruket* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 937 000 kr.

D 7. Kostnader i samband med permanent skördeskadeskydd

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1963/64	18 640 000	18 640 000	—
1964/65	19 115 000		
1965/66 (förslag)	19 765 000		

Statens jordbruksnämnd och statistiska centralbyrån föreslår, att anslaget ökas med 724 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Ökning
1. Statsbidrag till skördeskadefonden	15 000 000	—
2. Kostnader för skördeskadeskyddets administration	4 115 000	724 000
	19 115 000	724 000

Motiv. 1. Statens jordbruksnämnd anför, att erforderliga förutsättningar föreligger för att jämväl för nästkommande budgetår anvisa 15 milj. kr. för att överföras till skördeskadefonden.

2. Statistiska centralbyrån redovisar inledningsvis omfattningen av de olika undersökningar, som ligger till grund för ersättningsberäkningarna.

72 Statsverkspropositionen år 1965: Bil. 11: Jordbruksdepartementet

	1963	1964	1965 (förslag)
		antal gårdar	
Huvudundersökning (uppskattning av biologisk skörd)	12 210	12 450	12 700
Tillväxt på slåttervall	125	125	125
Bärgningsförluster på slåttervall	750	750	750
Kvalitet för hö	750	750	750
Botanisk analys	750	750	750
Återväxt för slåttervall	1 200	1 200	1 200
Vallåterväxtens tillvaratagande	11 000	11 000	11 000
Spill för potatis	1 300	1 300	1 300
Fältmätningar	250	180	180
		antal fält (grödor)	
Spill för spannmål			
a. äldre metod	1 625	450	450
b. ny metod	1 625	14 000	14 000
Spill på provytorna	170	3 000	3 000
Kvalitet för brödsäd			
a) enligt leveransbesked	4 000	4 000	4 000
b) enligt uttagna prov	500	700	700

Under 1964 har en ny områdesindelning gjorts i norra Sverige, varvid antalet områden utökats väsentligt. Samtidigt har man gått över till det för resten av landet tillämpade systemet för urval av provytegårdar. Vidare har spillundersökningarna för spannmål omlagts under 1964. I mindre omfattning tillämpas emellertid även den äldre metoden.

Arbetet på att lägga om trösknings- och analysverksamheten har fortsatt. Det planerade nya analysförfarandet innebär att skördeproven från provytorna torkas ned till torrsubstans, varefter vägning sker. Förfarandet beräknas ge säkrare resultat än den tidigare metoden. Trots utökat antal bestämmningar minskas personalbehovet. Vidare har genomförts vissa provundersökningar, nämligen skördeuppskattning för kokärter enligt provytemetoden och försök med nya regler för provtagningen beträffande potatis samt försök med nya metoder för att ta ut kvalitetsprov av spannmål.

Beträffande metodik m. m. för skördeuppskattningen och ersättningsberäkningen för 1965 års skörd samt i fråga om pågående utvecklingsarbete anför centralbyrån bl. a.

För 1965 års skörd föreslår centralbyrån, att uppskattningen av den biologiska skörden får oförändrad uppläggning och avser samma grödor som 1964. En mindre ökning av antalet provytegårdar anser ämbetsverket vara önskvärd. För spannmål planeras övergång till ny metodik för uttagningen av kvalitetsprov. Sedan 1962 har centralbyrån på uppdrag av statens jordbruksnämnd inventerat vallfröarealerna i anslutning till de objektiva skördeuppskattningarna. Centralbyrån uttalar, att behovet av dessa inventeringar är permanent.

Spillundersökningarna föreslås få samma uppläggning och omfattning som 1964. Omläggningen av trösknings- och analysverksamheten väntas bli slutförd under 1965. Utvecklingsarbetet beräknas avse bl. a. metoder för

att ta ut kvalitetsprov på slätterrädd, provundersökningar för kokärter och översyn av områdesindelningen.

Beräkningsarbetet i anslutning till skördeskadeskyddet har för 1963 års skörd utförts på i huvudsak samma sätt som för 1962 års skörd. De maskinella kontrollerna av materialet har emellertid byggts ut. Vidare har arealkontrollen kompletterats. Maskinella rutiner för att framställa listor och besked i anledning av anförda besvär har utformats.

Centralbyrån framhåller vidare, att skördestatistiska nämnden, som tillstyrkt centralbyråns förslag beträffande 1965 års skördeberäkningar, årligen genomför detaljöver syn av beräkningsmetoderna i skördeskadeskyddet. Härutöver pågår f. n. en ombearbetning av hela materialet från de objektiva skördeuppskattningarna med hänsyn till förändringarna i områdesindelningen. Nämnden avser att på grundval av resultaten från denna ombearbetning göra en grundlig översyn av normskördarna inför ersättningsberäkningarna för 1965 års skörd. Inom den närmaste tiden beräknar nämnden också kunna avsluta utredningarna om hur vallskördens kvalitet skall beaktas i skördeskadeskyddet. På nämndens utredningsprogram för den närmaste tiden står också utformningen av nya regler för att undvika utbetalning av relativt sett små belopp. Vidare utreder nämnden vissa konsekvenser för skördeskadeskyddet av en övergång till obligatorisk anmälan. En översyn av grunderna för beräkning av skördevariation och självrisk pågår liksom utredning av möjligheterna att behandla vallfrö som särskild gröda och att inordna kokärterna i skyddet. Nämnden avser också att snarast möjligt sätta igång en allmän utredning av möjligheterna att göra skördeskadeskyddet mera anpassningsbart.

I följande sammanställning redovisar centralbyrån beräknade kostnader för de objektiva skördeuppskattningarna och skördeskadeskyddets administration under budgetåret 1965/66.

Skördeuppskattningarna

1. Central ledning	242 000
2. Lokal ledning	859 000
3. Fältarbete	2 578 000
4. Tröskning och analyser	159 000
5. Materiel och utrustning	195 000
6. Diverse kostnader	144 000
7. Försök och utredningar	50 000
	4 227 000

Skördeskadeskyddet

1. Löpande verksamhet	422 000
2. Utredningar	190 000
	612 000

Ökningen i förhållande till innevarande budgetår beror huvudsakligen på inträffade kostnadsstegringar för löner, resor och traktamenten. Härtill kommer ett större medelsbehov till följd av den planerade ökningen av antalet provyttegårdar och den utvidgade kontrollen av anmälningar och beräkningar.

Departementschefen

För budgetåret 1965/66 bör i enlighet med jordbruksnämndens förslag anvisas oförändrat 15 milj. kr. för att överföras till skördeskadefonden under förutsättning att jordbrukarna av egna medel skjuter till minst samma belopp.

För att förbättra skördeskadeskyddet utför, såsom framgår av redogörelsen i det föregående, statistiska centralbyrån och skördestatistiska nämnden ett betydande antal undersökningar. Resultaten av dessa undersökningar beaktas vid den prövning som fortlöpande sker av metodiken för skördeuppskattningarna och ersättningsberäkningarna.

Centralbyråns beräkningar av kostnaderna för skördeskadeskyddets administration under nästa budgetår tillstyrker jag såtillvida, att jag föreslår att medelsbehovet räknas upp med 650 000 kr. till 4 765 000 kr. Av ökningen hänför sig 238 000 kr. till kostnadsstegringar för avlöningsförmåner m. m., som påverkar medelsbehovet redan för innevarande budgetår. Jag avser därför att senare denna dag återkomma till Kungl. Maj:t med förslag att bland annat nyssnämnda belopp anvisas på tilläggsstat för budgetåret 1964/65. Till frågan om att liksom hittills disponera medel ur anslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för särskilda undersökningar m. m. rörande skördeskadeskyddet torde jag få återkomma vid anmälan av den under punkten D 3 nämnda särskilda propositionen.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (19 115 000 + 650 000) 19 765 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Kostnader i samband med permanent skördeskadeskydd* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 19 765 000 kr.

E. Vissa kontrollanstalter på jordbrukets område m. m.**E 1. Statens centrala frökontrollanstalt: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	3 084 000	3 034 874
1964/65	3 160 000	
1965/66 (förslag)	3 481 000	

Styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt föreslår, att anslaget ökas med 360 000 kr.

	Ökning eller minskning
1. Personalförändringar	
a) Filialen vid Röbäcksdalen	
1 filialföreståndare Ae 25	+ 39 144
1 förste frökontrollbiträde Ae 7	+ 14 856
1 frökontrollbiträde Af 2/Ae 5	+ 12 084
b) Minskning med 4 kontorsbiträdestjänster Ao 5	— 56 784
2. Tjänsteförändringar	+ 44 934
3. Löneomräkning	+ 305 766
	+ 360 000

Motiv. I en allmän motivering anför styrelsen bl. a. följande.

Under de senaste åren har verksamheten vid anstalten varit synnerligen intensiv till följd av 1961 års riksdagsbeslut om att införa obligatorisk statsplombering av strå- och trindsäd, växtförädlingsavgift samt nya bestämmelser om kontroll av utsädespotatis. Följande uppgifter om den totala provtagna utsädesmängden lämnas.

	totalt dt	härav potatis dt
1960/61	870 396	60 915
1961/62	1 282 629	91 319
1962/63	1 743 840	163 473

Utvecklingen av anstaltens utgifter och inkomster framgår av följande tablå.

Budgetår	Utgifter (avlön. + om- kostn.) 1 000 kr.	Inkomster 1 000 kr.	Utgifter — inkomster 1 000 kr.	Inkomster i % av utgifter
1960/61	2 997	2 035	962	67,9
1961/62	3 535	2 570	964	72,7
1962/63	4 044	3 282	762	81,1
1963/64	4 267	3 663	604	85,8

Utvecklingstendenserna inom frökontrollområdet torde enligt anstaltsstyrelsen peka på en fortsatt stegrad verksamhet. Rationaliseringen inom jordbruket bidrar till att den enskilde odlaren i allt större utsträckning föredrar att inköpa utsäde i stället för att själv producera det.

1 a). Styrelsen föreslår, att de nuvarande tjänsterna vid filialen i Röbäcksdalen som filialföreståndare, förste frökontrollbiträde och frökontrollbiträde, vilka f. n. bekostas med medel från anslaget Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m., uppförs på anstaltens avlöningsstat. Tjänsten som filialföreståndare föreslås i samband härmed uppflyttad från lönegrad Ag 23 till Ae 25 och tjänsten som förste frökontrollbiträde i Ag 7 föreslås bli extra ordinarie.

1 b). Tjänsterna är f. n. vakanta och ersatta med icke-ordinarie personal.

2. Styrelsen föreslår uppflyttning i lönegrad av följande tjänster, nämligen

anstaltens föreståndare från Bo 3 till Bo 4,

på kansliet en förste byråsekreterare Ao 23 till byrådirektör Ao 25 och 2 kansliskrivare Ao 11 till kontorsskrivare Ao 13,

på renhetsavdelningen en avdelningsföreståndare Ao 27 till Bo 1,

på groningsavdelningen en avdelningsföreståndare Ao 27 till Bo 1 och en överassistent Ae 23 till försöksledare Ae 25,

på fältkontrollavdelningen en avdelningsföreståndare Ao 27 till Bo 1 och en fältkontrollant Ao 23 till försöksledare Ao 25 samt

vid filialen i Akarp en assistent Ae 19 till förste assistent Ae 21.

Styrelsen föreslår vidare att två förste assistenter Ae 23 skall benämnas överassistent Ae 23.

Departementschefen

Utredningen rörande vissa jordbruksanstalters förläggning har slutfört sitt uppdrag genom att den 8 oktober 1964 avge betänkande rörande statens centrala frökontrollanstalt (stenc., Jo 1964: 9). Betänkandet remissbehandlas för närvarande.

Jag tillstyrker, att de med medel från anslaget Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m. bekostade tjänsterna som filialföreståndare i Ag 23 och förste frökontrollbiträde i Ag 7 vid frökontrollanstaltens filial vid Röbäcksdalen omvandlas till extra ordinarie tjänster och medel för dessa beräknas under anstaltens avlöningsanslag. Vidare bör under

förevarande anslag beräknas medel för ett frökontrollbiträde i reglerad befordringsgång vid nyssnämnda filial. Jag biträder även förslaget att två tjänster som förste assistent i Ae 23 i fortsättningen benämns överassistent. Vad jag nu förordat medför att anslaget behöver uppräknas med 62 000 kr. Samtidigt kan anslaget minskas med 57 000 kr. till följd av indragning av fyra kontorsbiträdestjänster vid huvudanstalten, varför nettoökningen utgör 5 000 kr. På grund av löneomräkning behöver anslaget ökas med 313 000 kr. Jag beräknar vidare medel för den lönegradsförändring, som chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor.

Anslaget torde böra uppföras med (3 160 000 + 321 000) 3 481 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de ändringar i personalförteckningen för statens centrala frökontrollanstalt som föranleds av vad jag förordat i det föregående
- b) godkänna följande avlöningsstat för statens centrala frökontrollanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	410 500
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 805 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 263 000
Summa kr. 3 481 000	

c) till *Statens centrala frökontrollanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 3 481 000 kr.

E 2. Statens centrala frökontrollanstalt: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 161 000	1 232 332
1964/65	1 377 000	
1965/66 (förslag)	1 408 000	

Styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt föreslår, att anslaget ökas med 31 700 kr.

78 *Statsverkspropositionen år 1965: Bil. 11: Jordbruksdepartementet*

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66 Mynd.	Dep:t
1. Reseersättningar	31 000	+ 10 500	+ 9 800
2. Expenser			
a) Bränsle, lyse och vatten	45 500	+ 500	+ 500
b) Övriga expenser	93 000	+ 11 000	+ 11 000
3. Övriga utgifter			
a) Utsädeskontroll vid vissa företag	284 300	+ 6 700	+ 6 700
b) Diverse förbrukningsartiklar.....	65 000	+ 3 000	+ 3 000
		+ 31 700	+ 31 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag anslaget till (1 377 000 + 31 000) 1 408 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens centrala frökontrollanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 408 000 kr.

E 3. Statens centrala frökontrollanstalt: Utrustning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1963/64	800 000	695 484	104 516
1964/65	1 000 000		
1965/66 (förslag)	345 000		

Styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt föreslår, att anslaget uppförs med 522 000 kr.

M o t i v. För att anskaffa erforderlig utrustning för institutionen vid Stora Råby i Lunds stad har beräknats 2 254 000 kr. Härav har anvisats 1 800 000 kr. Återstående kostnad 454 000 kr. behöver med hänsyn till kostnadsökningar uppräknas med 5 procent och uppskattas sålunda till 477 000 kr. För att utrusta ett växthus med tillskottsbelysning som möjliggör s. k. vintertest av utsädespotatis samt till viss laboratorieutrustning m. m. för denna test yrkar styrelsen 45 000 kr.

Departementschefen

Till anskaffning av ytterligare utrustning för centrala frökontrollanstaltens nya institution vid Stora Råby beräknar jag för nästa budgetår 345 000 kr. vara erforderligt. Anslaget bör sålunda uppföras med 345 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Statens centrala frökontrollanstalt: Utrustning för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 345 000 kr.

E 4. Statens växtskyddsanstalt: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 245 000	2 065 297
1964/65	2 301 000	
1965/66 (förslag)	2 593 000	

Styrelsen för statens växtskyddsanstalt föreslår, att anslaget ökas med 580 000 kr.

	Ökning
1. Personalförändringar	
a) 1 försöksledare Ae 25 å zoologiska avdelningen	41 772
b) 1 överassistent Ae 23 å zoologiska avdelningen	37 680
c) 1 laboratorieassistent Ae 11 å zoologiska avdelningen	20 280
d) 1 laboratoriebiträde Af 5/Ae 9 å upplysningsavdelningen	16 488
e) 1 assistent Af 17/Ae 21 vid filialen i Åkarp	28 704
f) 1 laboratoriebiträde Af 5/Ae 9 vid filialen i Åkarp	14 652
g) 1 försökstekniker Ae 13 vid filialen i Röbbäcksdalen; minskning med en vaktmästare Ae 7	5 892
h) 1 institutionsbiträde Af 2/Ae 5 vid filialen i Röbbäcksdalen	12 660
i) 1 försöksledare Ae 25 för trädgårdsodlingens växtskydd	40 272
j) 1 institutionsbiträde Af 2/Ae 5 för trädgårdsodlingens växtskydd	11 952
k) 1 försökstekniker Ae 13 i Hälsingborg	20 412
l) Personal för särskilda undersökningar	4 600
m) Övrig icke-ordinarie personal	19 100
2. Tjänsteförändringar	64 716
3. Löneomräkning	240 820
	<u>580 000</u>

Motiv. Inledningsvis anför anstaltsstyrelsen bl. a. följande.

Under de senaste åren har vid upprepade tillfällen från såväl fackmännens som allmänhetens sida växtskyddets arbetsmetoder tagits upp till internationell debatt. Å ena sidan har skärpta krav rests på effektiva åtgärder mot skadedjur och växtsjukdomar som äventyrar livsmedelsproduktionen. Å andra sidan har hårda angrepp riktats mot de kemiska bekämpningsmedlen och deras skadliga sidoverkningar för människan, husdjuren och det vilda. Som alternativ till enbart kemisk bekämpning har nämnts ökad användning av mot skadegörarna resistent kulturväxter, vidare s. k. biologisk bekämpning med utnyttjande av skadegörarnas na-

turliga fiender samt slutligen s. k. integrerad bekämpning, där man från fall till fall söker lösa bekämpningen rationellt och riskfritt genom att kombinera kemiska och biologiska metoder. Växtskyddsanstaltens styrelse har redan tidigare i sina petitaskrivelser och i andra sammanhang understrukt behovet av ökad forsknings- och försöksaktivitet på samtliga dessa områden. Viss utbyggnad av anstaltens resurser har kunnat ske i fråga om den resistensbiologiska forskningen, men styrelsen finner det nu i högsta grad angeläget att även andra biologiska metoder upptas till mera intensiv behandling. Som en första etapp i en sådan utveckling föreslås därför att resurser ordnas för ekologiska studier av skadegörarna.

Den förberedande prognosverksamhet, som sedan flera år bedrivits i Skåne, har även i detta sammanhang en mycket stor betydelse och styrelsen vill därför ånyo understryka vikten av att denna verksamhet ges en mera permanent karaktär. Ytterst angeläget är också förbättrade resurser för forskning och försök rörande nematoder.

1 a). För att minska användningen av starkt giftiga kemikalier bör ekologiska undersökningar av skadegörarna bedrivas vid anstalten.

1 b)—c). Förslagen, vars syfte är att förbättra möjligheterna för nematodforskningen vid anstalten har framförts senast i 1964 års anslagsäskanden (1964: 1, bil. 11, s. 85 under 1 c)—d)).

1 d). I samband med provundersökningar har upplysningsavdelningen blivit alltmer anlitad för bestämning av svamp- och virussjukdomar, som kräver ett omfattande laboratoriearbete.

1 e). Detta förslag har framförts tidigare, senast i prop. 1964: 1, bil. 11, s. 85 under 1 b). Innehavaren av den föreslagna tjänsten skall ha som huvuduppgift att utföra undersökningar för att ge odlarna ändamålsenliga förhandsupplysningar om väntade angrepp av skadedjur och växtsjukdomar.

1 f). Avser en förstärkning av biträdespersonalen vid filialen i Åkarp för bl. a. de bakteriologiska undersökningarna.

1 g). Innehavaren av tjänsten skall svara för utläggning och skötsel av såväl bekämpningsförsök som sådana försök, vilka utförs i samband med resistensbiologiska arbeten.

1 h). Detta förslag, som framförts tidigare (prop. 1964: 1, bil. 11, s. 85 under 1 e)), avser att avlasta den vetenskapligt skolade personalen mera rutinbetonade arbetsuppgifter.

1 i)—j). Genom beslut av 1963 års riksdag har vid anstalten inrättats en arvodestjänst speciellt för trädgårdsodlingens växtskyddsfrågor. Befattningen bör ändras till extra ordinarie tjänst i lönegrad Ae 25. För nödvändig teknisk biträdeshjälp erfordras ett institutionsbiträde.

1 k). Förslaget avser växtinspektionen i Skåne. Det har framförts tidigare (prop. 1964: 1, bil. 11, s. 85 under 1 f)).

1 l). Ökningen avses möjliggöra dels kompensation för inträffade lönestegringar, dels ytterligare intensifiering av anstaltens särskilda undersökningar.

1 m). I syfte att rationalisera vissa arbetsrutiner äskas medel för att

anställa ett arvodesavlönat ekonomibitråde, varjämte uppräknings föreslås av vissa poster med hänsyn till höjning av lönenivån.

2. Anstaltens styrelse föreslår uppflyttning i lönegrad av följande tjänster, nämligen

1 föreståndare Bo 3 till Bo 5,

1 filialföreståndare Ae 25 vid filialen i Röbbäcksdalen till Ae 27,

1 förste byråsekreterare Ao 23 vid kansliet till byrådirektör Ao 25,

3 filialföreståndare Ae 23 vid filialerna i Linköping, Skara och Kalmar till Ae 25,

1 överassistent Ae 23 vid filialen i Åkarp till försöksledare Ae 25,

1 förste assistent Ae 21 vid inspektionsavdelningen till byråinspektör Ae 23,

1 förste assistent Ae 21 vid upplysningsavdelningen till förste konsulent Ae 23,

4 växtinspektörer Ae 19 (nuvarande tjänsteinnehavare) vid inspektionsavdelningen till Ae 21,

1 trädgårdsmästare Ao 11 vid huvudanstalten till Ao 13,

1 fotograf Ae 9 vid upplysningsavdelningen till förste fotograf Ae 11,

2 kanslibiträden Ae 7 vid kansliet resp. inspektionsavdelningen till kon-
torister Ae 9,

1 vaktmästare Ae 7 vid kansliet till förste vaktmästare Ae 9,

1 institutionsbiträde Af 2/Ag 5 vid zoologiska avdelningen till labora-
toriebiträde Af 5/Ae 9.

Dessutom vill styrelsen erinra om sitt förra året framförda förslag om placering av anstaltens försökstekniker (fältassistenter, inspektörsassistent-
ter) i lönegrad Ae 15. Den vid 1964 års riksdag beslutade placeringen i lönegrad Ae 13 kan nämligen icke anses tillfyllest med hänsyn till dessa tjänstemäns arbetsuppgifter och ansvar.

Y t t r a n d e n. *Styrelsen för lantbrukshögskolan* anser att försöksverk-
samheten på växtskyddsområdet snarast bör utredas. Även en översyn
av hela verksamheten på växtskyddsområdet torde böra övervägas.

1964 års *naturresursutredning* avråder i princip från att f. n. inrätta
permanent tjänster för uppgifter inom biocidområdet. Utredningen ifråga-
sätter om det ens är lämpligt att i nuläget anvisa medel för biocidunder-
sökningar över anslag av förevarande slag. Utredningen förordar att me-
del för ändamålet ställs till förfogande för jordbrukets forskningsråd.

Departementschefen

Jag biträder anstaltsstyrelsens förslag om att medel bör beräknas för en
tjänst vid anstalten som försökstekniker i Ae 13 för inspektionen av im-
porten av växter via Skåne. Kostnaden härför utgör 20 400 kr. Jag förordar
vidare att anslagsposten till avlöningar till personal för särskilda under-
sökningar uppräknas med 20 000 kr. För löneomräkning behöver anslaget

82 *Statsverkspropositionen år 1965: Bil. 11: Jordbruksdepartementet*

uppräknas med 246 000 kr. Jag beräknar vidare medel för de lönegradsförändringar, som chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor.

Anstaltsstyrelsens övriga förslag är jag med hänsyn bland annat till vad naturresursutredningen anfört inte beredd att biträda.

Anslaget torde i enlighet med det anförda uppföras med (2 301 000 + 292 000) 2 593 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens växtskyddsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	212 500
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 500
3. Avlöningar till personal för särskilda undersökningar, <i>förslagsvis</i>	224 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 309 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	845 000
Summa kr. 2 593 000	

b) till *Statens växtskyddsanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 593 000 kr.

E 5. Statens växtskyddsanstalt: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	657 000	647 361
1964/65	747 000	
1965/66 (förslag)	792 000	

Styrelsen för statens växtskyddsanstalt föreslår, att anslaget ökas med 136 700 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66 Mynd.	Dep:t
1. Reseersättningar	121 000	+ 28 500	+ 7 000
2. Expenser			
a) Bränsle, lyse och vatten	62 000	+ 6 000	+ 5 000
b) Övriga expenser	91 500	+ 4 200	— 12 000
3. Publikationstryck	28 400	+ 2 500	+ 1 400
4. Särskilda undersökningar	104 000	+ 6 500	+ 10 000
5. Övriga utgifter			
a) Frakter och transporter	35 400	+ 9 800	+ 2 600
b) Instrument, apparatur m. m.	40 500	+ 18 000	+ 2 500
c) Förbrukningsartiklar o. d.	45 400	+ 7 600	+ 2 600
d) Arbetskostnader	104 500	+ 31 500	+ 9 000
e) Ersättning till försöksvärdar m. m. ..	9 500	+ 15 500	+ 10 500
f) Kostnader för växtskyddskurser	20 000	+ 500	+ 500
g) Städning och renhållning	41 900	+ 6 100	+ 5 900
		+ 136 700	+ 45 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag anslaget till (747 000 + 45 000) 792 000 kr. Av anslagsposten till reseersättningar bör intill 6 000 kr. få användas till att bestrida kostnader för internordiska tjänsteresor. Under delposten till frakter och transporter har jag inräknat ett engångsbelopp av 13 000 kr. till inköp av bil. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens växtskyddsanstalt*: Omkostnader för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 792 000 kr.

E 6. Bekämpande av växtsjukdomar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	100 000	111 730
1964/65	100 000	
1965/66 (förslag)	100 000	

Styrelsen för statens växtskyddsanstalt föreslår, att anslaget uppförs med oförändrat belopp.

Departementschefen

I detta sammanhang torde få bringas till riksdagens kännedom att Kungl. Maj:t den 18 december 1964 medgett att under förevarande anslag ett belopp av högst 55 000 kr. får tas i anspråk av styrelsen för statens växtskyddsanstalt för visst inventeringsarbete m. m. i fråga om ringröta på po-

tatis. Även i fortsättningen bör från anslaget bestridas sådana utgifter i samband med bekämpning av oväntat uppträdande växtsjukdomar, som inte kan täckas av medel från annat anslag.

I enlighet med anstaltsstyrelsens förslag bör anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bekämpande av växtsjukdomar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kr.

E 7. Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	523 000	482 696
1964/65	537 000	
1965/66 (förslag)	591 000	

Styrelsen för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt föreslår, att anslaget ökas med 131 200 kr.

	Ökning
1. <i>Personalförändringar</i>	
a) 1 laborator Bg 1	53 928
b) 1 laboratorieassistent Ae 11	20 280
2. <i>Tjänsteförändringar</i>	11 412
3. <i>Löneomräkning</i>	45 580
	131 200

M o t i v. Inledningsvis anför anstaltsstyrelsen bl. a. följande.

Riksdagen har 1956 (prop. 77; JoU 14; rskr. 174) fattat principbeslut att statens lantbrukskemiska kontrollanstalt (SLK) och lantbrukshögskolans analyslaboratorium (AL) skall samorganiseras till ett fristående statens lantbrukskemiska laboratorium (SLL). 1964 års riksdag har beslutat att byggnad för SLL skall uppföras vid Ultuna. Byggnaden beräknas vara färdig tidigast i början av 1967 varför i anslagsäskandena förutsatts att den gamla organisationen skall bestå under budgetåret 1965/66.

För både SLK och AL tyder analysstatistiken på en viss stagnation i antalet analyserade prov, men på båda hållen finns hos uppdragsgivarna ett uppenbart intresse för en mera omfattande analys, särskilt kvalitetsanalys av växtprodukter. Dessa analyser kan f. n. ej verkställas på grund av brister i lokaler och utrustning.

1 a). Laboratorn skall vara föreståndarens ställföreträdare samt utföra forskning och analyser på utvecklingsstadiet. Avlastning av föreståndaren möjliggör större planeringsinsatser för SLL samt större möjligheter att ra-

tionalisera verksamheten vid byggnadens utformning och inredning. Vid större forskningsinsats uppnås rationella analysmetoder.

1 b). Är avsedd för uppgifter med växtprodukt- och fodermedelsanalyser och avlastning av mera kvalificerade tjänstemän.

2. Styrelsen föreslår uppflyttning i lönegrad av följande tjänster, nämligen

vid avdelningen för växtprodukt- och fodermedelsanalys en förste assistent Ae 21 till överassistent Ae 23 samt

vid kansliet en kontorsskrivare Ao 13 till bokhållare Ao 15, en vaktmästare Ae 7 till institutionstekniker Ae 9, ett kanslibitråde Ae 7 till kon-
trollant Ae 9 och ett kontorsbiträde Af 2/Ae 5 till kanslibitråde Ae 7.

Styrelsen föreslår vidare ordinariesättning av en laboratorieassistent-tjänst och en laboratoriebiträdestjänst. Det är enligt styrelsen angeläget att vid rekryteringstillfällena kunna peka på att en rimlig del av den tekniska personalen har ordinarie tjänster.

Departementschefen

I avvaktan på tillkomsten av det av riksdagen beslutade nya lantbrukskemiska laboratoriet är jag inte beredd att tillstyrka några personalförstärkningar vid lantbrukskemiska kontrollanstalten. På grund av löneomräkning behöver anslaget uppräknas med 50 500 kr. Jag beräknar vidare medel för de lönegradsförändringar, som chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor. Anslaget torde böra uppföras med (537 000 + 54 000) 591 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	106 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	269 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	213 000
Summa kr. 591 000	

b) till Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 591 000 kr.

E 8. Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	154 000	148 887
1964/65	163 000	
1965/66 (förslag)	169 000	

Styrelsen för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt föreslår, att anslaget ökas med 18 900 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66 Mynd.	Dep:t
1. Reseersättningar	7 000	+ 1 000	+ 1 000
2. Expenser: Övriga expenser	25 900	+ 4 100	+ 2 500
3. Publikationstryck	5 000	+ 1 000	+ 500
4. Övriga utgifter			
a) Underhåll av byggnader	4 200	+ 2 800	—
b) Inventarier och apparater	53 000	+ 7 000	—
c) Förbrukningsmaterial	42 000	+ 3 000	+ 2 000
		+ 18 900	+ 6 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upp-
tar jag anslaget till (163 000 + 6 000) 169 000 kr. Jag hemställer, att Kungl.
Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt: Omkost-*
nader för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av
169 000 kr.

E 9. Statens maskinprovningar: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	599 000	588 919
1964/65	646 000	
1965/66 (förslag)	756 000	

Styrelsen för statens maskinprovningar föreslår, att anslaget ökas med
112 000 kr.

	Ökning
1. Personalförändring	
1 mätingenjör Ae 23 (Ultuna)	35 952
2. Tjänsteförändringar	20 244
3. Löneomräkning	55 804
	112 000

Motiv. 1. De maskiner som provas blir efterhand alltmer komplicerade och samtidigt dyrbarare. Jämsides härmed ökar anspråken på provningstekniken. Inom denna utvecklas särskilt resurserna för noggranna mätningar i rask takt och för dessas fulla utnyttjande erfordras tillgång till specialister på området. Maskinprovningarna är i trängande behov av en mätningsspecialist.

2. Styrelsen föreslår uppflyttning av en arvodesavlönad assistent vid Ultunaavdelningen samt en assistent Ag 13 vid Alnarpsavdelningen till assistenter Ae 17. Vidare föreslås en assistent Af 17/Ae 21 vid Alnarpsavdelningen bli ändrad till provningsledare Ae 23.

Departementschefen

Med hänsyn till den snabba utvecklingen av provningstekniken finner jag mig böra förorda, att maskinprovningarna tillförs en tjänst som provningsingenjör i Ag 23. Jag kan vidare biträda att en arvodesavlönad assistentbefattning vid Ultunaavdelningen och en assistenttjänst i Ag 13 vid Alnarpsavdelningen omvandlas till tjänster som försökstekniker i Ae 15. Kostnaderna för vad jag nu förordat utgör 47 000 kr. Till följd av löneomräkning behöver anslaget ökas med 56 000 kr. Jag beräknar vidare medel för den lönegradsförändring, som chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor. Anslaget torde böra uppföras med (646 000 + 110 000) 756 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens maskinprovningar, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Ersättningar till sakkunniga, tillfälliga biträden	
m. fl., <i>förslagsvis</i>	15 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	472 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	269 000
Summa kr.	756 000

b) till Statens maskinprovningar: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 756 000 kr.

E 10. Statens maskinprovningar: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	357 000	523 095
1964/65	357 000	
1965/66 (förslag)	437 000	

Styrelsen för statens maskinprovningar föreslår, att anslaget ökas med 80 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66 Mynd.	Dep:t
1. Reseersättningar	40 000	+ 10 000	+ 10 000
2. Expenser: Övriga expenser	60 000	+ 15 000	+ 15 000
3. Publikationstryck	115 000	+ 25 000	+ 25 000
4. Övriga utgifter			
a) Ersättning för arbete, m. m.	11 500	+ 8 500	+ 8 500
b) Provutrustning och instrument	41 500	+ 21 500	+ 21 500
		+ 80 000	+ 80 000

Styrelsen föreslår vidare, att den i Kungl. Maj:ts brev den 17 april 1964 angivna inkomstgränsen, 200 000 kr., över vilken rätt till överskridande av omkostnadsstatens totalsumma inträder om överskjutande uppbördsmedel finns, skall höjas med 80 000 kr. till 280 000 kr.

Departementschefen

Med tillstyrkande av framställningen av maskinprovningarnas styrelse i fråga om såväl medelsbehovet som den förutnämnda inkomstgränsen upp-
tar jag anslaget till (357 000 + 80 000) 437 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Statens maskinprovningar: Omkostnader för bud-
getåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 437 000 kr.

F. Forskning och undervisning på jordbrukets och trädgårdsnäringens område

F 1. Lantbrukshögskolan: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	11 245 000	11 075 479
1964/65	11 920 000	
1965/66 (förslag)	14 426 000	

Styrelsen för lanbrukshögskolan föreslår, att anslaget ökas med 3 491 000 kr.

Ökning
eller
minskning

I. Institutionernas forskningsavdelningar

A. Personalförändringar

1. 1 professor Bo 3 (biokemi)	+ 59 460
2. 1 laborator Bo 1 (jordbearbetning)	+ 53 928
3. 1 laborator Bo 1 (växtpatologi)	+ 53 928
4. 1 laborator Bo 1 (frukt- och bärödling)	+ 53 928
5. 1 förste konsulent Ae 25 (radiobiologi)	+ 40 272
6. 2 docenter Ae 25	+ 80 544
7. Arvode till »visiting professors»	+ 50 000
8. Specialföreläsningar i trädgårdssektorns byggnadsfrågor ...	+ 8 000
9. Specialföreläsningar i stadsbyggnadslära	+ 3 000
10. Speciallärare i växtpatologi	— 4 000
11. Specialföreläsningar i köksväxt- och prydnadsväxtödling samt i trädgårdskonst och naturvård	+ 7 025
12. Representationsbidrag till rektor	+ 2 600
13. Ökat antal assistenttimmar	
a) Mikrobiologi	1 000 t
b) Genetik	500 t
c) Växtförödling	500 t
d) Växtfysiologi	500 t
e) Växtödling	500 t
f) Lantbruksmeteorologi	500 t
g) Växtpatologi	250 t
h) Husdjursfysiologi	500 t
i) Husdjursförödling	250 t

Ökning
eller
minskning

j) Husdjurens utfodring och vård	1 000 t	
k) Lantbrukets arbetsmetodik och teknik	1 000 t	
l) Lantbrukets företagsekonomi	750 t	
m) Statistik		
Dubblerad övningskurs	1 000 t	
Försöksteknik	1 000 t	
n) Frukt- och bärödling	500 t	
o) Köksväxter	500 t	
p) Prydnadsväxter	500 t	
q) Gemensamt: För dubblerade kurser	4 000 t	
	<u>14 750 t</u>	+ 423 384

14. Biträdestjänster vid följande institutioner

a) Lantbrukskemi I		
1 förste instrumentmakare Ae 13	+ 20 412	
b) Lantbrukskemi II		
1 institutionstekniker Ae 9	+ 16 260	
c) Mikrobiologi		
1 laboratoriebiträde högst Ae 9	+ 14 652	
d) Växtförädling		
1 kontorist Ae 9	+ 16 260	
e) Marklära		
1 vaktmästare Ae 7	+ 14 652	
f) Jordbearbetning		
1 kontorist Ae 9	+ 16 260	
g) Växtfysiologi		
1 laboratoriebiträde högst Ae 9	+ 14 652	
h) Lantbruksmeteorologi		
1 laboratoriebiträde högst Ae 9	+ 14 652	
Tillfällig arbetskraft	+ 3 000	
i) Växtpatologi		
1 trädgårdsmedhjälpare Ae 7	+ 14 652	
j) Husdjursfysiologi		
1 kontorist Ae 9	+ 16 260	
k) Husdjurens näringsfysiologi		
1 laboratoriebiträde högst Ae 9	+ 14 652	
l) Husdjurens utfodring och vård		
1 kanslibiträde Ae 7	+ 14 652	
m) Arbetsmetodik och teknik		
1 försökstekniker Ae 19	+ 28 704	
1 kontorsbiträde högst Ae 5	+ 13 248	

Ökning
eller
minskning

n) Lantbrukets företagsekonomi		
1 kontorsbiträde högst Ae 5	+ 13 248	
o) Lantbrukets marknadslära		
Tillfällig arbetskraft	+ 700	
p) Frukt- och bärödling		
1 ekonomibiträde högst Ae 5	+ 11 952	
q) Trädgårdskonst och naturvård		
1 vaktmästare Ae 7	+ 14 652	
r) Uppräkning av posten till arvoden till viss		
tillfällig personal vid institutionerna	+ 16 000	+ 289 520
B. Tjänsteförändringar		+ 13 464

II. Institutionernas försöksavdelningar

A. Personalförändringar

1. 1 statsagronom Bo 1 (företagsekonomi)	+ 53 928
2. 1 försöksledare Ae 27 (företagsekonomi)	+ 45 048
3. 1 försöksledare Ae 25 (växtodling)	+ 40 272
4. 1 försöksledare Ae 25 (köksväxtodling)	+ 40 272
5. 1 försöksledare Ae 23 (växtodling)	+ 35 952
6. 2 försöksledare Ae 23 (husdjurens utfodring och vård)	+ 71 904
7. 1 försöksassistent Af 17—Ae 21 (växtnäringslära)	+ 28 704
8. 1 försöksassistent Af 17—Ae 21 (lantbrukets hydroteknik) .	+ 28 704
9. 2 försöksassistenter Af 17—Ae 21 (växtodling)	+ 57 408
10. 2 försöksassistenter Af 17—Ae 21 (husdjurens utfodring och	
vård)	+ 57 408
11. Arvdestjänster vid kalkylavdelningen avgår	— 63 588
12. Biträdestjänster vid följande institutioner	
a) Växtnäringslära	
1 försöksbiträde Ae 9	+ 16 260
1 kontorsbiträde högst Ae 5	+ 13 248
b) Jordbearbetning	
1 försöksbiträde Ae 9	+ 16 260
c) Hydroteknik	
1 försöksbiträde Ae 9	+ 16 260
d) Växtodling	
1 förste laboratorieassistent Ae 13	+ 20 412
5 försöksbiträden Ae 9	+ 81 300
2 kontorsbiträden högst Ae 5	+ 26 496
e) Husdjursförödling	
1 kanslibiträde Ae 7	+ 14 652

Ökning
eller
minskning

f) Husdjurens utfodring och vård		
1 laboratoriebiträde högst Ae 9	+ 14 652	
1 kontorsbiträde högst Ae 5	+ 13 248	
g) Företagsekonomi		
1 försökstekniker Ae 17	+ 25 620	
2 kanslibiträden Ae 7	+ 29 304	
h) Frukt- och bärodling		
1 laboratoriebiträde högst Ae 9	+ 14 652	
i) Köksväxtodling		
1 laboratoriebiträde högst Ae 9	+ 14 652	
1 kanslibiträde Ae 7	+ 14 652	
j) Prydnadsväxtodling		
1 laboratoriebiträde högst Ae 9	+ 14 652	
1 kanslibiträde Ae 7	+ 14 652	
k) Jordbruksförsöksdistrikten		
2 försökstekniker Ae 17	+ 54 276	
2 kontorsbiträden högst Ae 5	+ 26 496	
l) Husdjursförsöksdistrikten		
1 försökstekniker Ae 15	+ 23 892	
2 kontorsbiträden högst Ae 5	+ 27 456	
m) Trädgårdsförsöksdistrikten		
3 kontorsbiträden högst Ae 5	+ 41 904	
n) Avgår arvoden till kontorsbiträden vid försöksdistrikten	— 77 000	+ 457 996

B. Tjänsteförändringar

1. Extraordinariesättning	—
---------------------------------	---

III. Forsknings- och försöksverksamhet på rennäringens område

1. 1 försöksledare Ae 27	+ 49 788
2. Tillfällig arbetskraft	+ 6 000

IV. Automatisk databehandling (ADB)

1. 1 programmerare Ag 27	+ 45 048
2. 1 systemman Ag 25	+ 40 272
3. Avgår arvoden	— 30 000

V. Biblioteket**U l t u n a b i b l i o t e k e t**

1. 1 bibliotekarie Ae 23	+ 35 952
2. 1 förste biblioteksbiträde Ae 9	+ 16 260

	Ökning eller minskning
3. 1 fotograf Ae 9	+ 16 260
4. 1 tecknare Ae 9	+ 16 260
Alnarp biblioteket	
5. 1 biblioteksassistent Ae 13	+ 20 412
6. 1 vaktmästare Ae 7	+ 14 652

VI. Administrationen

1. 1 förste reparatör Ao 11	+ 18 252
2. 1 gårdskarl Ae 7	+ 14 652
3. 3 telefonister Ae 7	+ 43 956

VII. Löneomräkning	+ 1 193 484
	+ 3 490 309

Motiv. Högskolestyrelsen framhåller inledningsvis bl. a. följande.

Inom svenskt jordbruk har under de senaste 20—25 åren arbetskraftens nettoproduktivitet ökat med ca 2 procent per år. Jordbruket i bl. a. Danmark, Holland och Förenta Staterna företer en något snabbare produktivtetsutveckling. Detsamma gäller för svensk industri, som nu har väsentligt större konkurrensförmåga beträffande arbetskraft och kapital än jordbruket. Dessa förhållanden ställer rationaliseringsåtgärder av skilda slag inom jordbruket än mer i förgrunden.

I undersökningar inom 1960 års jordbruksutredning har visats, att svenskt jordbruk ligger väl framme beträffande arbetsrationalisering. Den omfattande mekaniseringen kräver dock en avsevärd utbyggnad av företagens storlek och en specialisering av produktionen. Även större och specialiserade företag måste emellertid arbeta med en rationell produktionsteknik. Driften blir mera riskfull och insatser behövs för att bl. a. stabilisera avkastningen. Inom nu berörda områden har svenskt jordbruk haft svårigheter att följa utvecklingen i andra jämförbara länder. Nyssnämnda undersökning visar dessutom, att nya biologiska och tekniska framsteg icke kan förväntas framkomma så snabbt, att jordbruket i fortsättningen kan hålla samma utvecklingstakt som svenskt näringsliv i övrigt.

Inför detta allvarliga perspektiv vill lantbrukshögskolans styrelse med kraft understryka vikten av att större resurser nu satsas på utbildning, forskning och försöksverksamhet inom jordbruket. Styrelsen hemställer, att högskolans anslag för budgetåret 1965/66 uppräknas med 5,76 milj. kr., vartill kommer uppräkning av avlöningsanslaget med hänsyn till inträffade löneökningar med ca 900 000 kr. Detta innebär i första hand ett fortsatt förverkligande av jordbrukshögskoleutredningens förslag, vilket i grova drag realiserats till omkring hälften. Högskolestyrelsen vill särskilt framhålla, att utbildning och vetenskaplig verksamhet är i starkt behov av fortsatt upprustning beträffande assistent- och biträdespersonal samt materielanslag. För att en effektiv försöksverksamhet skall kunna bedrivas är det dessutom synnerligen angeläget att försöksanslaget väsentligt uppräknas.

I A 1. En utbyggnad av gränsområdet mellan biologi, kemi och fysik är utomordentligt betydelsefull för lantbrukshögskolans verksamhet. Redan jordbrukshögskoleutredningen föreslog en laboratur i biokemi. Den nu planerade utbyggnaden bör påbörjas genom inrättandet av en professur i biokemi.

I A 2. Professorn i jordbearbetning har, utöver huvuduppgiften att svara för forskning, undervisning och försöksverksamhet på jordbearbetningens område, pålagts ansvaret för forskning och försöksverksamhet beträffande markvärden. Styrelsen finner det angeläget, att institutionen nu erhåller den av jordbrukshögskoleutredningen föreslagna laboraturen.

I A 3 och 10. Trädgårdsnäringsutredningen har föreslagit, att en laboratur inrättas i växtpatologi. Innehavaren av denna befattning skall tjänstgöra som föreståndare för den växtpatologiska avdelningen vid högskolans alnarpsdel.

I A 4. Institutionen för frukt- och bärödling svarar för undervisning, forskning och försöksverksamhet rörande odling av frukt och bär. Då dessa två områden är ganska väl avgränsade och var för sig betydelsefulla, erfordras en kvalificerad forskare för vardera området. Detta har också föreslagits av jordbrukshögskoleutredningen. Styrelsen föreslår, att en laboratur inrättas från den 1 juli 1965.

I A 5. Befattningshavaren skall planlägga och leda avsnitt av den radiobiologiska forskningsverksamheten samt ha konsultativa uppgifter rörande strålskyddsfrågor och ledisopteknik. Befattningen ersätter en arvodestjänst med medel från FOA.

I A 6. Antalet docentbefattningar och forskardocentbefattningar vid högskolan är f. n. alltför knappt. Enligt de normer som universitetsutredningen angivit skall till varje professur resp. laboratur höra en e. o. docentbefattning. Antalet professurer och laboraturer vid högskolan är 43 medan antalet forskardocenttjänster är 2 och antalet docenttjänster 8.

I A 7. En väsentlig höjning av högskolans effektivitet kan nås på ett förhållandevis billigt sätt genom att möjligheter bereds högt kvalificerade utländska eller inländska forskare och lärare att arbeta någon tid varje år vid högskolan (visiting professors).

I A 8, 9 och 11. Ämnena köksväxt- och prydnadsväxtodling samt trädgårdskonst och naturvård är synnerligen omfattande, varför specialföreläsare måste anlitas i vissa ämnesdelar.

I A 12. Representationsbidragen till rektorerna vid universiteten och högskolorna under ecklesiastikdepartementet har höjts. En liknande höjning bör ske vid lantbrukshögskolan, som har ca 3 500 besökare per år, varav en stor del utländska forskare.

I A 13. Tilldelningen av assistenttimmar till avdelningarna för forskning och undervisning har beräknats efter 1 000 assistenttimmar per professor, 500 assistenttimmar per laborator eller universitetslektor samt 500 assi-

stenttimmar för undervisning. Den ökade intagningen från 60 till 75 studerande per år medför ökat behov av assistentpersonal för undervisningen i vissa ämnen. De fria studierna medför, att det inte i förväg kan avgöras vilka övningskurser som måste dubbleras. Styrelsen föreslår därför att medel för 4 000 assistenttimmar ställs till högskolans förfogande för de fall, då övningskurser måste dubbleras.

I A 14. Vid beräkningen av biträdesbehovet har styrelsen utgått från ett behov av i genomsnitt 1,9 biträden i lönegrad A 10 per varje tjänst som professor, laborator, universitetslektor, förste konsulent och forskarassistent.

I B. Styrelsen föreslår uppflyttning i lönegrad av följande tjänster, nämligen vid institutionen för husdjursförädling en personlig tjänst som djurskötare i Ae 11 till assistent i Af 17—Ae 21 samt vid institutionen för frukt- och bärödling ett kontorsbiträde i högst Ae 5 till kontorist i Ae 9.

II A 1, 2, 11 och 12 g). Erfarenheterna från många länder visar att företagsekonomisk expertis i allt större utsträckning måste inkopplas i den biologiska och tekniska försöksverksamheten såväl i det planerande som analyserande stadiet. Styrelsen föreslår därför, att den nuvarande kalkylavdelningen ombildas till försöksavdelning vid företagsekonomiska institutionen och att en tjänst som statsagronom inrättas som chef för avdelningen. Den företagsekonomiska försöksavdelningen bör fortsätta med kalkylavdelningens nuvarande uppgifter, som omfattar bl. a. utarbetande av data för praktisk planering. Därutöver bör den överta och vidareutveckla den verksamhet rörande studielantbruk, som specialrådgivningen hittills bedrivit. Denna verksamhet bör syfta till att för enskilda jordbruksföretag pröva ny teknik och nya driftsformer samt att studera företag under utveckling. Försöksavdelningen bör utbyggas successivt. Första året föreslås, att en tjänst som statsagronom i Bo 1 inrättas, att kalkylavdelningens arvodestjänst i A 27 omändras till en tjänst som försöksledare i Ae 27, samt att en tjänst som försökstekniker i Ae 17 och två tjänster som kansli-biträde i Ae 7 inrättas.

II A 3. Ett flertal försöksuppgifter på jordbruksområdet hänför sig till grödor, som odlas mest i södra Sverige. Genom placering vid Alnarp möjliggörs ett nära samarbete mellan försöksledaren och de specialister inom trädgårdssektionen, som sysslar med växtslag nära besläktade med nämnda jordbruksgrödor.

II A 4. Jordbrukshögskoleutredningen föreslog, att vid köksväxtavdelningen skulle finnas två försöksledare. Nu föreslås att en andra sådan tjänst, närmast avsedd för sortförsök, inrättas.

II A 5, 9 och 12 d). Den föreslagna personalen, en försöksledare, en försöksassistent och en förste laboratoricassistent, skall handha biologisk prövning av ogräsmedel. Högskolans styrelse har den 11 augusti 1964 avgivit särskild skrivelse i ämnet (jfr s. 109).

II A 6. Enbart landets vallodling upptar omkring 40 procent av den odlade jorden och det årliga värdet av denna produktion överstiger 790 milj. kr. Det är därför synnerligen angeläget att utarbeta skördemetoder, som sänker lagrings- och näringsförlusterna på fodret. Värdet av olika åtgärder och utvecklingslinjer inom såväl grovfoderodlingen som konserveringstekniken måste vidare kunna bedömas i utfodringsförsök. För att tillfredsställande kunna bearbeta detta för nötkreatursproduktionen ytterst viktiga område krävs att försöksavdelningen för nötkreatur snarast förstärks med en försöksledare för foderkonservering samt viss teknisk personal.

Utvecklingen synes leda till underskott i vår inhemska köttförsörjning. Under de senare åren har köttproduktionen i vårt land ägnats allt större intresse. Eftersom denna driftsgren är relativt ny i vårt lantbruk föreligger många och stora försökssuppgifter på detta område. En befattningsman som försöksledare på köttproduktionsområdet bör därför snarast inrättas.

II A 7, 8, 9 och 10. Nya tjänster som försöksassistenter har föreslagits inom ämnesområden, där bristen på sådan personal är särskilt kännbar. I vissa fall anlitas tillfällig arbetskraft avlönad med medel från försöksanstalten.

II A 12 a) — m). Vid beräkningen av biträdesbehovet för försöksverksamheten har styrelsen utgått från ett behov av i genomsnitt 2,5 biträden i lönegrad A 10 för varje tjänst som statsagronom, försöksledare och distriktsförsöksledare.

II B 1. Styrelsen föreslår extraordinariesättning av följande tjänster, nämligen i växtnäringslära en kontorsskrivare i Ag 13, i växtodling en kontorsskrivare i Ag 13, i husdjurens utfodring och vård fyra försöksassistenter i högst Ag 21, en försökstekniker i Ag 17, en arbetsförmän i Ag 11 och en arbetsförmän i Ag 9.

Styrelsen föreslår därjämte, att en försöksledartjänst i Ao 25 förs på övergångsstat och att i stället en försöksledartjänst i Ae 25 inrättas.

III. I skrivelse den 6 augusti 1963 har lantbruksstyrelsen förordat, att vid lantbrukshögskolan inrättas en statsagronombefattning med uppgift att bedriva forsknings- och försöksverksamhet på rennäringsens område. Högskolestyrelsen föreslår, att tills vidare inrättas en försöksledartjänst i Ae 27 direkt underställd husdjurssektionens ordförande samt att medel till tillfällig arbetskraft anvisas.

IV. Enligt en av högskolan utförd undersökning kan försöksmaterialet i stor utsträckning bearbetas genom ADB. Denna metod kan även väntas få stor användning inom forskningen och biblioteksarbetet. Räknearbeten, som kan utföras genom ADB, kan vid en manuell bearbetning beräknas motsvara en arbetsinsats av 40 personår. För en rationellt bedriven verksamhet föreligger ett permanent behov av en programmerare, en systemman och en datatekniker. Högskolan har från den 1 juli 1964 erhållit en datatekniker i Ae 13.

V 1, 2, 5 och 6. Styrelsen, som anser det synnerligen angeläget att biblioteken får ökade personalresurser, tillstyrker vid Ultuna en bibliotekarie i Ae 23 och ett förste biblioteksbiträde samt vid Alnarp en biblioteksassistent och en vaktmästare.

V 3 och 4. Beträffande motiveringen för dessa tjänster torde få hänvisas till prop. 1964: 1 (bil. 11, s. 103).

VI 1. Lantbrukshögskolans fasta maskinanläggning är klassificerad i grupp 5. Enligt godkända normer skall till sådan anläggning normalt knytas två tjänster som förste reparatör.

VI 2. Genom högskolans utbyggnad har behovet av gårdskarlar avsevärt ökat.

VI 3. Högskolan har efter Kungl. Maj:ts bemyndigande beställt en central växel för ultunaområdet. Växeln kommer att tas i bruk under 1965/66. För betjäning av växeln erfordras fyra telefonister, varav en redan finns.

Under förevarande anslagspunkt torde få anmälas dels en promemoria av en arbetsgrupp inom jordbruksdepartementet angående *vissa ändringar i organisationen och förvaltningen av jordbrukets högskolor* (stenc., Jo 1964: 7), dels en promemoria av statskontoret angående *organisatorisk översyn av den statliga verksamheten på lantbrukets område vid Röbbäcksdalen*, dels en särskild skrivelse från styrelsen för lantbrukshögskolan angående *prövning av preparat för ogräsbekämpning*, dels ock en skrivelse från statens tekniska forskningsråd angående *överföring till lantbrukshögskolans stat av viss personal*.

I det följande återges det huvudsakliga innehållet i förevarande promemorior och skrivelser jämte över desamma inhämtade yttranden.

I. Vissa ändringar i organisationen och förvaltningen av jordbrukets högskolor

A. Arbetsgruppens promemoria

1. Inledning

Vid 1961 års riksdag (prop. 61, JoU 26, rskr. 297) beslöts, att ett samarbetsorgan skulle inrättas för jordbrukets högskolor, d. v. s. lantbrukshögskolan, skogshögskolan och veterinärhögskolan. Detta organ har ännu icke kommit till stånd.

Vid 1964 års riksdag (prop. 50, SU 119, rskr. 293) fastställdes efter förslag av 1955 års universitetsutredning en ny organisation för universitets- och högskoleväsendet. Riksdagsbeslutet omfattade universiteten och de vetenskapliga högskolorna tillhörande ecklesiastikdepartementet men däremot inte jordbrukets högskolor. Arbetsgruppens uppgift har varit att med utgångspunkt i bl. a. nämnda riksdagsbeslut företa en viss översyn av jordbrukshögskolornas organisation och förvaltning. Gruppen erinrar om att

1964 års riksdagsbeslut innebar, att jordbrukets högskolor inte skulle lyda under samma centrala myndighet — universitetskanslersämbetet — som universiteten m. fl. läroanstalter är underställda.

2. Nuvarande organisation av jordbrukets högskolor

Lantbrukshögskolans uppgift är vetenskaplig forskning, försöksverksamhet och undervisning i ämnen av betydelse för jordbruket, husdjursskötseln och trädgårdsnäringen. Försöksverksamheten skall följa ett av styrelsen fastställt program, riksförsöksprogrammet. Försöksverksamheten bedrivs bl. a. vid särskilda försöksavdelningar inom vissa av högskolans institutioner samt vid statens lantbruksbyggnadsförsök. Till högskolan hör vidare en fältförsöksorganisation. Högskolan står under ledning av en styrelse. I övrigt handhas angelägenheterna av rektor samt av kollegienämnden, lärarkollegiet och försökskollegiet. Därjämte finns en undervisningsnämnd.

Styrelsen består av nio ledamöter. Kungl. Maj:t utser ordförande och sex övriga ledamöter. Självskrivna ledamöter är högskolans rektor och chefen för lantbruksstyrelsen. De av Kungl. Maj:t förordnade ledamöterna representerar jordbruksnäringen, trädgårdsnäringen, jordbrukets föreningsrörelse, hushållningssällskapen och Uppsala universitet.

Skogshögskolans uppgift är att genom vetenskaplig forskning främja skogsbrukets utveckling samt att meddela på vetenskaplig och praktisk grund vilande undervisning i skogshushållning. Högskolan står under ledning av en styrelse. I övrigt handhas skolans angelägenheter av rektor och ett kollegium. Därjämte finns vid högskolan ett forskningsråd och en undervisningsnämnd.

Styrelsen utgörs av chefen för domänverket, chefen för skogsstyrelsen och högskolans rektor såsom självskrivna ledamöter samt åtta av Kungl. Maj:t utsedda ledamöter. De av Kungl. Maj:t utsedda ledamöterna representerar bl. a. skogsnäringens olika grenar. Kungl. Maj:t utser en av styrelsens ledamöter att vara ordförande.

Veterinärhögskolan har till uppgift att bedriva vetenskaplig forskning och meddela undervisning för veterinärutbildning. Högskolan står under ledning av en styrelse. I övrigt handhas högskolans angelägenheter av rektor och av ett lärarkollegium.

Styrelsen består av åtta ledamöter. Chefen för veterinärstyrelsen, föreståndaren för statens veterinärmedicinska anstalt och högskolans rektor är självskrivna ledamöter. Ordföranden jämte återstående fyra ledamöter förordnas av Kungl. Maj:t. Ifrågavarande ledamöter representerar bl. a. den humanmedicinska forskningen och jordbruksnäringen.

Under styrelsen för veterinärhögskolan lyder även veterinärinrättningen i Skara.

3. Den nya universitets- och högskoleorganisationen

Den för universiteten m. fl. högre läroanstalter under ecklesiastikdepartementet fr. o. m. den 1 juli 1964 gällande organisationen innebär i sina huvuddrag följande. Central myndighet för läroanstalterna är *u n i v e r s i t e t s k a n s l e r s ä m b e t e t*, som är organiserat på en planeringsbyrå, en utbildningsbyrå, en administrativ byrå och en rationaliseringsgrupp. Inom ämbetsverket finns fem fakultetsberedningar, varav en för humaniora och teologi, en för rätts- och samhällsvetenskaperna, en för medicin, odontologi och farmaci, en för matematik och naturvetenskap samt en för de tekniska vetenskaperna. Beredningarna har till uppgift att följa forskningens och utbildningens utveckling, villkor och behov ävensom samhällslivets krav på utbildningens innehåll och organisation. Hos ämbetsverkets styrelse skall de föreslå de åtgärder, som är påkallade eller eljest lämpliga. De skall vidare beträffande fakulteterna och sektionerna vid läroanstalterna bereda ärenden rörande anslagsäskanden och framställningar i övrigt, avsedda att föreläggas riksdagen.

Den omedelbara styrelsen vid varje *u n i v e r s i t e t* (*h ö g s k o l a*) skall handhas av ett konsistorium bestående av rektor, tillika ordförande, prorektor, dekanerna samt förvaltningschefen, därest han är universitetsråd. Vidare skall finnas ett rektorsämbete, som förestås av rektor. Vid rektors sida skall finnas en förvaltningschef. Rektors åligganden skall i vissa fall fullgöras av prorektor.

För det vetenskapliga samarbetet samt för organisationen av undervisningen och examinationen skall finnas *f a k u l t e t e r* och i vissa fall *s e k t i o n e r*. Arbetet inom fakultet skall ledas av en dekanus med en prodekanus som ersättare. Inom varje fakultet skall finnas en utbildningsnämnd.

För forskningen och utbildningen inom visst ämnesområde anställda lärare och övriga befattningshavare utgör en *i n s t i t u t i o n*. Till denna hör för verksamheten anvisade lokaler, apparater m. m. Institution skall under konsistoriets tillsyn förvaltas antingen av prefekt eller, om institutionen omfattar flera än en lärartjänst, av institutionskollegium och prefekt. Vid läroanstalten finns vidare institutioner och inrättningar för läroanstaltens gemensamma bruk.

1964 års riksdagsbeslut rörande universitets- och högskoleorganisationen innebar vidare, att *l o k a l- o c h u t r u s t n i n g s p r o g r a m k o m m i t t é e r* skulle organiseras. En sådan kommitté har organiserats för var och en av universitets- och högskoleorterna. F. n. finns sålunda fem sådana kommittéer. Kommittéernas uppgift är att inom ramen för av statsmakterna godtagna program för verksamhetens utbyggnad utarbeta lokalprogram och förslag till utrustning. Kommittéerna skall särskilt ägna uppmärksamhet åt att ett effektivt utnyttjande av resurserna kommer till stånd och i detta syfte försöka åstadkomma sambruk av lokaler och utrustning i största

möjliga utsträckning. I kommittéerna ingår representanter för byggnadsstyrelsen, utrustningsnämnden för universitet och högskolor, statskontoret och de läroanstalter, som berörs av kommittéernas arbete. Ordförandena bildar tillsammans en samarbetsnämnd.

Syftet med den nya organisationen för universiteten och högskolorna kan sammanfattningsvis anges vara att underlätta och främja samarbete och samverkan över läroanstalts-, fakultets- och institutionsgränser, att ge avnämmarintressena inflytande över utbildningens innehåll och organisation samt att förstärka förvaltningsorganisationen på såväl central som lokal nivå i syfte att bl. a. skapa en slagkraftig framtidsplanering. Genom sistnämnda åtgärd har åsyftats att även avlasta forskare och lärare administrativt arbete.

4. 1961 års beslut om ett samarbetsorgan för jordbrukets högskolor

I jordbrukshögskoleutredningens betänkande (SOU 1960: 2) diskuterades frågan om en samordning av högskolorna under jordbruksdepartementet. För en sådan samordning anfördes olika argument. Vid remissbehandlingen av utredningens betänkande visade remissinstanserna ett stort intresse för frågan om en samordning mellan nämnda högskolor. Flertalet instanser tillstyrkte ett av utredningen föreslaget samarbetsorgan för högskolorna.

Vid behandlingen av jordbrukshögskoleutredningens förslag i prop. 1961: 69 framhöll chefen för jordbruksdepartementet, att ett utvidgat samarbete mellan universitet och högskolor borde vara en av utvägarna att möta framtidens krav på forskning och undervisning vid de högre utbildningsanstalterna. För att främja samarbetet mellan de tre högskolorna under jordbruksdepartementet förordade departementschefen utredningens förslag till samarbetsorgan. Detta föreslogs bestå av ordförandena i högskolornas styrelser samt rektor och en professor från varje högskola. Samarbetsorganet skulle ha till uppgift att söka få till stånd samarbete och kontakt mellan närliggande ämnesområden berörande de tre högskolorna. I syfte att undvika dubbleringar i forskningsarbete och utrustning borde man söka åstadkomma en viss arbetsfördelning mellan berörda institutioner vid de olika högskolorna. Diskussioner i samband med de årliga anslagsäskandena kunde vidare vara av värde.

Riksdagens jordbruksutskott (JoU 1961: 26) framhöll, att det med tillfredsställelse hälsade tillkomsten av ett sådant samarbetsorgan.

5. Arbetsgruppens förslag

Allmänt. Högskolorna inom jordbruksdepartementets verksamhetsområde har till uppgift dels att tillgodose behovet av akademiskt yrkesutbildad arbetskraft för jordbruks-, trädgårds- och skogsnäringarna, dels att bedriva forsknings- och försöksverksamhet på jordbrukets, trädgårdsbrukets, skogs-

brukets och veterinärmedicinens områden. Utbildningen omfattar ett jämförelsevis litet antal studerande — intagningen av nybörjare är f. n. ca 75 vid lantbrukshögskolan, ca 35 vid skogshögskolan och ca 40 vid veterinärhögskolan — och någon mera betydande ökning torde inte kunna förutses. Det främsta målet för den kraftiga upprustning av lantbrukshögskolan och skogshögskolan — för veterinärhögskolan har i år avlämnats ett utredningsförslag — som pågår sedan några år, är därför att stärka kapaciteten för forsknings- och försöksverksamheten. I det nu pågående omdaningskedet inom jordbruks- och skogsnäringarna har det bedömts vara av stor vikt att nära kontakt upprätthålls mellan högskolorna och näringarna och att insatserna på högskoleområdet samordnas med jord- och skogsbrukspolitik i övrigt. Detta har kommit till uttryck vid utformningen av organisationen av jordbrukets högskolor. Varje högskola står sålunda under ledning av en styrelse med allsidig representation från vederbörande näring och med företrädare från de statliga näringsorganen. Styrelsen sorterar direkt under Kungl. Maj:t i jordbruksdepartementet. Ett av de motiv, som varit vägledande vid 1964 års omorganisation av universiteten m. fl. läroanstalter, nämligen önskemålet att tillförsäkra närings- och avnämaringens inflytande över bl. a. den akademiska utbildningens innehåll och organisation, har redan tillgodosetts i den nuvarande organisationen av jordbrukets högskolor. Då detta motiv, som får anses vara tungt vägande, för en omorganisation sålunda bortfallit torde enligt gruppens mening anledning saknas att nu genomföra en mer genomgripande förändring av högskolornas ledning. Arbetsgruppen anser därför, att samordningen och samarbetet mellan jordbrukets högskolor bör ske inom ramen för ett bibehållande av de nuvarande högskolestyrelserna och organisatoriskt ges den formen, att en samarbetsnämnd mellan högskolorna inrättas.

Samarbetsnämnd för jordbrukets högskolor. Samarbetsnämnden bör ha till främsta uppgift att samordna planeringen av utbyggnaden av högskolornas verksamhet och verka för att ett fruktbärande samarbete kommer till stånd mellan högskolorna på utbildnings-, forsknings- och försöksområdena.

Samarbetsnämnden bör enligt arbetsgruppen bestå av en av Kungl. Maj:t förordnad ordförande, en ledamot från envar av de tre högskolestyrelserna, utsedd av resp. styrelse, samt de tre högskolerektorerna. Högskolornas förvaltningschefer bör därjämte, utan att vara ledamöter i nämnden, delta i dess arbete. Till nämnden bör knytas en deltidsanställd sekreterare. Utredningar, som är av gemensamt intresse för högskolorna, bör verkställas i nämndens regi. Härvid torde bl. a. de enskilda högskolornas resurser böra anlitas. Nämnden torde vidare i sitt arbete böra hålla nära kontakt med universitetskanslersämbetet och närmast berörda fakultetsberedningar inom ämbetet.

Rektorsämbetet. Ämbetet bör utformas i huvudsak på samma sätt som gäller för universiteten och de vetenskapliga högskolorna tillhörande eckle-

siastikdepartementet (jfr universitetsstadgan, SFS 1964: 461). Rektor bör dock — såsom nu gäller för jordbrukets högskolor — förordnas av Kungl. Maj:t efter förslag av vederbörande högskolestyrelse.

Rektorsämbetet bör fortlöpande ha det närmaste inseendet över allt som rör högskolan. Ärendena bör avgöras av rektor i närvaro av förvaltningschefen och efter föredragning av förvaltningschefen eller av den tjänsteman förvaltningschefen bestämmer. Skiljaktig mening skall antecknas till protokollet.

Rektor bör vara högskolans främste företrädare. Vid förfall för rektor bör prorektor inträda i rektors ställe. Till rektor bör ifrågakomma professor vid högskolan eller annan som innehar likvärdiga meriter inom högskolans verksamhetsområde och som i övrigt kan anses vara lämplig för tjänsten. Innan styrelsen avger sitt förslag bör berörda kollegier höras. Förordnandeperioden bör vara fyra år. Till prorektor bör styrelsen för en tid av högst fyra år utse någon av högskolans professorer efter att ha hört vederbörande kollegier.

Vad som i universitetsstadgan sägs om förande över stat och på övergångsstat av lärartjänst, som innehas av rektor, bör även gälla jordbrukets högskolor.

Högskolekollegier m. m. Vid lantbrukshögskolan bör liksom nu finnas ett lärarkollegium men bestående av samtliga ordinarie och extra ordinarie professorer, laboratorer och universitetslektorer samt föreståndaren för statens lantbruksbyggnadsförsök. Därjämte bör vid högskolan liksom nu finnas ett försökskollegium med samma sammansättning som f. n. I fråga om den nuvarande kollegienämnden bör ingen ändring ske. Vid vardera skogshögskolan och veterinärhögskolan bör finnas ett högskolekollegium, bestående av samtliga ordinarie och extra ordinarie professorer, laboratorer och universitetslektorer.

Rektor bör liksom nu vara ledamot och ordförande i förevarande kollegier och kollegienämnd.

Arbetsgruppen föreslår vidare, att lärare och forskare inom närbesläktade vetenskaper bör, oavsett universitets- eller högskoletillhörighet, i enlighet med vad som gäller för universiteten m. fl. läroanstalter efter särskilt beslut av Kungl. Maj:t kunna bilda ämnesgrupp med uppgift att handlägga vissa till dessa vetenskaper anknyttande ärenden samt bereda ärenden av gemensamt intresse och framlägga förslag hos behörigt universitets/högskoleorgan.

Utbildningsnämnd. I enlighet med vad som gäller för universiteten m. fl. läroanstalter bör vid varje högskola finnas en utbildningsnämnd, som skall ersätta den nuvarande undervisningsnämnden. Den bör bestå av rektor eller prorektor såsom ordförande samt ytterligare sju ledamöter, av vilka tre bör vara lärare och väljas av kollegiet — vid lantbrukshögskolan lärarkol-

legiet — en väljas av högskolans assistenter och amanuenser samt tre väljas av studentkåren.

Institutionskollegier m. m. För forskningen och utbildningen inom visst ämnesområde anställda forskare, lärare och övriga befattningshavare bör utgöra en institution för ämnesområdet. Till institutionen bör höra för verksamheten anvisade lokaler, samlingar, apparater och övrig materiel. För handhavandet av gemensamma angelägenheter bör två eller flera institutioner kunna bilda en institutionsgrupp. Indelningen i institutioner och institutionsgrupper bör fastställas av Kungl. Maj:t. Institutionen bör under styrelsens tillsyn förvaltas av institutionskollegium och prefekt. I institutionskollegiet bör ingå samtliga till institutionen hörande befattningshavare i högre lönegrad än A 23. I kollegiets överläggningar och beslut i särskilt ärende bör därjämte delta dels institutionen tillhörande av ärendet berörda assistenter och amanuenser, dels två representanter för de av ärendet berörda studerandena, utsedda av studentkåren. Institutionens prefekt bör vara ordförande i institutionskollegiet. Han bör utses av styrelsen bland institutionens befattningshavare för tre år i sänder. Prefekten bör bl. a. ha att tillsammans med övriga forskare och lärare vid institutionen och efter samråd med institutionskollegiet överlämna förslag till anslagsäskanden.

Styrelsen bör kunna förordna en av institutionens lärare att såsom studierektor under prefekten fullgöra uppgifter i fråga om utbildningen, vilka eljest ankommer på prefekten.

Förutom institutioner för vissa ämnesområden bör finnas inrättningar, som är avsedda för högskolans gemensamma bruk. Föreståndare för sådan inrättning bör förordnas av högskolans styrelse.

Högskolornas centrala förvaltning. De centrala förvaltningarna vid jordbrukets högskolor bör organiseras på två avdelningar, planeringsavdelningen och administrativa avdelningen. Förslaget illustreras av följande principskiss.

Centrala förvaltningen

Planeringsavdelningen

Långsiktig planering

Petitasekretariat åt styrelsen och kollegiet (kollegierna, kollegienämnden)

Sekretariat i övrigt åt styrelsen, rektorsämbetet och kollegiet (kollegierna, kollegienämnden)

Administrativa avdelningen

Personaladministrativa ärenden (utom tillsättning av vetenskapliga tjänster)

Inköp

Kassa och bokföring

Registratur
Diarium

Juridiska frågor (besvär, reglementen, stipendie- och donationsärenden m. m.)

Tillsättning av vetenskapliga tjänster

Studieplaner

Undervisningsplaner

Driftkontroll (registrering, statistik m. m.)

Studierådgivning

Inskrivning av studerande

Meddelande av examina

Sekretariat åt utbildningsnämnden

Kontakt- och informationsverksamhet

Arkiv

Service (skrivcentral, telefonväxel, vaktmästeri, maskinanläggning, park, transporter m. m.)

Skyddsfrågor

Företagsnämndsverksamhet

Vid lantbrukshögskolan finns f. n. en tjänst som försöksintendent, som under rektor handlägger ärenden rörande bl. a. förvaltningen av högskolans jordbruksegendomar, anskaffning av mark, lokaler m. m. för försöksverksamheten samt upprättande av taxor och avtal för nämnda försöksverksamhet. Någon ändring i försöksintendentens ställning bör inte ske, men givetvis bör ett nära samarbete komma till stånd i fråga om försöksintendentens verksamhet och den centrala förvaltningsverksamheten i övrigt.

Arbetsgruppen har verkställt en undersökning rörande högskolekansliernas nuvarande organisation, personalens arbetsuppgifter m. m. På grundval av bl. a. denna undersökning och med utgångspunkt i sitt tidigare redovisade förslag till organisation av de centrala förvaltningarna vid högskolorna framlägger arbetsgruppen förslag till personalorganisation vid förvaltningarna. Förslaget omfattar inte veterinärhögskolan, då kansliorganisationen vid denna högskola f. n. är föremål för Kungl. Maj:ts prövning på grundval av förslag av veterinärhögskoleutredningen. För nya tjänster föreslår gruppen extra ordinarie anställningsform. Bl. a. på grund härav kan vissa övergångsanordningar bli erforderliga. Förslaget redovisas i följande tabell (s. 105).

Lokal- och utrustningsprogramkommitté. F. n. arbetar en lokalprogramkommitté för lantbrukshögskolan bestående av representanter för jordbruks- och finansdepartementen, byggnadsstyrelsen samt lantbrukshögskolan. Arbetsgruppen föreslår, att denna lokalprogramkommitté ersätts med en lokal- och utrustningsprogramkommitté, vars verksamhet bör omfatta samtliga tre jordbrukshögskolor. Kommitténs arbete bör, såsom namnet anger, avse även utrustningsfrågor. I fråga om kommitténs sammansättning bör likformighet med de lokal- och utrustningsprogramkommittéer, som tillhör ecklesiastikdepartementet, eftersträvas. Ett nära samar-

Organisationsenhet och tjänst	Lantbrukshögskolan		Skogshögskolan	
	Nuläge	Förslag	Nuläge	Förslag
Byråchef.....	—	1	1	1
Ekonomidirektör.....	1	—	—	—
<i>Planeringsavdelningen</i>				
Byrådirektör	—	1	—	1
Mellangradstjänster	4	2	1	2
Kvalificerade biträden	—	2	—	1
Övriga biträden	2	3	1	1
<i>Administrativa avdelningen</i>				
Byrådirektör	1	1	1	1
Mellangradstjänster	1	2	1	1
Kvalificerade biträden	5	7	4	6
Övriga biträden	17	16	13	10
Personal för vaktmästeri, maskin- läggning, verkstad, park, trans- porter m. m.	23	23	9	9
<i>Försöksintendentens avdelning</i>				
Försöksintendent	1	1	—	—
Kvalificerat biträde	1	1	—	—
Summa	56	60	31	33

Anm. Under beteckningen mellangradstjänster har upptagits tjänster som förste byråsekreterare, sekreterare, kamrerare och amanuens, under beteckningen kvalificerade biträden tjänster som assistent, förste kontorsskrivare, kanslist, kontorsskrivare och kansliskrivare samt under beteckningen övriga biträden tjänster som kontorist, kanslibiträde, kontorsbiträde och telefonist.

bete bör etableras med dessa. Ordföranden i kommittén bör ingå som ledamot i den samarbetsnämnd, som inrättats mellan de till ecklesiastikdepartementet hörande kommittéerna.

Kostnadsberäkningar. Arbetsgruppen har beräknat de totala årliga kostnaderna för samarbetsnämnden för jordbrukets högskolor till 27 000 kr. I beloppet har inräknats arvoden och reseersättningar åt nämndens ledamöter, arvode åt en deltidsanställd sekreterare samt kostnader för skrivhjälp.

De totala kostnaderna för den personal, som arbetsgruppen föreslagit för lantbrukshögskolans och skogshögskolans centrala förvaltningar, har arbetsgruppen beräknat till i runda tal 1 milj. kr. resp. 750 000 kr. (1965 års löner). Jämfört med de personalkostnader, som f. n. belöper på dessa högskolors kanslier, innebär arbetsgruppens förslag en kostnadsökning på ca 100 000 kr. för vardera högskolan.

B. Yttranden

Över promemorian har yttranden avgetts av statskontoret, styrelsen för lantbrukshögskolan, styrelsen för skogshögskolan, styrelsen för veterinärhögskolan, universitetskanslersämbetet, byggnadsstyrelsen, utrustningsnämnden för universitet och högskolor samt samarbetsnämnden för lokal och utrustningsprogramkommittéerna för universitet och högskolor. Härjämte har Sveriges förenade studentkårer och lantbrukshögskolans studentkår inkommit med skrivelser.

Samtliga remissinstanser tillstyrker arbetsgruppens förslag att en s a m a r b e t s n ä m n d inrättas.

De berörda högskolornas styrelser ansluter sig i princip till förslaget om r e k t o r s ä m b e t e t s utformning. *Styrelsen för skogshögskolan* föreslår dock, att en särskild tjänst som rektor inrättas och att förordnandetiden för rektor bestäms till sex år. Såsom skäl anför styrelsen att jordbrukshögskolornas rektorer — till skillnad från universitetens — förordnas av Kungl. Maj:t.

Beträffande förslaget om i n s t i t u t i o n s k o l l e g i e r föreslår *styrelsen för lantbrukshögskolan*, att i princip samma regler som gäller för universiteten bör tillämpas men att prefekt i första hand bör utses bland professorer och laboratorer. *Styrelsen för skogshögskolan* framhåller att prefekten bör utses efter förslag av högskolekollegiet.

Remissinstanserna ansluter sig i princip till arbetsgruppens förslag rörande h ö g s k o l o r n a s c e n t r a l a f ö r v a l t n i n g. *Statskontoret* ifrågasätter emellertid om inte arbetsenheter bör benämnas sektioner i stället för avdelningar. Enligt *styrelsen för lantbrukshögskolan* bör de juridiska frågorna föras till den administrativa avdelningen. Styrelsen anför vidare, att organisationsförslaget, som inte innebär någon rationalisering i förhållande till nuvarande kansliorganisation, inte tillgodoser högskolans behov. Planeringsavdelningen måste enligt styrelsen få ytterligare en mellangradstjänst och ett kvalificerat biträde. Till försöksintendentens avdelning bör vidare knytas en mellangradstjänst. Beträffande den administrativa avdelningen bör en nuvarande befattning som assistent i Ae 17 uppflyttas till mellangradstjänst. Vid trädgårdssektionens expedition i Alnarp finns f. n. en assistent i Ag 17. Enligt styrelsen är göromålen så krävande, att de motiverar en tjänst i Ae 19.

Styrelsen för skogshögskolan anser, att sekreterargöromålen bör utföras av den administrativa avdelningen. Styrelsen förutsätter, att högskolan själv får besluta om den närmare fördelningen av såväl arbetsuppgifterna som personalen.

Universitetskanslersämbetet anför, att den föreslagna planeringsavdelningen bör benämnas planerings- och utbildningsavdelningen samt att de

till denna avdelning hänfödda ärendena rörande dels juridiska frågor, dels tillsättning av vetenskapliga tjänster bör överföras till den administrativa avdelningen.

Förslaget om en gemensam lokal- och utrustningsprogramkommitté för jordbrukets högskolor tillstyrks av remissmyndigheterna med undantag av styrelsen för skogshögskolan. Såväl universitetskanslersämbetet som samarbetsnämnden för lokal- och utrustningskommittéerna för universitet och högskolor betonar angelägenheten av att samarbete etableras mellan den föreslagna kommittén och motsvarande under ecklesiastikdepartementet hörande kommittéer.

II. Organisatorisk översyn av den statliga verksamheten på lantbrukets område vid Rönneåsdalen

A. Statskontorets promemoria

Nuläge. Lantbrukshögskolans verksamhet vid Rönneåsdalen, belägen utanför Umeå, omfattar f. n. avdelningen för norrländsk växtodling, jordbruks- och husdjursförsöksstationerna inom norra försöksdistriktet, specialrådgivningen samt lantbrukshögskolans egendom Rönneåsdalen. Trädgårdsförsöksstationen för norra distriktet, som nu är förlagd till Öjebyn utanför Piteå, skall enligt beslut av 1962 års riksdag (prop. 1, bil. 11, s. 376) överflyttas till Rönneåsdalen så snart arbetslokaler kan disponeras där. Vid Rönneåsdalen finns vidare filialer till statens växtskyddsanstalt och statens centrala frökontrollanstalt samt en avdelning av statens maskinprovningar. Principbeslut har fattats av 1964 års riksdag (prop. 78) om att hit även förlägga en filial till statens lantbrukskemiska laboratorium.

Samarbetsnämnd. Statskontoret föreslår, att en samarbetsnämnd inrättas för att lättare lösa vissa samordningsproblem, som aktualiserats av den ökande verksamheten vid Rönneåsdalen. I nämnden bör ingå statsagronomen vid avdelningen för norrländsk växtodling, distriktsförsöksledarna för resp. husdjurs- och trädgårdsförsöken samt platsföreståndarna för växtskydds- och frökontrollfilialerna, maskinprovningarnas avdelning samt för filialen till statens lantbrukskemiska laboratorium. Statsagronomen vid avdelningen för norrländsk växtodling bör vara ordförande i nämnden.

Gemensamt kansli. Den kamerala verksamheten omfattar dels särskild driftsbokföring för egendomen, dels sedvanlig inkomst- och utgiftsbokföring för övriga enheter inom lantbrukshögskolans verksamhetsområde. För växtskydds- och frökontrollfilialerna samt maskinprovningarnas avdelning ombesörjs egentligt bokföringsarbete centralt. Avlöning av personalen ombesörjs av huvudförvaltningarna med undantag för kollektivavtalsanställd jordbrukspersonal, vilken avlönas på platsen. För maskinskrivnings- och kopieringsgöromål disponeras f. n. inte någon gemensam personal. Statsagronomen har till sitt förfogande ett kanslibiträde för ma-

skönskrivnings-, kassa- och bokföringsarbete, telefontjänst m. m. samt ett institutionsbiträde för olika slag av räknearbeten m. m. Husdjurs- och trädgårdsförsöksstationerna disponerar vardera 11 000 kr. för skrivhjälp och specialrådgivningen har delvis fått utnyttja den förstnämnda stationens resurser. Växtskyddsfilialen har ett kontorsbiträde under det att frökontrollfilialen saknar skrivpersonal.

Statskontoret förordar att en gemensam administrativ och kameral arbetsenhet inrättas. Denna enhet föreslås benämnad kansliet och ingå i statsagronomens avdelning. Kansliet avses utöver kassa- och bokföringsarbete svara för diarieföring, registrering, arkivvård och bibliotekstjänst. Till kansliet skulle överlämnas allt skriv- och räknearbete, som inte oundgängligen behöver utföras på de skilda institutionerna, liksom stencilering, kopiering etc. Kansliet skulle också ombesörja gemensamma inköp, budtjänst, telefonväxel m. m. samt ha överinseendet över väg- och parkunderhåll samt värmeanläggning.

Som chef för kansliet föreslås en kanslist i A 15. I övrigt skulle i kansliet ingå en kontorist i A 9, en expeditionsvakt och en vaktmästare i A 7 samt tre kontorsbiträden i reglerad befordringsgång. De belopp, som utgått för skrivhjälp vid husdjurs- och trädgårdsförsöken, skulle samtidigt indras.

Statskontoret föreslår att fastighetskostnaderna liksom hittills belastar det gemensamma anslaget för högskolan. Vidare bör en gemensam telefonväxel anskaffas vid Röbbäcksdalen. Det nuvarande systemet med linjeväljare är inte ändamålsenligt ens för nuvarande behov. En ny telefonväxel har installerats i den byggnad som nyligen uppförts för statens maskinprovningars avdelning. Enligt statskontoret bör övervägas om inte den föreslagna gemensamma telefontjänsten bör betjäna samtliga enheter vid Röbbäcksdalen.

B. Yttranden

Över promemorian har yttranden avgetts av styrelsen för lantbrukshögskolan, byggnadsstyrelsen samt styrelserna för statens maskinprovningar, statens växtskyddsanstalt, statens centrala frökontrollanstalt och statens lantbrukskemiska kontrollanstalt.

Samtliga remissinstanser har anslutit sig till statskontorets förslag att en s a m a r b e t s n ä m n d bör inrättas.

Förslaget om ett g e m e n s a m t k a n s l i tillstyrks av *styrelserna för lantbrukshögskolan, statens växtskyddsanstalt, statens centrala frökontrollanstalt och statens lantbrukskemiska kontrollanstalt*. Styrelsen för lantbrukshögskolan framhåller, att utöver kansliets personal erfordras minst en kontorist för var och en av de övriga institutionerna. *Styrelserna för lantbrukshögskolan och statens centrala frökontrollanstalt* avstyrker en särskild kameral avdelning inom kansliet med motivering

att bokföringsarbetet bör utföras av resp. centrala institution. *Styrelsen för statens maskinprovningar* framhåller, att delaktighet i ett gemensamt kansli för maskinprovningarna varken är möjlig eller önskvärd. *Byggnadsstyrelsen* påpekar, att förslaget om gemensamt kansli redan beaktats i det byggnadsprogram, som underställts Kungl. Maj:t för prövning.

Beträffande kostnader för fastighetsskötsel framhåller *styrelsen för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt* att analyslaboratoriet förutsätts bli storförbrukare av el-ström och vatten. För att främja besparingssträvanden på området bör laboratoriet få egna mätare och egna anslagsposter.

Statskontorets förslag om gemensam telefonväxel tillstyrks av remissinstanserna med undantag av *styrelsen för statens maskinprovningar*.

III. Prövning av preparat för ogräsbekämpning

I särskild skrivelse den 11 augusti 1964 framhåller *styrelsen för lantbrukshögskolan*, att styrelsen genom en särskild kommitté utrett frågan om officiell prövning av preparat för ogräsbekämpning.

Enligt denna kommitté medför den speciella ställning, som vårt land intar med avseende på biologisk prövning av medel för bekämpning av ogräs, en stark lockelse för internationell kemisk industri att använda Sverige som försöksområde för nya produkter. Nuvarande förhållanden betecknas som otillfredsställande. I marknaden förekommer f. n. omkring 125 registrerade kemiska preparat mot ogräs, varav ett betydande antal är starkt giftiga.

En objektiv prövning av de kemiska ogräsmedlens användbarhet och värde är enligt kommittén av stor betydelse för det svenska jordbruket, var- till kommer att det ur samhällelig synpunkt är önskvärt att användningen av starkt giftiga medel i största möjliga utsträckning begränsas. Möjligheten att ersätta dessa med mindre giftiga medel kan emellertid endast bedömas genom jämförande försök mellan olika preparat. Eftersom en sådan prövning i första hand är av allmänt intresse bör verksamheten vara en statlig angelägenhet.

En biologisk prövning torde under en övergångsperiod kunna åstadkommas genom frivillig överenskommelse mellan leverantörer eller förbrukare av kemiska ogräspreparat och statliga institutioner. En sådan prövning bör handhas av lantbrukshögskolan. Prövningen bör ske efter beslut av administrerande eller registrerande statlig myndighet, efter framställning av annan statlig eller enskild institution eller på begäran av leverantörer eller förbrukare. Kostnaderna för prövningen bör enligt kommittén i huvudsak bestridas av statliga medel.

Styrelsen för lantbrukshögskolan biträder kommitténs förslag om en

uppbyggnad av en prövningsverksamhet, förlagd till lantbrukshögskolan och organiserad på föreslaget sätt. Personalen för provning av ogräsbekämpningspreparat bör enligt styrelsen utgöras av en försöksledare i Ae 23, en försöksassistent i högst Ae 21 och en laboratorieassistent i Ae 13.

Styrelsen framhåller vidare, att det av kommittén framlagda förslaget kan genomföras i sin helhet först sedan nybyggnad för institutionen för växtodling uppförts. Tills vidare torde prövningsverksamheten inrymmas i den nuvarande institutionens för växtodling lokaler. Prövningen bör ske genom frivillig överenskommelse med leverantörerna.

Remissyttranden över förslaget har avgetts av riksrevisionsverket, lantbruksstyrelsen, styrelsen för statens växtskyddsanstalt, statens naturvårdsnämnd, giftnämnden, 1964 års naturresursutredning och Sveriges lantbruksförbund.

Förslaget tillstyrks av *styrelsen för statens växtskyddsanstalt* och *Sveriges lantbruksförbund*. 1964 års naturresursutredning är f. n. inte beredd att ta ställning till frågan om lämpligaste ansvars- och arbetsfördelningen på bekämpningsmedelsområdet mellan olika organ. Utredningen avråder från att inrätta permanenta tjänster och förordar att medel för angelägna undersökningar inom bekämpningsmedelsområdet ställs till jordbrukets forskningsråds förfogande för senare fördelning. *Lantbruksstyrelsen* anser det angeläget att en officiell provning av alla slags bekämpningsmedel snarast kommer till stånd och föreslår att frågan närmare utreds. Spörsmål som därvid bör belysas är bl. a. valet mellan frivilligt deltagande och obligatorium, verksamhetens organisation, omfattning och utbyggnad, t. ex. arbetsfördelningen mellan olika organ. Vidare bör prövas i vad mån resultaten kan tänkas komma till användning för giftnämndens verksamhet och vidare måste olika kostnads- och finansieringsalternativ utredas. I avvaktan på en sådan utredning motsätter sig lantbruksstyrelsen ej att lantbrukshögskolan får viss förstärkning för provning av ogräsbekämpningsmedel.

Statens naturvårdsnämnd motsätter sig ej förslaget, förutsatt att det kan motiveras av sin betydelse för jordbruket. Ur naturvårdssynpunkt anser nämnden däremot verksamheten knappast ha sådan angelägenhetsgrad, att den bör prioriteras framför andra aktuella åtgärder på bekämpningsmedelsområdet.

Giftnämnden avstyrker förslaget. Nämnden framhåller, att det ankommer på den som söker registrering av ett bekämpningsmedel att förete sådana data att giftnämnden vid provning av ansökan skall kunna bedöma om medlet är så giftigt att det icke lämpligen bör användas i bekämpningssyfte eller på grund av bristande effektivitet är uppenbart otjänligt. Vidare ifrågasätts lämpligheten av att införa särskilda regler för den enstaka grupp av bekämpningsmedel, som ogräsmedlen utgör. Nämnden anser att väl så starka skäl kan anföras för effektivitetskontroll av andra grupper av bekämpningsmedel, såsom svamp- och insektsdödande medel. Nämnden är också

tveksam huruvida någon mer omfattande prövning i statlig regi bör komma till stånd.

IV. Överföring till lantbrukshögskolans stat av viss personal

I skrivelse den 30 juni 1964 hemställer *statens tekniska forskningsråd*, att den personal för ensileringsundersökningar vid lantbrukshögskolans mikrobiologiska institution, som avlönas med medel från rådet, överförs till högskolans stat. *Styrelsen för lantbrukshögskolan* tillstyrker framställningen.

Departementschefen

Statsmakternas beslut 1961 rörande forskningen, försöksverksamheten och den högre utbildningen på jordbruks- och trädgårdsområdena har resulterat i kraftiga förstärkningar av lantbrukshögskolans resurser. Högskolans anslag på driftbudgeten har sålunda under budgetåren 1961/62—1964/65 uppförts med sammanlagt respektive 11,8, 13,9, 16,8 och 19,5 milj. kr. Ett bifall till de förslag avseende dessa anslag, som jag framlägger i det följande, medför att de sammanlagt kommer att uppgå till 24,4 milj. kr. för nästa budgetår, vilket innebär en ytterligare betydelsefull etapp i högskolans upprustning.

Jag övergår här efter till att behandla de *anslagsäskanden* för nästa budgetår, som styrelsen för lantbrukshögskolan framlagt.

Under förevarande anslag vill jag tillstyrka högskolestyrelsens förslag att inrätta en försöksavdelning i företagsekonomi. Jag finner det vara angeläget med en förstärkning av resurserna inom detta område, som har stor betydelse för effektiviseringssträvandena inom jordbruket. Den föreslagna försöksavdelningen är avsedd att ersätta den nuvarande kalkylavdelningen, som tillkom genom beslut av 1961 års riksdag. Vid den nya försöksavdelningen i företagsekonomi bör inrättas en statsagronomtjänst i Bo 1 och en försöksledartjänst i Ae 25 samt medel beräknas för en försöks-teknikertjänst i Ae 17 och en kanslibiträdestjänst i Ae 7. Samtidigt bör de medel — 82 500 kr. — som nu utgår till arvodesbefattningar vid kalkylavdelningen indras.

I anledning av högskolestyrelsens förslag om en laboratur i växtpatologi vill jag förorda att en tjänst som statshortonom i Bo 1 inrättas vid högskolans trädgårdssektion i Alnarp. En statshortonomtjänst torde vara lämpligare än en laboratur i detta fall, då syftet med tjänsten är att få till stånd tillämpad forskning i nära samarbete med och till direkt stöd för trädgårdsnäringen. Jag vill vidare tillstyrka, att en tjänst som försöksledare i Ae 23 inrättas vid institutionen för husdjurens utfodring och vård.

För att bereda utländska och inländska utomstående forskare och lärare

möjlighet att arbeta någon tid vid högskolan bör 20 000 kr. beräknas. Till specialföreläsningar i trädgårdssektorns byggnadsfrågor, i stadsbyggnadslära samt i köksväxt- och prydnadsväxtodling m. m. bör i enlighet med högskolestyrelsens förslag beräknas respektive 8 000, 3 000 och 7 025 kr. Samtidigt bör nuvarande speciallärararvode i husbyggnadslära på 10 500 kr. indras, då statens lantbruksbyggnadsförsök numera svarar för denna undervisning. I samband med att en statshortonomtjänst inrättas i växtpatologi bör speciallärararvodet i nämnda ämne på 4 000 kr. indras. Vidare bör anslagsposten till särskilda löneförmåner till vissa tjänstemän uppräknas med 600 kr.

Vad jag sålunda förordat medför en sammanlagd kostnadsökning av 166 000 kr.

Beträffande assistentpersonalen vill jag förorda att medel beräknas till en ökning med 4 000 assistenttimmar. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av högskolestyrelsen fördela assistenttimmarna på institutioner. Medel bör vidare beräknas till ytterligare 500 assistenttimmar vid institutionen för arbetsmetodik och teknik för undervisningen i ämnet husbyggnadslära.

Av högskolans äskanden rörande biträdespersonalen anser jag mig böra förorda att medel beräknas för en tjänst som kontorist i Ae 9 vid vardera av institutionerna för genetik och växtförädling samt för husdjursfysiologi, en tjänst som laboratorieassistent i högst Ae 10 vid institutionen för husdjurens utfodring och vård samt en tjänst som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång vid försöksavdelningen för prydnadsväxtodling. I utbyte mot två arvodestjänster, till vilka medel nu utgår från anslaget till försöksverksamheten, bör en tjänst som försöksbiträde i Ae 9 inrättas vid vardera institutionen för hydroteknik samt växtodling. Vidare bör institutionen för växtpatologi få disponera 6 000 kr. för att anställa trädgårdsmedhjälpare under en del av året. Posten till arvoden till viss tillfällig personal vid institutionerna bör uppräknas med 16 000 kr.

Den av mig förordade förstärkningen av assistent- och biträdespersonalen föranleder en anslagsökning av sammanlagt 244 900 kr.

För att möjliggöra en fortsatt övergång till automatisk databehandling av bland annat det mycket omfattande siffermaterial, som framkommer inom försöksverksamheten, förordar jag, att medel beräknas för en tjänst som byrådirektör i Ag 27 och en tjänst som programmerare i Ag 19. Innehavarna av dessa tjänster bör liksom en redan befintlig datatekniker betjäna hela högskolan. Byrådirektören bör leda ifrågavarande verksamhet. I samband med att förutnämnda två tjänster tillkommer, bör nu utgående arvode om 30 000 kr. indras.

Den av styrelsen föreslagna centralen för framställning av planscher, diagram m. m. för såväl undervisningen som den utåtriktade publiceringsverksamheten i anslutning till högskolans bibliotek synes möjliggöra en

rationalisering av det omfattande arbete av detta slag, som försiggår inom högskolan. Jag förordar därför, att medel beräknas för en tjänst som förste ritare i Ae 11 för sådana uppgifter. Högskolestyrelsen bör pröva möjligheterna att till denna central överflytta sådan personal vid institutionerna, som sysslar med arbeten av detta slag. Vid biblioteket i Alnarp bör medel beräknas för en tjänst som biblioteksbiträde i Ae 7.

Den av mig förordade förstärkningen av resurserna för den automatiska databehandlingen och biblioteken föranleder en anslagsökning av sammanlagt 76 700 kr.

Jag övergår härnäst till att redovisa mina ställningstaganden till de särskilda utredningar m. m., för vilka jag redogjort i det föregående.

Den av 1964 års riksdag beslutade nya organisationen för universitets- och högskoleväsendet omfattade inte jordbrukets högskolor, d. v. s. lantbrukshögskolan, skogshögskolan och veterinärhögskolan. Åt en särskild arbetsgrupp inom jordbruksdepartementet har därför uppdragits att företa en översyn av *organisationen och förvaltningen av jordbrukets högskolor*. Arbetsgruppens förslag syftar till en anpassning i tillämpliga delar av dessa högskolors organisation och förvaltning till vad som genomförts för universiteten och högskolorna tillhörande ecklesiastikdepartementet. Förslaget innebär i korthet följande.

En samarbetsnämnd inrättas för jordbrukets högskolor. Denna nämnd skall bestå av en av Kungl. Maj:t förordnad ordförande, en ledamot för envar av de tre högskolestyrelserna, utsedd av respektive styrelse, samt de tre högskolerektorerna. Nämndens främsta uppgift blir att såsom ett rådgivande organ främja en samordnad planering av utbyggnaden av högskolornas verksamhet. Rektorsämbetet vid respektive högskola utformas i huvudsak på samma sätt som gäller för universiteten och högskolorna under ecklesiastikdepartementet. Dock skall rektor förordnas av Kungl. Maj:t efter förslag av vederbörande högskolestyrelse. Beträffande kollegierna föreslår arbetsgruppen, att i dessa bör ingå även laboratorer, universitetslektorer och vissa andra befattningshavare. Vid varje högskola skall finnas en utbildningsnämnd, som ersätter den nuvarande undervisningsnämnden. För att handha gemensamma angelägenheter skall två eller flera institutioner kunna bilda en institutionsgrupp. Indelningen i institutioner och institutionsgrupper skall fastställas av Kungl. Maj:t. Arbetsgruppen föreslår vidare, att vid varje högskola organiseras en central förvaltning under ledning av en förvaltningschef. Förvaltningen avses arbeta på en planeringsavdelning och en administrativ avdelning. Slutligen föreslår arbetsgruppen en för de tre högskolorna gemensam lokal- och utrustningsprogramkommitté.

Den fortsatta utbyggnaden av jordbrukets högskolor ställer enligt min mening stora krav på deras organisation och förvaltning. Jag vill särskilt understryka behovet av en effektiv framtidsplanering och nödvändigheten

av en fortlöpande rationalisering av högskoleverksamheten. Enligt min mening är arbetsgruppens förslag, som samtliga remissinstanser i allt väsentligt tillstyrkt, väl ägnat att ge jordbrukets högskolor en för deras uppgifter anpassad organisation och förvaltning. Tillkomsten av en särskild samarbetsnämnd med främsta uppgift att såsom rådgivande organ främja en samordnad planering av utbyggnaden av högskolorna och samarbetet mellan dem tillmäter jag särskild betydelse. Det är av stor vikt att nämnden i sitt arbete håller nära kontakt med universitetskanslersämbetet. Jag tillstyrker, att organisationen och förvaltningen av högskolorna genomförs i huvudsaklig överensstämmelse med arbetsgruppens förslag. Det ankommer på Kungl. Maj:t att utfärda närmare bestämmelser i ämnet.

I det följande kommer jag att framlägga förslag rörande personalorganisationen för de centrala förvaltningarna vid lantbrukshögskolan under förevarande anslag och vid skogshögskolan under denna högskolas avlöningsanslag. För veterinärhögskolans del kommer jag att förorda, att dess anslag uppförs med preliminärt beräknade belopp. Medel för den förordade samarbetsnämndens verksamhet har jag för avsikt att beräkna under skogshögskolans avlönings- och omkostnadsanslag.

Jag övergår härefter till att redovisa mina förslag rörande lantbrukshögskolans centrala förvaltning.

Mot de i det följande föreslagna lönegradsplaceringarna av tjänsterna har vederbörande personalorganisationer förklarat sig inte ha någon erinran.

Såsom chef för den centrala förvaltningen föreslår jag en byråchef i Be 1. Den nuvarande tjänsten som ekonomidirektör i Bo 1 bör därvid föras på övergångsstat.

För ledningen av planeringsavdelningen föreslår jag en byrådirektör i Ae 27. Vidare föreslår jag, att till avdelningen knyts en byrådirektör i Ae 25, varvid nuvarande tjänsten som sekreterare i Ao 23 bör föras på övergångsstat. En tjänst som förste byråsekreterare i Ae 23 bör inrättas i utbyte mot en byråsekreterartjänst i Ae 21. Vidare bör medel beräknas för en tjänst som kanslist i reglerad befordringsgång och en tjänst som kansliskrivare i Ae 11 samt en kontoristtjänst i Ae 9 i utbyte mot en tjänst som kanslibiträde i Ae 7. Till avdelningen bör även föras två befintliga tjänster som kontorist i Ao 9 respektive Ae 9.

Även för ledningen av den administrativa avdelningen föreslår jag en byrådirektör i Ae 27. Vidare bör en tjänst som kamrerare i Ao 23 utbytas mot en tjänst som byrådirektör i Ao 25 samt en tjänst som assistent i Ao 15 mot en tjänst som bokhållare i Ao 15. Därjämte vill jag tillstyrka att medel beräknas för utbyte av en tjänst som assistent i Ae 17 mot en tjänst som assistent i Ae 19, för inrättande av två tjänster som kansliskrivare i Ae 11, fyra tjänster som kontorist i Ae 9 och två tjänster som kanslibiträde i Ae 7. Till avdelningen bör också knytas följande befintliga tjänster, nämligen en

amanuensjtjänst i reglerad befordringsgång, en kanslisttjänst i reglerad befordringsgång, en kontorskrivartjänst i Ae 13, två kontoristtjänster i Ae 9, två kanslibiträdestjänster i Ae 7 samt fyra kontorsbiträdestjänster i reglerad befordringsgång. En befintlig tjänst som telefonist i Ae 7 bör därjämte utbytas mot en tjänst som kanslibiträde i samma lönegrad.

Vid försöksintendentsavdelningen bör tjänsten som förste kontorsskrivare i Ao 15 bytas ut mot en assistenttjänst i Ao 17. Vidare bör medel beräknas för utbyte vid trädgårdssektionens expedition i Alnarp av en befintlig tjänst som kansliskrivare i Ae 11 mot en tjänst som assistent i Ae 17 och inrättande av en tjänst som kanslibiträde i Ae 7.

Vid behov bör högskolan kunna omdisponera personal mellan de olika avdelningarna. Jag vill vidare i detta sammanhang erinra om, att personal för vaktmästeri, maskinanläggningar, parker, transporter m. m. enligt arbetsgruppens förslag skall tillhöra den centrala förvaltningen.

Vad jag nu förordat medför en kostnadsökning av 193 300 kr. Jag har därvid avräknat det belopp på 93 200 kr. som ställts till högskolans förfogande för tillfällig biträdeshjälp samt ett belopp om 15 000 kr. avsett som arvode till en studieombudsman.

Statskontoret, som utfört en *organisatorisk översyn av den statliga verksamheten på lantbrukets område vid Röbbäcksdalen*, föreslår att en samarbetsnämnd och ett gemensamt kansli inrättas vid Röbbäcksdalen.

Samtliga remissinstanser har anslutit sig till förslaget att en samarbetsnämnd inrättas. Även jag vill förorda, att en sådan nämnd kommer till stånd och att den erhåller i huvudsak den sammansättning och de uppgifter som statskontoret föreslagit.

Beträffande det föreslagna kansliet framhåller styrelserna för lantbruks-högskolan och statens centrala frökontrollanstalt, att bokföringsarbetet bör utföras av respektive centrala institutioner. Enligt styrelsen för statens maskinprovningar är delaktighet i ett gemensamt kansli varken möjlig eller önskvärd för maskinprovningarnas del.

Med anledning av vad remissinstanserna anför, vill jag förorda, att ett gemensamt kansli inrättas men att dess arbetsuppgifter och personalorganisation ges en något mera begränsad omfattning än vad statskontoret föreslagit. Bland annat bör de kamerala göromålen inte fullgöras av kansliet utan liksom hittills handhas av de centrala institutionerna. Jag förordar, att medel beräknas för en vid kansliet från och med nästa budgetår inrättad tjänst som kansliskrivare i Ae 11 och två tjänster som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång. En nu befintlig tjänst som kanslibiträde och en tjänst som vaktmästare vid försöksavdelningen för norrländsk växtodling bör därjämte överföras till kansliet. Samtidigt bör indras det belopp — 22 000 kr. — som nu utgår till skrivhjälp vid husdjurs- och trädgårdsförsöken. Vad jag sålunda förordat rörande det gemensamma kansliet vid Röbbäcksdalen medför en kostnadsökning av 28 000 kr.

Högskolestyrelsen har framlagt förslag om *prövning av preparat för ogräsbekämpning*. Vid remissbehandlingen har förslaget rönt en hel del kritik. 1964 års naturresursutredning är inte beredd att nu ta ställning till frågan om lämpligaste ansvars- och arbetsfördelning på bekämpningsmedelsområdet mellan olika organ utan förordar att medel för angelägna undersökningar ställs till jordbrukets forskningsråds förfogande för senare fördelning. Lantbruksstyrelsen föreslår att frågan närmare utreds, medan giftnämnden avstyrker högskolestyrelsens förslag.

För min del finner jag, att i avvaktan på de förslag, som naturresursutredningen kan komma att framlägga, ställning inte nu bör tas i fråga om ansvars- och arbetsfördelningen på förevarande område. Ur jordbrukets synpunkt får det emellertid betraktas som angeläget, att prövningen av ogräsmiddel utökas, så att ett bättre underlag finns vid valet av olika preparat. Även ur allmän synpunkt är det av värde, att icke önskvärda preparat försvinner från marknaden. Det bör ankomma på jordbrukets forskningsråd att pröva huruvida medel från anslaget Främjande av forskning på jordbrukets område m. m. kan ställas till förfogande för denna prövningsverksamhet under nästa budgetår.

Förslaget att *överföra viss personal*, som nu avlönas av medel från statens tekniska forskningsråd, till högskolans stat kan jag inte biträda.

I anledning av prop. 1964: 187 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m. bör anslaget uppräknas med 71 900 kr. Jag beräknar vidare 14 100 kr. för de lönegradsförändringar som chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor. Därjämte bör två tjänster som försöksassistent i högst Ag 21 vid institutionen för husdjurens utfodring och vård extraordinariesättas. Jag har inte heller något att erinra mot högskolestyrelsens förslag att en försöksledartjänst i Ao 25 förs på övergångsstat och att i stället en försöksledartjänst i Ae 25 inrättas.

Löneomräkningen påkallar ökning med sammanlagt 1 711 100 kr. Förevarande anslag torde böra uppföras med (11 920 000 + 2 506 000) 14 426 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta att från och med den 1 juli 1965 inrätta en samarbetsnämnd för lantbruks-, skogs- och veterinärhögskolorna, benämnd samarbetsnämnden för jordbrukets högskolor

b) godkänna vad jag i det föregående i övrigt förordat angående organisationen och förvaltningen av lantbruks-, skogs- och veterinärhögskolorna

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de ändringar i personalförteckningen för lantbrukshögskolan, som föranleds av vad jag förordat i det föregående

d) godkänna följande avlöningsstat för lantbrukshögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 987 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	142 000
3. Arvoden till viss tillfällig personal vid institutionerna	225 500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	5 981 000
5. Särskilda löneförmåner till vissa tjänstemän	4 500
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	5 086 000
Summa kr. 14 426 000	

e) till *Lantbrukshögskolan*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 14 426 000 kr.

F 2. Lantbrukshögskolan: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 060 000	1 104 680
1964/65	1 091 000	
1965/66 (förslag)	1 211 000	

Styrelsen för lantbrukshögskolan föreslår, att anslaget ökas med 140 000 kr. I en särskild skrivelse har styrelsen föreslagit dels att ytterligare 19 400 kr. anvisas för licentiand- och doktorandstipendier för nästa budgetår, dels att 6 445 kr. anvisas för samma ändamål för innevarande budgetår.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	
		Mynd.	Dep:t
1. Sjukvård m. m.	19 000	+ 3 000	+ 3 000
2. Reseersättningar	87 000	+ 14 000	+ 6 000
3. Bränsle, lyse och vatten	379 400	+ 60 600	+ 60 300
4. Publikationstryck	145 000	+ 25 000	+ 10 000
5. Licentiand- och doktorandstipendier...	87 000	+ 25 900	+ 25 900
6. Reseersättningar, expenser m. m. för viss företagsekonomisk forskning	25 000	— 25 000	— 25 000
7. Övriga utgifter			
a) Exkursioner	22 000	+ 10 000	+ 3 000
b) Driftkostnader för lastbilar	8 000	+ 800	+ 800

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66 Mynd.	Dep:t
c) Städning och renhållning	253 400	+ 22 000	+ 22 000
d) Väg- och parkunderhåll m. m, <i>högst</i>	23 000	+ 5 600	+ 2 000
e) Skötsel av genetiska trädgården, <i>högst</i>	30 000	+ 2 000	+ 2 000
f) Kostnad för förhyrd datamaskintid .	15 000	+ 10 000	+ 10 000
g) Kostnad för försöksledarmöte m. m.	—	+ 2 000	—
h) Kostnad för information m. m.	—	+ 10 000	—
		+ 165 900	+ 120 000

Departementschefen

I likhet med vad som gäller rörande stipendier för främjande av högre vetenskapliga studier vid läroanstalter tillhörande ecklesiastikdepartementet förordar jag, att licentiat- och doktorandstipendier skall kunna utgå under hela året efter därom gjord särskild ansökan hos styrelsen för lantbrukshögskolan. Vad jag sålunda förordat torde få avse även juni månad innevarande budgetår. För stipendier avseende denna månad torde förevarande anslag för nästa budgetår få disponeras. Med hänvisning till beräkningen i föregående sammanställning upptar jag anslaget till (1 091 000 + 120 000) 1 211 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 211 000 kr.

F 3. Lantbrukshögskolan: Materiel

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1963/64	1 015 000	982 395	224 390
1964/65	1 308 000		
1965/66 (förslag)	1 608 000		

Styrelsen för lantbrukshögskolan föreslår, att anslaget ökas med 845 000 kr.

M o t i v. De medel, som stått till förfogande för institutionerna och försöksdistrikten under budgetåren 1963/64 och 1964/65 har uppgått till ca 10 procent av lönekostnaderna. Jordbrukshögskoleutredningen föreslog, att materielanslagen borde utgå med i genomsnitt 20 procent av lönekostnaden. Den av universitetskanslern tillkallade materielanslagskommittén har i sitt år 1963 avgivna betänkande föreslagit, att flertalet institutioner vid universitetens matematisk-naturvetenskapliga fakulteter skall erhålla anslag med 30 procent av lönekostnaden för personal sysselsatt med forskning och allmänt institutionsarbete samt med 15 procent av lönekostnaden

för personal, som är helt avdelad för undervisning. Med hänsyn till att utbyggnaden av högskolan skall ske etappvis har styrelsen nu begränsat sig till att begära en uppräknig av anslaget, som möjliggör att institutionerna tilldelas medel motsvarande ca 15 procent av lönekostnaden.

Departementschefen

I anslutning till vad jag anfört under högskolans avlöningsanslag förordar jag en uppräknig av anslaget med 300 000 kr. till totalt 1 608 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Materiel* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 608 000 kr.

F 4. Lantbrukshögskolan: Nyanskaffning av apparater m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1963/64	1 010 000	926 981	611 841
1964/65	1 210 000		
1965/66 (förslag)	1 410 000		

Styrelsen för lantbrukshögskolan föreslår, att anslaget uppförs med 1 710 000 kr.

Motiv. Styrelsen framhåller, att behovet av medel till nyanskaffning av apparater m. m. är mycket stort. Sammanlagt har institutionsföreståndarna begärt 3 650 000 kr., varav ca 1 700 000 kr. till forskningsavdelningarna, ca 1 450 000 kr. till försöksavdelningarna samt ca 500 000 kr. till övriga delar av högskolan. Av dessa önskemål har ca 500 000 kr. tillgodosetts genom anslaget för budgetåret 1964/65.

Styrelsen framhåller vidare att högskolans nuvarande personaluppsättning inte kan utnyttjas effektivt med förefintlig teknisk utrustning. Vid flera institutioner är apparaturen nedsliten eller otidsenlig. Jordbruksmaskiner saknas för en rationell försöksverksamhet. Samtidigt ställs ökade krav på utrustningen genom ökad intagning av studerande.

Departementschefen

I anslutning till vad jag uttalat under högskolans avlöningsanslag bör förevarande anslag ökas med 200 000 kr. Anslaget torde sålunda böra uppföras med (1 210 000 + 200 000) 1 410 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Nyanskaffning av apparater m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 410 000 kr.

F 5. Lantbrukshögskolan: Bokinköp och bokbindning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1963/64	180 000	204 219	5 400
1964/65	200 000		
1965/66 (förslag)	215 000		

Styrelsen för lantbrukshögskolan föreslår, att anslaget ökas med 25 000 kr.

Departementschefen

Detta anslag bör enligt min mening uppräknas med 15 000 kr. till 215 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Lantbrukshögskolan: Bokinköp och bokbindning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 215 000 kr.

F 6. Lantbrukshögskolan: Försöksverksamheten

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1963/64	2 295 000	2 367 312	513 298
1964/65	3 295 000		
1965/66 (förslag)	4 145 000		

Styrelsen för lantbrukshögskolan föreslår, att anslaget ökas med 1 380 600 kr. enligt följande sammanställning.

	Ökning eller minskning
1. Överflyttning till avlöningsanslaget	— 165 000
2. Pris- och lönestegringar (+ 10 procent).....	+ 413 000
3. Taxehöjningar för trädgårdsförsök	+ 100 000
4. Avveckling av rabatter på handelsgödsel	+ 32 600
5. Utvidgad verksamhet	+ 1 000 000
	+ 1 380 600

Motiv. 1. *Styrelsen* föreslår, att 165 000 kr., som nu utgår ur förevarande anslag till avlöning av vissa försöksbiträden och försökstekniker, överflyttas till avlöningsanslaget.

2. Pris- och lönestegringarna har beräknats i anslutning till principöversenskommelsen med hushållningssällskapen, vilken innebär att försökser-

sättningarna skall uppräknas med hänsyn till inträffade löne- och prisstegringar.

3. Kostnaden för taxehöjningar till följd av de förslag, som fältförsökskommittén framlagt sommaren 1964, uppskattas till 100 000 kr. för programmet under budgetåret 1965/66.

4. Medel för att täcka den rabattering av handelsgödsel, som hittills lämnats av Gödsel- och kalkindustriernas samarbetsnämnd beräknas till 32 600 kr.

5. Styrelsen äskar för utvidgad verksamhet 1 milj. kr. med den relativa fördelning som försökskollegiet föreslagit.

Högskolans försökskollegium har beräknat kostnaderna för försöksverksamheten för de olika sektionerna m. m. under budgetåret 1965/66 enligt följande sammanställning, som även visar medelsfördelningen innevarande budgetår.

	Fördelning 1964/65	Av försökskollegiet föreslagen ökning 1965/66
Jordbrukssektionen	1 930 700	+ 589 460
Husdjurssektionen	459 600	+ 485 354
Trädgårdssektionen	729 700	+ 228 000
Särskilda undersökningar	175 000	—
Försöksavdelningen för företagsekonomi	—	+ 63 300
Renforskningsverksamhet	—	+ 19 000
	3 295 000	+ 1 385 114

Under förevarande anslagspunkt torde få anmälas dels ett av 1962 års fältförsöksutredning avgivet betänkande angående *hushållningssällskapens medverkan i lantbrukshögskolans fältförsöksverksamhet på trädgårds- och husdjursområdena*, dels en framställning från Stockholms stadsfullmäktige angående statsbidrag till *fältförsök med röt slam*.

1. Hushållningssällskapens medverkan i lantbrukshögskolans fältförsöksverksamhet på trädgårds- och husdjursområdena

A. Utredningen

Inledningsvis erinrar utredningen om att avtal träffats mellan Hushållningssällskapens förbund och lantbrukshögskolan beträffande fältförsök på jordbruksområdet i huvudsaklig överensstämmelse med utredningens tidigare betänkande.

Trädgårdsförsök. Landet är sedan den 1 juli 1963 indelat i tre trädgårdsförsöksdistrikt med vardera en försöksstation. Större och komplicerade försök avses liksom tidigare förläggas till dessa försöksstationer under det att

övriga försök, så långt det är möjligt, skall omhänderhas av hushållningssällskapen. För att minska kostnaderna föreslår utredningen att försöken främst förläggs hos försöksvärdar, som bedriver för försöksverksamheten aktuella odlingar och som därigenom har tillgång till rutinerad arbetskraft och lämplig teknisk utrustning.

På grundval av kalkyler över försökskostnader för skilda växtslag framlägger utredningen förslag till taxa för den ersättning som hushållningssällskapen skall erhålla av lantbrukshögskolan för utförda försök. Taxan har uppbyggts på olika sätt beroende på försökstyp. För frukt- och bär-försök samt köksväxtförsök under glas ersätts de merkostnader som uppkommer vid försökens genomförande och därutöver kostnaderna för försöksvärdens extra tillsyn jämte kostnaderna för hushållningssällskapens inspektionsverksamhet. Vid prydnadsväxtförsök och köksväxtförsök på fri-land ersätts samtliga kostnader. Taxan är baserad på 1963 års lönenivå. För uppräknig till aktuell lönenivå bör enligt utredningen samma principer tillämpas som nu gäller beträffande jordbruksförsöken.

Utredningen har funnit att nu gällande ramavtal för hushållningssällskapens medverkan i lantbrukshögskolans fältförsöksverksamhet på jordbruksområdet med vissa tillägg och ändringar bör omfatta även trädgårdsförsöken. Mellan lantbrukshögskolan och hushållningssällskapen har också träffats ett sådant avtal som är avsett att reglera de mera allmänna principerna för sällskapens medverkan i högskolans fältförsöksverksamhet på jordbruks- och trädgårdsområdena. Vidare har utredningen utarbetat förslag till säravtal, efter vilka ersättningarna för försöken skall regleras.

En tillämpning av de av utredningen föreslagna taxorna på 1964/65 års riksförsöksprogram skulle öka ersättningsbeloppet för trädgårdsförsök med ca 67 000 kr. till 199 000 kr. Av ökningen hänför sig 27 000 kr. till frukt- och bärförsök, 22 000 kr. till köksväxtförsök och 18 000 kr. till prydnadsväxtförsök.

Husdjursförsök. Utredningen framhåller att på grund av de speciella krav, som är förknippade med husdjursförsök, kommer under överskådlig tid endast ett mindre antal sådana försök att utläggas under hushållningssällskapens medverkan. Med hänsyn härtill samt till bl. a. variationer i försökstyper och metodik har utredningen inte funnit det möjligt att åstadkomma en systematisk taxesättning.

Utredningen föreslår att lantbrukshögskolan framdeles vid försöksverksamhet på husdjursområdet träffar överenskommelse i varje särskilt fall med de försöksvärdar, som kan ifrågakomma.

B. Yttranden

Remissyttranden över betänkandet har avgetts av statskontoret, riksrevisionsverket, lantbruksstyrelsen efter hörande av hushållningssällskapen, styrelsen för lantbrukshögskolan samt Hushållningssällskapens förbund.

Utredningens förslag tillstyrks i princip av samtliga remissinstanser. *Lantbruksstyrelsen, styrelsen för lantbrukshögskolan och Hushållningssällskapens förbund* framhåller dock, med anledning av utredningens förslag att främst anlita enskilda försöksvärdar, att i den mån hushållningssällskapen har egna resurser dessa bör utnyttjas. *Styrelsen för lantbrukshögskolan* anser det vara synnerligen betydelsefullt att samma principer kommer att gälla för trädgårdsförsöksverksamheten som nu tillämpas för **jordbruksförsöksverksamheten**. Styrelsen räknar med att vissa justeringar kan behöva göras bl. a. i fråga om taxan för de olika försöken. Med hänsyn till att försökskostnaderna beräknats enligt 1963 års prisnivå, får man vidare räkna med vissa kostnadsstegringar, när avtal slutligen skall ingås. *Hushållningssällskapens förbund* anser att taxorna på många punkter är snäva men utgår ifrån att frågan tas upp vid kommande förhandlingar mellan berörda parter.

Utredningens förslag att överenskommelse får träffas i varje särskilt fall med försöksvärdarna rörande husdjursförsöken tillstyrks av samtliga remissinstanser.

II. Fältförsök med rötslam

I skrivelse den 1 juni 1964 hemställer *Stockholms stadsfullmäktige* om statsbidrag med 125 000 kr. för att genom fältförsök utröna rötslams användbarhet som jordförbättringsmedel inom jordbruket.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och överståthållarämbetet tillstyrker att 125 000 kr. beviljas för detta ändamål. Lantbrukshögskolans styrelse framhåller, att bidraget bör ställas till högskolans förfogande.

Departementschefen

På grundval av förslag, som framlagts av 1962 års fältförsöksutredning, och sedan erforderliga medel ställts till förfogande av 1964 års riksdag, har avtal träffats mellan lantbrukshögskolan och hushållningssällskapen beträffande försöksverksamheten på jordbruksområdet. Fältförsöksutredningen har nu inkommit med förslag rörande sällskapens medverkan i lantbrukshögskolans försöksverksamhet på trädgårds- och husdjursområdena. Utredningen föreslår därvid, att nu gällande ramavtal mellan lantbrukshögskolan och sällskapen om jordbruksförsöken med vissa tillägg och ändringar bör omfatta även trädgårdsförsöken. De av utredningen föreslagna taxorna för trädgårdsförsöken beräknas medföra en ökning av ersättningen till sällskapen med 67 000 kr. avseende 1964/65 års riksförsöksprogram. I fråga om husdjursförsöken framhåller utredningen, att endast ett mindre antal sådana försök beräknas komma att utföras genom sällskapens medverkan. Utredningen föreslår därför, att lantbrukshögskolan beträffande dessa försök träffar överenskommelse i varje särskilt fall med de försöksvärdar, som kan komma i fråga.

Utredningens förslag har i princip tillstyrkts av samtliga remissinstanser. Styrelsen för lantbrukshögskolan anser det vara synnerligen betydelsefullt att samma principer kommer att gälla för trädgårdsförsöken som nu tillämpas för jordbruksförsöken. Jag har ingen erinran häremot.

Till följd av inträffade pris- och lönestegringar behöver anslaget enligt högskolestyrelsen ökas med 413 000 kr. och för att avveckla rabatter på handelsgödsel med 32 600 kr. Under förevarande anslag bör därjämte medel beräknas till potatisförsöksverksamhet. För detta ändamål har för innevarande budgetår 45 000 kr. av Kungl. Maj:t anvisats från anslaget Bidrag till vissa åtgärder för kvalitetsförbättring av matpotatis.

Vidare bör under förevarande anslag medel beräknas till resor, expenser m. m. till den av mig förordade försöksavdelningen i företagsekonomi. Under innevarande budgetår har för motsvarande ändamål 25 000 kr. utgått ur högskolans omkostnadsanslag, posten till reseersättningar, expenser m. m. Försöksavdelningen i företagsekonomi skall även omhänderta den studielantbruksverksamhet, som påbörjats av specialrådgivningen. Under innevarande budgetår har för detta ändamål 24 000 kr. disponerats under anslaget Kursverksamhet för jordbrukets rationalisering m. m. För nästa budgetår bör medel till studielantbruksverksamheten utgå ur förevarande anslag.

Såsom jag anført under högskolans avlöningsanslag bör anslaget till försöksverksamheten minskas med 32 500 kr. med hänsyn till att två försöksbiträden överförs till avlöningsanslaget.

Stockholms stadsfullmäktige har hemställt om statsbidrag för att genom fältförsök utröna i vad mån rötslam är användbart som jordförbättringsmedel. Styrelsen för lantbrukshögskolan, som tillstyrkt denna framställning, framhåller att bidraget bör ställas till högskolans förfogande. Enligt min mening bör medel för försöksverksamhet av detta slag i högskolans regi få disponeras ur förevarande anslag i den omfattning som högskolestyrelsen finner motiverat.

Av vad jag anført i det föregående framgår, att det är erforderligt med en uppräknig av förevarande anslag med sammanlagt 574 000 kr. med hänsyn till ändrade principer för ersättning till hushållningssällskapen för trädgårdsförsök, inträffade pris- och lönestegringar samt överflyttningar av kostnader mellan olika anslag. För att möjliggöra en utökning av lantbrukshögskolans försöksverksamhet på de områden, där ytterligare försök kan väntas ge största utbytet för jordbruket och trädgårdsnäringen, förordar jag en sammanlagd uppräknig av anslaget med 850 000 kr. till 4 145 000 kr. Jag vill i sammanhanget understryka nödvändigheten av att de anslag, som ställs till förfogande, används efter noggrann avvägning mellan föreliggande anspråk, varvid avveckling av äldre och mindre aktuella försöks-serier får ge utrymme för försöksverksamhet, som enligt dagens bedömning kommer att ge bäst utbyte.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Försöksverksamheten* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 4 145 000 kr.

F 7. Lantbrukshögskolan: Lantbruksdriften vid försöksstationerna m. m.

	Anslag	Nettoinkomst
1963/64	1 000	1 457
1964/65	1 000	
1965/66 (förslag)	1 000	

Styrelsen för lantbrukshögskolan föreslår, att anslaget uppförs med 1 000 kr. Styrelsen anmäler vidare, att Flahults egendom inte längre är behövlig för högskolans försöksverksamhet och föreslår därför att den avvecklas som försöksgård.

Departementschefen

Det torde i detta sammanhang böra bringas till riksdagens kännedom att Kungl. Maj:t den 23 oktober 1964 bifallit högskolestyrelsens förslag att avveckla Flahults egendom som försöksgård.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Lantbruksdriften vid försöksstationerna m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

F 8. Inredning och utrustning av lokaler vid jordbrukets högskolor m. m.

	Anslag
1965/66 (förslag)	1 800 000

Jag torde inledningsvis få ta upp en anslagsteknisk fråga. Under åttonde huvudtiteln tillämpas vad gäller medelsanvisning till inredning och utrustning av lokaler vid universitet och högskolor m. m. ett anslagssystem, som innebär att inrednings- och utrustningsobjekten upptas i en s. k. inrednings- och utrustningsplan, i vilken kostnadsramar och medelsförbrukning redovisas. Detta anslagssystem har visat sig vara förenat med väsentliga fördelar; bl. a. torde en bättre överensstämmelse mellan beräknad och faktisk medelsförbrukning kunna ernås. Under hänvisning till vad som sålunda tillämpas under åttonde huvudtiteln förordar jag, att medelstildelingen för inredning och utrustning av lokaler vid jordbrukets högskolor och vid institutioner med närbesläktad verksamhet sker enligt samma anslagssystem. Jag föreslår, att för nästa budgetår i riksstatsförslaget uppförs ett reservationsanslag med den inledningsvis angivna rubriken.

För innevarande budgetår har under reservationsanslaget *Lantbrukshögskolan: Inredning och utrustning* anvisats 500 000 kr. Vidare har under

reservationsanslaget Skogshögskolan: Nyanskaffning av apparater m. m. för innevarande budgetår beräknats 325 000 kr. för inredning och utrustning av vissa lokaler vid skogshögskolan. Vid utgången av budgetåret 1964/65 eventuellt förefintliga reservationer under dessa anslag — under posten till inredning och utrustning vad avser sistnämnda anslag — torde böra överföras till det nya anslaget.

Jag övergår härefter till att redovisa myndigheternas förslag i fråga om medelsanvisning för nyss berörda ändamål.

Styrelsen för lantbrukshögskolan föreslår, att för budgetåret 1965/66 anvisas 7 milj. kr. för inredning och utrustning av ny- eller ombyggda lokaler vid högskolan.

Styrelsen för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt föreslår, att för budgetåret 1965/66 anvisas 200 000 kr. för projektering av inredning och utrustning av lantbrukskemiska laboratoriets planerade nybyggnad i Ultuna.

Utrustningsnämnden för universitet och högskolor, som utarbetat inrednings- och utrustningsplaner samt framlagt förslag till kostnadsramar för inredning och utrustning av lokaler vid lantbrukshögskolan, skogshögskolan och statens lantbrukskemiska laboratorium, föreslår, att för budgetåret 1965/66 anvisas 1,8 milj. kr. för nämnda högskolor m. m., varav 300 000 kr. för inredning och 1,5 milj. kr. för utrustning m. m. Vidare hemställer utrustningsnämnden, att byggnadsstyrelsen bemyndigas beställa inredning för högst 500 000 kr. och nämnden utrustning m. m. för högst 1,4 milj. kr. att gäldas tidigast under budgetåret 1966/67.

Beträffande de olika objekten anför utrustningsnämnden bl. a. följande.

I. Lantbrukshögskolan, Ultuna

Växtodling, ombyggnad. Enligt byggnadsstyrelsens tidsplan kommer den pågående ombyggnaden av f. d. Ultuna lantbruksskola till institutionslokaler för växtodling att vara avslutad under sommaren 1965. Ombyggnaden har kostnadsberäknats till 490 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. För inredning och utrustning av dessa lokaler har för budgetåret 1964/65 150 000 kr. beräknats. I lantbrukshögskolans förslag till inredning och utrustning av ifrågavarande lokaler har kostnaderna härför beräknats till 315 000 kr. Nämnden har funnit sig i utrustningsplanen böra uppta en definitiv kostnadsram å 280 000 kr. för inredning och utrustning av dessa lokaler. Inredningen skall i detta fall omhänderhas av nämnden.

Växtodling, nybyggnad. Byggnationen avses starta tidigast under februari—mars 1965 och bygget beräknas stå klart under hösten 1966. Byggnaden har kostnadsberäknats till 3 935 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Lantbrukshögskolans förslag upptar kostnader för utrustning å 2,1 milj. kr. och för inredning å 640 000 kr. Byggnadsstyrelsen skall planera och

upphandla inredning för denna byggnad, dock har nämnden att avge förslag till kostnadsram för inredning för budgetåret 1965/66. Nämnden har icke haft tillfälle att ta närmare ställning till detta objekt. Nybyggnaden kommer dock inte att vara inflyttningsklar förrän under budgetåret 1966/67. Slutligt ställningstagande behöver därför inte tas förrän hösten 1965. Nämnden beräknar emellertid redan för budgetåret 1965/66 en kostnadsram (delram) för utrustning om 1 milj. kr. Viss apparatur såsom odlingskammare — kostnadsberäknad till 650 000 kr. — måste nämligen beställas ca ett år före leveransdagen. För inredning uppför nämnden en kostnadsram (delram) för budgetåret 1965/66 om 350 000 kr.

Husdjursfysiologi och husdjurens näringsfysiologi. F. d. ungdjursladugården i Ultuna skall ombyggas till djurlaboratorium för dessa båda institutioner. Byggnationen beräknas starta hösten 1964 och ombyggnaden beräknas stå klar under första hälften av budgetåret 1965/66. Ombyggnaden har efter prisläget den 1 juli 1964 kostnadsberäknats till 690 000 kr. För budgetåret 1964/65 har 135 000 kr. — 65 000 kr. för institutionen för husdjursfysiologi och 70 000 kr. för institutionen för husdjurens näringsfysiologi — beräknats för att anskaffa inredning och utrustning av ifrågavarande lokaler. Lantbrukshögskolans förslag till inredning och utrustning upptar vad avser husdjursfysiologien förslag å ca 135 000 kr. samt vad avser husdjurens näringsfysiologi å ca 164 000 kr. För budgetåret 1965/66 förordar nämnden, att kostnadsramar uppförs för inredning — vilken bör omhänderhas av nämnden — och utrustning av berörda djurlaboratorium vad avser institutionen för husdjursfysiologi å 90 000 kr. och vad avser institutionen för husdjurens näringsfysiologi å 100 000 kr. Dessa kostnadsramar bör betecknas som delramar.

Växtpatologi, nybyggnad. Under förutsättning av byggstart februari—mars 1965 beräknas denna byggnad stå klar under hösten 1966. Enligt prisläget den 1 juli 1964 har byggnaden kostnadsberäknats till 4 035 000 kr. I lantbrukshögskolans förslag har kostnaderna för inredning beräknats till ca 600 000 kr. och för utrustning till ca 2 270 000 kr. Byggnadsstyrelsen skall planera och upphandla inredning för nybyggnaden, dock skall nämnden avge förslag till kostnadsram för inredning för budgetåret 1965/66. Under förutsättning att nuvarande tidsplan för byggnadens färdigställande håller måste relativt stora kostnadsramar uppföras redan för budgetåret 1965/66. Nämnden föreslår sålunda en kostnadsram (delram) avseende inredning å 350 000 kr. och en kostnadsram (delram) avseende utrustning å 1 milj. kr.

Kanslibyggnad. Ombyggnad av kanslibyggnadens vindsvåning samt av en flygelbyggnad till kanslibyggnaden pågår f. n. och beräknas vara avslutad under januari—februari 1965. Kostnaderna för möbler, textilier och armatur till dessa lokaler har av högskolan kostnadsberäknats till 72 000 kr. Nämnden föreslår att för ifrågavarande ändamål en definitiv kostnads-

ram om 65 000 kr. uppförs i utrustningsplanen. Nämnden kommer att omhänderha inredningen av dessa lokaler.

Ekonomilokaler för bigård. Enligt gällande tidsplan beräknas byggnationen kunna igångsättas tidigast under februari—mars 1965 och byggnaden stå färdig under hösten 1965. Lantbrukshögskolans förslag till inredning och utrustning av byggnaden har beräknats till 17 300 kr. Med hänsyn till att i detta förslag icke upptagits kostnaderna för snickeriinredning föreslår nämnden, att en definitiv kostnadsram å 25 000 kr. fastställs för inredning och utrustning av dessa lokaler. Även inredningen bör i detta fall omhänderhas av nämnden.

II. Lantbrukshögskolan, Alnarp

Köksväxtodling. Av byggnadsstyrelsens förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1965/66 framgår att styrelsen avsett att påbörja dels ombyggnad av f. d. Alnarps skola till institutionslokaler för institutionen för köksväxtodling, dels ock om- och tillbyggnad vid Mellangård för forsknings- och försöksverksamhet inom köksväxtområdet. De båda projekten har kostnadsberäknats till 630 000 kr. resp. 1 075 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Genom beslut den 26 augusti 1964 har Kungl. Maj:t förordnat, att för reparations- och ombyggnadsarbeten vid f. d. Alnarps skola må disponeras högst 150 000 kr. Lantbrukshögskolans utrustningsförslag — omfattande inredning och utrustning till belopp av ca 420 000 kr. — har utarbetats från den förutsättningen, att byggnadsfrågan skulle lösas enligt de ursprungliga mera omfattande planerna. Även de enligt nyssnämnda beslut begränsade reparations- och ombyggnadsarbetena ger emellertid enligt vad som uppgivits från lantbrukshögskolan möjlighet att i full utsträckning bedriva undervisningen vid institutionen. En förhållandevis stor del av den äskade utrustningen är därför erforderlig för institutionen även vid denna begränsade ombyggnad. Nämnden beräknar därför en kostnadsram å 250 000 kr. för inredning och utrustning av förevarande lokaler. Ramen bör betecknas som delram. Nämnden har utgått från att inredningsuppgiften skall åvila nämnden. För budgetåret 1964/65 har 110 000 kr. beräknats för inredning och utrustning av institutionens lokaler.

Prydnadsväxtodling. I avvaktan på nybyggnad har som ett provisorium i och för sig goda lokaler ställts till prydnadsväxtavdelningens förfogande i f. d. direktörsbostaden i Alnarp. Den inredning och utrustning, varom förslag överlämnats från lantbrukshögskolan, har kostnadsberäknats till 330 500 kr. Denna inredning och utrustning är avsedd för dessa provisoriska lokaler men har programmerats på sådant sätt, att den blir användbar även i en framtida nybyggnad. Nämnden har icke haft tillfälle att detaljgranska detta utrustningsförslag men har dock funnit skäligt, att redan för budgetåret 1965/66 en kostnadsram (delram) om 200 000 kr. ställs

till förfogande för inredning — vilken bör omhänderhas av nämnden — och utrustning av avdelningens provisoriska lokaler.

Distriktsförsöksstationerna. Ombyggnaden av f. d. hovbeslagsskolan till lokaler för försöksstationerna i södra försöksdistriktet — enligt prisläget den 1 juli 1964 kostnadsberäknad till 700 000 kr. — beräknas komma igång under hösten 1964 och beräknas vara slutförd under sommaren 1965. Lantbrukshögskolans förslag upptar som en första etapp inredning och utrustning för en kostnad av ca 254 000 kr., vartill kommer viss icke kostnadsangiven utrustning. I förslaget ingår bl. a. en skåpbil, Volvo Duett, till ett pris av 12 745 kr. Som en andra etapp äskas ca 146 000 kr. För budgetåret 1964/65 har nämnden avsatt 100 000 kr. för inredning och utrustning av de genom ombyggnaden av f. d. hovbeslagsskolan iordningställda lokalerna. Nämnden har icke haft tillfälle att ta slutlig ställning till det överlämnade förslaget till inredning och utrustning. Efter samråd med företrädare för lantbrukshögskolan uppför nämnden en kostnadsram (delram) å 250 000 kr. i utrustningsplanen för budgetåret 1965/66 för inredning — vilken bör handhas av nämnden — och utrustning av objektet. Härvid har nämnden jämväl beaktat, att en del utrustning inte kostnadsangivits i högskolans utrustningsförslag. Den i förslaget upptagna bilen är enligt nämndens mening nödvändig med hänsyn till arten av verksamheten vid försöksstationerna.

Lärum för studentkåren. Genom beslut den 4 juni 1964 föreskrev Kungl. Maj:t — med anledning av framställning av lantbrukshögskolans studentkår — att högst 5 000 kr. skall disponeras för möblering av lärum vid Alnarp. Nämnden upptar nämnda belopp som definitiv kostnadsram i utrustningsplanen för budgetåret 1965/66.

Trädgårdskonst och naturvård. Institutionen för trädgårdskonst och naturvård, som inrättats fr. o. m. den 1 juli 1964, kommer tills vidare att bedriva verksamheten i en villabyggnad, som under hösten 1964 skall byggas om för institutionens räkning. I undervisningen deltar hösten 1964 sex elever. Fr. o. m. läsåret 1965/66 beräknas elevantalet stiga till 21 och läsåret därpå till 30. Lantbrukshögskolans förslag till inredning och utrustning av dessa provisoriska lokaler har kostnadsberäknats till ca 50 000 kr. I förslaget har upptagits bl. a. ritbord och ritutrustning för 21 studerande. Nämnden finner den begärda inredningen och utrustningen nödvändig och tillräcklig fram till den 1 juli 1966. Efter denna tidpunkt måste med hänsyn till det ökade elevantalet kompletteringar ske. Nämnden beräknar sålunda för budgetåret 1965/66 en kostnadsram (delram) å 50 000 kr. för inredning — vilken bör omhänderhas av nämnden — och utrustning av ifrågavarande lokaler.

III. Statens lantbrukskemiska laboratorium

Styrelsen för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt har föreslagit att 200 000 kr. anvisas till projektering för inredning och utrustning av lantbrukskemiska laboratoriets planerade nybyggnad i Ultuna. Nämnden förordar att resurser av den storleksordning som föreslagits ställs till förhållande redan för budgetåret 1965/66. Det begärda beloppet av 200 000 kr. upptar nämnden med 100 000 kr. som delram i utrustningsplanen och med 100 000 kr. som delram i inredningsplanen avseende de inredningsuppgifter, som skall omhändérhas av byggnadsstyrelsen.

IV. Skogshögskolan

Skogsbotanik samt *skogsuppskattning* och *skogsindelning*. Vindsvåningarna i skogshögskolans huvudbyggnad och biblioteksbyggnad skall ombyggas till institutionslokaler för skogsbotanik resp. skogsuppskattning och skogsindelning. Enligt gällande tidsplan beräknas ombyggnaden kunna påbörjas under december 1964 och vara avslutad under hösten 1965. För inredning och utrustning av nämnda lokaler har Kungl. Maj:t på framställning av styrelsen för skogshögskolan anslagit 325 000 kr. för budgetåret 1964/65. Härav har 220 000 kr. beräknats för skogsbotanik och 105 000 kr. för skogsuppskattning och skogsindelning. I utrustningsplanen upptar nämnden som definitiva kostnadsramar med beteckningen Skogsbotanik nyssnämnda 220 000 kr. resp. Skogsuppskattning och skogsindelning nyssnämnda 105 000 kr. Även inredningen bör i dessa fall ombesörjas av nämnden.

I yttrande över utrustningsnämndens förslag har *byggnadsstyrelsen* förklarat sig icke ha några erinringar mot desamma.

Departementschefen

Utrustningsnämnden för universitet och högskolor, som enligt beslut av Kungl. Maj:t skall handha frågor om inredning och utrustning av lokaler vid lantbruks-, skogs- och veterinärhögskolorna samt statens lantbrukskemiska laboratorium, har framlagt förslag till dels inrednings- och utrustningsplaner för lantbrukshögskolan, skogshögskolan och statens lantbrukskemiska laboratorium, dels finansieringsplaner för utrustningen respektive inredningen. Ifrågavarande planer redovisas i det följande.¹

Då jag icke funnit anledning till någon erinran mot utrustningsnämndens förslag förordar jag att de föreslagna inrednings- och utrustningsplanerna godkänns. Såsom framgår av finansieringsplanerna erfordras för nästa budgetår en medelsanvisning av sammanlagt 1,8 milj. kr., varav 300 000 kr. för inredning och 1,5 milj. kr. för utrustning.

¹ Inredningsplan med finansieringsplan återges på s. 131 och utrustningsplan med finansieringsplan på s. 132.

Inredningsplan

(1 000-tal kronor)

Inredningsobjekt	Ny kostnadsram eller ändr. av tidigare ram	Kostnadsram			Medelsförbrukning		
		Definitiv ram	delram t. o. m. 30.6 1966	art ¹	t. o. m. 30.6 1964	beräkn. 1964/65	beräkn. 1965/66
Lantbrukshögskolan							
Växtodling, nybyggnad	+ 350	—	350	3	—	—	100
Växtpatologi, nybyggnad	+ 350	—	350	3	—	—	100
Statens lantbrukskemiska laboratorium..	+ 100	—	100	3	—	—	100
Summa kr.	+ 800	—	800		—	—	300
		800			300		

¹ Art av kostnadsram för resp. objekt:

1. Tidigare godtagen kostnadsram.

2 a. Förslag till ändrad kostnadsram (tidigare definitiv ram).

2 b. Förslag till ändrad kostnadsram (tidigare delram).

3. Förslag till ny kostnadsram.

Finansieringsplan avseende inredning

Tillgängliga medel	Medelsförbrukning
Medelsreservation 30.6.64 .. —	Beräknad medelsförbrukning
Anslag för budgetåret 1964/65	budgetåret 1964/65 —
—	budgetåret 1965/66 300 000
Erforderligt anslag för budgetåret 1965/66 300 000	
Summa kr. 300 000	Summa kr. 300 000

Det system med inrednings- och utrustningsplaner samt finansieringsplaner, som för närvarande tillämpas inom ecklesiastikdepartementets område och som jag i det föregående förordat böra tillämpas även avseende jordbrukets högskolor m. m., innebär, att i princip för varje i inrednings- och utrustningsplanerna upptaget objekt myndigheten skall äga att utlägga beställningar intill högst det belopp, som angetts såsom kostnadsram för objektet med avdrag av de för detsamma vid beställningsbemyndigandet förbrukade medlen. För nästa budgetår innebär detta i fråga om jordbrukets högskolor m. m. — under förutsättning av att de i det föregående framlagda beräkningarna godtas — att medgivanden bör lämnas för beställning av inredning och utrustning av lokaler vid ifrågavarande högskolor m. m. dels för utrustningsnämnden till ett sammanlagt värde av (3 740 000

Utrustningsplan

(1 000-tal kronor)

Utrustningsobjekt	Ny kostnadsram eller ändr. av tidigare ram	Kostnadsram			Medelsförbrukning		
		Definitiv ram	delram t. o. m. 30.6 1966	art ¹	t. o. m. 30.6 1964	beräkn. 1964/65	beräkn. 1965/66
Lantbrukshögskolan							
<i>Ulluna</i>							
Växtodling, ombyggnad	+ 130	280	—	2b	—	150	130
Växtodling, nybyggnad	+ 1 000	—	1 000	3	—	—	300
Husdjursfysiologi	+ 25	—	90	2b	—	65	25
Husdjurens näringsfysiologi	+ 30	—	100	2b	—	70	30
Växtpatologi, nybyggnad	+ 1 000	—	1 000	3	—	—	300
Kanslibyggnad.....	+ 65	65	—	3	—	—	65
Ekonomilokaler för bi-gård	+ 25	25	—	3	—	—	25
<i>Alnarp</i>							
Köksväxtodling	+ 140	—	250	2b	—	110	130
Prydnadsväxtodling ..	+ 200	—	200	3	—	—	195
Distriktsförsöksstationer (f. d. hovbeslags-skolan)	+ 150	—	250	2b	—	100	150
Lärum för studentkåren	—	5	—	1	—	5	—
Trädgårdskonst och naturvård	+ 50	—	50	3	—	—	50
Statens lantbrukskemiska laboratorium..	+ 100	—	100	3	—	—	100
Skogshögskolan							
Skogsbotanik	—	220	—	1	—	80	140
Skogsuppskattning och skogsindelning	—	105	—	1	—	40	65
Summa kr.	+ 2 915	700	3 040		—	620	1 705
		3 740			2 325		

¹ Art av kostnadsram för resp. objekt:

1. Tidigare godtagen kostnadsram.

2 a. Förslag till ändrad kostnadsram (tidigare definitiv ram).

2 b. Förslag till ändrad kostnadsram (tidigare delram).

3. Förslag till ny kostnadsram.

Finansieringsplan avseende utrustning

Tillgängliga medel

Medelsreservation 30.6.64 .. —

Anslag för budgetåret

1964/65 825 000

Erforderligt anslag för budgetåret 1965/66..... 1 500 000

Summa kr. 2 325 000

Medelsförbrukning

Beräknad medelsförbrukning

budgetåret 1964/65 620 000

budgetåret 1965/66 1 705 000

Summa kr. 2 325 000

— 2 325 000) avrundat 1,4 milj. kr., dels för byggnadsstyrelsen till ett sammanlagt värde av (800 000 — 300 000) 500 000 kr., allt att gäldas tidigast under budgetåret 1966/67.

Under återopande av vad jag sålunda förordat hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medge, att inredning och utrustning för lokaler vid jordbrukets högskolor m. m. må beställas av byggnadsstyrelsen till ett belopp av högst 500 000 kr. och av utrustningsnämnden för universitet och högskolor till ett belopp av högst 1 400 000 kr., allt att gäldas tidigast under budgetåret 1966/67

b) till *Inredning och utrustning av lokaler vid jordbrukets högskolor m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 800 000 kr.

F 9. Statens lantbruksbyggnadsförsök: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	358 000	389 590
1964/65	522 000	
1965/66 (förslag)	583 000	

Styrelsen för lantbrukshögskolan föreslår, att anslaget ökas med 131 000 kr.

	Ökning
1. <i>Personalförändringar</i>	
a) 1 försöksassistent Ae 21	+ 28 704
b) 1 assistent Ae 21	+ 28 704
c) 1 montör Ae 9	+ 16 260
d) Arvoden för expertis	+ 4 000
2. <i>Tjänsteförändringar</i>	+ 20 568
3. <i>Löneomräkning</i>	+ 32 000
	+ 130 236

Motiv. 1 a). Tjänsten är avsedd som rekryteringstjänst till försöksledarbefattningarna. Innehavaren av tjänsten skall biträda försöksledarna vid deras arbete.

1 b). Enligt beslut av 1964 års riksdag skall undervisningen i ämnet lantbruksbyggnader omhänderhas av statens lantbruksbyggnadsförsök. För att tillgodose behovet av övningsundervisning och handledning för de studerande samt för att utgöra kontaktman vid högskolan erfordras en assistent.

1 c). För biträde med praktiskt arbete vid instrumentering och utläggning av försök erfordras en allroundkunnig hantverkare.

134 *Statsverkspropositionen år 1965: Bil. 11: Jordbruksdepartementet*

1 d). Med hänsyn till det varierande behovet av specialister behöver denna anslagspost ökas för att erforderlig flexibilitet skall erhållas.

2. Högskolestyrelsen föreslår uppflyttning i lönegrad av följande tjänster, nämligen

1 försöksledare i Ae 27 till avdelningsdirektör Be 1

2 försökstekniker i Ae 17 till Ae 19

2 försökstekniker i Ae 15 till Ae 17.

Departementschefen

Av högskolestyrelsens anslagsäskanden har jag funnit mig böra biträda förslaget att inrätta en tjänst som försöksassistent i lönegrad Af 17/Ae 21. Jag vill erinra om att jag under lantbrukshögskolans avlöningsanslag förordat, att medel beräknas för 500 assistenttimmar för undervisningen i ämnet lantbruksbyggnader. För löneomräkning bör beräknas 32 000 kr.

Anslaget torde böra uppföras med (522 000 + 61 000) 583 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens lantbruksbyggnadsförsök, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Ersättningar till expertis, <i>förslagsvis</i>	26 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	361 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	196 000
Summa kr. 583 000	

b) till *Statens lantbruksbyggnadsförsök*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 583 000 kr.

F 10. Statens lantbruksbyggnadsförsök: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	142 000	300 544
1964/65	250 000	
1965/66 (förslag)	161 000	

Styrelsen för lantbrukshögskolan föreslår, att anslaget minskas med 55 000 kr.